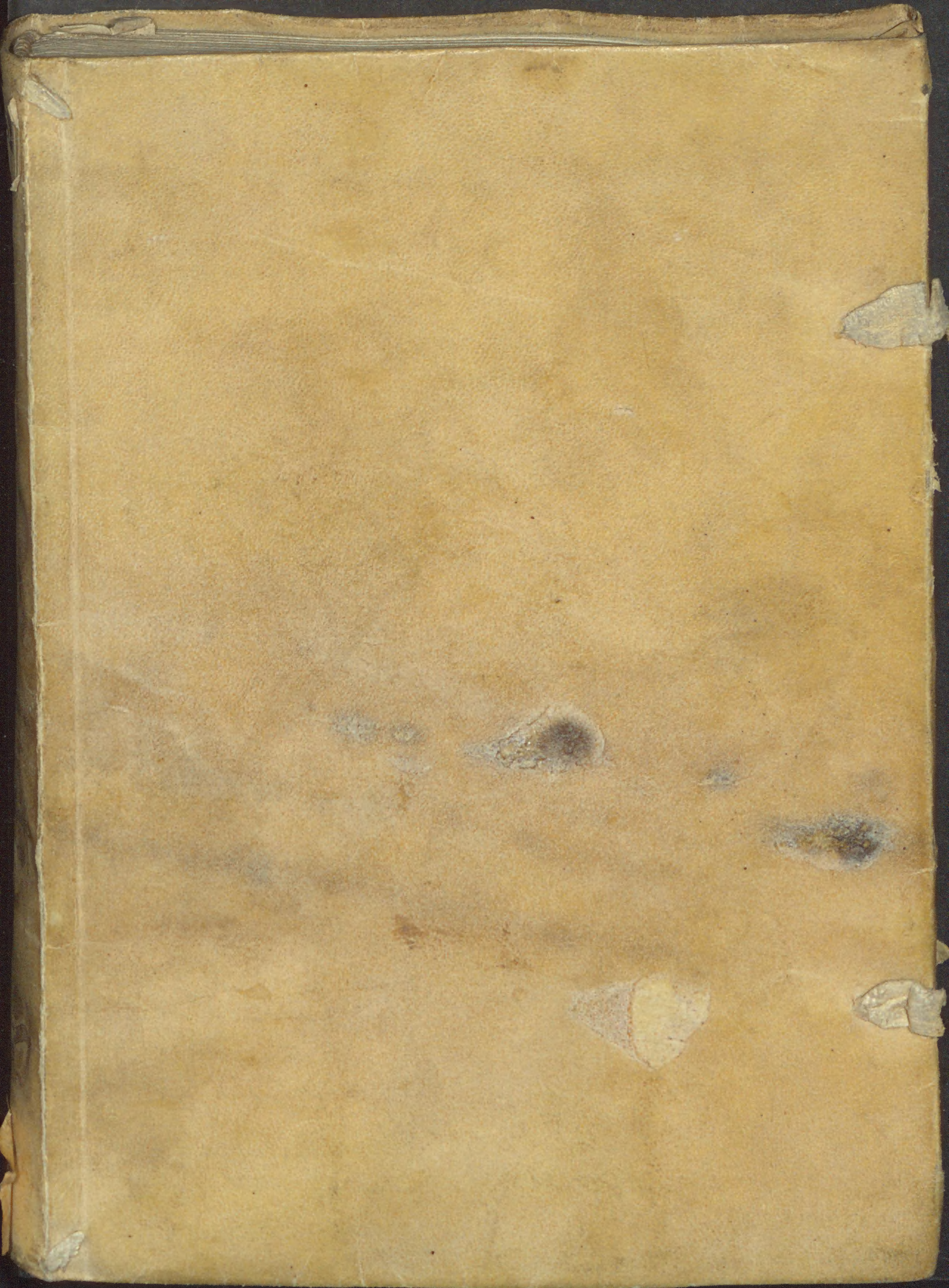


M. S. 4.º perg.º con 178 hojas foliadas bien tratado, completo.

R = Lorano de Scientia Dei

# De Scientia Dei

Tractatus Scholastici in primam partem D. Thomæ Doctoris Angelici à Quæstione 14.ª

Jesu, in quo sunt omnes Thesauri
Sapientiæ, et Scientiæ Dei,
Genitricisque Cordibus
Sacratissimis,
Ex corde sacri.






R. P. M. Gonzalus Lozano,
S. J. hos Scientiæ Dei tractatus
dictavit,
Julianusque Cansino ejusdem
Societatis audijt, ac scripsit.
Anno 1747.

# Quæstio 2.ª

## Utrum Deus cognoscat futura absoluta contingentia?

### Art. 1.

### Quæstionis sensus, et multiplex sententia.

1. Certa, et indubitata Fide tenendum ē (ait, Deo dante, Mag.r Gonetus d.e a. n.d. 21.) Deum certo, et infallibiliter cognoscere oia oino futura contingentia. Quid à veteres Thistæ circa hoc docuerint ultimo tractatu opponimus adnotabo. Id q. constat 1.º ex S.a Sc.a nã Psal. 138 dicit: intellexisti cogitationes meas de longe, semitas investigasti, et omnes vias meas prævidisti. Isaiæ 45: ventura interrogate me. Daniel 13: Deus æterne, qui absconditorum ē cognitor, qui nosti oia, antequã fiant. Et alia frequenter similia.

2. Constat 2.º ex SS. Patribus: nam Origenes 5. contra Celsum ait: futurorum prædictio Divinitatis nota ē, et caracter. Aug. l. 5.º de Civit. Dei cap. 9. inquit: confiteri Deum ēe, et negare præscientiam futurorum, apertissima insania ē. Et alia passim apud alios SS. P. Constat deniq. ratione naturali: nam Deus cognoscit futura, qdo. iam existunt: ergo et antequam existant: quia Divina Scientia ē æterna, et

invariabilis, talisque, cum nequeat addi in tempore, quod non habuerit ab æterno. Constat jam in dubia solio.

3. Supponit denique sermonem hic non esse de futuris conditionatis liberis; sed de futuris absolute talibus, et de his adhuc esse distinguendum: sunt enim futura absoluta contingentia soli Deo libera, ea nimirum, quæ Deus se solo aut mediis causis naturalibus pro Divino libito applicatis producturus est; et sunt futura absoluta nobis libera. De primis quidem omnes supponimus posse a Deo cognosci suo decreto efficaci de illorum productione in tempore: unde tota difficultas devolvitur ad futura nobis libera.

4. Ubi notandum, quod Magister Gonetus d. 4. art. 3. n. 31. non satis fideliter asserere Jesuitas omnes, eo devenire, quod Deus futura libera certo cognoscat ante decretum suæ voluntatis; hoc solum disidere sese contra ordinem in quærendo medium, quo Deus illa cognoscat, fallitur ergo, nisi loquatur de decreto antiprædeterminavo, quod quidem nullus Societatis Doctor admittit. At quamvis Nostri constanter teneant decretum non esse causam futuritionis, non tamen negant esse causam futuri, aut prærequisitum ex parte rei. Docent namque, Deum cognoscere futura

in se ipsis; sed non dicunt futura esse futura independenter a Dei decreto: sicut docent, Deum cognoscere praesentia in se ipsis, nec tamen dicunt esse praesentia independenter a Dei decreto.

5. Pro cujus captu notandum Jesuitas omnes nullum admittere decretum ab intrinseco efficax, quod non sit posterius aut non voluntatis, saltem in ordine condonato futuro praecognito per scientiam mediam. Omnes enim admittere decretum indifferens praeparativum omnipotentiae. Dicidunt autem quantum ad decretum efficax tantum ad actum bonum; et ipsum ~~......~~ non ans (ut decretum Thomistarum) sed concomitans: tamen plures cum Cardinale admittunt praedefinitionem efficacem ... requiratque per Scientiam Mediam, alii vero contra. Acutum solum admittunt praedefinitiones de se indifferentes, ne laedatur libertas ad peccatum; insuper omnes admittunt decretum praeparativum omnipotentiae, et permissivum peccati. Nullus enim, quem sciam, asseruit, Deum cognoscere certo futura libera independenter a decreto, ut causa vel requisito ex parte ejus; hoc quidem igitur dicit Gonetus, Jesuitas, hoc convenire, quod Deus certo cognoscat futura ante omne decretum. His probatis.

6. Multiplex est in praesenti quaestione sententia. Prima est ponentium, Deum cognoscere talia futura

ante decretu in sua essa, et post decretu in sui ideis, decreto se habente, ut diximus. Hanc tribuit Aegidius in 1m dist. 38, ipsumque sequuntur aliqui ex eadem Familia apud Gavard. citandum. Ex parte consentit Cajetanus in 1m p. q. 14. art. 13. n. 10. quatenus docet ideas esse medium cognoscendi futura.

7\. Secunda est Magistri Paracios in 1m dist. 38. q. 2. disp. 2a dubio penultimo dicentis, Deum cognoscere ea futura in efficacitate suae scientiae visionis. 3a est asserentis, Deum super comprehensione voluntatis creatae, omniaque auxilia illi collata, et omnes circumstantias, in quibus ponitur, certo cognoscere, in quam partem sit determinatura est, ubi, ut videtur, non excluditur, sed potius includitur decretum saltem de se indifferens ad operationes. Ita Durandus, Argentinas, PP. que Molina, et Becanus c. 10. q. 7.

8\. Quarta est docentis, unicum medium videndi futura sub conditione libera esse decretum divino independens a Scientia Media. Ita Thomistae noviores apud Poncium disp. 4. n. 33. Ita cum pluribus Scotistis Mastrius loquens vero de suo decreto concomitanti. Accedit Gavardi q. 5. art. 1. Alii non accedunt; sed velut monstrum immane diffugiunt. P. L. Enriquez Gra-

nardo, et Montoya, quos falso citat pro sua sententia citatus Ponetus.

9. 5ª demum sententia est ostendentium; ipsam obiectivam futurorum veritatem esse medium obiectivum cognoscendi certo futura. Ita unica Schola Societatis Eximio Duce in opusculis lib. 1. de Scien. c. 8; hoc ab unico inter Nostrates discrimine, quod admittentes Suaristicas praedefinitiones docent contra, ipsas esse sufficiens medium cognoscendi futura, quamvis etiam cognoscantur in se ipsis. Qui a nullis omnino praeimpiis admittunt medium cum autem dicunt in sola ipsorum veritate obiectiva a Deo cognosci. Mitto eorum sententiam, qui litem dirimentes cum Occamo, Gabr.e et Corduba dixerunt, hoc Fide tenendum, ac nulla posse a nobis sufficienti ratione declarari.

## Articulus 2us.

## Rejicitur 1ª Sententia.

10. Contra ipsam sit 1ª ratio: Essentia Divina non est Deo ratio cognoscendi futura libera. Probatur: essentia Divina est de se omnino indifferens ad futura, vel non futura, sed ratio omnino de se indifferens ad utrumque nequit esse ratio cognoscendi unum determinate prae alio: ergo. Dices, in essentia, ut in speculo, a Deo videri futura, supposito, quod futura sint. Sed contra:

g° ut videri possint in scīa, debent supponi jam futura.
Nunc sic: sed n̄ possunt ēē futura ante Dei decretum:
g° n̄ possunt videri in scīa ante decretū. Præterea: ut
videant in scīa Divina ut in speculo, debent jam ēē de-
trate futura; sed si sint detratè futura, possunt videri
in se ipsis. Sed m̄ veritas detrata: g° quin videantur
in scīa Diṽa possunt videri in se ipsis.

11. Sit 2a Pclus:

Scīa Divina n̄ sōla sufficiens ad explicandum qualiter Deus cognoscat futura libera. Idæq Divina si juxta D.D. aliquos au. ipse cognoscendi, quo Deo repraesentant internaliter objecta, sive quæ facienda sunt, sive quæ fieri possunt. Intelligen simplici intelligentiæ Scientiam, qua Deus constituit cāa, et rerum artifex; juxta alios vero ē scīa Visionis de re futura. Idpa ad utroq mō accepta insufficiens ē ad rē præsentem nam 1° sensu n̄ potius repraesentat rē futurā, quā n̄ futurā, de se namq indiferens ē ad utrumq. In 2° sensu res manebit inexplicata, q.a licet verum sit, quod posita visione, in ipsa poterit reflexè cognosci futurum; at n̄ explicat unde Deus heat illam directionem visionis, in quo stat præsens difficultas. Si vn ad decretum recurrat, statim inferam:

ẽ ipsum erit mius, in quo, et visio duntaxat medium quo.

12. Dices contra 1.: ideae Divinae independenter a Dei decreto sunt infinitae in repraesentando: ergo independenter a decreto Dei repraesentant futura contingentia: alias non repraesentarent aliquid res ipsa repraesentabile. Concesso anti, nego consequentiam, quia antecedenter ad decretum non sunt futura: adeoque nec ut futura possunt repraesentari: sicut ob eandem rationem non repraesentant pro illo signo existentia in propria mensura; quia scilicet aliud non sunt. Nec est contra rationem infiniti in repraesentando non repraesentare id, quod repraesentabile non est.

13. Dices 2.: independenter a Dei decreto sunt saltem conditionate futura: ergo independenter a Dei decreto repraesentari, ut conditionate futura. Cur ergo non poterunt repraesentari, ut absolute futura? Distinguo ant.: independenter a Dei decreto absolute existente sunt saltem conditionate futura, concedo: independenter a Dei decreto conditionate existente, nego ant. Et probe, et non alia est doctrina Societatis, quidquid, ut assolet, dicat Gonetus. Sed insuper dicto cuenti, ad interrogationem responde: quia independenter a decreto absolute existente sunt futura conditionata, at non futura absoluta.

12. Dices 3°: si ideæ Divinæ repræsentarent post decretum aliquid, quod ante decretum non repræsentabant, jam ex Dei decreto illis accresceret aliqua repræsentatio, quod sine mutatione intelligi non potest. Dicendum nullam hic specialem difficultatem inveniri, quæ non militet contra Scientiam liberam visionis: et ideo ab omnibus est solvenda; unde provenirat, quod repræsentent futura illa, quæ potuerunt, ut non futura repræsentari. Vos autem ex supra tradita pro invariabilitate Divinæ Scientiæ facile respondebitis; nullam ibi intervenire realem mutationem in idea Divina, sed solum in rebus ipsis.

Articulus 3.^us

3.^a sententia, quatenus vera sit, admittitur.

13. 2.^a sententia Magistri Palacios facile rejicitur 1.°, quia Scientia visionis non est causa rerum, ut manet ostensum. 2.°: quia Thomistæ DD.^s non negabunt, quod sit in Scientia visionis, ut causa detracta futura possint à Deo cognosci per qualem quasi reflexionem. 3.°; quia si loquatur de Scientiæ efficacia non, ut operante, sed ut potente operari, vel illam efficaciam ponit de se detractam ad nostras operationes causandas; et sic annumerandus erit Palacios cum aliis Thomistis; vel, de se in-

diferentes assistuit ad causandum, l, n operationem talem; et sic n poterit ee mius cognoscendi operationem futuram, ut evidens apparet.

16. Quare ad 3.am sententiam, quae plausibilior e, explanandam veniamus. Haec dupliciter potest intelligi, l, quatenus Deus comprehendens nram voluntatem cum oibus praerequisitis ad operandum, oesque circunstantias, in quibus ponenda e, n ista sua cognitione in nra voluntate, sd ratione suae infinitae cognitionis super extendat ad attingendam e voluntatis operationem. Et hoc in sensu vera e haec sententia: quia Deus cognoscens tum illum causae affectum, n manet suspensus, et quasi dubitans, quod tunc aget creata voluntas: hoc n maxima foret imperfectio; sed e cognoscit operationem ipsam, n quidem vi cognitionis de nra voluntate, sed vi suae infinitae cognitionis. Verbo: n cognoscit autem liberum in causis proximis; sd in eipso, et in hoc sensu abs dubio loquuntur Molina et Becanus supra.

17. 2° insuper intelligi potest (et sic ab aliis intelligitur) quatenus Deus ex vi causae proximae liberae cognoscat, quomodo ista futura sit, itaque in causa proxima cognoscat, eventum sit vere futurum. Hic ad sensum praesentem

entus i.^{a} p^{s} q. ... prop. q. art. 13. dicentes: cāā contingen. sei hēt ad oppsita, et sic se hīgens in futurum n, subdit per certitudinē alicui cognitionis: inde q.d. q. jam cognoscit effum ōtingens in sūa cāā, tm n hēt de eo, nisi ōjecturalē cognionē. Plura similia possunt videantur. 2° raone: effus nequit in cāā cognosci, nisi secundū ee quod hēt in illa; sed effus ōtingens n hēt ee determatū in cāā: g° nequit in illa cognosci 2^{um} aliqd ee determatū. Vel aliter: totus aus ... ppimus cāā liberē prout distctus ab operaone ē indifferens ad utrumlibet, sed in mio indifferenti ad utrumlibet nequit certo cognosci unum determatē: g.

18. Respondent Adversarij, eos loqui n de cāā prima ut praescisē potente pducere effum, sed de cāā pūt applicata determataq ad effum; Sed ōtra eandē effidaciā: applicatio hec, l, fit liberē active ab ipsā cāā, l, ab alio ipsa passivē se hente? Si 1^{m}, ōtra ē: applicaō ipsa illa liberē pducta ā volunte ē ipse aūs 2^{us} ōtingens liberaris; sed iuxta soluone solum cognoscitur eventus futurus in illa libera applicaone: g° solum cognoscit in sua veritate, n in cāā.

19. Si 2^{um} dicat, fatemur, voluntē sic

ab alio applicatam, et determinatam ad unum esse medium sufficiens ad cognoscendum in ipsa eventum futurum; supponimus enim, tunc eventum liberum fore, et contingentem: esset non necessarium ex suppositione voluntatis sic applicatae: ergo ipsa non erit medium ad cognoscendum futura contingentia. Patet minor: nam causa, quae antecedenter ad suam liberam operationem est ad unum determinata, non est causa contingens, seu libera, sed necessaria; atque sic se haberet illa voluntas ita applicata: ergo.

20. Oppones 1°: Deum perfecte comprehendit omnia, quae habentur ex parte voluntatis: ergo cognoscit eventum, ad quem eas dicunt ordinem. Patet consequentia: nam implicat unum relativum cognosci, quin cognoscatur aliud. Ipsa autem, non consequentia, cujus probatio nil urget: nam actus 1us proximus libertatis non dicit relationem determinatam cum actu 2do, vel, aliud ad actum 2um unum potius, quam alium, hoc est, non ad actum potius quam ad negationem actus; sed solum dicit relationem indifferentem ad utrumlibet: quamvis ergo perfectissime comprehendatur, neque in illo cognoscitur actus prae non actu. Imo Divina scientia eo, quod sit perfectissima, nequit in voluntate cognoscere unum prae alio: quia esset falsa, ut ajebat S. Thomas citatus n. 176.

21. Opponens 2°: Divina scientia perfectior est Angelica; sed Angelus probabilissima conjectura cognoscit eventum

futurus ex apprehensione voluntatis cum omnibus admi-
niculis: quia Deus illum certò cognoscet. Concessis praemis-
sis, nego consequentiam: quia major perfectio Divinae Cognitionis
stat in aliis, non in eo, quod res cognoscat aliter, ac sunt in
se; sic et illas cognosceret, si cognosceret eventum futurum
here determinatum esse in sua causa prima, ut docebat Angel.

22. Oppones 3.º: Christus Dominus per illa
verba apud Matth. 11: Si in Tyro et Sydone factae fuis-
sent virtutes &c., praedixit illorum poenitentiam ex vi talium mira-
culorum, non ex positione ipsius poenitentiae, quae numquam fuit,
nec erit: ergo in causis proximis potest praevideri effectus contingens
futurus. Respondeo, praedictam praedictionem fundari in Scientia
Media de ipsa poenitentia conditionate futura: ac proinde
visa fuit in suis conditionatis: non quia fuit praevisa poe-
nitentia in suis causis proximis, ut potè quae indifferentes
erant ad utrumlibet.

## Articulus 4.us

## Sententia prout ab Scotistis defenditur, rejicitur.

23. A decreto nunc efficaci praedeterminante Thomistico
referendo abstinemus, nam, cum in tract. 4. non illum apertum
bellum indicere necessum sit, eadem reverentia erga (quod
absit) certamus. Nunc ergo solum agimus contra Scoti-

stas illos, qui decretum efficax concomitans a Scientia Media independens adstruunt, ut nihil cognoscant futura, quos late sequitur Mastrius disp. 3. q. 3. praesertim à n. 170. Alijs ad parcimus Scotistis, qui cum Subtili suo decretis hoc requirunt per Scientiam Mediam, quos dabit et praecitatus Mastrius.

24. Respondeo 2°, quod in decreto Suaristico praedefinitivo possunt quidem actus cognosci aut secundum ipsum praedefiniri; neque cum illis essentialiter connectitur, quo sensu verum est illud S. Hilarij lib. 1° de Trin: quae Deus facere decrevit, in sua voluntate cognovit. Hoc tamen decretum insufficiens est ad praesentem difficultatem enodandam: 1°, quia antecedenter ad illud jam per scientiam Mediam praesciuntur ij actus, ut conditionate futuri, imo forte credendum est, ut absolute futuri ante illam praedefinitionem. 2°: quia non est nihil universale tale scientia contingentia concernendum: non enim praedefinit peccatum, imo nec omnes actus bonos.

25. Haec igitur est summa rejiciendae nostrae doctrinae: Deus (ajunt) concurrit efficienter cum creatura in tempore; ita tamen, ut Deus non efficiat, nisi actum creaturae placitum: sic illud ab aeterno decrevit Deus illum cum actu, quod decretum licet tempore antecedat actum creaturae, non tamen creaturae determinans, quia illud non concipit nullo

habito sui ad creae determinationem; sed potius attemperate ad determinationem ejus. Et ita coincidunt Deus, et creatura in eamdem determinationem, quin decretum, aut actualis Dei concursus sit causa determinationis creae. Quod totum dimanat ex illa Dei voluntate anti, et generali, quam explicuit Aug. 7. de Civ. c. 30. dicens: res, quas condidit, ita administrat Deus, ut eos suos motus agere ~~propriis~~ sinat.

26. Haec assentia triplici ex capite frequenter rejicitur. 1°: quia tale decretum irrationale esset, et infrustrabile. 2°: quia libertatem laederet. 3°: quod in illo videri non poterit peccatum futurum. Ex 1° capite sic arguitur: decretum illud decerneret, quod a Deo non cognoscitur: ergo esset irrationale. Antecedens probatur: decerneret effectum, ad quem creata voluntas sese in tempore ex sua libertate determinabit; sed pro illo signo non cognoscitur a Deo effectus, ad quem voluntas se se determinabit: ergo. Major a explicatione sententiae in opposito sensu non praecipitato. Minor autem in hac sententia videtur innegabilis, nam scientia regulans illud decretum non est scientia visionis; cum potius decretum illud sit ratio, cur in Deo detur visio, et nec scientia media, quae non admittitur.

27. Dices, sufficere simplicis intelligentiae, ut Dei voluntas concordat, et concurrat cum voluntate creata. Sed contra manifeste:

simplex intelligentia non cogit nisi [illegible]: ergo non supponit nisi positis voluntatis, et positionem ejus determinationis ad actum, negationem actus. Concedit Mastrius hic n. 192. Nunc sic: decretum ejusmodi vult determinare potentiam illam, ad quam voluntas se determinabit; sed scientia supponens solum positionem utriusque partis non supponit determinare unam prae alia: ergo non sufficit ad illud decretum regulandum, proindeque evadet irrationabile.

28. [illegible] ratio hic ejus explicatio: voluntas Divina coincidere cum voluntate creata in determinatione ejusdem actus nequit intelligi, nisi aliquo ex tribus his modis. 1.° voluntas Divina determinet creatam ad eumdem actum; hoc autem non admittit, ne laedat humanam libertatem. 2.° si Divina voluntas prospiciat partem, quam electura est voluntas creata, et illi immisceat, et concurrat, hoc autem fieri non valet, nisi ante decretum jam sit praevisa determinatio voluntatis, quod rejicit, ne scientiam mediam alio nomine admittat. 3.° denique si casu, et fortuito in eamdem determinationem actus, quod Deo indignum est; dicendum enim videtur in hac sententia, cum modus non supersit alius; et vere hinc fluet decretum ejusmodi frustrationi esse expositum; si nimirum forte nollet humana voluntas se determinare ad partem illam, quam decretum determinat.

29. [illegible] 2.° [illegible] arguitur: decretum ejusmodi non est concomitans Divinae Praescientiae, cum sit ratio obtiva, cur sit in Deo praescientia, consequenterque scientiam antecedit; neque est concomitans actum voluntatis: alias non concurreret, ut causa actus; consequenterque sola voluntas sine decreto esset causa totalis sui actus: ergo est concomitans voluntatis, et sic causabit ad actum. Nunc sic; sed nequit esse concomitans causalitatis voluntatis, nisi [illegible]

illius libertatis: ergo decretum illud, quod concomitans dicitur revera est praedeterminans.

30. Et probatur minor: decretum illud nullatenus supponit scientiam Ista nostrae cooperationis, est omnino impossibile cum negatione actus, est ab intrinseco efficax, et essentialiter connexum cum causalitate voluntatis creatae; sed decretum, quod tale est, destruit creatam libertatem: ergo. Maior ab his DD. videtur innegabilis: nam decretum illud tale est, ut in sensu composito illius sit impossibile, quod non ponatur actus, essentialiter connectit cum actu; adeoque cum omnibus essentialiter praerequisitis ad actum, quorum unum est cooperatio nostra seu causalitas nostrae voluntatis. Minor autem constat: nam essentialis haec connexio decreti cum nostra cooperatione non fundatur in praescientia nostrae cooperationis, quae non admittitur: solum ergo fundatur in intrinseca efficacia talis decreti, sive in eo, quod indefectibiliter faciat, quod nostra voluntas cooperetur: erit ergo causa determinationis, et cooperationis nostrae; quo quid infensius libertati?

31. Imo decretum hoc scientiam Mediam requisitum, prout adstruitur ab aliis Scotistis contra Antagonistas [?] adhuc laederet libertatem. Non enim bene utuntur Scientia Media, ut sic argumentando: Scientia Media requirens decretum, esset haec: si in tali occasione consensum praebuero voluntati creatae, se determinabit ad talem actum; sed concursus inclusus in hypothesi talis Scientiae, et sub quo ponen-

dus ē talis aūs, ē prædetrans: ergo aūs sub illo positus non evadet liber, sed narius: ergo Probo minorem: consensus ille datus voluntati per decretum absolutum, et efficax; sed per decretum absolutum, et efficax nequit dari consensus nisi prædetrans: ergo Maior constans ē in hac sententia. non in applicat Omnipotentia per decretum indifferens; sed per tale decretum efficax, et determinans ad unum.

32. Minor ē constare hic, nam efficacia illius decreti non stat in præscientia: aūs poti independens ab illo decreto, nec in casuali coincidentia utriusque voluntatis: sed in eo, quod voluntas Divina faciat, quod creata voluntas cooperetur. Atque hoc ipsum ē, quod per illam Scientiam prævidetur: ergo prævidet consensum, a quo prævidet nostra voluntas prædeterminatam à Deo: ergo prævidet sub consensu prædetrante. Et hinc patet manifesta disparitas ad Suarezianam prædefinitionem: hæc enim non includit in hypothesi Scientiæ Mediæ, in qua dependenter ab illa prævidentur omnia principia indifferentia, sub quibus ponendus est actus.

33. Ex 3° tandem cap. sic arguitur: in illo decreto non possunt à Deo videri peccata futura: ergo non erit medium cognoscendi futura omnia. Probatur ans:

decretum illud vellet detrahi peccatum, utique Deus faceret voluntatem positivam esse peccatum; sed hoc est impium: ergo. Probatur major: quia prius ad illud decretum futurum erat Deus, possibile esse, quod voluntas sub illa conditione se detrahet ad peccatum; sed hoc esse possibile non est voluntatem positivam esse peccatum: ergo vellet Deus detrahi peccatum. Sed nec postquam Deus praeviderit hanc futuram detractionem voluntatis potest velle peccatum.

34\. Respondet Magistrus; quamvis actus peccati sit a decreto illo concomitanti, non ideo fore vitium a Deo, quia nempe decretum non est actum, sed concomitans actum: sicut juxta nos, actus peccati est ab aliquo Dei decreto, quin tamen Deus velit peccatum, quia sola est rursus fulturus. Sed contra manifeste: nos in causis, et aliis loquimur: non enim dicimus peccatum esse a Dei decreto; sed Dei decretum omnino requiri, ut peccatum sit a voluntate sua. Deinde nullus est decretum tertium ponit medium ad actum peccati decretum detractum actuale peccati, nec ad malitiam ejus; sed prorsus indifferens, ac detrahibile a natura. Ubi ergo paritas?

35\. Recurrunt ergo cum Thomistis ad decretum permissivum peccati, et in eo dicunt a Deo videri

peccatum futurum. Sed in scillam incidunt: nam permissio peccati duo essentialiter importat. 1m decretum non impediendi malitiam, seu non dandi auxilium efficax ad oppositum. 2m: decretum concurrendi ad ipsum actum, seu entitatem peccati; atqui in nullo potest videri peccatum futurum: ergo in permissione peccati nequit peccatum futurum praevideri. Negant minorem quoad utramque partem ob infallibilem connexionem eorum decretorum cum peccato futuro. Ac de 2o decreto modo non disputo, sed solum suppono decretum praedeterminativum ad materiale peccati: debet enim esse indiferens Dei decretum concurrendi ad materiale peccati; aliter Deo tribueretur peccatum, periretque nostra libertas, ac peccati malitia. In decreto autem indiferenti nequit praevideri determinate peccatum.

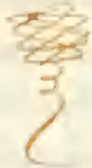
16. [illegible]

rejicit sic: decretum non impediendi malitiam peccati non connectitur ex se cum tali malitia: ergo nequit in illo praevideri malitia. Probatur ans: decretum illud non connectitur cum peccati malitia connexione causalitatis, ut omnibus est notum; sed nec connexione futurae illationis: [~~cum~~] ergo. Probatur min: essentialis connexio futurae illationis [illegible]



ãum; sed talis eet illa çnexio: q. Pr major: voluntas ut sub illa ãnti çnexione que illaõis non est proximè potens ad non malitiam; sed ea ratione, quia non est proximè potens ad non malitiam, non est proximè ~~potens~~ libera ad malitiam; cum libertas proxima sit essentialiter potestas proxima ad utrumlibet:

q.





# Articulus 5.us

## Scotistarum Objectiones.

37. Ergo quiete laboribus concessa laborum iterum, ut Scholastici moris est, insequamur vos alloquimur (Augustini verbis) novella germina sanctitatis (ajunt dica Theologici) germen pium, examen novellum, flos nostri honoris, et fructus laboris, gaudium, et corona mea. Plura itaque huc ab authoritate vocari, quibus Thomistae pro suo decreto praedeterminante abutunt: propterea quae infra absolvent.

38. A ratione modò objicit Mastrius V: Deus ab aeterno decernit actus, quos nostra voluntas positura est; sed non decreto anti, ne pereat libertas: ergo concomitanti: ergo in illo videbit ea futura. Arguitur distinguo maiorem: decreto indifferenti; concedo: decreto efficaci: subdistinguo: decernit omnes nostros actus; nego: aliquos; omitto majorem ob praedefinitionem actuum bonorum Scientia Media rulatam; et concessa minori de decreto omnino anti, nego consequentiam, quia decretum concomitans, et est efficax, praedeterminans, et irrationale, nisi praecedat Scientia Media de parte eligenda à voluntate creata, ut probatum manet.

39. Instat: implicat quod ad decretū praecedat Scientia Conditionata, nam esset Scientia de actu futuro antecedens ad decretum, quod implicat. Absurdum hoc non solum a Thomistis, sed a multis e Scotistis ob male acceptam Scientiam Mediam frequentius nobis objicitur. At neque Scientia Media, neque alia Scientia vera potest videre actum futurum independens, seu antecedens ad Dei decretum; cum decretum, scilicet indiferens, sit essentialiter requisitum ex parte causae et inclusum in objecto ipso Scientiae Mediae, ut suo loco latius exponemus.

40. Objicit 2°: ex quo Deus est 1m ens continens omnia entia creata, potest per se ipsum agere quidquid potest agere cum causis 2nis, et producere omnes illarum effectus: ergo ex quo est 1m liberum continens omnia libera 2a, potest per se ipsum velle omnes effectus, quos potest facere interventu [illegible] cujusvis 2i liberi. Confirmatur: inter homines aestimatur perfectio, quod plures concidant in eadem determinatione, nulla praecedente Scientia determinationis: ergo se minus imperfectionibus, hoc est Deo concedendum in determinationibus voluntatis creatae. Requiri omnino antecedentem scientiam in plures effectus incidentes ratione perfectionis actui inferior-

manti, sentire v. g. quod Deus possit esse solus tacere non pot. Ideo coram dei velle, seu volitione efficaci.

41. Disparitas ex supra dictis liquet: quia nempe effic ponendus interventu nostrae voluntatis liberae operantis debet esse nobis liber: consequenter debet exerceri determinative a nobis. Non autem ita exerceretur, si esset determinatus per Divinum decretum efficax, quantumvis concomitans soceret, ut ex dictis constat. Dissimilis non avis: illa namque dexistimata peccato miscet, ut minimum imperfectionem causalitatis. Insuper dei determinatio maneret impedibilis a nobis; nec decretum destrueret libertatem ipsiusque actus nostri, quia vult.

42. Objicies 3°: ideo ex decreto non impediendi malitia peccati, ut ponitur in sententia contraria, laederet libertas creata, quia illo supposito, sequitur infallibiliter malitia peccati; sed et ex nostro decreto permissivo sequitur infallibiliter malitia peccati: ergo vel utrumque, vel neutrum laedit creatam libertatem. Probatur minor: decretum illud, juxta nos, est collativum auxilii cum praevisione inefficaciae; sed ex eo decreto sub illa praevisione sequitur infallibiliter peccatum: ergo. Respondeo, infallibilitatem illationem non sequi ex decreto, neque ex eo auxilio. Utrumque non

ē indifns ad peccatū, et n̄ peccatū. Sequit̄ṛ a ex infallitē Divinæ Præsciēæ; Præsciēa vō n̄ ē antē, sed coēns ad determinaōēs creatæ voluntātis, et quidē impedibiles à voluntate ipsâ; prout oīa latius patebunt inferiùs.

## Articulus 6.us

## Nr̄a Quæstionis resolutio.

43. Hæc ē: futura absoluta contingēa à Deo cognoscunt̄ in se ipsis, seu in objectiva ipsorū veritate. Deus, ut cernitis, supponit, quod probatū relinquimus, creaturas scilt n̄ existentes à Deo cognosci posse in se ipsis, seu ratione passivæ ipsarū cognoscibilitatis, cujus ratione repetere n̄ licet. Nunc igit̄ difficultas est: an futura contingēa sint ab æterno veritas aliqua objectiva? Si ēm ita sint, à Deo cognoscent̄ in se ipsis; si secus, n̄ poterunt in se ipsis cognosci. Hæc præmonitio

44. Conclusio prob. authorite Aug.ni contra Faustū c. 5 docentis: quod si præteritū auferat̄ ab aīa nr̄a per oblivionē illius, aut futurū per n̄ expectaōēs illius, adhuc manebit in ipsâ veritate: semper ēm verū erit, fuisse id,

quod erat, et non est; et ibi verum erit, jam fuisse, ut verum erat, antequam fieret, futurum esse: ergo sentit Augustinus quod deficiente veritate formali, seu cognitione vera, aut per oblivionem circa praeterita, aut per non expectationem circa futura, remaneret adhuc veritas objectiva, sive objectum capax verificandi illas aeque conceptiones circa talia objecta: ergo Omitto P.P. alios videndos apud [illegible] Montoyam de Scientia disp. 28.

45. Et ad S. Thomam venio, qui, ni fallor, apertissime docet nostram sententiam. Itaque 1.a p.e q.e 14. art. 13. quaerit: utrum Scientia Dei sit futurorum contingentium? Respondet affirmative, et ad probationem notat, quod contingens potest dupliciter considerari: u- ”
no modo in se ipso, secundum quod jam in actu est; ”
et sic non consideratur, ut futurum, sed ut praesens, ”
neque ad utrumlibet contingens, sed ut determina- ”
tum ad unum, et propter hoc sic infallibiliter subdi potest ”
certae cognitioni, utpote sensui visus; sic cum video Sor- ”
tem sedere. Alio modo potest considerari contingens, ”
ut est in causa: et sic consideratur, ut futurum, et ut con- ”
tingens nondum determinatum ad unum: quia ”
causa contingens se habet ad opposita: et sic con- ”
tingens non subditur per certitudinem alicui cognitioni. ”

46. Ubi cum Deo S. Thomas concedat (ut debet concedere) certam cognitionem effectus contingentis, recurrit ad illius cognitionem 1° modo, idest, effectus in se ipso. Deus autem, ait, cognoscit omnia contingentia, non solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque eorum est actu in se ipso: ergo cognoscit juxta S. Thomam futura contingentia secundum esse, quod jam habent in se ipsis, unumquodque pro sua temporis differentia; atqui in se ipsis, si in æternitate considerentur, adhuc esse non habent, nisi existentiam actualem objective sumptam: ergo in hac Deus illas ab æterno cognoscit.

47. Cum autem S. Doctor difficultatem prævidisset, quæ sibi objici poterat, nempe præscientiam futurorum ab æterno esse, cum ab æterno non fuerit eorum existentia physica in proprio esse illius rei, quæ futura dicitur, respondet in hunc modum: Cognitio Divina mensuratur æternitate; cum omnia, quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præsentia, non solum ea ratione, qua habet rationes rerum apud se præsentes, ut quidam dicunt; sed quia ejus intuitus fertur ab æterno supra omnia, prout sunt in sua præsentialitate et subduntur Divino conspectui

" secundum suam præsentialitatem, et tamen sunt fu-
" tura continguet suis causis ~~compar~~ proximis comparata.

48. Ad 3m. denique docet, nos

cognoscere successive futura in tempore, in quo fiunt,
" Deus autem ab æterno: quia ejus esse æternitate
" mensuratur, et ~~Deo~~ ideo soli Deo est certa illorum
" cognitio, antequam existat in suo esse prospecto in tem-
" pore: sicut ille, qui vadit per viam, non videt illos,
" qui post eum veniunt; sed ille, qui ab aliqua altitu-
" dine totam viam intuetur, simul videt omnes tran-
" seuntes per viam.

49. Jam sic: D. Thomas non invenit

aliud medium ad tribuendam Deo certam futurorum
cognitionem, nisi quod ab altissima suæ æternita-
tis specula ejus intuitus se extendit ad hoc
usque nostrum tempus, in quo ponuntur futura in
se ipsis; sed hoc non erat necessarium, si Deus non cog
nosceret futura in se ipsis secundum suam præsen
tialitatem, sed solum in decreto, vel in alio prædi-
cato Divino actu in Deo existente: ad hoc
enim sufficeret, quod cognitio Divina attinge
ret ipsum decretum, ut evidens videtur: &.

50. Respondet P. Magi

Ponetur d.e 1.a num.o 150. D.m Tho: hic recurrere ad aeternitatem Divinae Praescientiae, non verò ad decretum; quia nondum egerat de decreto, de quo egit postea q. 19.a Vicinam hyemem redolet solutionis frigiditas. Itaque 1.º quia prorsus incredibile fit, S. Thomam aliquid hic non insinuasse, saltem remissivè, de decreto, ut medio cognoscendi futura; sed nec remissivè insinuare potuit: quamvis in praefata quaest. 19. de decreto agat; at nec verbum quidem habet de decreto, ut medio cognoscendi futura.

51. Contra 2.º, et praecipuè: non solum non meminit decreti, sed illud positive exclusit à ratione medii cognoscendi contingentia: ruit ergo solutio. Ans probatur: juxta D. Thom. citatum, nequit heri certa cognitio de contingentibus, nisi cognoscantur in se ipsis secundum esse, quod jam verè habent in sua praesentialitate: ergo nisi cognoscantur secundum hoc esse, non potest heri certa cognitio de illis: ergo S. Thomas exclusit decretum, et solum admisit veritatem obiectivam ipsorum, ut medium ad certam de illis cognitionem.

52. Contra denique: juxta D. Thom. 2.a 2.ae q. 171. art. 6. ad 2.m ubi jam egerat de decreto;

et aliis locis, præsertimque in 1m dist. 38. q. 5. ibi: cognita voluntate et quibuscumque causis ad actum voluntatis occurrentibus, non potest certitudinaliter cognosci, an ipsa producet, vel non actum &c.; sed decretum est una ex causis ad actum voluntatis occurrentibus, et quidem inter omnes præcipua: ergo juxta D. Thomam in decreto non potest certitudinaliter cognosci eventus futurus: &c.

53. Statim respondet Gonetus, D. Thomam ibi loqui tantum de causis primis; decretum autem esse causam remotam. Et vero nobis talia respondentibus! Ergo nonne quarumcumque causarum tum explicari à D. Thoma est proxime? Quid distortius? Præterea quid vetat decretum appellari causam primam? Deus profecto causa prima est actus voluntatis; Deus autem per decretum agit, quod est applicatio, et determinatio Dei ad agendum actum voluntatis creatæ.

54. Demus sit decretum causa remota, ergo nunc; vel causa remota naturalis, vel contingens est, scilicet in agendo. Si contingens: ergo in illa videri certo non potest eventus futurus, ut omnibus constat, et patet ex præalegato D. Thoma. Si naturalis: ergo effectus nequit esse contingens. Sic infert D. Thomas, citato art. 13. ubi docens, præscientia Dei non tollere contingentiam eventuum, quia est causa remota, quamvis sit naturalis. Sic igitur arguit ad 2m sed hoc nil est, (scilicet necessitatem causæ remotæ non tollere contingentiam eventus) tunc in conditionalis

falsa; cujus ans eet caa remota naria, et coens effur. 9tingens: q. juxta S. Thom, si decretu e caa remota naria, tollit 9tingeam aus; adeoq in ipso viden n poterit aus contingens.

55. Ex quibus facile rejicit 2a alia solutio Gonetica ex Gasparo Ram desumpta, quod scilt Divina Scia ex se het mensurari aeternitati: at ex se non het efficacia in futura; sed illam het a voluntate: pptereaq D. Thom recurrere ad aeternite n ad decretu, quod reservat ad 7m 1m. Egregie sane! At etiam posset reddere, D. Thom recurrere ad aeternite et n ad decretu; quia decretu e de linea vitali, n vero aeternitas: aut quia decretu e liberu; aeternitas a naria. Contra insuper e: nam in disputatis de verit. q. 12. art. 10. iterum recurrit S. Doctor ad solam aeternitate [illegible]: *sed Deus [illegible] cognoscit futura [illegible] causis, [illegible] ordine: quia ejus intuitus aeternitate mensurat*. Ad quam q. quaesitm reservat hic Dei decretum?

Articulus 7us

D. Thom. [illegible] Gonetianum [illegible].

56. [illegible]

146 a D. Thoma assignari, vel saltem insinuare pro certa cognitione contingentium. 1m æternitas Divinæ Scientiæ. 2m efficax decretum. Probatur hoc 2m: nam in 1m d. 38. q.
" 1a art. 5. ait: Deus ab æterno non solum vidit ordinem
" sui ad rem, sed ipsum esse rei intuebatur. Atqui ordo
Dei ad futurum est decretum: ergo ab æterno vidit decretum: ergo in illo potexit videre certo futurum, quod D. Thomas negavit; cum juxta ipsum, ordo ille sit ordo causæ contingentium, qui est ordo indifferens ad utrumque non determinationis "
ad unum, prout ibidem docet ipse referens, quod effectus
" contingens non habet determinatum esse in suis causis,
" et ideo in illis nullo modo cognosci possunt. Sed quando
" jam efficiuntur in rerum natura, tunc habent in se ipsis esse
" determinatum: et ideo quando sunt in actu, existendo
" naliter cognoscuntur.

57. Et reperi eadem fere verba supra
" relatis: Intuitus Divinus intuetur ab æterno unumquodque
" quæ attingit, non solum prout est in suis causis (in quibus jam
" præmisserat, nullum habere esse certum) sed prout est in esse suo
" determinato.... quia, cum sit æternus, oportet, quod cognitio
" ejus modum æternitatis habeat. Tria igitur docet Angelicus 1m:
quod in causis non possunt certo cognosci contingentia: ergo nec
in decreto, quod est causa. 2m: quod sic cognoscuntur certo in

se ipsis prout in suo determinato esse: ergo in veritate objectiva ipsorum. 3m: quod hoc provenit ex aeternitate Divinae Scientiae ambiente omnia tempora: ubi ergo decretum efficax? Remisit illud fortasse in locum alium, imaginarium nempe.

58. Probat iterum Reverendissimus: nam in dist. q. 2a. de ver. art. 12. ait: "Deus scit res in quantum est causa earum; sed est causa contingentium: ergo scit contingentia. Et rursus: scire est causam rei cognoscere; sed Deus scit omnium contingentium causas: et scit etiam ipsum, quia causa omnium: ergo scit contingentia. Idemque iisdem verbis habet ad Anibaldum 1. dist. 38 q. 2. art. 1. At ubi hic efficax decretum? Numquid alio remisit?

59. In his itaque solum retinet, quod fatemur, Deum scilicet scire contingentia in quantum est causa in actu 2o illorum, non autem in quantum est causa in actu 1o: in hac enim, utpote indifferenti ad opposita, non videt Deus certitudinaliter futura contingentia, ut expresse docet D. Thomas; in causa vero, prout in actu 2o causante, videt Deus certo contingentia: quia causa prout in actu 2 causans dicit suam causalitatem ipsam, seu actionem ~~ipsam~~ exercitam, quae est determinata ad unum. At cum hoc exercitium fiat in tempore, et contingenter, redit eadem difficultas, quam resolvit S. Thomas dicens, "quod ratione suae aeternitatis videt illud 2m praesens esse,

» quod àu habebit in tempore:

60\. Alia objicit citatus Magr: ex lib. ctra Gent. in qq docet D. Thom. Deu scire nras volunt. videndo suas. Item cognoscendo se nos intelligere, et velle, cognoscere nras cogitationes et voluntates. At illis respondeo, loqui dt S. Thom de Divino intelligere, et velle prout àu causante, n prout precise potente causare. Quod ex ipso D. Thom loco probatur: nam

» 1 ctra Gent. c. 68. n. 2. inquit: oia igit Deus cogscit suam essentiam cogscendo, ad quae sua causalitas extenditur;

» extenditur at ad operationes intellus, et voluntis: cogscit

» igit Deus cogitationes, et affectiones mentis: q juxta S.

Doctorem mius cogscendi futura e causalitas ipsa, n virtus causae ctingentis.

61\. Alios demum P.P. trahere conatur laudatus Magr, qui n veniunt. Aug. praecipue, qui de Praed. Sanctorum c. 10 ait: praedestinatione Deus ea praescivit, quae fuerat ipse facturus. Et 26 ctra Faustum c. 4: ideo nescio: quia quod heat de hac re voluntas Dei, me latet; illud tn me n latet, sine dubio futurum, si hoc Dei voluntas heat. At cum oia haec commode possint intelligi de rebus, quas Deus se solo, aut miss causis variis, et sine inventu

nri liberi arbitrij facturus; non video, cur Ponetur ea velit extendere ad futura contingentia, seu nobis libera? Quod si de his D. Aug. loquatur, cur non de voluntate consequente provisionis illorum saltem conditionata, aut de his voluntate, ut in aui 2° [illegible] intelligendus erit?

## Articulus 8.

## Ratione fulcitur sententia nostra.

62. Et quidem a priori sic: Futura contingentia habent in se determinatam veritatem pro sui temporis differentia: ergo ab aeterno cognoscuntur a Deo in illa veritate sui esse, quam habebunt pro sui temporis differentia. Antecedens est innegabile: nam pro sui temporis differentia habent jam suum esse proprium determinatum ad unum per ipsam actualem ~~[illegible]~~ existentiam: habent jam determinatam veritatem. Consequentia vero probatur: quando jam habent determinatam illam veritatem, cognoscuntur a Deo in illa eorum objectiva veritate; sed illa Divina cognitio non incipit cum illis, sed est ab aeterno: ergo ab aeterno cognoscuntur a Deo in illa veritate, quam in tempore habent.

63. Confirmatur: Deus ab aeterno videt in se ipso negationem amoris D. Petri ab aeterno existentem (suo modo scilicet) et ipsum amorem in tempore [illegible]: ergo ab aeterno vidit amorem futurum in objectiva ipsius

veritate. 1ª patet ante evidens, et 2ª constat ex praecedenti n°. Probo consequentiam: amorem non fuisse ab aeterno, et esse in tempore est constitutive, amorem esse futurum in se ipso; sed Deus ab aeterno vidit, amorem non fuisse ab aeterno, et esse in tempore: ergo ab aeterno vidit, amorem futurum in se ipso, sive in passiva, seu objectiva veritate ipsius amoris.

64. Contra 2°: posita in tempore voluntate cum omnibus ad actum requisitis, re ipsa ponitur determinate actus, aut ejus negatio: implicat enim, quod in instanti reali non sit actus, aut ejus negatio. ~~implicat ergo quod in instanti reali non~~ Demus 1m accidere; tunc certe Deus videt actum in se ipso, et ratione suae cognobilitatis; sed haec visio Divina nequit non esse aeterna, ergo nec est post tempore incipere; ergo ab aeterno videt Deus actum contingentem in se ipso, seu ratione ipsius passivae veritatis. Neque hic valet respondere, Deum non posse cognoscere objectum creatum in se ipso: hoc enim, et alibi probatum relinquimus, et est hic expresse docet a D. Tha nuper citato.

65. Dices tamen, pro priori ad Dei decretum nihil esse determinate futurum: ergo pro priori ad decretum Dei non possunt futura contingentia videri in sua objectiva determinata veritate. Sed contra: 1°, non loquimur de

decreto absoluto efficaci, l, de decreto indifferenti? Si hoc 2m fateor. Hoc in decretis e omnino naris ex parte cas ad effectum. Si 1m contra e: quia in instanti decreti illo efficaci, adhuc intelligitur amor determinate futurus: ergo pro priori ad tale decretum in se ipso praevidetur a Deo. Ant. probatur: in instanti illo decreto, adhuc intelligitur voluntas cum omnibus requisitis ad amorem ponendum: ergo in eo instanti realiter, l, ponit determinate amorem, l, determinate non amorem: ergo ab aeterno id videt Deus. Sed utrumque e contingens: ergo ab aeterno videt Deus futurum contingens.

66. Dices: et si decretum Dei sit causa futuri, at futurum non constituitur per Dei decretum, ut abunde constat ex praecedentibus; sed quodcumque ee in se ipso, et 2m suam propriam veritatem a Deo cognoscitur, ut satis constat: ergo quamvis Dei decretum sit causa futuri, adhuc futurum in se ipso, et 2m suam propriam veritatem a Deo cognosci. Dices forsan, nam haec argumenta niti falsa suppositione, quod scilicet propositiones de futuro contingenti habeant determinatam veritatem, aut falsitatem, quae sit in futuris 2m se, et independenter ab aliquo antecedenti ab aeterno, et ne[?] cum veritate obiectiva futuri. Haec e unica, et non levis obiectio contra praecedentem doctrinam et quamvis de hoc puncto egerimus in Logica, hic tamen non e omnino praetereundum, adeoque pro solvenda obiectione, sit.

# Quæstio 3.ª

## An propositiones de futuro contingenti independenter ab aliquo intrinsece contingentes habeant determinatam veritatem, aut falsitatem?

## Articulus 1.us

### Quæstionis sensus, et D. D.rum sententiæ.

67. Vigitur supponendum, non esse quæstionem an singulari propositiones habeant determinatam veritatem, aut falsitatem quoad nos: hoc enim frivolum esset: posset in illa re ipsa habere, quamvis de illa nobis non constet, ut, vel in pluribus propositionibus de præsenti nobis frequenter accidit. Supponendum 2.º neque difficultatem esse de disjuncta ex utraque contradictoria v.g. Petrus peccabit, vel, non peccabit. In qua de nulla determinata propositione affirmatur veritas, aut falsitas; sed de disjuncto ipso, quod absque dubio est, vel determinate verum, aut determinate falsum. Loquimur ergo de partibus disjunctis seorsim, v.g. Petrus peccabit, Petrus non peccabit.

68. Supponendum 3.º propositiones ejusmodi habere re ipsa determinatam veritatem, aut determinatam falsitatem, ex undecumque proveniat determinatio; quod et concedunt Thomistæ alijque assignantes determinatam veritatem fundatam in aliquo ab æterno existenti, ut decreto, Scientia, et cetera. Sic propositio

sitis independenter ab aliquo decreto praesenti existente et connexo cum eventu futuro. Exemplum sit propositio
haec Antichristus peccabit est, ut Fide constat, determinate
vera. Quaeritur: illius verificativum seu radicale, est
ne decretum antecedens Thomisticum, aut decretum concomitans
Scoticum, aut Divina Praescientia, an potius ipsum non esse
peccati pro nunc, et esse peccati pro postea?
73. Nec pro nostra ratione est
ulla difficultas: in eo enim, sicut nec ponit, nec excludit decretum Dei liberum de agendo ad extra, sed ab
illo praescindit; sic neque ponit futuritionem, neque non futuritionem, sed praescindit per indifferentiam ad utrumque. Tota
igitur difficultas devolvitur ad systema stringentium, in quo
sunt decreta duplicis generis; alia sunt circa ea, quae
Deus se solo, aut mediis causis naturalibus pro suo libito
operaturus est; et haec decreta sunt antecedentia connexa
cum eventu futuro. Alia vero sunt circa actiones
nostras liberas, et circa modum concursus ipsius Dei
nobiscum; et haec sunt de se ab initio indifferentia ne pereat
libertas. In hoc ergo systemate, in quo iam intelliguntur
praedicta decreta indifferentia, et antequam intelligatur
decretum aliquod efficax, inquiritur an propositiones de
futuro habeant determinatam veritatem, aut falsitatem?

74. 1ª in q. sēā ē asserens decretū efficax, prædeterminans ēē verificativū fr̃ale ppōnis de futuro; proindeq. independens ab illo, neq. determinatè veram ēē, neq. determinatè falsam. Ita D.D. Thomistæ apud, et cum Ferre d. q. 4. à n. 104. cum his annumerant Scotistas illos, qui pro r̃a futuri ac verificativo ppōnis de futuro ponunt decretū efficax concomitans à Sciēa Diuina independens; propterea q. (ut supra probavimus) prædeterminans. 2ª sententia ē eorū RR.m ex Nostris, quos et supra rejecimus, ponentiū fr̃ā futuri, proindeq. verificativū ppōnis de futuro in Diuina præsciēa. 3ª deniq. sententia tenet, præfatas ppōnes ēē determinatè veras, aut determinatè falsas independenter à quocumq. existenti connexo cum eventu futuro. Est communis in Schola n̄ra Eximio Duce opusc. 2.º lib. 1. c. 2. et sequentibus, in quibus alias sēās rejicit, usq. dum cap. 8.º concludit, et n̄ram firmiter defendit.

Articulus 2.us

3ª et n̄ra sententia stabilitur.

75. Pa. nititur ijs dem SS. P.P. et præcipue D. Thæ testimonijs, quibus supra probavimus, futuritionem actus n̄ri liberi n̄ consistere fr̃r in decreto, et quibus probavimus D. Deū cognoscere futura in obiecto proprio veritate. Et ratione ...

l: posito Petro v.g. cu omnibus requisitis indifferentibus ex parte sui vel ad oppositionem in toto instanti reali crastino, l; detrahere peccat, l, detrahere non peccat: g propositio ista: Petrus cras peccabit hodie prolata, l, est detrahere vera, l, detrahere falsa; Sed propositio hac hodie prolata est propositio de futuro: ergo propositio de futuro est detrahere vera, aut detrahere falsa independenter a quocumque actu de praesenti tempore cum eventu futuro.

76. Argutus hoc demonstratio censetur a nostris D.D. Subsumpta, et ultima causa per se constant. l causa est ens est ex illo principio, ab eo, quod res est, l, non est, prout enunciatur per propositionem propositio vera, l, falsa est: si in Petrus detrahere peccat cras, hodie est detrahere vera, quia detrahere conformat cum obiecto, ut enunciatur per ipsam; si vero detrahere non peccat, est detrahere falsa. itaque probatur: in toto instanti reali debet esse unus ex contradictoriis, peccatus scilicet, l, non peccatus; sed esse peccatus est detrahere peccare, et esse non peccatus est detrahere non peccare: ergo sic posito Petro in toto reali instanti crastino, l; detrahere peccat, vel detrahere non peccat.

77. Scio inquit, illud instans reale partim posse in plura signa naturae, vel rationis. In hoc sensu namque

solu intelligit cum indifferentiae praecisive ad utrumque, hoc est, ad hoc non explicandum alterutrum ad unum: unde pro illa suppositione adhuc intelligitur detrahere peccatum, vel detrahere non peccatum, sed indifferentia praecisiva ad utrumque. At argumentum tamen non procedit de illa suppositione, sed de toto instanti reali, in quo infallibiliter debet esse, aut peccatum, aut non peccatum, ut constat ex ijs principijs, quodlibet est, vel non est; impossibile est idem, nec esse, nec non esse.

78. Quia est ratione utitur D. Thomas ad cap. 8. Perihermen. lect. 13. circa 2. ibi: necesse est de unoquoque, quod sit, vel non sit; et quod futurum sit, aut non sit: et hoc sub disjunctione. Necessitas fundatur super hoc principio, quod impossibile est contradictoria simul esse vera, vel falsa. Unde impossibile est idem nec esse, nec non esse. Non tamen, si divisim alterum accipiatur, necesse est, illud esse absolute. Ubi apparenter videtur nostrum argumentum. Sed observa, quod cum D. Thoma solum dicimus, quod aliquid ex illis debet dari. Alterum accipiatur, utrumque detrahere pro alio non est necesse absolute dari, sed solum ex suppositione, quod alterum non detur, ut constat ex ultimis verbis D. Thomae.

79. Notam infligere; nec etiam sicut Adversarij, tres illo detrate capiantis. Itaque ~~illud~~ ly detrate, quo utimur, non significat detraonem antecedentem ad actum, et vi cujus ponat unius detrate: hoc non libertatem everteret; sed ly detrate solum significat detraonem ad esse fundatam in ipso esse peccati; proindeque detraonem coem. Verbo: ly detrate solum significat, quod re ipsa det unum, sive det rario, sive contingens, prout fuerit rerum effus et sive sit nobis occultus, sive manifestus &a, ut advertit citat. Epim. c. 2o n. 6.

80. Magr Gonetus loco n 125 (con vinijs praetermissis, quorum copia nunquam inopem illum fecit) respondet, ly prioni ad Dei decretum propones illas non esse contradictorias; quia non sunt propones: non in pro illo prioni Deus concipit aliquid de futuritione, aut non futuritione: sicut ipsae voces hoc e aal a Psitha co prolatae non sunt propones; quia proferens illas nihil de re concipit. Sed contra ex praemonitis: quia argu ta nostra non procedunt de isto rario, sed de toto instanti reali, in quo sunt jam propones, et contradictoriae: tum in Deus concipit aliquid de futuro; ideoque pro toto instanti reali aliqua ex illis e detrate vera;

et aliam detractionem falsam.

81. [illegible] Respondeo ; ex contradictorijs unam esse detractionem veram, et aliam detractionem falsam in toto instanti reali; non autem pro signo rationis, seu pro signo causae, ut patet ex [illegible] de scientia, ut voluntas [illegible] voluntate [illegible] amare; at respondeo [illegible] participata manet: nobis namque sufficiat, quod adversarius concedit, pro toto scilicet instanti reali unam esse detractionem veram, et aliam detractionem falsam, quamvis ita non sit pro signo rationis; quod sic ostenditur independenter ab eo, quod etiam sit detractione ad veram, est detractione vera aliqua ex illis contradictorijs pro toto instanti reali: ergo quia pro toto instanti reali datur, scilicet, detractione peccatum, vel, detractione non peccatum. Ex quibus infertur: quod tempore ante propositionem enunciantem peccatum erit, est detractione vera, aut detractione falsa. Probo consequentiam: propositio illa aut detractione conformatur, aut detractione difformatur, a qua obiecto, quod enunciat [illegible] pro toto instanti reali sequenti: non in illud enunciat futurum pro signo causae, seu rationis, sed pro toto instanti: ergo

82. [illegible] Confirmatur: pro toto instanti reali impossibilis est ponendus unus ex contradictorijs, iuxta solutionem. Dominus quod peccatum ponitur. Nunc

fit: q. ppo tempore ante enuncia[illegible] volabitur pro eo-
ty, ē determinatē veram. Pro eo: determinatē proprie formaliter
cum suo obiecto: 2º Prans: prius abeuntē peccatum existen-
cij pro toto instanti sequenti, v.g. ppo instanti a;
nuqui peccatum existit pro instanti a. ergo determina-
tē conformatur cum obiecto suo, quod Deus ab aeterno
videt, licet nos qui futura non videmus, id nesci-
amus.

83. Dices, adhuc n. dari peccatum existens pro
instanti a sequenti: ergo adhuc n. ē vera ppo illa.
Deinde, neque datur non peccatum: ergo neque adhuc ē fal-
sa. Contra: nam ut ppo de futuro sit vera, n. re-
quirit, quod eius obiectum sit jam existens; imo re-
quirit, quod adhuc n. sit existens: et quamvis n.
existat ppo, et eius obiectum, poterit esse vera. Pa-
tet ans: talis namque ppo non enunciat, quod
eius obiectum jam existit; imo enunciat quod n. exi-
stit jam, esse existens postea.

84. Dices iterum: haec
ppo Petrus peccabit n. est determinatē vera, quia
talis datur pro instanti a peccatum, ut possit dari
n. peccatum. Sed contra est: ppositionem determinatam
aliud in ē ppo esse determinatē veram; et aliud esse

nario vera. Hoc 2^m convincit respõ n̄ 1: nam propositiones esse determinate vera, est propositionem re ipsa conformari cum obiecto, quamvis absolute posset non conformari, ut omnibus constat et ostendit in hac propositione v.g. Petrus est albus; sed illa propositio re ipsa conformatur cum obiecto suo, quamvis absolute possit non conformari: ergo est determinate vera, quamvis absolute possit esse falsa. Quod aiebat Adversarius de propositionibus de presenti voluntas amat, voluntas non amat, nobis favet, si fiat paritas, ut debet inter propositiones de presenti, et propositiones de futuro in toto instanti reali.

83. Respondet 3.º ex vi contradictionis non sequi, quod una propositio sit determinate sit vera, sed solum determinate materialiter. Hoc est, ex vi contradictionis solum sequitur hoc, quod una sit vera, altera sit falsa, et econtra: quod autem hec materialiter in individuo, sit vera, potius quam alia, hoc provenit ex materia propositionis, ut in illis, que enunciant obiectum necessarium v.g. Deus existit, Deus non existit; quod convenit ex parte essentialiter, ut in propositionibus de presenti Petrus est albus, Petrus non est albus; quod convenit ex presentia v.g. Adamus fuit, Adamus non fuit. In propositionibus autem de futuro solum potest convenire ex decreto determinante causam primam.

86. Respõo, et falsa plura, et æquivoca miscet. In primis malè applat terũ detrãtè: illum ñ applat ppoo-ni, cum debeat illi applicare veriti, aut falsiti illius. Itaq nec vis ɔtradioni, nec nos ex illa inferimus, quod una detratè sumpta pro alia sit detratè vera; sed quod ex illis aliqua ẽ detrãtè vera, ut ɔvincunt argũta facta, pro quorũ instau-raone, et ut æquivocao tollat, vocemus unã ex ppoonibus affirmaũ, et aliã negaũ.

87. Sic jam arguitur: ut affirmaũa sit detrãtè vera, l, detrãtè falsa, sufficit quod detratè ɔformet, aut detratè disformet ab obto; sed ex vi ɔtradi-ctionis infallibilit sequit, quod detratè ɔformet, aut de-tratè disformet ab obto: ḡ ex vi ɔtradictionis sequitur, quod detratè vera, aut detratè falsa. Major ẽ per se nota. Pbo minã: ex vi ɔtradictionis infallibilit sequi-tur, quod ejus obtũ aut ẽ, aut ñ ẽ, sicut representatur per ipsam; sed ejus obtũ ẽẽ, sicut per ipsã repñtat, ẽ ipsaũ detratè ɔformari cum obto; et ejus obtũ ñ ẽẽ, sicut per ipsam repñtat, ẽ ipsam detratè disformari ab obto: ḡ ex vi ɔtradioni, &ª. Marũ fundat D. Thas in illo ppio: impole ẽ, idem neq ẽẽ, neq ñ ẽẽ. Et mia evidens apparet.

88. Exempla, quæ congerit Adversus, unicè

ptrariæ, quod ex iis una propositio est nobis nota, scimus quænam est determinate vera. Si autem non lateat utra aliqua in individuo est vera, neque cernimus tamen, quænam sit. Hoc autem commune est contradictoriis, sive de presenti, sive de preterito, sive etiam de futuro, ut ostendo: pertinet ratione pretereitionis esse determinate vera una, et determinate falsa altera exemplo, v.g. Adamus fuit in loco Paradisi Adamus non fuit in loco Paradisi, quamvis tu non possis designare, quænam est illa, quæ vera est, et quænam illa, quæ est falsa: ergo similiter ratione futuritionis est determinate vera una, et determinate falsa altera ex his peccabit, non peccabit, quamvis tu non possis designare &c.

8.D. Resdet deniq in superiora recidens citatus Magister sit 13. ut propositio sit determinate vera, sufficit quidem, quod obiecto suo conformet. Sed ut conformet eius obiecto, requirit omnino, quod obiectum se habeat in se, sicut enunciatur per propositionem ex ut significat, in quo enunciatur: si non obiectum ita se habeat ex eo ut alterius subsequentis, tunc propositio pro illo signo ante adhuc non conformatur, nec est vera. Solutio et falsa est, et sponte dicta. Falsa quidem: nam ex ut contradictionis relate, non prerequisitur ad eorum causam, ut sæpe dictum est, sed ad totum instans reale, necesse est, quod determ

in individuo ppoonis, cui re ipsa venit veritas. Unde, si Petrus in toto instanti reali crastino re ipsa peccaturus ē cras, Deus hodie, et ab æterno ipsum peccatum cognovit, et hæc nunc ppoong detrahere vera Petrus cras peccabit; et similiter videt, quod ista disjunctiva vel cras peccabit, vel non peccabit, ē re ipsa vera ratione veritatis ppoonis affirmativæ istius disjunctivæ præsentis.

24. Dico 2.m quod quamvis disjunctiva sit nunc vera; at nulla ex disjunctis determinate accepta ē nunc, sed contingenter vera. Ratio: quia disjunctiva ita ē vera ratione affirmativæ disjunctæ ut potuerit esse vera ratione disjunctæ negativæ: ergo affirmativa ita ē vera, ut potuerit esse falsa. Antecedens probatur: veritas disjunctivæ sufficienter stat in veritate negativæ disjunctæ: sed quantum est ex vi disjunctivæ, potuit esse vera ratione negativæ disjunctæ, peccatum istud futurum verificat affirmativam disjunctam, simulque disjunctivam at peccatum futurum non ē verificativum nunc requisitum ad veritatem disjunctivæ, quamvis sit verificativum sufficiens.

25. Ramirez Noster c. 11. c. 3. quamvis nostram sententiam teneat, at ... recurrens arguti... Poneticis, plura objicit contra hanc nostram probationem quibus cum ... ostendit, inefficaces esse. Duo

valde displicent in isto Doctore. 1^m, quod tantum temporis, ac laboris insumpserit in obnubilando argumento nostris DD^m celeberrimo, cum potius debuisset discursus suos, magis quidem ingeniosos, quam onerosos, in eo exponendo, ac roborando prorsus impendere. Notas hujusmodi praejudicii hic Author suo n. 65, dicit non invenisse hoc nostrum argumentum, nec apud Eximium Doctorem, nec apud alios ex nostris vetustioribus Jesuitis. At frustra non legit Eximium Doctorem in opusc. 2.° lib. 1. c. 2. à n. 8. à quo reliqui nostrates illud acceperunt.

96\. 2^m displicet, quod vi ingeniosae perspicacitatis conatur hic Doctor, argumenta cogitare; quae totum intentum non sufficienter attingunt, et solum probant quandam logicam, non theologicam conclusionem. Lis theologica, et gravissima quidem haec est: an futura contingentia nobis libera habeant suam objectivam veritatem independenter à decreto antecedenti connexo cum illis? Si habent: ergo aut Deus illa cognoscat, opus non est decreto antecedenti connexo. Si non habent: ergo independenter à tali decreto nequit Deus illa videre. Ramirez à solis defendit, et probat, quod independenter à decreto connexo ut fraeterminativo habent suam objectivam veritatem; quod Gonetus ipse concedit suo n. 132; contendens nihilominus decretum connexum esse radicem, et causam requisitam

veritis obrive.

## Articulus 4.us

### Obviam fit Adversariorum responsi.

97. Resdet in 1.is magis Sonetur: ex facitis arguitis sequi, futura fore, ñ contingenter, sed necario futura: quia tam vis oppositionis contradictoriæ, quam veritatis oppositionis disjunctivæ ē proxime necaria: ergo quod ex illa infertur necarium ē: consequenter destruimus libertatem nostram, imò et Divinam. Egregie profecto! Atquid siēt ex vi decreti antis connexi, et ad unius detrati?

98. Contrà igitur: et si vis contradictionis, et veritas oppositionis disjunctivæ metaphysicè inferat unum ex contradictorijs determinatè ponendum; at non infert determinatè afirmativum præ negativo, sed ē de se indiferens ad quodlibet; atqui ex omnino indiferenti ad quodlibet ex ñ infertur determinatè unum: ergo ex vi disjunctivæ ñ infert determinatè unum præ alio: & quamvis necessitas orta ex ista contradictionis antecedat usum libertatis nostræ, adhuc ē in nostra potestate determinare unum præ alio: ergo.

99. Ipsa à pari: sicut veritas disjunctivæ ē necaria, ac pro ergo necariorum; ita ē libertas Divina; sed tamen ex libertate Divina infert infallibiliter aliquod exercitium

detrati; et in Deo liberi: ergo ex hic veritate disjunctive poterit inferri aliquod extremum determinatum; et in libero voluntatis creatae. Major constat, quia esse liberum non est proprium Deo contingens, sed essentialissimum: proinde non se habet pro signo rationis. Et minor est: quia Deus nequit se suspendere ab omni exercitio libertatis; et in quodcumque ponat, libere ponit, ut omnibus est certis. Contra vero urget a paritate.

100. Dices adhuc: non minus est vera disjunctiva disjungens contradictoria de praesenti contingenti, v.g. Petrus peccat, vel non peccat, quam disjungens contradictoria de futuro v.g. Petrus peccabit, vel non peccabit; sed prima non est vera pro signo rationis: quia pro illo signo nullum est contingens: ergo neque secunda. Contra sed contra Vi: quia disjunctiva de praesenti ideo non est vera pro signo rationis, quia, ut aliquod ex disjunctis de praesenti sit verum, debet de praesenti dari signum obiectum: hoc enim est vis enunciationis de praesenti; et aliunde nullum obiectum contingens datur pro signo rationis; sed ut propositio de futuro vera sit, non sequitur, quod suum obiectum sit de praesenti, immo quod non sit de praesenti, omnino requiritur: ergo quamvis disjunctiva de praesenti non esset vera pro signo rationis, adhuc posset esse tunc vera

disjunctiva de futuro.

101. Contra insuper: veritas disjunctivæ de præsenti ē tam necessaria, quam ea principia, impossibile ē, idem nec ēē, neq n ēē; quodlibet ē, vel n ē; atqui veritas horum principiorum ē pro sgno necessitatis: ergo et veritas illius disjunctivæ de præsenti. Nec obstat, quod pro illo sgno adhuc n intelligat obj existens: nam propositio disjunctive enuncians sujs objectum de præsenti n enunciat illud ēē pro hoc, aut pro illo sgno, sed pro toto instanti reali, in quo aut existit, aut n existit: quamvis ergo propositio illa consideret in sgno necessitatis, jam tunc ē vera, aut falsa à suo objecto existenti, vel n existenti pro toto instanti reali, pro quo enunciat.

102. Aliavia respondet P. Ramirez concedens quidem, disjunctivam illam ēē necessario veram, adeoq verificationem ejus ēē omnino necessarium. Cæterum inde colligit, quod veritas disjunctivæ n sumitur ab aliqua ex disjunctis determinate accepta. Ratio ejus, et quidem ingeniosa, hæc ē: disjunctiva illa, vel Petrus peccabit, vel n peccabit ē necessario vera et ejus verificatio ē necessaria: atqui veritas determinata cujuslibet ex disjunctis ē contingens: ergo veritas determinata cujusque

liceret ex disjunctis non est verificativum disjunctivae

103. Aliter sic: ex necessario non infertur contingens; sed veritas disjunctivae est necessaria: ergo ex illa non infertur veritas determinata alicujus ex disjunctis, quae est contingens. Sed contra est: ut disjunctiva sit vera, satis est, quod una ex disjunctis vera sit, ut notum est, l., in Philosophia tironibus. Stat ergo, quod verificativum propositionis necessario verae sit contingens. Quaerendum igitur est, quomodo haec cohaereant propositio necessario vera, et verificativum contingens? Distinguendum est inter verificativum sufficiens, et verificativum exquisitum. Hoc non potest esse contingens, quia necessarium nequit pendere a contingenti; at verificativum tantum sufficiens non debet esse necessarium et potest esse contingens, quia necessaria veritas illius disjunctivae non dependet a verificativo sufficienti, quamvis cum illo sit connexa.

104. Ex quibus contraria ratio 2° modo proposita, in qua tota est difficultas, sic rejicitur: ut ex disjunctiva inferatur veritas unius ex disjunctis, sufficit, quod ex disjunctiva inferatur hoc: utrumque ex extremis non potest deficere; sed unum ex extremis non posse deficere, non est quid contingens, sed necessarium, sicut illud prin-

pius: impossibile est idem necessario esse, et necessario non esse: ergo quamvis ex veritate disjunctivæ inferatur determinata veritas alicujus ex disjunctis, non sequitur, quod ex ratione inferatur contingens. Probatur major: ex hoc antecedente unum ex extremis non potest deficere infert ratio hanc: si non existit peccatum, existit non peccatum, et econverso: atqui existere peccatum, si non existit non peccatum verificat hanc propositionem Petrus peccabit, et illa oppositionem alteram: ergo veritas disjunctivæ infert etc.

105. Confirmatur: veritas disjunctivæ infert, quod Petrus aut re ipsa peccaturus est, aut re ipsa peccaturus non est: facit enim, quod Petrus in nullo instanti reali possit se ab utroque suspendere: ergo infert, quod Petrus positurus est aut actionem affirmative, aut oppositum negative: ergo infert, quod vera erit affirmativa aut negativa: ergo infert aliquam ex disjunctis esse re ipsa veram. Sed ex hoc fiat, quod illa, quæ reipsa vera est non sit requisita ad veritatem disjunctivæ: hæc enim æque vera esset, quamvis veritas hujus deficeret: ergo infert unam determinate esse veram, sed non determinate requisitam.

106. Ex quibus dicendum ad rationem Patris Ramirez, quod ex disjunctiva non infertur absolute veritas unius de-

trarè; sed solum infert sub conditione: non, inquam, infert: ergo peccabit; nec infert: ergo non peccabit; sed solum sic: ergo peccabit, si deficiat non peccatum: aut sic: ergo non peccabit, si deficiat peccatum. Quaelibet autem ex his est veritas necessaria: ex disjunctivis ergo non infert contingens, sed necessarium, et tamen haec veritas sufficit, ut una ex disjunctis non detrahat vera, ut patet; quamvis non sufficiat, ut sit determinate requisita ad veritatem disjunctivae.

107. Replicabis adhuc: quodlibet necessarium est independens ab omni contingenti: ergo et veritas disjunctivae est independens à peccato, et à non peccato: utrumque enim contingens est: Sed contra: quamvis necessarium sit independens à contingenti ut contingens est; non tamen debet esse independens à contingenti, ut est necessarium; sed quamvis peccatum divisim acceptum sit absolute contingens; tamen conditionate acceptum, seu acceptum collective sub disjunctione est necessarium: ergo quamvis veritas disjunctivae sit independens à peccato, et etiam à non peccato divisim accepto; non debet esse independens à peccato, et à non peccato, collective sub disjunctione accepto. Omnia constant ex supra dictis.

## Articulus 5.

## Opposita enervantur.

108. Opponit V. Magister Generalis: ante Dei decretum

nil ɔtingens existit: ergo ante decretum nequit videri futurum: hoc non ɔtingens est. Ostendit: futurum est illud, quod est determinatum in causa; sed nil ɔtingens est determinatum in causa ante Dei decretum: ergo ante decretum nequit videri futurum. Hæc falsa suppositione nituntur, quod scilicet nos admittamus futurum ante decretum. Dico igitur, nil esse futurum ante Dei decretum; at decretum deberet esse proportionatum ipsi futuro. Inde si futurum sit nobis liberum, decretum nequit esse determinans ad unum, sed indifferens ad utrumque: consequenter tale futurum hæret nequit esse determinatum in causa, nec in causis, nec in aliquo ex ɔcurrentibus cum voluntate, ut ex D. Thoma sæpe diximus.

109. Opponitur 2°: veritas subiectiva determinata fundatur in aliquo esse; sed futura ɔtingentia ante Dei decretum determinatum ad unum non habent esse in se: ergo nec veritatem obiectivam in se. Minor ratio est: quia independens à Decreto prædicto non est causa, quæ certo ɔjungat prædicatum cum subiecto ɔporrecto futuro. Distinguo maiorem: fundatur in aliquo esse, vel de præsenti, vel de præterito, vel de futuro iuxta suas veritates; ɔcedo: in aliquo esse determinate de præsenti; nego. Ad minorem dico, quod non habent esse præsenti esse; aliter essent veritas de præsenti; sed habebunt, prout exigit veritas de futuro: Ad minoris rationem dicendum, non est

cãa ɔjungens; ẽe tñ cãa ɔjunctura prãtij cũ subto que quide ẽ voluntas ipsa cũ ɔppijs requisitis influentibus, quæ reipsa aut ɔjunget, aut disjunget prãtũ a subto, cum nequeat ab utroq ɔtradictorio se suspendere in instanti reali sequenti.

VII. Opponit 3º: ideo ppõo de futuro habet veritẽ detratã; quia adveniente suo tempore, jam adest veritas de ppõne inesse, seu de psenti; atqui ex veritate de inesse ñ pbat detrita veritas ppoonis antis de futuro; alij pbaret veritas illius pro õi sgo; coensq pro sgo rationis, imò et pro signo anti õigõas. lla: q.

Atqui ɔcedo maj, ñõ min, et pbaonẽ ejus, quia pro sgo rationis adhuc ñ intelliguntur cãa futuri ɔtingentis, proindeq adhuc prescindit ab eventu futuro. Pro illo sgo solũ ẽ vera disjunctiva, ñ ã intelligit jam vera una præ alia ex disjunctis, ut manet supra dictũ. Ut ã una ex disjunctis præ alia sit detratè vera, satis ẽ, quod in toto instanti reali ponat detratè ejus obtũ, quamvis ɔtingens ponat.

VIII. Opponit 4º: vis ɔtradictionis ñ exigit, quod una ex ɔtradictorijs sit vera, et altera falsa pro õi sgo: g neq pro sgo ante decretũ efficax: g ex vi ɔtradictionis ñ pbat detrata veritas, aut

falsitas unius ex ctradictorijs ante decret̃ essar.
Concesso ant., nõ ũtramq̃ cõq: quia pro sĝo
nationũ solũ ẽ essẽlis necessitas, ut illarũ altera
sit vera, et altera falsa pro toto instanti reali; in
toto ã instanti reali jam ex vi ctradictionis est
aut peccatũ aut ñ peccatũ: cõeng. una ẽ detra-
tẽ vera, et altera detratẽ falsa, quod Deus vi-
det in toto instanti reali.
112. Instatis: ergo ñ ẽ de-
tratẽ vera, nisi sit detrata ad veritã; sẽ juxta nos,
nihil ẽ de psenti, per quod detret ad veritã; cum ctã
sint indifferẽs ad peccatũ v.g. vel ñ peccatũ: ergo. Dissgũo
mãs: nisi sit detrata detrãone, ĩ, ant., ĩ, cõenti a-
ctuali, ccedo; detrãone ant., nõ mãs. Quoties ergo re-
ipsa cformat cum obto, ẽ detratẽ vera, sive nãli,
sive ctingenter cformet, ut sæpe diximus.
113. Opponit 3.º: q.
ẽ futurũ ex vi ctradiõnis, ẽ absolutẽ nãlis futurũ; sed
futura ctingentia, juxta nos, sũ futura ex vi ctradictio-
nis: ergo sũ absolutẽ nãlia futura: ergo ñ libera: et sic
libertas vindicas fuerit reipsa ejus peremptores, aut
Jonetius; ipsa qui fam detrahit nãq̃ invalt indagini,
ut male ĩc ctra illã agat. Dissgũo igit mãq̃; sẽ

futura contingea diuisim accepta sit futura ex vi contradionis; no: subdisjunctione accepta; concedo minorem: Expressa e discrio S. Thoa a nobis supra allati. Quamvis itaq. subdisjunctione accepta, si oino varia, at diuisim accepta sit absolute libera; et solu ex suppone determinaonis volunti e unu variu, necessite scia coenti.

114. Opponitur tandem: quod e ante 1m exercitiu libertis, e variu; sed, juxta vos futuru e futuru ante Dei decretu, quod e 1m exertiu libertis: ergo futurum e vario futuru, juxta nos, qui proinde libertem praefocamus in ipsa radice totius libertatis. Nego minorem: quia decretu indifferens decretu e, ac exertium 1m liberi, ut ad e futuru ante decretu indifferens eius, cum sit elicitu requisitu ex pte cae. Ubi ergo libertis praefoccatio.

115 Reponis: saltem futurus conditionatus e tale ante Dei decretu. Resp. eo quidem tale ante decretu actu extens; non vero ante decretu conditionate extens: ejus namque conditionatus contiu e caa conditionata. De hoc actum in 4° primo tractatu. Alia omitto. Ponetis sequitur, quae vel procedunt ante quodcumque Dei decretu; et sic nobis non nocent; vel ad praeterita redeunt, et iam ... q.

manet repletum futuritione sola, sive consistere simul cum decreto Dei efficaci.

116. Ex his ceteroquin stabilitis erues sic totius doctrinae nucleum: Deus certo praescit futura, quod certum est fide divina, et naturali ratione. Non praescit futura nobis libera in sua essentia, neque in suis ideis ante decretum; neque in causis proximis illorum; neque in decreto praedeterminanti; neque in concomitanti efficaci; et neque in aliquo alio ad ipsa futura nobis libera: illa ergo praescit (quod unum restat) in obiectiva ipsorum veritate; et quidem ab aeterno. Statim adest oppositio. Hoc nequit intelligi, nisi futura coexistant Deo ab aeterno. Responsum dabit sequens.

## Quaestio 4.a

### An futura contingentia physice existant Deo ab aeterno?

### Articulus 1.

### Quaestionis sensus, et DD.m placita.

117. En nodum solvendum: juxta PP., et ex ipsis D. Thomam, nihil est Deo praeteritum, aut futurum, sed omnia praesentia; sed si futura non essent Deo ab aeterno praesentia, jam essent Deo futura, ut evidens videtur: ergo sunt Deo praesentia ab aeterno. Praeterea: aeternitas est indivisibilis: ergo cuicumque coexistat, tota coexistit; si-

liis quod quodcumque illi coexistat, toti coexistit: non in hoc
pres. Et 2°: quia aliter scientia Dei circa futura
non esset visio, sed ab aeterno esset abstractiva, et inciperet vi-
sione esse, quando futura inciperent existere.

112. In contrarium constat ratio
haec ad evidentiam accedens: implicat coexistentia duorum, quan
do non existunt ipsa duo; sed futura non existunt phy-
sice ab aeterno: ergo neque Deo coexistunt. Pro solutione
iam supponendum est 1°, rei praesentiam aliam esse physicam,
intentionalem aliam. Illa est, quam habet res physice ex-
istens cum alia physice existente, ut cathedra
haec cum hac aula, et utraque cum hoc instanti
temporis. Intentionalis vero est, quam res habet in cogni-
tione ipsam cognoscentis; quia cognitio est forma reddens
obiectum praesens cognoscenti: est enim obiecti similitudo, et
imago, in qua ipsum est quasi depictum, et cum ipsa sit
intellectui praesens, obiectum vi illius est praesens dicitur; eo eum fe-
re modo, quo dicitur Praesens Dominus in eo loco, in
quo est eius imago. Dubium quidem Catholicis non est, fu-
tura esse Deo ab aeterno praesentia intentionaliter, et obiective,
inde tota quaestio devolvitur ad praesentiam physicam, et realem.

113. Supponendum 2°, indubium esse,
futura physice coexistere toti aeternitati, quando in se
ipsis jam existunt. Patet; nam Dei aeternitas est [illegible]

visibili: q quando futura existunt, coexistunt aeternitati indivisibili: et toti. Quare difficultas non est: an futura, quando existunt in se ipsis, coexistant toti aeternitati? Sed, an ab aeterno coexistant toti aeternitati? Unde valde notandum hanc propositionum discrimen: res creatae coexistunt toti aeternitati; res creatae coexistunt ab aeterno toti aeternitati. Prima omnibus est vera, non ita 2a, de qua hic disputatio.

120. Quod, ut melius calleas aeternitatem, compara cum Immensitate. Utraque est realiter indivisibilis; divisibilis tamen virtualiter: aeternitas per ordinem ad plura tempora; Immensitas per ordinem ad plura loca. Et sicut aeternitas est prima mensura cujusvis durationis; ita Immensitas est prima mensura ubicationis cujuscumque. Jam sic: locus a praesens ubicative immensitati est absque dubio praesens toti Immensitati: nec enim est pars realiter indivisibilis; non tamen est praesens toti Immensitati virtualiter toti, seu quoad omnia loca, quibus ipsa Immensitas correspondet, ut est evidens; alias locus a Granatensis esset ubicative praesens loco b Gaditano. Alijs terminis: locus a est praesens toti Immensitati; sed non totaliter; sicut cognitio nostra attingit totum Omnipotentiam, sed non totaliter, cum comprehensiva non sit.

121. Supponendum 3o, tripliciter posse con-

siderari realg pseg futury in eternite. 1° quatenus
futura jam producta sint, et extra suas caas ab eterno.
2° quatenus extea realis futur extendatur ad totam
eternitg; sicut extenderet tempus eternu, si daretur.
In his duobus sensibus (ait et bene Gonet) de fide
e, futura n. ee physice Deo eternaliter psea. 3° sensu
e, ut a Goneto pponitur: an ipsa eternitas ratione, qua
extendatur ad illa temporis differeng, in qua futura
erunt?

122. Sed ne in equivoco laboremus, notandus
e, eternitg re ipsa taliter extendi, ut invariata ma-
nens aut coeptat, et mensuret futura, quando jam
ista in sua ppria duratione existunt. Per hoc fare-
mur. Sed qo e: an ita se extenderet, ut ab eterno,
et eternaliter aut mensuret futura, quin ad hoc ex-
pectet exteam ipsorum futurorg? Quod exemplis cla
rum fit: arbore considera in medio fluminis. Arbor
hec tangit, et mensurat aquas labentes; at n actu
oes simul mensurat; sed expectat earg fluxum ita,
ut nunc coexistat et mensuret has, alias post eas,
et postmodg alias.

123. Considera insuper ripam flu
minis extensam per totg locg, quo aque decurrunt.

Ripa, hec ita existens, sul semel correspondet oibus et singulis aque partibus, et ita sul oes aquas mensurat sive, ut ad aiz mensurandi n. expectet transitum, aut fluxum aquarum. Iam sic: si eternitas ad futuras res creatas e habet sicut arbor in aquarum decurrentium, futura n. existent physice Deo ab eterno; si ad eternitas se habet, sicut ripa fluminis, ~~[struck]~~ coexistent.

124. Supponendum denique duplicem esse mensuram existentie rei create, alia e mensura 1a et superexcedens; et alia mensura adequata, seu coarctata ad ipsam rei create existentiam. 1a e Dei eternitas, que mensura dicitur superexcedens; quia mensurat, seu correspondet illi existentie, et sul oibus alijs. 2a e duratio propria cujuscumque rei durantis; et hec dicitur mensura propria, et mensura adequata. Unde dubium e: an futura physice Deo eternalis, seu ab eterno coexistant in mensura eternitatis? Certum namque oibus e, quod n. coexistant physice Deo ab eterno in eorum propria mensura.

125. Duplex e in quo opposita sententia. 1a docens, futura stringea ee Deo ab eterno presentia n. solum intentionalis, et obiective, verum et physice, et rx in mensura Immensitatis. Ita ex eviscerato Godoi, Mar

Gonetus art. 6. d. 4. citans pro ê quinq ex nris DD.;
et coiz Thistis, præcipuè R.R. post Cajetanus, qui
1us ~~fuit~~ ut ipse gloriat, hanc sentiam post meditatione
annorum 13 invenit miraculosa fere intelligea supra
S. Thom. Capim. tn Noster opusc. 2. lib. 1. cp. 1.
n. 2. asserit, Capreolus docuisse prius eamde sentiam.
126. Ægidius item Romanus, qui
et discipulus, et auditor fuit S. Thom. relatus à
P. Mathia Borrull de Sciea Media d. 2. s. 1a.
n. 78, fatet, ee imposturã ctra D. Thom sentiam,
quam vocat Cajetanus *mirum inventum*. Idem idq
apud eumdem testat Herbeus, et Silvester Sacri Pa-
latij Magr, qui docet in supra, nullum Thistam ante
se ausum fuisse illam tenere sentiam; quia videt sequi
aliqd ctra Fidem. Hanc item sentiam captu diffi-
cillimam fatent, [illegible], [illegible] rationis ex quibus Ba-
ñez apud Mastrium d. 2. de Attributis q. 7a. ait:
*vix possumus intelligere, quâ ratione futura contingea*
*fuit pñsea in æternitate ctra suas caas.*
127. 2a sentia tenet, futura
anteqm in se et in ppria mensura existant phicè, non
habuisse ab æterno exiam realem, seu physicam præsentiam
ō in aliena mensura; habuisse tn obiectivam. Ita reliqui

verere Theologi e Phisici. Ita e Eximius cum Scolis Jesuitica, Scotica, et Ægidiana. Hæc quoque ē nra sententia, in cujus clariore probatione tria nobis stra[illegible] statuenda sunt. 1m eam P.P. et D. Tho. repugnare. 2m æternitatis ratione sui hanc coexteam n petere. 3m Divinæ Scientiæ neque ratione certitudinis, neque ratione visionis, neque ratione invariabilitatis, quibus gaudet, illam postulare.

## Articulus 2us

### Patribus repugnat.

128. Ostenditur: juxta P.P. res creatæ fuerunt ab æterno in Dei scientia, n in earum natura; sed si physice Deo ab æterno coexisterent, ab æterno existerent, n solum in Dei Scientia, sed e in earum natura. ergo juxta P.P. n coexistunt physice Deo ab æterno. Patet minor: nam, ut physice existant in æternitate tanquam in aliena mensura, omnino requiritur, quod in sua natura sint: prius enim ē, quod sint, quam quod alicubi sint: sicut, ut sint physice in duratione propria, debent ēē physice in sua propria natura, ut evidens apparet.

129. Major a pbr l multiplici D. Aug. testimonio: nam 4o de Genesi ad literam, c. 18, ait: res, antequam

fierent, erant, et q. erant: erant in Dei Scientia; non erant in sua natura. Et serm. 11 de Verbis Apostoli: Deus habet electos suos apud semetipsum, non in sua natura, sed in Praescientia sua. Denique lib. 12. de Civit. c. 25: res, antequam fierent, non fuerunt; ante, dico, aeternitate, non tempora. Et eq ex D. Isidoro l. de summo bono c. 8: si semper aliquas essent cum Deo tempora, non essent tempora, sed aeternitas, non mutarent tempora, sed starent. Tandem ex D. Gregorio 20 Moralium c. 24: Deo futurum nihil est, antequam hujus oculos praeterita nulla, quia praesentia non transeunt. Futura non veniunt. Ubi totam scientiam reducit ad perspicacem oculorum Dei: quo

130. Resident ex Godoi Gonetus, S. P. solum velle, res non esse in aeternitate tanquam in mensura propria, et adaequata, ab aeterno non esse in earum natura, id est, in earum propria mensura, et duratione; Deum apud semetipsum habere electos suos, non in sua natura; id est, non sibi physice hypostatice unitos. At S. P. non negavit, res creatas ab aeterno esse in aeternitate tanquam in aliena mensura superexcedente. Quid dispositius.

131. Contra 1: futura non sunt physice productas ab aeterno, ut S. Pr. nos docet, et S. P. sup-

ponunt: ergo nec extiterunt physice ab æterno in propria mensura, nec in aliena. Consequentia mihi est evidens: nam res creata, quando nullo modo est physice producta, nullo modo physice extitit; sed quando nullo modo physice extitit, neque extitit physice in mensura propria, nec in aliena: ergo. Patres igitur negantes res creatas esse physice ab æterno in sua propria ratione; negant propterea esse physice in æternitate tanquam in aliena mensura.

132. Contra Doctores Patres asserentes, futura esse ab æterno Deo præsentia sese explicant de præsentia obiectiva in Divina Scientia: ergo non possunt detorqueri, valeant extrahi ad præsentiam physicam ab æterno. Antecedens probant nunc perallata, quibus addendus sit D. Aug. explicans illud Psalm. 49: pulchritudo agri mecum est. Id hunc modum: cum illo sunt omnia cognitione quadam infallibili Sapientiæ Dei: quare apud ipsum omnia? Quia antequam essent omnia, aut crearent, ei nota erant omnia. Ergo futurorum præsentia tantum in Dei notitia.

133. Sic etiam D. Aug. intellexit, et sequuntur et Magister Sententiarum. Videas in 1. integris distinctionibus 35, et 36. In illa §. ultimo inquit:

hac ratione dicuntur ei praesentia; quia, ut ait Ambrosius de Trinit., ita cognoscit ea, quae non sunt, ut ea, quae sunt. Et postmodum allatis praefatis Aug. locis addit: ecce hic aperit Aug. ex qua intelligentia accipienda sint hujusmodi verba, omnia sunt Deo praesentia; quia infallibilis omnium cognitio in eo est.

134. Ex quibus facile dignoscere [illegible] [illegible] sunt, quarumdam authoritatum, quas objiciunt Thomistae, et in quibus absolute dicitur omnia creata esse praesentia in aeternitate, nulla facta mentione Scientiae, ut est illa Aug. lib. 11. Conf. c. 10: nec praeterit quidquam in aeternitate, sed totum est praesens. Quorum omnium verus est sensus, in iis solum doceri praesentiam futurorum ab aeterno; at in iis non explicari, quaenam, aut qualis sint illa praesentia: dum ad id explicant cit. PP. ut nuper vidimus, loquuntur.

135. Instabis: PP. Deo negant proprie praescientiam; sed si futura essent praesentia solum in cognitione, non posset Deo negari propria praescientia, sicut nec negari posset, quod aliquid esset Deo futurum, quod PP. negant: ergo non sunt praesentia solum in cognitione, sed etiam physice, et realiter. Pro mente stat illud

Aug. 2.° ad Simplic. q.e 2: quid ē Præscientia, nisi Scientia futurorum; quid ꝯ futurum ē Deo, qui omnia superegredit. tempora? Et id quæ alia à nobis ē alibi prolata. Item ꝯ pbat, quia pscientia obiectiva optimè ꝯponi cum futuritione abjuta, ut cernit in Prophetis hentibus prescientiam obiectivam, et tn quorum obiecta erant absque futura.

136. Respondeo, à P.P. utramque ppoonem edoceri, et Deus hēt prescientiam futurorum, et Deus ñ hēt prescientiam futurorum: unde quærendus ē eorum germanus sensus, in quo utraque vera sit. 2.am tradit Aug. præfatus, aliique P.P. à nobis alibi citati. 1.a verò expressa ē in Aug. 5. de Civit. c.e 9. contra Ciceronem dicentes: qui prescientiam tollit futurorum: nam et confiteri ēē Deum, et negare prescientiam futurorum, apertissima insania est. In Scriptura ē passim, ut 1.a Petri c. 1.° secundum Prescientiam Dei, &.a Verum igit utriusque ppoonis sensum facilè compe rietis prænotantes, prescientiam ita dici duplici ex capite desumpto ex lÿ præ, quod anterioritatem indicat. 1.° dicit Prescientia, quatenus ē Scientia de aliquo precedente ad id, cujus Scientia habet. Sic Medicus hens scientiam de cais potentibus causare mortem, dicit hēre mortis prescientiam: quia nempè

Sciẽa ejus ē de morte in sua cãa, et secundũ hoc dicit, suũ mortẽ præscire. Ait S. Thas q. 12. de verit. art. 10. in corp.

137. Vñ dicit Præsciẽa; quare nus ē Sciẽa duratione præcedens suũ obtũ, et (ut ibidem ait D. Thas ad 2.m) Præsciẽa Dei secundum hoc proprie præscię nomen het, quod ad eventum respicit, qui futurus ē; et cui præcipuè attribuit S. Doctor raonẽ præscieñ; cognito namq respiciens ordinẽ cãarũ præsentẽ potius dicit Sciẽa; respiciens ad eventum futurũ Præsciẽa dicit. Ubi ēd expressè negat physicam præsẽam futurorum; aliũ n. eet in Deo Præsciẽa, sed Sciẽa tantũ, seu intuitio præsentium. Iam in illo sensu negant Deo P.P. Præsciẽã futurorum nobis liberorũ; in 2.o ad illam expressè confitent.

## Articulus 3.

## Repugnat præsẽtim D. Thę.

138. Pr duplicẽ. ꝑ authoritate veterũ Thistarũ. 2.o ipsius D. Thæ authoritate. 1.o sic: nàm Ægidius Romanus D. Thę discipulus, et auditor opusc.o contra corruptorem doctrinę D. Thę. art. 3. relata hac Thistarũ sen

tia, quam dubitando de mente S. Doctoris immi-
rat Capreolus, illis ut impositionem non rejicit, et ad 1m
" 13. concludit: ex his patet, quod D. Thomas non intendebat
" ut isti sibi falsum imponunt, quod omnia, quae sibi in-
" vicem succedunt in tempore in natura propria coexistant
" in aeternitate: licet eorum praesentiam Deus aeternaliter intue-
" atur; et sic omnia illi dicantur praesentia. Cum sententia
nostram.

130. Herbeus [illegible] anno 50 a morte D. Thomae scri-
bens pro defensione ejus doctrinae in 1m dist. 38.
q. 3. relato, rejectoque isto modo praesentiae, ait: alio modo
possunt dici res praesentes Deo, ut intuenti sibi per
intuitionem: et sic omnia futura sunt Deo ab aeterno prae-
sentia. Exponensque D. Thomae locum ex 1a p. quo po-
tissimum sese protegunt Thomistae Neoterici, subdit:
non solum quantum ad suas rationes quidditativas, sed
etiam quantum ad suas existentias actuales secundum intuitio-
nem. Accedit Silvester filius Ferrariensis 1a p. q.
14. art. 13: sensus S. Thomae planissimus, et aptissimus
est ille, quem jam diu exposuit praeclarus Discipulus
S. Thomae Herbeus. Et eandem doctrinam eisdem fere
verbis profert. Et alii alios.

Quibus Thomistis praeclariss-

simis, velut scuto protecti facilè contemneri. Pone-
ti judicij severissimi facilè prolatq sententia, quod
scilt dubitari de mente S. Thomae est tenebras, et
caliginem Soli offundere, ac in meridie cecutire
Ego quidem minimè dubito, sed certus sum, ut me
ostendo ipsius D. Thomae testimonijs. Et quidem: nam in
1m dist. 38 q. 1a art. 3o in corp. ait: res antequam sit, non habet esse,
nisi in suis causis. Et de contingentibus loquens, ait: quod neque
in causis habet esse, sed solum quando efficiuntur in rerum natura:
sed si antequam efficiantur in tempore, existerent physice in
aeternitate, esset evidens falsa propositio haec: non habent esse, nisi in
suis causis: haberent enim physicum reale esse in aeternitate: ergo.

141. Ibidem enim inquit: omnia ut praesentia uno intuitu procul videt, quasi ab aeternitatis specula: sed quae sunt physice praesentia, non videntur procul,
sed prope: ergo. Ibidem rursus: omnia ut praesentia procul
videt: quia videt futurum tempus, in quo res est praesens,
et rem esse praesentem in hoc tempore: ergo juxta S. Docto-
rem, unica ratio, cur res futura sit Deo praesens ab aeter-
no, est aeterna visio rei ut existentis in hoc tempore, sive
ut existentis in sua propria duratione, et mensura: ergo.
Eadem habet q. 12. de ver. art. 10.

142. Denique (alijs praetermissis)

1ª 2ª q. 91. art. 1. sibi objicit arguties intendens quod nulla sit ab æterno lex; quia ab æterno non est creatura, cui imponatur; et sic resolvit: ea, quæ in se ipsis non sunt, apud Deum existunt; in quantum tamen (notat) sunt ab ipso cognita, et præordinata; atqui expeditius resolvere S. Thomas, existere physice apud Deum in mensura æternitatis, si hoc ipse judicasset: ergo quia nunquam illi hoc in mentem venit; quod nec ullus Thomistarum præter unum (Cajetanus) ausus est affirmare: quia ex illo videtur sequi aliquid contra Fidem, ait prealle-gatus Silvester.

143. Sed statim, et fidenter nimis oppo-nunt Moderni Thomistæ S. Thomam 1ª p. q. 14. art. 13. " dicentem: æternitas simul existens ambit totum tempus: " unde omnia, quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præ-" sentia, non solum ea ratione, qua habet rationes rerum " apud se præsentes ut quidam dicunt; sed quia ejus " intuitus fertur supra omnia, prout sunt in sua præ-" sentialitate. Locus iste (ait Cajetanus) in 15 annis me latuit; et nudiustertius, dum hujus articuli com-mentationem meditarer, ut arbitror, D. Thomæ ope veritas plane illuxit.

144. Ex hac ergo, quis innuit, reverendæ sententiam

protulit, quia audaciæ, et erroris notam innuere videtur allatus Silvester. Sensus ad quem locum verum planus, et facile patet ex ipsomet, ex primoribus Ægidio, Herbeo, et aliis supra relatis: quod scilicet ab æterno non solum per simplicis intelligentiam vidit Deus rerum essentias, quæ dicuntur rationes rerum; sed etiam per visionem vidit earum existentias in propria cujusvis duratione. Quid planius? imo et locus ipse pro nobis est. Nam quia juxta D. Thomam omnia futura sunt Deo præsentia in eorum præsentialitate, non in præsentialitate æternitatis. 2° quia juxta ipsum futura ideo sunt Deo præsentia æternaliter; quia intuitus Divinus videt illa, non econtra: ergo ibi solum agnoscitur obtiva præsentia existens in ipso Dei intuitu.

145\. Bifariam recidet Goneturus. Nam sic: S. Thomas nuper allatus evidenter distinguit duas præsentias; aliam, quia Deus habet apud se præsentes rationes rerum; et aliam, quia intuetur res in præsentialitate; atqui 1a prælegata evidenter est intentionalis: ergo et 2a est realis, et physica. Illatio recta hæc deberet esse: ergo 2a est physica in earum propria mensura, et duratione: nam D. Thomas loquitur de illis, ut existentibus in earum præsentialitate, quæ procul sit ab æternitate, et

quæ existunt in tempore. Descen. ineq premissis, coram necessariis; nam 2a præsentia est intentionalis; hoc tamen discrimine, quod 1a solum facit intentionaliter præsentes rerum esse: et in simplex intelligentia, aut Divina Scientia per modum speciei; 2a vero facit intentionaliter præsentes res, ut existentes, nam visio est sicut intuitio.

146. Respondet 2o: D. Thomas ipse ait, quod Deus ratione æternitatis habet omnia sibi præsentia; sed æternitas non causat præsentiam intentionalem, sed physicam; imo ad astruendam præsentiam intentionalem frivolus est recursus ad æternitatem: quia si ponimus prævisio Antichristi esset ab æterno, et finiretur hodie, absque dubio fuisset ab æterno ejus præsentia intentionalis: ergo præsentia rerum ab æterno, de qua D. Thomas, est præsentia physica.

147. Sed contra: nam non docet S. Thomas 1um, præsentiam futurorum ab æterno esse intentionalem, et hæc præsentia est ipsa Divina cognitio. 2um hanc præsentiam æternam esse, totam simul, et invariabilem, ac sine successione in se ipsa, quæ propterea illi conveniunt ab æternitate, ad quam propterea non frivole, sed sapientissime recurrit S. Doctor. Unde consequentia major, distinguenda est minor: sed æternitas non causat præsentiam intentionalem qua intentionalis; omitto; qua æternam, et immutabilem, nego minorem.

118. Stat doctrina ex ipso Praeceptore Angelico pluribus in locis praesertim in 1.^m dist. 38. q. 1. art. 5, ibi: cum igitur Deus sit aeternus, opportet, quod cognitio ejus modum aeternitatis habeat, quae est tota simul sine successione. Hoc ibi ostendit exemplo quinque hominum per quinque horas cognoscentium quinque cognitionibus successivis quinque contingentia successive, et ait: si poneretur, quod quinque illi cognoscentium esset aliquis unus, posset dici, quod una cognitio esset praesentialiter de omnibus illis cognitis successivis. Cum ergo Deus uno aeterno intuitu, non successivo, omnia tempora videat &c.^a Ubi, ut vides, ex aeternitate solum colligit unitatem, ac invariabilitatem Divinae Scientiae.

119. Instat 1.^m Divus Thomas ex hoc articulo: res sunt praesentes Deo in aeternitate, colligit: ergo nihil est futurum Deo; sed illatio haec nulla esset, si in articulo loqueretur de praesentia tantum obiectiva, ut patet in Prophetis: ergo. Data maiori, nego minorem; quia dupliciter potest intelligi: nihil esse Deo futurum 1.º, quia nihil est, quod ab aeterno non fuerit a Deo vere, et cognitum; et sic nihil est futurum. 2.º quia nihil est, quod quando sit, non correspondeat eidem cognitioni divinae immutatae, et eidem Deo, et aeternitati. Qui uterque sensus optime infertur ex illo articulo. At in Prophetarum futura sunt:

et quia eorũ cognitio ñ semper ẽ visio futuri in se
ipso; et quia eorũ cognitio ñ coexistit physice futuri;
quando sit jam in se ipso; cum ea jam physice tran-
sierit.

150. Instat 2°: juxta D. Thom. ideo Deus videt
futura; quia sunt præsentia æternitati; sed si loqueretur
de præsentia tantum obiectiva, idem esset, ac diceret: ideo
videt futura; quia hæc videntur, seu quia sunt Deo
præsentia in visione, quod esset circulus indignus: ergo.
Nego maj.; nam oppositum docet S. Thomas supra
citatus, nempe: ideo sunt Deo ab æterno præsentia;
quia ejus intuitus fertur ad illa; verus ergo sensus,
planusque discursus D. Thom. hic est: Divina Visio est
æterna: ergo eadem est ab æterno, ac in tempore; sed in
tempore videt futura, ut præsentia physice pro illo tem-
poris differentia: ergo ab æterno (et videt illa, ut præsentia
physice, pro tempore illa differentia. Non tamen dicit S. Do-
ctor, quod ab æterno videt illa, ut physice ab æterno

Articulus 4us

Physicam Futurorum coexistentiam

Æternitas non exigit.

151. Assertum suadetur: nec titulo indivisibilitatis, neque
titulo infinitatis petit physicam futurorum coexistentiam

ab aeterno: ergo. Contra antecedens 2a pars: indivisibilitas solum facit, quod, si coexistat alteri, tota coexistat; sed non coexistentiam. Sive additionatus non petit absolutam coexistentiam alteri, ut patet ex terminis: ergo. Contra probatur major: indivisibilitas aeternitatis non petit absolute extremum creatum, cui coexistit, ut est evidens: ergo solum petit, quod si [illegible] illud extremum creatum, cui coexistat, tota aeternitas illi coexistat.

152. Sed objicies supposito, quod aeternitas existat extrema creata, quibus coexistat, petit illis coexistere secundum se totam ratione indivisibilitatis; sed hoc nequit esse, nisi ab aeterno illis coexistat: ergo. Contra: stat, quod tota aeternitas illis coexistat, quin illis coexistat ab aeterno; sed ratione indivisibilitatis solum petit, quod tota illis coexistat: ergo non petit, quod tota illis coexistat ab aeterno. Contra probatur major: totam coexistere futuris est totam esse simul, quando futura jam existunt physice; sed totam esse simul, quando futura jam existunt physice, non est, futuris coexistere ab aeterno: aliud enim est totam coexistere, aliud coexistere semper: ergo. Contra minor: nam ad id opus erat, futura ipsa esse physice ab aeterno; hoc autem non exigit indivisibilitas aeternitatis: aliunde ipsi erit probandum; non ex [illegible] ratione indivisibilitatis.

153. Et quamvis partes immensitatis, jam innatae: immensitas utpote indivisibilis in una coexistit ubicative loco a Granatensi, et sub una coexistit ubicative loco b Romano; sed tamen non petit, quod ubicumque sit ipsa ubicative, sit ibi locus ubicative, alias peteret, quod locus a ubicative esset, ubi est locus b, cum ipsa sit ubicative, ubi est locus b. Ergo quamvis aeternitas tota physice coexistat tempori a; non tamen petit, quod tempus a sit physice durative in quacumque duratione, in qua sit durative ipsa aeternitas. Et ratio a priori utriusque est; quia licet sit indivisibilis; est tamen virtualiter divisibilis, ut praemonuimus.

154. Disparitatem duplicem Adversarius meditatur. 1, quia res creata non est in Immensitate; est autem in aeternitate. At haec disparitas nulla est. Nam 1° quia, expresse contrario D. Bernardi serm. 3° in Cantica de Immensitate dicentis: omnia continet. 2° quia si in denotet rationem subjecti, nec est in aeternitate. Si vero denotet praesentiam, praesens est Immensitati, sicut aeternitati. 3°, quia ideo res dicitur esse in aeternitate, quia aeternitas continet omnes temporales durationes; sed immensitas continet omnes ubicationes loci: ergo res erit in Immensitate, sicut in aeternitate.

155. 2° respondet idem disparitate: immensitas est respicere res ut jam passive productas, et positas in sua duratione: aeternitas vero, est eas respicere, ut active, non ut passive productas, nec in propria duratione. At disparitas in l. voluntarie dicitur. Quia in ex dictis, aut quaeque ratio est praestat hoc, caderet. Deinde: ideo immensitas respicit creaturam in propria mensura, quia continet omnia loca, in quorum aliquo est creatura ubicative; sed et aeternitas continet omnia tempora, in quorum aliquo est creatura durative: ergo tenet disparitas.

156. Praeterea jam sequitur illius auctoris 2am partem, aeternitatem scilicet nec titulo infinitudinis exigeret explicarum in aeterno servissima futura. Praeterea, inquam: ideo titulo infinitudinis id peteret; quia ratione infinitudinis sub ratione mensurae debet ea mensurare omnia sui mensurata; sed hoc falsum omnino est: ergo. Ipsa est Physicarum doctrina, et mihi genuina: infinitudo in ratione mensurae solum dicit, quod ipsa debet esse in capax mensurandi, quidquid mensurabile est; sed esse debet se ita capacem non est actu mensurare omnia mensurabilia: ergo titulo infinitatis mensurae non debet actu mensurare omnia mensurabilia.

157. Praeterea ratio certa mihi est: quia ex infi

nite in ratione mensuræ solum sequitur, quod sunt, quod quidem est perfectio mensuræ; sed aut mensurare non est perfectio mensuræ: eadem enim maneret mensura, quamvis nihil aut mensuraret; ergo. Patet insuper a paritatibus: nam ex infinitudine Dei in ratione causæ non sequitur, quod aut causet omnia causabilia; nec ex infinitudine immensitatis in ratione mensuræ locorum sequitur, quod aut mensuret omnia loca, nec quod aut definiat omnia corpora: sunt enim plura corpora possibilia, et alia spatia, quæ aut non mensurantur ab immensitate: ergo similiter de æternitate dicendum. Et ratio a priori est: quia de ratione mensuræ aut non est aut mensurare ea, quæ non sunt, sed solum ea, quæ sunt: nec ipsa mensura petit, quod jam sint mensuranda, aut mensurabilia.

158. Sed inquires: Prima resides instagr...
Ponetur. Videtur secundum mensuræ infinitæ non quidem esse aut mensurare omnia mensurabilia; sed solum illa, quæ aliquando mensurant. Sed contra: nam ut existentia jam in propria mensura sunt mensurabilia, quæ aliquando mensurant a prima mensura; sed prima mensura non mensurat ab æterno futura ut extra in propria mensura; nisi dicatur cum Thomistis, quod ab æterno

extrinsecum in propria mensura: ergo falsa est responsio. Deinde a paritate: de ratione primae causae non est actu causare omnia quae aliquid causat, ut certum est omnibus: ergo neque de ratione primae mensurae est actu mensurare omnia quae aliquid mensurat. Rationes a priori jam scitis, quod scilicet non est perfectio mensurae actu mensurare.

159. Secundo respondet: si poneretur ulna sufficiens de se ad mensurandas plures ulnas panni, non esset mensura perfecta, quia actu non mensuraret, quamvis ipsa non esset immobilis: ergo de ratione perfectae mensurae est actu mensurare. Contra: ideo illa ulna non esset perfecta mensura; quia de se non esset capax mensurandi simul omnes ulnas panni adeo, ut quamvis omnes ulnae panni essent praesentes, non posset simul omnes mensurare propter suam limitationem; atqui oppositum evenit aeternitati: ergo. Immo pone ulnam adeo extensam, ut possit simul mensurare plures, et plures panni, esset nihilominus imperfecta in ratione mensurae ex eo praecise, quod non daretur actu pannus mensurandus?

160. Resistet tandem: juxta Divum Thomam, aeternitas se habet ad differentias temporis, sicut punctum centrum ad lineas circuli; sed punctum

centri sui physice tangit lineas oēs circuli: ergo et æternitas physice tangit oēs differentias temporis, quamvis inter se distantes. Contra: punctum centri non tangit physicè lineam nondum in se ducta, sed ducendam: ergo nec æternitas tangit physice differentias temporis nondum productas, sed producendas. Mens igitur D. Thomæ, quam malè concipit Adversarius, ista est: sicut punctum ita se habet, ut sit de se capax tangendi oēs lineas, et oēs re ipsa tangit sine sui mutatione, si linea re ipsa producerentur, et sicut illas non tangit quando ipsæ in se non sunt, ita æternitas oēs temporis differentias.

161. Contra insuper ab absurdis: Namque sequeretur, quod futura essent physice existerent ab æterno in propria mensura, quod omnibus est falsum. Patet tamen: ideo futura existunt ab æterno, juxta Adversarios, in aliena mensura æternitatis; quia coexistent toti æternitati; sed futurum, ut existens in propria mensura, coexistet etiam toti æternitati: ergo. Diceres: ideo, per vos, futura coexistunt ab æterno, quia alias æternitas contra rationem infinitæ mensuræ expectaret futurum ad illud mensurandum; sed si Antichristus v.g. ut in propria mensura ad mensurationes, et existens, non existeret ab æterno, æternitas expectaret ...

tinguis, ut in propria mensura aut exercite mensurans, existens ad illum mensurandum: ergo ut sic existit etiam ab aeterno.

162. Sed aliqui sic: mensura propria Antichristi existit per vos ab aeterno in aeternitate: et ipso nunc: existit ab aeterno in aeternitate ut aut exercite mensurans, vel non? Si primum: ergo ab aeterno existit etiam Antichristus non solum in aeternitate, sed etiam in sua mensura ut aut exercite illum mensurante: Si 2um: ergo mensura Antichristi, ut aut exercite mensurans, ... futurus est existens ab aeterno in mensura aeternitatis.

163. 2o ... sequeretur quod futura existerent physice ab aeterno in se ipsis jam productis; quod videtur falsum esse ... Ad probationem prae oculis habete, quod naturae lumine notum est, nempe physicam existentiam durationis essentialiter importare physicam existentiam cujuslibet, quamvis non dicat adhuc cujuslibet propria duratione. Porro jam: nequit existere physice alicubi, quod non existit physice in se; sed, per vos, futura existunt ab aeterno physice in aeternitate: ergo existunt physice ab aeterno in se ipsis jam productis: non enim possunt physice existere ab aeterno, quin ab aeterno physice producta sint.

164. Respons. 1. ēē quidē ab æterno actionē, seu pductionē Antichristi v.g. illum active extrahentem a statu possibilitatis; at ipsum Antichristū n̄ ēē ab æterno passive pductū, seu passive extractum: quia nempe n̄vult Deus, quod ab æterno extrahat passive. Ch. ine ab æterno pducit, et existit active; non vero passive: quod sufficit, ut existat physice in æternitate. Et hoc doctrina sedant scrupuli ctra Ch. illam. At quis intelliget ēē ab æterno exercitus pducendi; et tn̄ n̄ ēē ab æterno tuum pductum; et hoc quidem solum, quia Deus vult; quasi Deus nolle posset, quod posito exercitio uniendi, n̄ ponat unitum; aut non ponat cognitū, posito exercitio cognoscendi! Hoc in omissis.

165. Ctra ē: quod physice extat actio active producens, in ē, (iuxta responsionem) quod physice in se extat tuus pducendus; sed, per vos, ab æterno solum existit physice actio active producens: g. ab æterno n̄ existit physice in se tuus pducendus: g. neq. ab æterno existit in æternitate. Major ostendit: implicat, quod tuus in se physice existat, quin in se physice passive producatur;

Sed, juxta solutionem, per illam ab æterno adhuc ñ producitur physicè passivè in se tunc: ergo nec in se physice existit. Urgetur: Antichristum esse passivè productum ñ existit in se physicè ab æterno: sed quod ñ existit physice in se, nequit existere physicè in alio: ergo Antichristus, ut passivè productum non existit physicè ab æterno in æternitate: ergo.

166. Respondet aliquis Auctor Conettus, hanc propositionem Antichristus in se physice existit ab æterno posse bene dupliciter sumi. Primo, si copula uniat extrema pro nunc nostri temporis, ut sensus sit: Antichristus physicè existit in se in hoc nostro tempore; et sic est falsa. Secundo si copula uniat extrema pro nunc indivisibili æternitatis, ut sensus sit: Antichristus physicè existit in se in æternitate; et sic adhuc est distinguendum: quia nunc æternitatis potest sumi adæquatè, sive pro tota æternitate virtualiter tota, seu totaliter accepta; et sic falsa est propositio: Antichristus in ñ existit physicè in se in tota extensione æternitatis. Si vero nunc æternitatis sumatur inadæquatè, seu pro virtuali correspondentia illius ad illam differentiam temporis in qua erit Antichristus in propria mensura: vera est illa propositio: Antichristus nunc physicè existit in se in æternitate.

167. Sed contra, et ... [illegible]

de æternitate inadæquatè sumpta, l.; Antichristus existit ab æterno in hac virtualitate æternitatis, l.; solum existit ab æterno ipsamet virtualitas? Si 2.m verum dicitur; at hoc non est, Antichristum existere physicè ab æterno, ut est evidens. Si vero dicant Adversarij, se nil aliud intendere, nisi quod ipsa æternitas contineat ab æterno virtualiter correspondentem Antichristi pro illo tunc temporis, in quo Antichristus erit; hoc nullus diffitetur, nec ad hoc opus erat revelatione D. Thomæ à Cajetano insinuatam.

168. Si 3.o dicatur l.m, ut aliquid dicat; contra est, et redit argumentum: Antichristus non nequit physicè existere ab æterno in illa virtualitate, nisi ab æterno existat physicè in se. Respondet Goneius: ut Antichristus physicè existat ab æterno in illa virtualitate, satis est, quod ipsa se extendat usque ad nunc temporis Antichristi, sed contra: nam, seclusa verborum implicitate, solum remanet de re, quod æternitas ratione sua infinitæ durationis sine mutatione aliqua correspondebit reipsa illi durationi temporali Antichristi, quandocumque ipsa erit; quin ad hanc correspondeam actualem, futuram necesse sit, quod æternitati aliquid addat. Si in hoc sistat Goneticia doctrina, vera est; si aliud intendat

redeant argûta jam facta. Omitto absurda alia, v.g. quod simul ab æterno existerent res, et ejus negaõ; amor, et odium ineficaces ejusdem obri &c.

## Articulus V.

### Argûta ctra præcedentem cclusionem.

169. Plura congerit Gonetus. 1um: quod ẽ simpliciter infitum in aliqua linea, continet, l, fr, l, eminenter oẽs perfeões talis lineæ; sed æternitas ẽ infinita in raone duraõnis: ergo in se cplectitur duraões oẽs rerum inferiorum præterita, præsente, et futuras. Nunc sic: sed ẽ ẽ indivisibilis: ergo simul, et n̄ successivè, illas ctinet. In cõnti desiderat ly vel fr, l, eminenter positum in maior; adeoq distinguendum ẽ: ergo in se cplectitur fr, &c, no: cplectitur eminenter, ccedo cõam. Quamvis æternitas infinita sit in raone duraõnis, n̄ ideò debet au fr continere oẽs duraões finitas, et imperfectas; sed satis ẽ ssi eas ctineat eminenter; quatenus modo eminentissimo æquivalet ipsa duratõtineuli finitis,

170. Et ẽ rao; quia ẽ raone infinitum in aliqua linea n̄ ẽ continere au fr perfeões talis lineæ admixtam impfeõne: Deus m̄ infitus ẽ ẽ in raone entis, et in raone caæ; quin n̄ ctineat au fr entia creata, aut creatas caas. Vide a num̄o 703.

Ad ultimũ cõq. dic: quod sil ea otinet n. fr, sed e-
minenq; quatenus æternitas de se sit sufficientissima
ad ãu fr mensurandas, et in eo q. semꝰ otinendæ e
ões duraões creatas, quando istæ sint, quin portat
mutatio ulla, aut vicissitudo in æternitate, sed solum
in ipsis rebus creatis.

171. Instat 1°: corpus infinite extensum
oibus alijs inter se distantibus simul adesset: g æter-
nitas infinite durans oibus alijs duraonibus, quam-
vis inter se distantibus sil adest. Concesso ant., nego
coam: ẽẽnt in sil alia corpora, quibus illud corpus
infinitum adesset, n. aũt sũt sil oẽs temporis differentiæ,
quibus infinita duraõ sil adsit, imo paritas pro no-
bis e: sicut in corpus illud n adesset alijs corporibus
n existentibus, ẽẽt q. infinite extensum, quamvis nulla
alia existerent ~~corpora, quibus adẽẽt;~~ sic æternitas.
~~Instat 2°~~

172. Instat 2°: hæc inferiora mensurant ab æ-
ternitate, quatenus otinent in illa; sed qdqd oti-
netur in alio, otinet ad mẽ illius: g cum æternitas sit
sil indivisibilis, otinet sil indivisibiliter. Nego maj. de
actuali mensuraone, et otinentur præsẽa in ãu mensu-
rant, præterita mensurata fuerunt, et futura mensura

bum? et ista q. nostra, quae intelligat, e falsissima; ali-
ter loca ... in immensitate, ut in ... mensura
... ubicationis ois eent in ipa ... indivisibili quoad oia, et
... loca, in quibus e ... indivisibilis ipsa Immensitas.

173. Instat 2°: aa raalis coexi-
stit oibus partibus corporis, quamvis int e distantibus:
q. et aeternitas oibus differis temporis. Patet. cōa, quia si-
cut distantia partium corporis attenditur penes locu; ita distantia
durationis penes praeteritum, praesens et futurum. [illegible] e exem-
pla centri et speculi jam pro nobis supra exhibita. Resp.
... no coam propter nuper tradita disparitatem ad exemplum
corporis infinite extensi. [illegible] coq. probans sic, hanc ee ne-
cessariam raonem, cur duratio infinita nequeat simul coexistere
praecedentibus durationibus finitis, quia dur ... nequeunt
... simul existere, cum sint essentialiter successivae.

174. ... argumentum: aeternitas, utpote
infinita in raone mensurae e simul immutabilis in mensu-
surando: q. nequit eoo ... mensurando: a ab aetern-
mensurat aliud, aliud mensurat. Raō 2a coq: quia si esset
mutaretur in mensurando, quatenus successive mensuraret
sua mensurata, jam mensurationes multiplicarentur: denique
n mensuraret unica mensuratione indivisibili. Contrat:
... mensuraret unum, et ... aliud, nunc ...

in ~~mensurâ~~ potentiâ ad mensurandum q. eet impossibilis: q. imperfect.

Solutio petenda ē ex dictis a n. 103. ex quibus conse anti, nega cons. cujus probatio distingue ans: multiplicaret mensuraonem excipientis ipsi mensuranti rede: incipientis, nega ans: n. q. mensuraret unica mensurazione circa mensuras. Quid inde? Igit aui mensurare dicitur aliqd incum, et aliqd excipientis ipsi mensurâ; quodcumque hoc sit, sicut aui creare dicitur aliqd incipientis, et aliqd excipientis creaturae. Tam quod ē incipientis mensuram, ē summe immutabile; sicut quod ē incipientis Creationem; at quod excipientis ē mutam, et successionem, ac vicissitudinem here potest absque ulla imperfeone mensuram; uti reipsa mutat res dein n. ee in sua propria mensura ad ee in illa: proindeque æternitas incipit coexistere rei, ut in suas proprias mensura jam existenti, in qua antea jam n. existebat. Ad confirmationem dicendum, ee in poa ad mensurandum; sicut Deus poa ad producendum Antiprobationem. At n. ideo ē in poa ad aliquid incum; si videbit, aut sui perfectionis, quod quidem foret imperfeo maxima.

175. Sum. sequuti Boneti solitâ modestiâ demirantis, quantum in hoc nos alucinamur: æternitas definitur tota sibi, et perfecta possessio, scilicet rei (~~xxxx~~ ait ipsius) quam mensurat: q. ad distinctionem aliorum

mensurarÿ simul possidet oia sua mensurata. Rao colig:
nam si expectaret mensurata successiva ad illa possi-
denda, non possideret illa simul, ut patet. Et inde con-
stat, ineptum esse nrũ illud exemplũ arboris in medio
fluminis positi, quod solũ explicat permanentiã ceter-
nitatis, non aũ infinitã ejus extensionẽ in ratione men-
suræ; aptissimumq. exemplũ ad hoc eet, ripam flumi-
nis ad totum locũ, quo aquæ decurrunt, extensam:
sic in extendit æternitas ad oia tempora, semper
indivisibilis retenta.

176. Constat: quia jam nullũ eet
privilegiũ æternitatis supra ævum Angelorũ et cor-
poralium tempus expectans mensuranda contra illud
S. Bernardi serm. 8. in Cant: æternitas futura ñ
expectat præterita ñ recogitat &c. Nego an-
tecedens: cons: namq. æternitatis explicatio hæc ẽ: inter
minabilis vitæ tota simul, et perfecta possessio: ẽ ergo pos-
sessio, non cujuscumq. rei, quam in tempore men
surat, sed interminabilis vitæ et perfectionis Divinæ.

177. Negandã ẽ cons. l., sic ex-
plicanda: ergo simul possidet oia sua propria mensurata,
oia scilicet perfecta Divina; concedo: oia ã alina mensurata,
creata videlicet, et temporalia, nego: satis namq. ẽ, quod

possideat in tempora distributive, non sub eorum; quamvis nunc praeterito correspondeant, praesenti correspondeat, et futuro correspondens futura sit. Concedit insuper eos probatio: sicut non absque imperfectione, neque possidet, neque mensurat actu possibilia; quia nondum sunt; ita neque futura eo, quod nondum sint, quandoquidem juxta D. Thom. 1.a p.e q.e 46. art. 60. Deus est prior secundo duratione.

178. Exemplum nostrum arboris optime explicat id, ad quod illo utimur, nempe aeternitatis immutabilitatem, quamvis mutentur tempora, et illa expectet ad mensurandum. Exemplum etiam ripae rivi aplicatum aptum est ad explicandam aeternitatis naturam: nam sicut illa ripa adeo extensa actu mensurat sub se aquas actu decurrentes; non vero illas, quae jam sunt in mari, nec illas, quae adhuc ripam fluminis non intrarunt, ita aeternitas actu mensurat omnes res actu existentes, non autem illas, quae jam per praeteritionem sunt in mari non existentiae, nec illas, quae adhuc non intrarunt existentiae ripam.

179. Rationes nostrae non privilegium sunt, seu potius excellentiam aeternitatis supra tempus est; quod est tota simul, et indefectibilis, tempus autem est successivum, et defectibile: supra quis ...

quod illa e indefectilis, sive pprio a pte ante; quum autem incipit, et e de se defectile. Imo hinc nra doctrina roborat: quamvis quum Angelorum sit durat. indivisib. in pternum, non coexistit phyce futuris: g nec aeternitas, quamvis indivilis. Ad Sm Bernardum dicendum, ibi solum psentiam intentionalem contineri: nam ad videnda futura n expectat illa; et ut praeterita videat, non recogitat, cum perpetuo illa cogitet, quod a ibi loquat de invariabilitate secundum intra ipsius Dei, evidens videt; sic in art: qui semet manens, quod her, e: et quod e, semper, et uno modo e::: nec alterationg de varietate certi.

18. 4m argumentum: res praesens existit phyce pternitati toti, cum sit indivilis: g ab pterno, et in pternum. Probat. illis, phyce coexistere toti Immensitati, et in si loco, ubi ipsa e. Concede igit ans, l, illud sic distingue: res praesens semper phyce coexistit pternitati, nega; aliquando, concede ans, et coens distingue: g o toti xx toti; concede: virtualiter toti; nega hanc, et ultimam coam: nam ut phyce coexisteret ab pterno, et in pternum, necesse erat, quod coexisteret pternitati virtualiter toti, seu secundum pes illius virtualiter, ratione quarum comparat jam ad hoc,

jam ad illud tempus; et patet in Immensitate.

181. 5m arguitur ex quod

R. Thomistae: ideo creaturae, seu futura creata habent ab aeterno coexistere obiva existentia Divinae cognitionis quia ab aeterno coexistit Divina Cognitio, cui futura correspondent in esse obi; sed Divina aeternitas, quae ab aeterno existit, correspondent eadem futura in suo esse physico, et existentia reali: ergo futura coexistunt physice ab aeterno aeternitati. Omissa maiori, distinguenda est minor: correspondent eadem futura * in suo esse physico, concedo; correspondent eadem futura ab aeterno in suo esse physico, nego. Distinctio. Vel omissis praemissis, nega consequentiam.

* pro sui temporis diferentia

182. Ad Paritatem namque nulla est: quia si loquatur de esse obivo in creaturis, hoc est, de ipsius passiva cognoscibilitate, haec aeque aeterna est, ac Deus, nec inconveniens est, quod non incipiat tempore esse cognoscibilem: est ad inveniens, quod res temporalis non incipiat tempore in esse physico existi reali. Si vero loquatur de esse obivo existo, id est, de actuali denominatione cogniti, seu de actuali cognitione, quam obiicit menti Divinae, facilius concedo, esse ab aeterno; consistit enim in ipsa Dei cognitione. Et in hoc duplici sunt aeque durantes cognitio Divina, et obivum esse creaturarum. Cetera

reale Divinæ Duraonis, et physica extra creq n̄ sunt æqualia: pp̄t quod dicunt Thistæ quod æternitas ē mensura superexcedens rem creatā durantē ppriā duraonē: nulla g° ē paritas.

183. Nulla ē 2°: quia cognitio Divina cum mensuret ēē intentionale, quod in illa hēt futura cognita, n̄ applicat limitatē suo obto raone sui; quia semper immutabiliter repræsentat; nec raone ipsius obti, quia hujus cognoscibilitas semper ē obti pportionata; at Divina æternitas participat, aut mensurat futura creata in ēē physico reali medio aliquo finito, et limitato, scit. tempore extco, aône productiva; duraone rei extca, l, mensurā ppriā, quam Thistæ dicunt ēē adæquatā, et n̄ superexcedentē, cujus raone verificat illud Geneseos: in principio creavit Deus, &ª: paritas g° nulla ē.

## Articulus 6.

### Hanc physicam coextēq Dei intuitus n̄ exigit.

184. Ex cōi theologorum supponit contra P. [illegible] d. 12 Divinæ Præscieq futurorum visionē ēē, seu intuitionē. Hoc docet D. Thās 1ª. p. q. 14. art. 9° per hæc: quæq licet n̄ sint nunc in actu; tn, l, fuerunt, l, erunt; et oia ista Divī

Deus fore scientia visionis. Patet ratione: quia jam in tempore inciperet visio futurorum, quod mutationem Divinae Scientiae videtur redolere. Concedit P.r Molina de mutatione pure extrinseca consistente in mutatione soli[us] obj[ec]ti, ex qua resultat denominatio visionis. Sed quamvis hoc non facile convincat posterioris, assentiri volumus, et loqui cum P.P. et Theologorum phrasi.

185. Sum pro alterum: Scientia attingens rem clare secundum aliquem statum existentem non abstractiva, sed intuitiva est; atqui Dei Scientia ab aeterno ita tractat de futura in tempore, et si duratione antecedat ipsa futura: ergo non est abstractiva, sed intuitiva, quamvis duratione antecedat futura. Major videtur innegabilis, quia denominatio abstractive sumitur ab eo, quod abstrahat ab existentia, vel aliqua proprietate status existentis. Minor constat: nam juxta D. Thom, et alios P.P. praelegatos: intuitus Dei fertur ab aeterno in rem prout existentem in suo tempore, seu in sua duratione.

186. Sed aut Ponetius, quod si ejusmodi cognitio duratione antecedat, non erit intuitiva, sed abstractio: quia licet non abstrahat ab existentia; abstrahit tamen ab existentia, ut aut extra causas exper

citâ. Sed contra, et infero: ergo ut sit cognitio intuitiva requiritur, quod quando ipsa cognitio existit, ejus objectum sit jam actu extra causas exercite existens; At- qui requiritur esse actu extra causas exercite existens, nisi sit actu extra causas exercite productum: ergo ut cognitio sit ab aeterno intuitiva, requiritur, quod ejus objectum sit ab aeterno actu extra causas productum, et existens; quod est contra Fidem.

187. Contra iterum: AntiChristus non est ab aeterno physice extra causas prout in sua propria duratione exi- stens, sed ab aeterno habet Deus intuitionem de An- tiChristo, ut physice extra causas producto, et in sua pro- pria duratione existenti: ergo quia ad intuitionem suf- ficit cognitio duratione praecedens, ummo attingat objectum prout existens secundum adaequatum statum existentiae. Et est a priori ratio, quia praesentia physica objecti per accidens est ad intuitionem: hujus enim essentialis conceptus est attingere suum objectum, ut actu exercite existens: sed ergo sit intuitio adeo perspicax, ut per cognitionem anticipatam feratur in illud, talis cognitio erit intuitiva.

188. Hoc rationibus confirmatur: sicut ad intuitionem requiritur praesentia objecti; ita ad abstractionem ab- sentia; sed tamen sine absentia physica fit abstractio: ergo sine praesen-

physica fraret potest intuitio. Hinc patet in casu quo quis non attendens praesentiam physicam obiecti solum cogitaret de ejus absentia. Statim respondet Lorenzus, tunc illud objectum esse solum moraliter praesens, et se habere in cognitionis, ac si esset absens. Egregie sane! Sed infequor: objectum physice praesens se habet in cognitionis, ac si esset absens; quia cognitio non attingit ejus physicam existentiam, ut praesens: ergo objectum physice absens poterit se habere in cognitionis, ac si esset praesens, si cognitio feratur ad ejus physicam existentiam suo tempore exercitam.

189. Sed dices contra

D. Thom. q. 3. de ver. art. 3 ad 8m: visio addit supra simplicem cognitionem aliquid extra genus notitiae, quod est existentia rei; sed hoc nequit intelligi de existentia, et praesentia intentionali: haec enim cum sit cognitio, non est extra genus notitiae. Confirmatur ex eodem q. 2a de Vers art. 3 ad 2m: per eandem visionis Deus scire non potest, nisi quae sunt extra ipsum; sed quae sunt solum objective praesentia, non sunt extra ipsum, sed in ipso: ergo.

190. Concessa maiori, dicendum ad minorem, ibi confundi physicam existentiam cum physica praesentia, quae sunt valde diversa. Visio quidem neq. dicit relatione ad existentiam physicam; non ad physicam rei praesentiam cum ipsa cognitione; sed sufficit, si tendat in physicam existentiam, ut

physicè postea præsens in sua propria duratione, ut ex dictis abundè constat. Confirmatio probat omnia Fides, objectum creatum debere ab æterno esse extra causas, consequenter productum. Dico ergo ad visionem non requiri, quod objectum ejus sit extra Deum pro omni duratione ipsius visionis, sed pro aliqua ita, ut in illud feratur, ut extra causas positum pro sua temporis differentia, sive prout est in sua præsentialitate, et suo tempore, ut nos docuit S. Thomas.

191. Dices 2°: cognitio Prophetica est abstractiva; sed tamen futura sunt objectivè præsentia in cognitione Prophetæ: ergo ad intuitionem requiritur præsentia physica? Omissa majori, et concessa minori, distinguo consequens: ergo ad intuitionem requiritur præsentia physica cum ipsa cognitione; nego. Præsentia physica in duratione aliqua ipsius objecti; concedo. Cognitio Prophetica abstractiva est, 1, quia (ut ait Lo-neius ipse numero suo 282.) non participat de Præscientia Divina evidentiam, ac intuitionem, sed certitudinem: 2, quia non cognoscit futura in se ipsis, sed in revelatione; aut aliqua similitudine; atque per species alienas: ob quam etiam rationem abstractiva est Astrologi cognitio de futura eclipsi, quæ non in se ipsa clarè, sed consequenter cognoscit in inclinatione causarum.

192. Dices 3°: sicut est de

-ratione gaudij trahi ad bonu possessu; ita ē de ratione intuitionis trahi ad obiu psens; sed ad veru gaudium n̄ sufficit obiva pñtia, sed requirit physicas: & et ad intuitione. Falsa ē itaque major: nam possessio boni dicit actualē psentiam possidentis, et possessi; intuitio vero solu dicit physicam obti extentia cum suo pleno statu pro aliqua duratione, quamvis posteriori ad alia cognitionis durationē. Ratio solutionis: quia obiu gaudij ē bonu ut physice possessu; hoc vero ē denominatio physica exigens proinde physicam coextentiā possidentis, et possessi: At scientia intuitiva ferri pōt in obiu physice absens, ut ē evidens. Quod si dicas ad gaudium sufficere possessionē intentionalē

Tunc data mani, mimē negabo.

123. Dices tandem: notitia abstractiva differt ab intuitiva, sed n̄ nisi quia abstractiva fertur in obiu, pscindendo ab ejus psentia; intuitiva vero fertur ad obiu, ut psens, et extens: ergo ... physica existentia in hac duratione cum physica extentia in duratione posteriori. Concessa igitur mani, distinguo 2m minis ptem: intuitiva fertur ad obiu ut psens et extens pro tota duratione cognitionis, nō: alias existeret ab

ęterno; ut psen, et existen, saltē pro aliqua
duratione; concedo min, et in hoc differt ecālis
ab abstractiva. Solutio explicaone n indiget.

## Articulus 7.

## Divinę Scientię invariabilitas hanc coexistentia n exigit.

154. A gravissima de invariabilitate Divinę Scię difficultate ex alibi stabilitis sumus jam expediti. Quia vero hic Thomistę contendunt, nodum illum facile rumpi per suā physicam futurorum psentiam in ęternitate; ideo contra ipsos assertio nostra sit: Pdicta Thomistarum doctrina nihil juvat ad immutabilitatem Divinę Scię declarandam; sed integra persistit difficultas.

155. Demus ergo Thomistis, futura physicè ab ęterno existere in ęternitate, n in propria duratione: item, futura esse physicè ab ęterno activè producta; passivè autem esse producta solum in tempore: demus etiam (quod placere videtur uni, vel alteri ex nostris DD.) futura esse ab ęterno physicè psentia Deo, n per psentiam ipsorum ad Deum, sed per psentiam Dei ad ipsa. His omnibus permissis, integra adhuc difficultas persistere, sic ostenditur: [illegible] n solum existit in mensura ęternitatis, sed etiam in sua propria duratione, et mensura.

196. Modo sic: si Deus het p̄sciam Adami, ut existentis in sua ppria duraone, habuit ab æterno hoc judiciū Adamus existet in sua ppria duraone. Jam sic: in instanti p̄senti, in quo Adamus jam ē in sua duraone, et deinceps usq in æternū, vel Deus het illud judiciū, vel n̄ [illegible], incepit ee tale judiciū ab instanti exst. Adami in sua duraone. Si [illegible] judiciū illud duravit usq ad instans p̄sens exstēe Adami in sua duraone, et illo finito, incepit tunc judiciū aliud dicens, jam Adamus extitit in sua duraone; quod duravit tempore, quo Adamus extitit in sua duraone; et deinceps post mortē Adami, finito illo judicio, aliud incepit, dicens, Adamus jam n̄ ē, sed fuit in sua duraone. En variabilē Divinā p̄scienam.

197. Discursus idē urget scram futurā passive p̄ductam in tempore; n̄ vero ab æterno: nā, juxta hanc doctrinā, Deus het ab æterno hoc judiciū, Adamus erit passive p̄ductus, deinde in instanti exst. Adami hoc, jam Adamus ē passive p̄ductus; et post mortē Adami hoc, jam Adamus fuit passive p̄ductus. Urget

[illegible] scram physicam [illegible] futurorū p̄sciam ab æterno, n̄ usq tea

ipsorum ad Deum, sed praesentia Dei ad ipsarum, sic Deus ab æter-
no habet hoc judicium: Adamus erit mihi physice praesens, prop-
ter illius ad me. Deinde hoc: jam est mihi physice praesens
praesentia ipsius ad me. Et hoc postmodum: jam non est ita praesens,
sed fuit: ergo physica praesentia, quomodocumque fabricata intelligatur, ex-
plicet, inutilis est ad invariabilitatem Divinae Praescientiae declaran-
dam.

198. Et sic per argumentorum solutionem manifestum ipsumque co-
gunt Thomistae nobiscum quaerere vias alias hujus invariabi-
litatis mysterium exponendi. Excipite Thomistica argumenta.
1um sic: In Scriptura dicitur: opera omnis carnis coram illo:
à saeculo usque in saeculum respicit, et nihil est mirabile in aspectu
ejus. D. Thomas 1. p. q. 14 art. 15 ad 2um inquit: si aliquid esset,
quod prius Deus nescivisset, et postea sciret, esset ejus sci-
entia variabilis: ergo ut scientia Dei sit invariabilis, debent
res futurae esse physice ab æterno praesentes. Solutionem non indiget:
ibi in solum asseritur æternitas, et invariabilitas (quam alibi sa-
tis explicuimus) Divinae Praescientiae. Et retorque discursum
à nobis immediate factum.

199. 2um: seclusa praesentia rerum in æter-
nitate, Deus inciperet in tempore videre res, ut sibi
physice praesentes, cum variatione judiciorum supra insinuata: ergo
esset variabilis Divina Scientia, sicut variatur Divina volitio,

si in tempore exireret velle aliqd, quod n volujsset ab eter-
no. At id accideret, data illa physica psentia in eter-
nite, ut nuper ostendimus. Ex quibus sic iterum: Deus
sine mutatione Scientiæ suæ videt ab eterno Adamum,
ut incipientem, et desinentem exire in sua ppria men-
sura, et ut incipientem, et desinentem passive pduci,
et ut incipientem, et desinentem esse physice psentem Deo per
sea ppria ipsius ad Deum: g et eodem modo poterit illum
videre, quamvis n consistit physice ab eterno in men-
sura eternitatis.

200. 3m: secluse ejusmodi physica futurorum psentia,
Dei Scientia transiret de abstractiva in intuitivam, quod
e mutari: g. Ostenditur ex D. Aug. lib. 2o qq ad Simpli-
" cianum q. 2a. dicente: si g sicut in ordine temporalium
" creaturis; ita et apud Deum rebus sic, quæ futura sunt,
" sed ea prævenit sciendo: bis g ea sentit. Videli-
" cet per præscientiam futurorum, et per Scientiam psentium.
" Aliqd g temporaliter accedit Scientiæ Dei; quod
" absurdissimum e: g. Ad argumentum restat ex dictis
a n. nro 744. Scilt. Dei Scientiam ab eterno intui-
tionem esse, licet futura n existant physice ab eterno.

201. Ostensio ex Aug. adversio nil prodest: ibi m sub ini-
tium tituli q. 2m instituit: quomodo Deo Præscientiam con-

~~281~~ gratia? Ubi ~~[illegible]~~ ratonem sic proponit: Praescientia est Scientia futurorum: quid autem futurum est Deo, qui omnia supergreditur tempora? Si enim in Scientia (nota) res ipsas habet, non sunt ei futurae, sed praesentes. Ecce non agnoscit Praescientiam aliquarum rerum ab aeterno, nisi in Scientia. Prosequitur: si autem sicut in ordine temporalium, et reliqua a Gonneto allegata: quasi diceret: si res dicas, quod in Scientia Dei non sunt ipsae res, sed antequam sint, illas cognoscit more nostro abstractive, et quando jam sunt, illas cognoscit ut praesentes; itaque est: quia jam Deus praesentiret futura, videlicet per Praescientiam, et Scientiam: ergo aliquid in tempore accedit Scientiae Dei. Deinde explicat invariabilitatem Scientiae Dei, ut nos ex ipso alibi explicuimus. Quid hoc cum Thomistarum invento?

Articulus ultimus.

Nec ratione certitudinis physicae hanc concertationem exigit.

202. Assertum probabiliter solutione, arguunt, quod hic proponit D. Thomas art. 13. et quo ~~[illegible]~~ Philosophi utebantur ad Deo denegandam praescientiam, ne libertas nostra periret; et ex quo et opposito Calvinus, Wiclefus, aliique Heretici, concessa Deo praescientia, libertatem nostram negarunt. En argumentum: ex causa necessaria oritur effectus necessarius, non liber; sed Dei Scientia est causa necessaria cujuscumque

efus creati: g° nullus ē efus creatu. nobis liber.

203. Ex jam traditis facilis ē solutio: nā pscīa n̄ ē cāa rerū, sed illarū pura ... Scīa vero simplicis intelligēs, quę cāa rerū ē, licet sit cāa naria in essendo, ē tn̄ in operando cōtingens, et solū naria, quatenus sine illa nequit efus produci: sicut cognio pręcedens naria ē ad volitionē, id ē naria prærequisita; n̄ @ ē naria, hoc ē, ex se determinata ad operaonē. Evanuit igit° argutum.

204. Instant: ex hoc antē Deus scivit, Antixptū eē peccaturū, naria infert: g° Antixptus peccabit; sed illud ans ē nariū, et ans ad peccatū: g° peccatū nequit eē liberū. Major fundatur in certitudine Diuę Scīę, et mīr in eo, quod illud ans ē ppō de prętérito; proinde ē naria vera. Dcessā mari (in qua multi multū laborant apud Eximiū exū lib. 1°. opusc. c° 9.) n̄ minū quoad utramq ptem, quia illud ans, nec nariū ē: nariū namque stat pro simpliciter nario; nec ...: nā potius ē coens ad peccatū: n̄ m̄ peccabit Antixptus, quia Deus pręscivit sed potius ideo pręscivit Deus, quia ille peccabit, ut superius late ostensum ē.

205. Non ē (inquam,

narius hoc ans: Deus praescit Antichristum peccatu-
rum, potuit namque praescire oppositum; quia Antichristus
potuit non peccare, adeoque facere, quod in Deo
non daretur illa scientia, sed opposita. Solum ergo narius est
necessitate orta a libera determinatione Antichristi, sup-
posita aliunde infinita vi intuitiva Dei: coensque nari-
us est, non necessitate intrinseca ipsius. Praescientia neque necessi-
tate orta ab aliquo extrinseco praescientiae, et ant. ad pecca-
tum. Unde constare [illegible], quod nec sit ans peccati, cum
potius sit, quasi consequens peccati.

206. Dices: Praescientia duratio-
ne antecedit peccatum. Fateor; at hoc de materiali
se habet, cum peccatum sit omnino independens in suo esse a
Praescientia Divina. Finge igitur, Deum non habere praescientiam;
adhuc peccatum fieret eodem modo, ac futurum est sub Divina
praescientia: haec enim non immutat causas inferiores, nec
illarum modum operandi; imo illas in esse obiectivo suppo-
nit, sicut visio, qua nos videmus obiectum, nil ponit in
ipso, nec in ejus causis, ut docet S. P. superius allega-
ti.

207. Dices iterum: S. Thomas quandoque dixit illud
ans esse absolute narium. Respondeo, sic intelligendum: quia narium est,
non simpliciter, sed ex suppositione alicujus [illegible] ab ipsa scientia, solo

ex suppone peccati. Pdictg vero n̄ ē absute nãria: quia nulla hēt necessitg, nisi quã oritr ex ipsô sul ēe, quod absute contingens ē. Ex quibus cõm verus sus, quarumdã ppõnum, quæ absonæ videntr, ut hæ: Si Deus præsciat Petrũ peccaturũ, Petrus pōt n̄ peccare. Quamvis Deus præsciat Petrũ peccaturũ, Petrus pōt facere, quod Deus hoc nō præsciverit, sed potius oppositũ; in quibus Petrus videtr concedi potentia ad falsificandã Dei scientiã l, ad illã immutandam. Veræ tn̄ sunt ppōnes ejusm. si accipiantr in sensu diviso; falsæ aūt, si in sensu composito.

208. Et dicere: Petrus n̄ pōt conjungere peccati præsciẽã cum n̄ peccato. Et iste ē sus compositus ex peccati præsciẽa, et n̄ peccato. Et in re hēt potentiam ad n̄ peccatum; coexistens ad impediendã illam præsciẽã ab æterno in Deo: si n̄ peccaturus n̄ eēt, ut potuit, n̄ fuisset in Deo illa præsciẽa. Et iste est sensus divisus, et verus, qui per verbũ de præterito expeditius traditr, quam de præsenti: ex quo ante dicitr: potuit Petrus facere, quod in Deo n̄ fuisset hæc præscientia de peccato; quia videlicet antecedenter ad peccatum potuit n̄ peccare, et sic n̄ fuisset in Deo pscieã de peccato, sed potius de n̄ peccato. Ex quibus omnibus, videtur jam, optime concipere Divinã Præsciẽã futur-

rum cum nostra libertate.



# Tractatus IV.

## De Scientia Contingentium Conditionatorum.

Quamvis controversia haec (ut optimè ostendit Eximius noster opusc. 2°. per totum librum 2^m) nil momenti habeat speciale, ac praecedens de praescientia absoluta; quia tamen RR. praesertim Dominicani Thomistae à Magistro Bañez acriori, quàm par erat, conatu in hac controversia exarserunt: ideò in hoc tract. tria nobis praecipuè complemento praestanda sunt. 1^m Deum habere certissimam praescientiam futurorum conditionatorum. 2^m, ejusmodi futura praesciri, et à Deo cognosci in veritate objectiva ipsorum independenter à quocumque alio medio distincto cognoscendi. 3^m denique, nullum esse assignabile medium aliud, in quo Deus illa cognoscat.

Faxit igitur Pater luminum immortalis Deus, ut intellectu prout oportet, veritati amicissimo, non voluntate [illegible] nutrice tractatum conficiam, in quo non sum aggressor (ut alibi de se ipso loquitur D. Hieronymus ep.^a ad Aug.^m) sed aggressi [illegible] interritus tueor; non offendo, sed defendo; non provoco, sed repello; non sum invasor, sed [illegible]. Nam quod [illegible] cum [illegible]-

reno loquor verius quidē, quia Ponet ijsdem ... sus testimonij in præfatione sua) adversarios contumelijs et convitijs lacesso, quemadmodum plerique faciunt, nō cum dogmate, sed cum dogmatis assertore, confligentes: nō aliter, ac Sepias atramentum ante se vomere ajunt, ut piscatores effugiant, aut conspectum sui eripiant. Sit itaque.

## Quæstio 1ma

### An Deus certo cognoscat futura conditionata?

### Articulus 1us

### Nonnullis suppositis quæstionis difficultas exponitur.

1. Futurum conditionatum per antonomasiam ad absolutum illud dicitur de quo nil adhuc intelligitur à Deo absolute decretum, v.g. Si apud Tyrios, et Sidonios Christus Dominus prædicasset, sicut apud Judæos, pœnitentiam egissent. Præterea scientia ista conditionata dicitur, quia scientia est de futuris sub conditione propositis, habita prius prioritate rationis, quam Dei voluntas aliquid absolute de illis decreverit: et in hoc sensu illorum veritas independens est à Dei decreto absolute existente.

2. Supponit ... futuritionem

cdionatq pro statu consistente in earea existe. Nunc, quo et extra pro posset, si conditio poneret. Supra suppositis ex superius traditis pro futuritione absoluta, nec alia indiget probatione, praesenti adjuncta, mutatis tantum terminis absoluti, et conditionati: solum namque differt futuritio conditionata ab absoluta per suspensionem provenientem ex eadem, quae fit a conditione quae connectit. Quare hic excluditur a constitutivo futuritionis conditionatae quodcumque de genere existens, et connexum cum ipso futuro conditionato: subindeque concluditur decretum physicum subjectivè sumptum, et objectivè conditionatum.

3\. Aliud asserunt nonnulli Thomistae docentes, quod sicut futuritio absoluta consistit formaliter in decreto absoluto, et efficaci praedeterminante; ita conditionata in decreto absolutè existenti, et objectivè conditionato, quod sic explicant: circa conversionem Petri habuit Deus hoc ab aeterno decretum: volo absolutè Petri conversionem; at circa conversionem Tyriorum hoc: volo efficaciter conversionem Tyriorum, si apud illos praedicaverit Christum. Sed illud objiciatur, esse in Deo aliquod infinita decreta conditionata, cum sint infinitae combinationes circumstantiarum, et infiniti creaturae possibiles, ac infiniti actus liberi potentiae. Respondent aliqui devorando illationem. Alij verò cum Goneto d. 5. n. 1. limitant id solum

futura cõnata expressa in Sacra Scriptura, l, nõnã etiam pro hujus Univsi gubernatione.

4. Dixi Rdi Thistæ: q[a] Magister Ledezma Dominicanus d[e] 2[a] de Scia futurorum, pponit hanc sententiam sub acceptis tris Rdm Thistarum, additq: itaq existimat senta ista, quod Deus prius ea, quæ decrevit absolutè fieri à cais liberis decrevit (et) õia, quæ, à quacumq volunte poli fieri essent, si sub hac, l, illa cõne crearent. Imò et õia quæ, ipsamet voluntas Dina faceret, si aliæ occaones, l, circumstæ ad operandum se illi offerrent. Contra quam sententiæ agit pdicto citatus Ledezma sic: 2[a] cõclusio: prædicta senta declarata falsa è, et improbabilis. Hanc cõclusionem docent oes Authores 2[a] sententiæ: et præsertim oes illi, qui sequuntur doctrinam D. Thæ. En Thistarum discordia, quam nos minimè confingimus, ut fingit Goneti.

5. Supponit 2[o], futura conditionata essentialiter supponere decretum solius cõnatum; proindeq falsò nobis imponitur ab Adversariis, admittere nos futura õinò independentia à Dei decreto, ut alibi monui. Decretum autem triplex pot dici conditionatum. I, quia licet ipsum aic exptat; tn in ejus

obto clauditr oditio aliqua, hoc ē, vult votū dependenty ab aliqua odione. Et ejusmi ē ~~[illegible]~~ Thisticy decrety nuper exposity. Tale q vider illud, volo oēs homines salvos fieri, si videlicet per ipsos n̄ stet.

6. 2° dicit conditionatum, id ē, odionatē exsens, seu existens per mq oditionis; quod idem ē, ac tale eet, quod si ipsum exteret, & existeret illud aliud, sui cujus dicit oditio. Et rao hujus suppositi ē: quia diis ffus creatus pder eealit à 1ª cāa, ut libere operante per dmq sue voluntatis: unde impler suus absui existutus sine decro absuti extenti: sicudes implat fuxy odionatē existutum sine decro odionatē extenti, quod sic explicat: quoties ponit fuxy aliquod sub aliqua oditione, semper & subintelligit alia oditio, nempe Dei decretum.

7. Sic ista oditionali, Tyrii pœniterent, si Xptus illis pdicasset, duo dicit se hentia per mq odionis; alterū ex Ding, videlicet, decry indiferens ocurrendi ad oēs operaones Tyrij; et aliud quid creaty, scit Dei grām, poam indiferenty, et prædicaonem excam Xpti Domini. Qur q n̄ requirat decrum absutum, seu absute existens, difficultas ē toto hoc tractatu decidenda: quia videlicet

plurima sunt conditionata futura, de quibus nullum est autem extens in Deo decretum.

8. Suppono 3.° in futuro conditionato distinguendum esse praesens, praeteritum, et futurum, sicut distinguitur in statu absoluto: sic res, quae fuisset, si conditio fuisset posita, est conditionate praeterita; quae existeret, si conditio esset existens, est conditionate futura; quae existeret, si conditio esset praesens, est conditionate praesens. Quae diversitas tribus his propositionibus explicatur: si Christus praedicasset Tyriis, conversi fuissent; si erit praedicatio Christi, erit et illorum conversio; si Christus illis praedicaret, converterentur. 1.a est conditionalis de praeterito, 2.a de futuro, 3.a de praesenti.

9. Suppono 4.° futurum conditionatum explicatione communi cum communiter dividatur licet improprie in necessarium, impossibile, contingens, et disparatum. Necessarium dicitur, ex cujus conditione infertur ex natura rei conditionatum, ut si Antichristus existet, alicubi erit. Impossibile dicitur ex duplici capite. 1.° quia conditio est impossibilis, ut si Deus peccaret, non esset Omnipotens. 2.° quia conditionatum repugnat conditioni, ut si [illegible] est homo, ~~erit~~ erit risibilis. De his autem non disputamus: quia 1.m determinatam esse veritatem in conditione necessario inferente conditionatum

2m vero parū aut nil conducit ad rē Theologicā, in qua versamur.

10. Contingens q̄ ē, cujus cōditio n̄ infert naturā cōditionatū; sed in pportione hēt cum illo, aut conducentiā, aut causalitē aliquā in illud, ut si Petrus vocaret auxilio a, cōsentiret. Et de hoc potissimū praesens ē controversia. Disparatū tandē dicit, cujus cōditio nullā dicit pportionē cum cōditionato, neq cōditionatum aliquā depēdeā a cōditione, ut si Petrus sederet, Paulus legeret. Hoc aū dupliciter pōt cōsiderari: 1, si solū attendat intrinseca nāā cōditionis et cōditionati: et sic ē pprie disparatū. 2°, si attendat secundū expeā ordinaōē unius ad aliud.

11. 1 modo acceptū n̄ ē pprie cōdionatū; sed potius cōplexio, seu cōplexum duarū veritatū. Patet, nam particula si requirit aut rectitudinē illaōnis, aut saltem depēdeā cōditionati a cōditione; quod utrumq deficit cōditionato disparato. Caeterū 2° mō acceptū pōt dici pprie cōdionatū: quia jam raone illius [illegible] ordinaōnis apparet cōducentia, depēdeā unius ab alio; ut si demus, Petrum esse [illegible]; Sedulus dormiat, ego legam; si [illegible] venerit, tibi centum dabo, &ª tunc nō quis neget

dormitione Pli ducere ad lectione Pxi?

12. Et sic in Sacris literis legunt futura aliqua cditionata ab inco disparata; et tn ratione ordinationis voluntatis Dine connexa, aut dependa inter se. Tale ē illud 1° Regu. c. 13: Si percussisses quinquies aut sexies sive septies, percussisses Syriam usque ad consumatione. Ubi Eliseus predixit Regi Joas Syrie devastatione, si toties terram jaculo percussisset. Rug ... epam ordinatione futura ... sient.

13. Unde facile solvitur ... illa, an scilicet futura cdionata disparata sint vera, vel falsa? Ubi nil de re, sed de nomine tantu, ut notat Eximus noster lib. 2° c. 6. Et ē manifesta rao: quia si particula si stricte sumat, oes ejusmi ppones falsa s: quia significat connexio, aut dependa, aut sducia inter cdionatum, et cdionem; quod semper falsum ē. Si a particula si accipiat late juxta receptu usum; tunc solum significat cmitta, aut coexistea relate ad idem tempus, et equivaleret particule quando: sicque vere sunt, aut falsa ppones ejusmi, ut perpendenti cstabit.

Quapropter, ut in ejusmodi propositionibus detur contradictoria pugna, debet in utraque servari sensus ipsius particulae si strictus, aut latus.

Articulus 2.

Doctorum placita.

14. Prius notandum, nunc quaestionem non esse: in quo medio Deus cognoscat futura conditionata: haec enim alia est difficultas postmodum solvenda; sed: an non solum conjecturaliter, verum etiam certo, et infallibiliter à Deo cognoscantur? Scimus namque ex D. Thoma superius allegato, in Deo esse conjecturalem Scientiam de futuris: nam qui cognoscit eventus contingentes in suis causis habet scientiam conjecturalem de illo; Deus autem cognoscit eventus contingentes in suis causis; quatenus perfectissime comprehendit illarum inclinationem in eventus: &c.

15. Progredimur ergo inquirentes: an haec Dei Scientia sit pure conjecturalis, seu excludens certam Scientiam; an cum ista conjuncta sit? Mira est in hoc puncto Thomistarum inter se discordia, quam ex ipsis dato, ne reperiat. Ponetur modestissimus, quod supra disp. 5.a audivi, hos nostros triumphos esse leves foliorum sonitus, et inanes umbras magna nostrorum verborum pompa decantatas. 1.a opinio quae in difficultate sententia est veterum Thomistarum tenentium, Deum solum habere conjecturalem Scientiam de futuris conditionatis.

16. Ita Magr Ledezma Dominicanus Disp. 2. assini de Scia futurus disp. 2. in editione Salmantina anno 1611 dicens: 1.ª sententia ē affirmativa, videlicet, quod in Deo ē Scia certa, et infallibilis futurorum conditionatorum. Hanc sententiam tenent quidam moderni Theologi, qui n sunt de Schola D. Thomæ. Et citatis P.P. Molina, Valentia, Vasquez, et Suarez, prosequitur: 2.ª sententia ē omnino huic opposita: docet enim, quod potest Deus per conjecturas aliquo modo cognoscere, quid causa libera faceret, si in tali occasione cum illis, vel istis conditionibus constitueret; n tamen posset infallibili Scia id cognoscere. Et pro se allegatis Cajetano, Ferrariensi, Catherino, et Jansenio, addit: hanc sententiam sequuntur omnes Discipuli D. Thomæ, qui hac tempestate interpretantur illum. Atque: esse sibi certissimam, taliter, ut opposita n sit nihil probabilis.

17. Idem censet Magr Cabezudo 3.ª p. q. 62.ª et ad 2.m ait, quod in illa Xpti prædictione de conversione Tyriorum solum exprimit notitia dispositionis eorum nempe Tyrios, et Sidonios esse melius dispositos ad consensum. Accedit Magr Ripa 1.ª p. q. 14. art. 13. ubi absolutè Deo negat Sciam conditionatorum contingentium. Thomistas antiquos in eadem sententia fuisse intima-

ƺtroversiæ de Scientia Media docet Gabriel Pennotus lib. 3. c. 26. et Carmelitæ Salmanticenses de Scientia Dei dub. 2. §. 1. n. 3.

18. Pro eadem sententia refert Thomista alios Gonzalez de Albelda Dominicanus 1.a p. q. 14. s. 2. n. 8. et num. 12. citat Magistrum Navarrete pro sententia ab utraque dissa, quod scilicet circa futura ƺditionata ƺtingentia nulla scientia sit formaliter in Deo, sed solum eminenter, seu virtualis, quam appellat Mediam, idemque docet de decretis circa illa. Quæ omnia tradit citatus Navarrete Dominicanus 1.a p. q. 14. ƺtrov.a 56. Hanc eamdem sententiam novissimè docuere Recentiores nulli Thomistæ ƺplutenses.

19. Quod si pro Veterum Thomistarum de scientia tantùm ƺjecturali communi sententia domesticis Scriptoribus Thomistis Moderni fidem adhibere recusent, ac alatum testem excipiant, nempè felicis ingenij Jesuitæ meum quondam in Philosophia Magistrum sic ponentis: egomet au- "
divi Corduba Doctorem quemdam Thomistam Salman- "
ticinum ad illius Cathedralis Canonicatum jam "
promotum defendentem è Cathedra pro tali Dign- "
tate obtinenda eamdem hanc opinionem, citantemque "
pro ipsa Reverendissimos Primarios Scholæ suæ, Antiquosque "

" oes D. Thg Discipulos. Sinant igit de novis conqueri Thistis Neotericis, quasi per invidiã præfatã sentiam ipsorũ Scholæ asciverimus.

20\. 2ª sentia ẽ asserentiũ, Deum certissimâ, ac infallibilis Sciâ cognoscere futura cdionata. Itâ oes Jesuitæ Doctores à nascente Societate pro Sciâ Mediâ decertantes, et hanc veritã firmis adeò fundamtis Scripturâ, PP., et invictâ raone peritis demonstrantes, ut prior opinio jam senio confecta, exosa ñ fuerit Thistis Junioribus, à quibus et gravi censura carpit. Hæc proindè jam ẽ cõis Theologorum, ac certa sentia, quam cum cõi RRm Thistarum Gonetus amplectit d. 5. n. 1. et cum Scotistis Mastrius d. 3. art. 3.

21\. Nunc ꝗ videat amicus Gonetus, num triumphus iste sit levis foliorũ sonitus, ac inanis umbra verborũ pompa decantata? Residet adhuc suaderi dificilis, et loqui facilis, Thistas Veteres solũ dixisse, Deum ñ cognoscere certò futura cdionata per ordinẽ ad causas liberas contingentes, nec ex vi illaonis ab illis ad effus; at ñ negasse hanc certam cognionẽ per

ordine ad decreta conditionata. Sed respondo refellit: à Thomistis ipsis Dominicanis jam relatis.

22\. Vel dicat adversarius, si ita est; cur citatus Lederma ait, quam sententiam suam, omnesque Thomistarum esse omnino oppositam sententiae Societatis? Cur absolute negat in Deo certam Scientiam conditionatorum? Cur alicubi non indicavit, illam haberi per decretum? Cur in Deo negat decreta circa futura conditionata: cujus rationem assignat ipse: quia videlicet praedefinitio libera Dei circa futura conditionata, quae nunquam futura sunt, est impossibilis in ipso Deo? Et haec inter Thomistas ipsos Sole clarior dissensio origo est aliarum inter ipsos discordiarum circa Dei decreta, et eorum determinandi modos, ut suis locis adnotavimus. Nec profecto miror: nam et summa est rei difficultas, et magna intellectus humani limitatio. Quare Thomistas veteres, quod veritatem non attingerint, minime damno. Imò quod illam exquisierint laudo.

23\. Hunc et sentiendi, loquendique morem imitari debuisset Magister Gonetus, dum sua d. 4. art. 3. relata quadam inter nos dissentionis nebula (quam levi flatu dissipavimus n. 365.) nobis objicit n. suo 33.

verba Dionysij de Divin. Nominibus c. 1: vera sententia est à multis opinionibus avertens, et ad unam, veram, et uniformem congregans cognitionem. Super quæ D. Thomas lect. 1a: illi, qui cognoscunt veritatem, conveniunt in una sententia; sed illi qui ignorant, dividuntur per varios errores. Absit, ut hic ego Thomistis opponam diversè opinantibus; inferit enim immeritò nobis opponi.

## Articulus 3us.

### Conclusio nostra Scriptura Sacra firmatur.

21. Ea est D. D.s 2a sententia: Deus certò, et infallibiliter cognoscit futura conditionata nobis libera. Probatur multiplici Scripturæ testimonio. 1. Reg. 23. David in Ceile commorans audivit, Saulem venturum contra semetipsum, et Ceilam, interrogavitque Dominum: Si tradent me Viri Ceilitæ in manus ejus? Et respondit Dominus: tradent. Et si descendet Saul? Et Dominus respondit: descendet. Quem locum juxta nostram conclusionem premunt Interpretes Abulensis, Carthusianus, Lyranus et alij.

22. 4o enim Reg. 13. Eliseus Regi Joas dixit: si jaculo terram percussisses quinquies, aut septies, percussisses Syriam usque ad consumptionem. Nunc autem tribus vicibus percuties eam: quia videlicet

tribus tantum vicibus percussit terram, propter quod ira-
tus est vir Dei, contra rem. Hoc esse firmum conditionatum,
et non disparatum constat ex dictis. Praedictionem vero hujus
futuri certam esse, et non conjecturalem constat tum ex ipsis
verbis absolute affirmantibus, tum quia si esset incer-
ta percussio Siriae, non erat cur vir Dei Elisaeus
irasceretur.

26. Item Exodi 34, et Deuteronomii 7. dicitur:
filiam tuam non dabis filio ejus, nec filiam illius
accipies filio tuo; quia seducet filium tuum, ne sequatur
me, et ut magis serviat Diis alienis; irasceturque
furor Domini, et delebit te cito. Ubi observandum, quod
hujusmodi dicta citantur a Spiritu Sancto in 3° Reg. c. 11. à
versic. 1°, additaque particula excludente quamcumque conversio-
nem, nempe: super quibus dixit Dominus Filiis Israel: non
ingrediemini ad eas, neque de illis ingredientur ad vestras:
certissime enim avertent corda vestra, ut sequamini Deos
earum. Notanda igitur particula illa certissime; unde
ipsa cor Salomonis verterunt, et aliorum corda aver-
tissent, si connubia cum illis, sicut Salomon celebras-
sent.

27. Dicitur insuper, ex Ezechielis 3: non mitteris
ad populos multos profundi sermonis, et ignotae

lineamq quorum n posset audire Sermones, es[t] ad alios mittebatur, ipsi audiebant tn; ubi refert teste Gregorio hom. 10 in Ezechiel. aperte declarat obedien[tia] gentium, quæ quantotius Prædicatorum voces eent sine tarditate sequuturæ. Si nimirum Ezechiel mitteretur ad prædicandum Gentibus, sicut mittebatur ad prædicandum Judæis, qui illum n audiebant.

28. Solemne tandem e illud Matthæi 11: Væ tibi Corozain, væ tibi Betzaida &a, ad quæ S. Augus. de bono perseverantiæ c. 9. ait, n licere de eorum pœnitentia futura dubitare; quia ipse Deus attestat, quod acturi eent magnæ humilitatis pœnitentiæ, si in eis facta eent Divina illa signa virtutum. Idemq hæt in Enchiridio c. 95. in [illegible] non latebit, quod nunc latet, cur apud quosdam non sunt facta virtutes, quæ si facta fuissent, illi homines pœnitentiam egissent .... apertissime namq Dominus dixit: Væ tibi Corozain &a. Ex quibus omnibus infertur: quod Deus certo cognoscit futura contingentia conditionata, tum illa, quorum conditio ponenda erant, ut in aversione cordis Salomonis, tum e illa, quorum conditio ponenda n erat, ut in adductis reli-

quis. 

29. Multifariq respondebant Veteres Thistae, et nunc ex ipsis RR.ⁱ 1.º Deus non revelare eventus futuros, nisi prout in praesenti dispositione cadunt; Saul iam, et viri Ceilitae tales habebant tunc dispositiones, ut si David non fugeret, Sauli traderet. Contra 1.º quia ut Davidis traditio sequeretur, necesse erat, quod affectus ille Saulis, et Ceilitarum duraret usque ad tempus, quo David tradendus erat, ut patet. Nunc sic: vel Deus certo sciebat duraturos affectus illos, vel non. Si 1.m ergo iam sciebat futura. Si 2.m ergo respondere non poterat, nisi se nescire.

30. Contra 2.º da, Saulis, et Ceilitas nil de Davide cogitare (ut ponunt) et ad alia esse distractos, quando David interrogavit Deus: quid tunc posset Deus respondere, nisi nescio. Nihil enim est de praesenti, ex quo possim eventus colligere. Contra 3.º quia in alijs aliatis revelationibus nulla erat praesens dispositio, in qua posset eventus praevideri, nisi dicas repetitam terrae percussione sufficientem dispositionem esse ad videndam Syriae devastationem, praesentes Gentium elationem, ac [illegible] ad audiendam praedicationem Prophetae [illegible] de Tyrijs, et Sidonijs. [illegible]

31. Contra denique: nam ex praesenti causarum dispositione, cum sit pro libero mutabilis, nequit eventus certissime cognosci, ut 3° Reg. asserebat: ergo. Et urget ex D. Joan. 5°: si alius venerit in nomine suo illum accipietis; ex quo PP. inferunt Judaeos Antichristum recepturos. Quinam Judaei? Nunquid illi, qui Christo ipsi aderant? Ne minime. Praedixit ergo Christus Dominus, quod Judaei futuri crederent Antichristo. Atqui tunc nulla erat praesens dispositio futurorum Judaeorum: ergo praedictiones Christi fundari nequeunt in praetensa causarum dispositione.

32. 2° instant, in hujusmodi praedictionibus Deum non revelare futura ipsa conditionata, sed causas esse talis dispositionis, ut verisimilius sit, eventum esse futurum, si conditio poneretur. At si liceret sic testimonia Sacra detorquere, nihil sciri haberet certum ex Sanctis Scripturis, ut censet Augustinus lib. de unitate Eccl. contra Donatistas c. 2. Unde contra est 1° allegata Scriptura non habent pro objecto inclinationem causarum, seu probabilitatem fundatam in tali dispositione, ut est evidens: non enim limitant, attentis circumstantiis verisimilius est, Tyrios conversuros &a; sed absolute enunciant, Tyrios conversuros, Gentiles audituros Ezechielem, Sinum devastandum, corda Israelitarum avertenda,

Davidis tradendus, Saulis venturus, et filiarum: ergo haec expositio sustineri nequit, et quia voluntaria, et quia violenta, et quia Sacrae Scripturae authoritatis derogativa.

33. Quod ultimus ad absurdis ostendit 1°: quia sic liceret cuilibet negasse poenitentiam Tyriorum (idem dic de alijs) dummodo crederet, probabile esse ipsos poenitentiam acturos; quod dissonum est, ac devorandus: quia non teneremur credere, nisi id, quod est revelatum; sed juxta respondentis non est revelata Tyriorum poenitentia futura, sed verisimilitudo, aut probabilitas illius, ac inclinatio causarum: ergo. 2° quia liceret similiter detorquere revelationes dei futuris absolutis factas, negareque Antichristum peccaturum, dummodo credat inclinationem causarum, et probabilitatem futuri absolute; quia nempe non revelat peccatum ipsum absolute futurum, sed probabilitas illa, et inclinatio.

34. Nec proderit recursus ad decretum praedefinitivum materialis peccati: hoc enim decretum non aliunde constare potest, quam ex ipsa revelatione peccati; at juxta solutionem, peccatum ipsum non revelat, sed inclinationem Antichristi, et probabilitatem peccati: ergo. 3°: quia (ut optime citatus Ximen.) praedicta Dei Oracula fere non haberent majorem certitudinem, quam oracula Daemonis; nam licet Dei

cognio de his futuris sit subtivè pfeor, at ex pte oiti fere æquales videnť in adversorz sentia: quia quamvis Deus clarius cognoscat cuuz inclinaonz, at Dæmon ɔ ɔprehendit inclinaonz illz quoad xus nales, et relatè ad peccatz specialz hēt influxz: potuisset ꝙ° David dubitare de illo eventu, sicut posset, si Dæmonis eet responsz.

35\. Contrà denique: quia David satis pbabilz per se ipsum conjectabat Saulis adventz, et tradionz Ceilitarz: si ꝙ ñ supponeret in Deo certz illius futuri notitiaz, nec illz interrogasset, nec tam cito fugam cepisset, et huc, atque illuc incertus cum suis vagasset. Plura alia vide apud Montoyam, et Ruice nostros.

## Articulus 4.us

## Quæ ex Scriptura nobis objiciunt.

36\. Citatus Ledezma, et Curiel in cpi dicta Sapie plura objiciunt testimonia; in quibus Scriptura Sacra loqui videt de his futuris tanquam de re dubia. Sic Gens. 3: Nunc ꝙ ne forte mittat manuz suz, et sumat de ligno vitæ &.a Sic ɔ Exodi 4: si non audierint sermonz signi prioris, credent verbo signi sequentis; quod si neque his duobus signis crediderint &.a Sic

insuper 18.: antequā pervenirent mala indicavit tibi, nè fortè diceres, idola mea fecerunt hoc. Et alia similia, in quibus addit particulas fortè, forsitan, &c., quæ signa sunt dubitationis, et incertitudinis: ergo.

37. At, Eximii judices, hoc non fundamentum, sed mera est conjectura. Et est alte decipi, existimare, particulas illas addi propter incertitudinem Divinæ Scientiæ. Hoc enim et est contra Scripturam ipsam, et contra PP.es ipsius fideliores Interpretes. Primum ostenditur: quia in Scripturis additur illa particula etiam in rebus alioquin à Deo certissimè scitis. Sic Joann. 5.: Si crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi: de me enim ille scripsit. Ubi licèt ex illa conditione si crederetur Moysi de me scribenti, ratio sequatur conditionata, nempe credere Christo Domino, tamen ponitur particula forsitan.

38. Hæc namque particula juxta nostrum Maldonatum ex D. Thoma eadem est ac utique: quare Veteres P.P.es et ex illis Aug. libr. 16. contra Faustum c. 26. vertunt utiquè crederetis mihi. Sic iterum Joan. 8: si me sciretis, forsitan et Patrem [illegible]. Ubi conditionata est, non contingens, sed naturalis: siquidem ex Scientia de Christo, ut Filio naturali Dei natura est Scientia de Patre; [illegible] de eo, quod erat Christi Domini inventum, et tamen ponit

particula forsitan. Sic tandem (alijs prætermissis) ad
tomum 8um Pœnitentiam age ab hac nequitia, et roga eum,
si forte remittat tibi; Cum tamen certum sit, quod
pœnitenti roganti culpa remittatur: quæ conjectura desum-
pta ex ejusmodi vocculis infirma est.

39. 2m est sterdit; nam
juxta Hieronimum in cap. 26m Jeremiæ verbum ambi
guum forsitan Majestati Dei non potest convenire; sed
nostro loquitur affectu, ut liberum hominis servet arbitrium;
Juxta magnum Greg.m Homil. 9. in Ezeq: parti-
cula forte non significat dubitationem, sed paucitatem eorum,
qui responsuri erant. Juxta Aug.m in luculenti
us tract. 17. in Joan.m c. 8: qui omnia scit, cum dicit for-
sitan, non dubitat, sed increpat; dubitationis verbum est,
cum dicitur ab homine, ideo dubitante, quia nescien-
te: quando vero dicitur a Deo, cum Deum nihil la-
teat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur
Divinitas. Conspirat S. Thomas cum alijs P. P.s
apud nostrum Riveram in cap. 2m Joelis, et apud ali
os passim.

40. Ex quibus manifeste dignoscitur, quam
immerito velint Theologi particulam ejusmodi subintel
ligi debere, quamvis in Scripturis, quibus nititur ser

tentia nostra, minimè exprimat; si in g.do exprimit, non significat in Deo dubitaonem, ut nuper vidisti; quo jure, quando non exprimitur, erit subintelligenda? Quando exprimitur, ut in Apocal. 3: tene, quod hes, nè alius accipiat coronam tuam; ut D. Thos in 1m dist. 40. q. 3. art. 1. ad 1m dicit, nè alius accipiat coronam tuam, non ad excludendam prædestinaonis certitudinem, sed ad ostendendam arbitrij libertatem: ergo quando non exprimitur, nullatenus est subintelligenda dubitaonis particula. Imo illa est certissimè subintelligenda, quando non exprimitur, docuit nos supra Deus ipse summus Interpres.

41\. Insistunt Adversarij: in Propetijs comminatorijs est simpliciter facienda subintelligi conditio, v.g. si cæteri non mutentur: ergo in his conditionalibus poterit subintelligi dubitaonis particula, etsi non exprimatur. Nego consequentiam; imò oppositum infero: nam Prophetia comminatoria, aut promissoria est infallibilis, quamvis sit absoluta: si non ponatur conditio, sub qua omnino aut suppliciū, aut præmium promittitur, infallibiliter ponetur conditionatum, et ita certissimè a Deo prævidetur. Quod sit ibi sit subintelligenda conditio, constat ex natura rei, et ex communi usu ipsius illius certissime apparente, ut Dominus dixit. [illegible] Ninivitam Gentem illam, post quam penitentia egerit, [illegible]

Atq. e ex PP., ut passim apud Interpretes. Omnia
per oppositu eveniunt in casu nro, ut abunde manet
ostensum.

## Articulus 5.

### Ex Patribus etiā firmatur.

42. Patres igit. ista Infideles exagitarunt quæm
quæ pponit Cirillus lib. 9. in Joan. c. 10 per hæc:
Si oia scire credit Xptus, cur Judā, qui futurus
proditor erat, elegit? cur primū hoīē, cur Saulē,
cur Angelos, &a.? Eamdē opponunt Tertulia-
nus, Damascenus, et reliqui. Hieronimusq. lib. 3.
adversus Pelagianos sic eorū ppōnit argutū: aut
Deus scivit hoīē in Paradiso positū prævaricaturū,
aut nescivit? Si scivit; Deus in culpa ē, n. hoō.
Si nescivit; ubi Præscientiā tollis, aufers Divinitatē.

43. Augustimi PP. oes ostantes
residere in Deo relinquentes eā Præscientiā, et fugientes pro
solutione, jam ad Dei Bonitatē, quæ vicit Præscientiā, ut Xy-
sostomus, jam ad Justitiā, jam ad alia, ut videre ē apud
Eximiū, et alios ex Nris. Patr. ū loqui de Præscienti-
cdionata n. de absoluta sic respondit. Cum præscientia, de
qua PP. sunt ... juxta Adversarios stare debuiss.
... Adami in Paradiso, ... cum ...

præsciẽa de pecco Adami absolute futuro stare nequit
ejusmi negao; ut ẽ evidens: ñ præsciea de qua PP.
ñ ẽ de peccato absolute, et conditionate futuro sic: si cre-
at Adamus, et in talibus circumstantiis ponatur, peccabit.
Ista ẽ certa; nam obtu Hæreticorum dubium hoc erat:
cur Deus præsciens Adamum peccaturum, illum tamen
creavit, cum potuerit illum ñ creare: ergo præsciẽa illa in-
differens ẽ ad peccatum, et non peccatum.

44. Et confirmatur: quia si præsciẽa
ab Hæreticis PP. obiecta esset incompatibilis cum negatio-
ne creationis. Adeo, PP. facillime respondissent,
Deum præscientem Adamum casurum, eum nihilominus creasse;
quia jam ñ poterat illum ñ creare, supposita illa præsciẽa.
Hoc autem nunquam responderunt, sed perpetuo supponentes Deum
potuisse illum ñ creare, ad alia recurrunt pro solutione argumenti:
ergo PP. et Hæretici loquebantur de præsciẽa conditionata indifferenti
de se ad utrumque, quam et PP. et Hæretici in Deo sup-
ponebant.

45. Et frustra respondebis, PP. quidem loqui de præsciẽa
conditionata; at ñ certa, sed conjecturali cum quadam morali
certitudine. Frustra, inquam: nam repugnant PP. anti-
præcolensi allati; et ẽ quia PP. ipsi passim ...
gitantes de Sciẽa certa manifeste loquuntur, ut Catholi-

Alexandrinus lib. 6 in Gen. collat. 3: quod hos subjicere corruptioni subjiceret, creator quidem minime ignoravit, imo vero id certo sciebat. Similiter reliqui PP. hic se se explicant per verba non ignoravit, sciebat, praevidit, certo cognovit, et similia.

46. Frustra insurges: quia PP. facile respondissent Haereticis, certum non esse, sed dubium, quod etsi crearent, peccaturi essent. Imo dixissent, quod attenta dispositione Angelorum, et hominum tot gratiis in sua creatione praeditorum potius conjectaret Deus obedientiam humillimam in illis, quam superbam rebellionem; atqui hoc PP. numquam rent, sed ad alia recurrunt, ut constat ex eorum verbis relatis a Nostro Borrull. d. 4. s. 4: §.

47. Pro omnibus audiatur S.[us] Prosper; qui respondens ad illam quaestionem, cur Deus creaverit Cain, cum praesciret ab ipso per summum nefas Abelem occidendum? lib. 2. de vocat. Gentium c. 4. ait: utique praesciebat Deus, ad quem finem progressura esset insanientis conceptio: nec ex eo, quod falli Scientia Divina non poterat, necessitate peccati urgebat. En Praescientiam conditionatam evidenter concedit, et infallibilem supponit signate, et expresse. Deinde si pro quaestioni-

solutione recurrit ad patientiam Dei, et Abelis meritum sic: nisi placuisset Deo cum magna laude patientiae suae, ut temporali furori impii fieret praemium honoris Justi.

48\. At plaga Sodami ex enucleato Curiele adhuc restat, PP. agere cum Haereticis de Praescientia subsequuta ad voluntatem creandi hominem lapsurum, et antecedentem executionem creationis, ac si dixerent: cur exsequitur creationem illius, quem creare intenderat, si peccaturum praevidit? Hoc probat 1°: quia agebant de Praescientia, qua negata Deo, negat Divinitas; quid numquid ex negata praescientia conditionali negabit Divinitatem? 2°: nam quaestio haec de praescientia conditionali inaudita est in Scholis, nisi his nostris saeculis.

49\. Caeterum probatione istae nihil urgent. Ad 1am dic cum Adv. deum ex negata praescientia conditionata negare Divinitatem, sicut ex negata absoluta Praescientia. Ad 2m quaestionem illam inauditam esse iis dumtaxat, qui in lectione SS. PP. parum, aut nihil versati sint. 1am solutio ipsa rejicit: supra illam, haec erat controversia, cur Deus exsequitur productionem hominis praevisi lapsuri, quam jam efficaciter intenderat. Atqui haec controversia facillime dirimeretur a PP. sic respondenti-

bus, quia jam ẽ efficacis decreti illius productio; et Dei decreta efficacia nec mutari possunt, nec frustrari. Quod n̄ numquam respiciebant, sed recurrebant ad Dei Bonitatem, ad Divinam Justitiam, ad vires superne datas homini, ut pœniteret, et ad ornatum sui operis, ut, prout citatos, docuit Anselmus in Enchir. collat.e 5. §. 8.

50. 2.° firmat eandem solutio ex PP.s passim docentibus, Deum ubique morte prævenire, quos prævidit lapsuros, si viverent. Hoc desumunt ex illo Sapie 4.°: raptus ẽ, ne malitia mutaret intellectum ejus. Inde quę mirantur Dei judicia, ut scilicet Deus nos, et n̄ illos præmature rapiat, cum utrosque pariè præsciat lapsuros, si diutius vivant? Pro omnibus Aug.m excipite de dono perseverantiæ c. 9, ibi: certè poterat illos præsciens lapsuros auferre de vita. Et de Correct.e et gratia c. 9. præfata S. Scripturæ verba expendens: respondeant, si possunt..... cur antequam peccarent, n̄ rapuit illos? An quia n̄ potuit, vel quia eorum mala n̄ præscivit? Nempe nil horum, nisi perversissime et insanissime dicitur: §.

51. Respondet ~~[illegible]~~, iterum ex Curiele, et Ledesma, PP.s loqui de scientia conjecturali. Respondeo: in locis PP.um supra allatis

Deos negantes, sciēq incertā, tanquā inimicā Divini; deinde ex alijs ē capitibus insurgo sic: Præscīa conditionata, quā P.P. Deo concedunt, est Præscīa sufficiens ad vocaōnē, elēōnē, et Prædestinaōnē per decrā absolutā, et efficacā; sed Præscīa hæc debet eē infallibilis, sicut ē ipsā decreta: ergo loquunt Pat. de Præscīa infallibili, et ñ mere cōjecturali.

52\. Aliàs ē inenarrabilis, alijs prædestinaret Deus Petrū v.g. ad Gloriā; quin sciret infallibilē Petri consensum, quem propterea temere prædestinaret. Hæc doctrina fundat in Thomistarū sententia de electione ad Gloriam ante absolutam meritorū prævisionē. Major ōstenditur ex ipsis Pat.; nam D. Ambrosius à D. Pauli ad Romanos 8: ij, qui secundū propositū vocati, sunt Sancti, &c. inquit: Deus secundū propositū vocat eos, quos præscivit sibi fore devotos, et idoneos. Ergo Præscīa devotionis, ac idoneitatis antecedit vocaōnē Divinam per propositū suæ voluntatis.

53\. Eadem ē sententia Chrysostomi homil. 65. in Math. docentis; Divum Paulum ñ antea vocatū, et vocatū postea; quia præscivit Deus, antea repugnaturū, et postea consensurū. Similiter loquitur hom. 31. in Math. comparans vocaōnē Pauli cum vocaōne Mathæi. Ideo consequenter docent

PP. aliqui, præsertim Aug. q. 2. ad Simplic.m et sæpe alibi, ut infra expendemus; dicere, quod effectus Dei prædestinationis, electio, et vocatio reguler scientia tantum conjecturali, nescio, an bene audiat apud Catholicos.

## Articulus 6.

### Qui nobis ex Patribus objiciuntur.

54. Ex Aug. quidem: nam libro de prædestin. Sanctorum c. 14. expendens illud: raptus est, ne malitia mutaret intellectum illum, ait: hoc dictum secundum pericula vitæ hujus, non secundum præscientiam Dei, qui hoc præscivit, quod futurum erat, non quod futurum non erat. Etiam ex ep. Prosperi, quæ habetur inter opera Augustini ante librum de prædestin. Sanctorum, ibi: novo absurditatis genere, et non agenda præscita dicunt, et præscita ideo non esse. Ex Damasceno denique dialogo contra Manichæos fol. 480: si Deus aliquem non condidisset, quia præscivisset peccaturum, non esset hæc præscientia, sed impostura: nam sicut cognitio est earum rerum, quæ sunt; ita prænotio est earum, quæ certo futuræ sunt: ergo juxta Patres non est in Deo scientia conditionata, nisi ad summum conjecturalis.

55. Dicendum, PP. in illis locis, sicut in aliis, agere de scientia meritorum, aut demeritorum, ex quibus Deus movetur ad præmium, aut sup-

plicii decernendi. Instat: hic tn̄ erat SS. PP.es] inter, et Hæreticos, præsertim Pelagianos, controversia: cur antequam aliquid boni, aut mali agant homines, hos Deus eligit, illos relinquit? Cur Esau v.g. odio habuit, Jacob dilexit? Cur è duobus parvulis unus cum Baptismo, et alius sine Baptismo decedit? Respondebant Pelagiani, quia unus punitur ppter peccata prævisa, aliusque præmiatur ppter prævisa merita; et sic opera tantum conditionate prævisa ponebant, ut causam ex parte creaturæ, ut a Deo præmium, aliud supplicium acciperet.

56. E contra SS. PP. ut dogma Fidei statuebant, Deum nec præmiare quemquam, nec punire solum ppter opera conditionate prævisa. Hoc probat Aug. à capite 12. usque ad 14. de Præde. SS.m ibi: si homo punirentur ppter peccata, quæ facturi essent, si viverent, quamvis eadem facto non sint facturi, nihil ei profuit, quod rapiantur, antequam mutet intus eorum. Unde SS. PP. reludunt, sola opera absolute futura causam esse ex parte creaturæ, ut puniat aut remuneret. Propterea quoties in præfatis locis loquuntur de scientia, aut de futuris, de scientia absoluta, et de futuris absolute intelligi debent intelligi.

57. Hanc esse SS. PP. mentem, ex ipsis ostenditur: nam Aug. citato cap. 14 de Prædest. SS.um contra

Massilienses sic ait: unde hoc calibus viris, in mentem venerit, nescio, ut futura, quæ non sunt futura, puniantur, aut honorentur merita parvulorum. Adhuc expressius lib. V. contra Julianum cap. 12: ipsa evinanit omnino præscientiam, si quod præscit, non erit: quomodo enim recte dicitur præscire futurum, quod non est futurum? quomodo puniuntur peccata, quæ non erunt?

58. Sic itaque Augustinus hæreticos invadebat: cum dicitis, parvulos puniri, aut præmiari propter opera futura, vel loquimini de conditionate futuris, vel de absolute futuris? Si primum, impiissime dicitis. Si secundum: quomodo dicuntur absolute futura opera, quæ absolute futura non sunt; cum parvuli rapiantur, antequam quidquam liberi operentur.

59. Ego hæc ergo, quæ mihi indubia sunt, ad supra objecta testimonia respondeo, et in primis ad Augustinum cujus germanum sensum est iste: præmatura mors non est pœna; quia nulla erat in Deo præscientia de peccato absolute futuro, propter quod Deus solum punit: nulla enim est scientia sufficiens ad pœnam, aut præmium, nisi præscientia absoluta. Unde verba illa Deus hoc præscivit, quod futurum erat non quod futurum non erat. Hunc tantummodo sensum admittunt: Deus hoc præscivit præscientia ridante pœnam, aut præmium, quod absolute futurum erat,

n̄ quod futurū absolutè n̄ erat.

60. At statim dices: huic expoñi obstat expressa illa dicapoo, non secundum Pscieñ Dei, sed secundū periculū hujus vitæ. Nequaquam obstare, respondeo: nam illius sensus planus, et verus ē: raptus ē, n̄ quia Deus habuerit pscieam de peccato illius absolutè futuro, ut ē certū; sed quia cum Deus certissime psciret, quod si viveret, peccaret, ex sola sua bonitate, et misericordiâ prematuram mortē elargitus ē, ut tentationē illi subtraheret occão, in qua peccaturus erat. Hæc ad Augm.

61. PP. reliqui eamdē, ac Augus doctrinā tradentes sīliē intelligendi sc, nempe novū ēē absurditatis ān psecrare, quod sc prosciens sufficienter ad premiū, aut penā opera, quæ n̄ sc absolute futura; aut quod sc absolutè futura illa, quæ non sc pscita sufficienā ad penam, aut premiū. Vel ē ex D. Cyrin. c. 2. n. 8. respondere poteris; PP. accipere Pscieā pro Scicā futuri; futurū a simplē dictū stat pro futuro absoluto, nisi aliud ex contextu cōstet: futurū namq. pure cōdiōnatū absolutè, et proprie n̄ erit, ut satis in nūo Edmasceno nobis obtu.

# Articulus 7.us

## D. Thas nocet ipsum objicientibus.

62. Quoad specie, q.o nobis contrarius videtur Preceptor Angelicus, dum q.e 6. de verit. art. 3. inquit: licet oia individua speciei sint corruptibilia in particulari; tota a species, quia alteri individuo aliud perenniter succedit, Dina Provea gubernante, n. e corruptibilis: ita in eo, quem Deus predestinat, adminicula preparat, quod vel n. cadat, l, si cadat, quod resurgat: si g.o consideremus salutem predestinati rũ cause proxime, videlicet liberi arbitrij, het contingeam; rũ a cause 1.ae het certitudinem: q.o ideo Deus tentat varia auxilia, ut Predestinatum salvet; quia in nullo particulari certum e de consensu. Fluit coa in via ~~augusti~~ D. Thei; aliq n. eet, cur recurreret S. Doctor ad cumulum auxiliorum pro certitudine Dinę Predeterminaonis.

63. Sed in 1.is D. Tha a Deo relegare Scieq pure conjecturalem, cui ut indecentem Divinitati, constat ex superius allatis. Deinde Deo concedere Scieq ordinatorum patet ex 3. p. q.e 1. art. 5, ubi cum S. P.s disputat cur Deus anteà n. Incarnaverit? Et cum Aug. concedit tales pscieq penitentes Tyriorum sub conditione predicaonis Xpti, ut n. possit negari

tali pœnitea: et citat Aug.i locu supra à nobis allega-
tum.

64. Et inde q.e 24. de ver. art. 14. ait Deu modera-
ri exteriores occaões, secundu quod ipse judicat, ali-
quẽ ẽe excitandu ad bonu ijs, l, illis actionibus: q vo-
cat secundu pscia, quã het de consensu, si dent he, aut
illæ occaões. Quod ẽ pscia hæc apud D. Thõ n̄ sit
purè conjecturalis, constat apertè, l, ex ipso loco nobis obto,
in quo ẽ juxta Adversarios, loquit de pscia condicio-
natoru, et illa ibi sæpissime vocat certam, et tam cer-
tam, ac ẽ ipsa pdestinaõ. Constaneat igit, D. Thõ Ad-
versarijs minime favere.

65. Veru et ipsis nocet, si hic juxta
ta eoru sensum accipiat: nam ex illo infero: q Divu
Thõs non agnovit decreta prædeterminaã. Cõo liqu-
et; aliu pro certitudine prædestinaonis n̄ recurreret S.
Doctor ad extrea adminicula, sed certissimus eet de
salute Prædestinati per infrustrabilis mũu graæ pdetermi-
nantis. Rursus: S. Thõs ibi negat infallibilẽ connexi-
onẽ pdeterminati auxilij cu consensu: et ideo recurrit ad
cumulu auxilioru successive dandoru pro illa connexio-
ne; at pdeterminaõ physica infallibilẽ het connexionẽ
cum consensu: illa g.o D. Thõs n̄ novit.

66. Directe dicit ad obtig locũ S. Doctoris ibi agere ñ de certitudine Diuinæ Pscię, sed de certitudine ordinis, seu cnexionis mediorũ cum salute pdestinati, ut patet ex illis verbis: duplex ẽ certitudo, scilt cnexionis, et ordinis..... de certitudine pdestinaonis solũ hic quærimus: de certitudine ũ cõnexionis jam dictũ ẽ. Deinde statuit, mia haberẽ infallibilẽ ordinẽ, ac connexionẽ cum salute pdestinati. Postmodũ sibi objicit: difficile videt' concordare infallitẽ pdestinaonis cũ libertate arbitrij; quia (sensum attendo brevitatis cãa, ñ verba) quia certitudo pdestinaonis ñ csistit in sola certitudine pscięę, sed addit certitudinẽ ordinis, seu cnexionis cãæ cũ effu, quod tollere videt' ctingeam, et libertẽ arbitrij. Vide sæpè repetitam certitudinẽ hujus pscię.

67. Difficultas hæc altiùs percussus residet, quod quamvis liberũ arbitriũ possit deficere; quia ctingenẽ operat', et pptereà ex parte ejus ñ sit certudo; at cum Deus prrvideret varia media, quorũ aliquibus resistent, et alijs cnentient, illa Deus pparat, et per illa, cum sit prævisa, csurgit infallibilis certudo ordinis, quia scilt attenta illa pscięa, et pparaone illa, infallitẽ ponet csensus, et salues pdestinati: quamvis in ñ sit prævisus csensurus scdùm, ẽ tñ prævisus

consensum sub alio, qui prorsus certissimus est. Quare recte ibi concludit Angel: Si ergo consideremus salutem in causa proxima, scilicet liberi arbitrij, non habet certitudinem: in alia causa prima, quae est Praedestinatio, habet certitudinem.

68. Nec exemplo speciei, quo utitur, innuere intendit, Deum tentare varia media, dum quasi casualiter inveniat medium efficax ad salutem: nam et rationi, et D. Thomae repugnat genus illud, ac imperfectissimus Providentiae modus: solumque docet exemplo illo, ante decretum dandi auxilium (quod ab ipso dicitur praeparatio adminiculorum) praevidisse Deum, quod ex tot auxilijs, quamvis aliquibus non esset consensurus praedestinatus; alijs tamen consensurus esset; et quod demum ipsum decreverit auxilia plura jam efficacia, jam sufficientia: non quia quaerens efficacia, plura tentet, cum certissime omnia praevideat; sed quia, propter altissimos suae Providentiae fines permittit electum in electionis ... ipsum; certum tamen de alio medio, quo certo resurget: recurrit ergo ad auxiliorum cumulum non defectu scientiae; sed ut ostendat, quod quamvis electus cadat sub aliquo, adhuc praedestinatio est certa: quia nempe certus est Deus de medijs alijs, quibus resurget.

## Articulus 8.^us

## Ratione tandem firmatur a priori conclusio nostra.

69. Sic: futurum conditionatum est determinate verum; sed omne ve-

niar detrata certò cognoscit à Deo: ergo futurum conditionatum à Deo certò cognoscit. Minor omnibus constat: neque veritas detrata est scibilis; Deus autem certissimè scit omne scibile. Major est supra probavimus, et iterum confirmabitur quaestione sequenti. Ratio verò summa est: quod sicut posita voluntate cum omnibus requisitis ad operandum in instanti A, nequit se suspendere ab utroque contradictorio, sed necessario debet ponere unum quod maluerit; propterea tota duratione anti verum est unum ex illis; ita si ponatur conditio, necessario debet poni unum ex contradictorijs.

70. Ex principijs Thomistarum probatur eadem maior: futurum conditionatum est futurum infallibile: ergo determinate verum. Probatur antecedens: futurum conditionatum est infallibile, si conditio infallibiliter connectatur cum effectu; sed in principijs Thomistarum conditio infallibiliter connectitur cum effectu: ergo. Constat maior: nam ideò Thomistae et Deo concedunt infallibilem scientiam futuri conditionati necessarij; quia ex conditione infallibiliter infertur effectus, ut si Sol fuerit, lux erit. Minor autem ostenditur: conditio est physica praemotio, aut negatio praemotionis, vel illam saltem conditio supponit; sed praemotio infert infallibiliter effectum, sicut negatio praemotionis effectus negationem: ergo. Patet maior v.g. in poenitentia Tyriorum, ubi conditio est: si Christus illis praedicaverit. Conditio haec supponit realiter hanc; et prae-

modo illi data fuerit; nam sine præmotione e impossibile. Sic in alijs, in quibus expressa odio e præmotio ipsa.

71. A posteriori a pbr eadem conclusio: si Deus solis conjecturaliter cognosceret hujusmi futura, Deus falli posset; sed hoc e impossibile: ergo. Probatur maior: nam falli posse e fundata cognitionem posse difformari ab objecto; sed illa scientia, si sit conjecturalis, potest difformari ab objecto, ut videtur evidens: ergo. Confirmatur: nam et Deus mentiretur, dum affirmat, ut certissimum eventum, quod solum conjecturaliter est futurum; sed Deus affirmat ut certissimam Israelitarum cordium aversionem, ut ex dictis constat: ergo.

72. Recurrunt aliqui ferè gravitatem doctrinam, quod scilt tam. cognitio, quæ prædictionis Divinæ tenant non ad effectus ipsos, sed ad præsentes causarum dispositiones fundantes probabile judicium de eventu sub conditione. Verum hæc doctrina satis manet rejecta ex Scriptura, PP., et ratione. Respondent alij, Deum scilt non revelare eventus in particulari, sed in communi. Sed contra: requirit statum perfectissima Providentia, quin provisor, antequam applicet media ad finem, certo sciat, quos effectus simul ac in particulari sortitura sint; sed hoc stabit negando Divinæ certam scientiam conditionatam, ut per se liquet: ergo.

73. Major debet consistere; alias opus erit, quod Deus infra bonus ejco modo paria mia detret, et ad videndy effix, expectet operaons ipsorum ipsg, quod ad summis supremus Provisong dedecet. Unde et sequeret I, impols ee pdefinions efficacg et absuts ad Gloriay, ut corong ante absutg previsiong meritoy, qug admittunt Thiste: hec in stare nequit, quin Deus certo cognoscat, quod si applicent hec, aut illa mia, obtinebit finis; alioquin aut frustraoni exponeret, aut eet necessiy cogere pdestinat ad consensy cum ruina sue libertatis. 2° sequeret, n ee pols pdefinions efficacem ais honesti liberi: hec siquidem ratio supponit Deum certo pscire, quod sub illis, aut his mijs re ipsa ponendus erit, si media ponane. Mitto alia inferius expendenda.

## Articulus 3.

## Firmâ raône carent Thiss rtraiy.

74. Ea, etsi paris urgentes, oes ppong hic ijsdem ferè verbis, quibus objiciunt à citato Sadezma, et in quibus animadvertes certg Thistang int se pugnam, casumq Geneticiy conaty illos interpretandi. Si igit objiciunt I: sentia affirmans, Deum certo pscire rdionata suos divisit Patronos in otrarios mos.

illius explicandi: ergo est falsa. Nego cons: stat enim, quod sententia ipsa quoad substantiam sit omnibus certa, et quod non constet inter omnes illius ratio probativa; alias falsae essent sententiae asserentes, Deum esse liberum, Primam Personam esse principium Secundae, Secundam esse Filium, Incarnationem esse necessariam ad condignam satisfactionem, Divinam Gratiam esse efficacem, et similes.

75. Objiciunt 2°: futura conditionata ut futura non habent esse determinatum: ergo nequeunt certo cognosci. Probatur antecedens: non habent esse determinatum in causis: quia causae sunt indifferentes; neque in se ipsis: quia haec futura non habent esse neque in tempore, neque in aeternitate: ergo in se ipsis nullum habent esse. Nego antecedens cujus probationis concessa 1a parte (quam negabunt Thomistae RR. propter sua conditionata decreta) nego 2am: quia determinata veritas unius partis prae alia non consistit in eo, quod sit in tempore, aut in aeternitate, sed in eo quod infallibiliter esset in tempore, si conditio poneretur: consistitque in non existentia nunc, et existentia postea, si ponatur conditio.

76. Objiciunt 3°: contingentia et determinatio pugnant inter se; sed haec conditionata futura contingentia: ergo nequeunt esse determinata; proindeque nec certo cognosci. Sufficienter sub eadem ratione sub

futura absoluta sic contingea, ut Fides docet; ergo Directe disque maior: contingens, et determinatum sub eadem ratione pugnant inter se; concede: sub diversa ratione; nega minorem. Futura sic sunt quidem contingea in causis, in quibus sunt indifferentia, non determinata; at in se ipsis determinata sunt determinatione non anti a causis, sed coentis fundata in ipso eorum esse sub conditione, ut de futuris absolutis saepe nos docuit Doctor Angelicus.

77. Objicit 4°: futura conditionata sunt plene indifferentia: ergo nulla est maior ratio, cur sit una pars prae alia: ergo neque ut cognoscatur una prae alia. Subsumo: sed similiter neque est maior ratio, cur potius conjectetur una pars prae alia: ergo neque conjecturaliter poterit Deus affirmare unam prae alia. Directe, concesso antecedente, nego consequentiam: ratio enim, cur sit una pars prae alia, est: quia ex vi contradictionis debet esse aliqua pars; deinde voluntas pro suo libito determinat hanc prae illa, posita conditione. Ratio, inquam, non est determinatio antis, sed coens consistens in ipsa actione voluntatis, posita conditione, ita expresse Doctor Eximius opusc. 2 lib. 2. c. 6. n. 3; id enim ibidem à Ledezma citat, ac si diceret enim, quod sit in causis determinata.

78. Objiciunt 5°: ideo Deus cognoscit

futura cdionata; quia ex vi cxadionis debet poni una pars pre alia; sed hec rão eque pbat, Deus ẽ cognoscere futura disparata; quod quidẽ ẽ falsum: g. 2ª pars mris constat: nam futura disparata nullam hent connexionẽ, nec depdeñ a condione: ẽ neque-unt cognosci, cum sub condione ponenda. Omissa mari, no 2am mris ptẽ. Deus m ẽ certo pscit futura disparata; discrimine tamen sequenti adnotato, quod scilt in disparatis ñ cognoscit depdẽ condiona-tẽ a condione; nec m si pprie condionata, sed com-plexa: solum g cognoscit simultaneẽ existẽ utriusque, que melius explicat per adverbium *quando*, quã per particulã *si*, ut ibidẽ pmonui.

79. Instant inferendo: g poterit Deus certo cognoscere condionata contin-gẽa coia, seu in coi, pscindendo a singularibus circunstãis, ut si hoẽ creet, erit *album*. Sequela patet: nam ibi ẽ urget oĩa contradictoria; ẽ in alterutra: et quia piata contingẽa ñ conveniunt speciei, sed singulari-bus; et quia jam Deus confusẽ cognosceret. Concedo coãm; at nego, quod Deus solũ videat rãones illas com-munes, et abstracta. Videt Deus clarissime oĩa singu-laria, et circunstãas in individuo; et his visis, videt ẽ

in illis per illas rationes, quas nos modo imperfecto, et adjectivo enunciamus. Non, inquam, videt naturam humanam, ut sic cum albedine ut sic; sed videt Petrum v.g. cum hac albedine, et videt, hoc sufficere, ut cum veritate dicat, aliquis homo est albus.

80. Objiciunt 6°: contingentia ordinata neque sunt cognoscibilia per simplicem intuitum visionis, cum nullum habeant existentiam; neque sunt cognoscibilia per medium aliquod ab ipsis distinctum: non enim per revelationem, quae supponit cognitionem illorum; neque per effectum: quia cum non sint, nullum effectum habent; et neque per causas, quia causa est indifferens ad utrumque: ergo nullo modo cognoscibilia sunt. Sic innuit difficultatem illam, an videlicet scientia haec sit visionis, an simplicis intelligentiae, an media inter utramque? De qua non nimis diximus initio materiae; alia infra dabimus. Interim dicendum, ea esse cognoscibilia per simplicem intuitum in se ipsis: quare simplex Dei intuitus fertur in illa, non ut absolute, sed ut ordinate existentia.

81. Objiciunt 7°: Scientia haec habet imperfectionem discursus, et superfluitatem. 1um ostenditur: nam si existat auxilium a, existet conversio, aequivalet huic, existit auxilium a: ergo existit conversio. 2um vero, quia Deus ab aeterno habet Scientiam absolutam de esse, aut de non esse rei; sed cum

c Sciea absuta, supflua, imo nugatoria e condionata:
qui- m videns Pum extentg, dicat, si Pru- extexetdâ.
Hęc eque pbant, in Deo neq Scieg sjecturalg êe. Nô
utramq anti- ptg, cuju- l pbao falsa ê; Deu- m unico
simplici intuitu videt utrumq, sversiong selt futuram,
si det auxiliy. et auxiliy ipsum, ut sducens ad sversio-
nem.

82. Ad 2a ptis pbaong, scessa mai; no minq: necesty
ê m, obey à Deo cognosci õimodo, quo sine impfeone cognos-
cibile est. Itaq sicut cy visione sensur supflua n ê sim-
plex intligea de illo, quia selt pro priori, seu independens
ab illiu- extea verum ê, quod sensur ê possilis; ità n
nec cum visione sensu- absute futuri supflua ê Sciea
sdionati; quia nempè pro priori ad absuta illiu- extea,
seu indepdeng ab illa verg ê, quod si ponet illud au
xiliy, ponet ille sensur. Et nota argumy diminuty êe:
n m militat stra Scieg futurg, que nunquã absute e-
xtent, neq stra Scieam sdionatam de n êe sdionato
sub alio auxilio illiu- futuri, quod absute erit sub au-
xilio a v.g.

83. Instabis: Sciea sdionata debet êe prior,
quam absuta; sed nequit êe prior: n m duraone,
cum oia Dina sint ęterna; nec caalite; cy nihil Ding

caet, et nec ratione, quia sic eēt prior in subsistendi con-
recte valeret: datur Scia absuta: et et odionata: nul-
la hujusmi Scia. Scesa mani, no mixa: prior nam-
e tunc quasi caalitate; quatenus dirigit ad decrē,
ad quod subsequit visio: tum in subsistendi coa: q,
visio de ɔcensu absuto suppon eealiter Sciea odionata
de illo sub tali auxilio; Nē Deum ego mo in ejus
collaone procedat.

84. Objiciunt tandē: futura sub odione,
quę nunquā existēt, sunt pure polia: ē illorū Sciea est
simplex intelligea. Pr ans: independenter a nris con-
dionibus, vel ē, vel fuit, vel erit, aut neq ē, neq fuit, neq
erit; sed futura sub condione n se hent 1° mo; aliter
eent extracta à statu possibilit: ē se hent 2° mo: ē sunt
pure polia. Nego ans. Ad probanē dic, statum illo
accipi posse vel absute, l, odionate, et quidē independenter
à nris fictionibus: fura sub odione, quę nunquā exit,
neq sunt, neq fuerunt, neq erunt absute, erunt tamen
condionate; et quamvis n sint absute extracta à sta-
tu posilitatis; erunt tn odionate extracta, quod
nil ē aliud, nisi quod erunt, si fuerit conditio.

Quaestio 2a celeberrima,
an in Deo sit Sciea Media?

## Articulus 1.us
## Quæstionis Sus, et DD.um placita.

85. Toto orbe Scholastico celeberrima ē controversia præsens, pro hujus faciliori captu supponendum ē 1°, Jesuitas DD.es nullum omnino admittere decretum effectivum operationis nræ liberæ, quod n. rulet Scientiam Mediam: nullum in decretum admittit in Schola nra, aut efficacium aut prius operatione libera nra, quæ prædefinitio Suaristica. Hæc à dirigi, ac subsequi ad certissimum Sciæ conditionatorum noverunt vel Tyrones Theologiæ candidati, ac cordidi, ut bene dixit ingeniosus.

86. Hinc evidens ē, quod in doctrina Societatis Sciea conditionatorum ē omnino independens, ac prior quocumque decreto efficaci n. solum ātu, sed, ò conditionatè existente: In hoc evidentissimo supposito offendit deplorandum ipsu P. Marcon de Sciea d.e 4. c. 6. n. 1. ubi castigandæ erga Magistrum suum adulatione ultra modum contra hujus suppositi evidentiam verbis, n. ratione invehit: et ex ipso didicit Magr Lonetus d.e 6. n. 27.

87. Supponendum 2°, nullum decretum ò indifferens ātu existens in Deo requisitum eē ad Sciæ conditionatæ attingentiam; sed sufficere decretum indifferens conditionatè existens, seu existens per modum conditionis, ut jam

supra monuimus. Ita Societ.s VV.D.es Exim. duce opusc. 2. lib. 2. c. 7. n. 11, et sepe alibi. Ubi notandu, quod quamvis aliquis Jesuitarum admitteret, ut omnino nariu ex pte causa tale decretu ad pdictu Scieam, coenqq diceret in Deo dari infinita, aut finita decreta indiffrea subjtivè absuta, et obtivè condionata, ut superius exposuimus; falsum quidq diceret; n tn discederet à precipua Societis doctrina in hac celebri controversiâ.

88. Et è rao: nam doctrina hec eo tendit, ut à Deo excludat decreta predetermiâ, que cum libertate creata insparabilia judicat universa Societis Schola; sed decreta hec erunt exclusa, quamvis admitteret naria decreta illa indiffrea actu extea: ergo. (Notandu iteru decreta hujusmi indiffrea, e admissa, utpotè indiffrea ad utrumlibet, n fore mediu cognoscendi condionata contingea. Inde.

89. Supponendu 3.o, presentis disputaonis scopum esse directè statuere, ac tueri, veritu condionatam esse tale independent à quocumque decreto efficaci absuto au extente in Deo e subjectivè absuto, et obtivè condionato. Ita quod licet ex alio capite admittendu esset, vel omittendu tale decretu, adhuc n esset requisitu ad scieg condionatoru, quamvis posset ce deservire, ut mediu ad tra-

bendi talis Sciẽq, sicut quamvis ad cognoscenda possibilia deservire possit, ut mius in quo Deus ipse ut cãa; tñ possia ipsa ratione ipsõrũ sit rao sufficiens, ut à Deo cognoscant. An aũ pp veritẽ obticũ horũ ctingens det mius aliud in quo talis sciẽq, sequenti disputatione dicet.

90. Supponendũ 4.° et precipuè, nè in incognitis seramur, quid nomine Sciẽq Mediæ veniat in praesentiarũ: plura namq reperies apud DD. ctrarios fallo concepta, plura parũ fideliter transcripta: Dei g° scĩa ctingens alia ẽ ipsi Deo libera, alia ñ libera; quia scilicet pendet à libera determinatione voluntatis creatæ, ut alibi diximus, nec repetendum. Hæc Deo contingens, et ñ Deo, sed nobis libera, ẽ quæ stricte vocat Scĩa Media. Hæc illa ẽ totiès accusata, nunquã cvicta; totiès impugnata, expugnata nunquã; totiès procellarũ patiens, semper naufragij nescia. Hæc scopus est illius Veteris celeberrimæ Decertationis PP. inter Dominicanos, et Jesuitas, cujus historicam narrationẽ abunde dabunt Henao, Cleutenius, et plures alij.

91. Est igit Scĩa Media strictè accepta infalli-

bilis Scientia futurorum conditionatorum contingentium, seu nostrorum liberorum independens à decreto efficaci praedeterminante, aut praedefiniente actus nobis liberos sub conditione ponendos: ~~Hoc jam ostendimus~~ Ubi praecipue claudunt: 1m esse Scientiam infallibilem nostrorum actuum conditionatorum. Hoc jam ostendimus, et jam conceditur à fere omnibus Thomistis Rec. 2m, esse independentem à decreto praedeterminante: et hoc acriter Thomistae contradicunt, estque à nobis nunc propugnandum: asserimus ergo, Deum cognovisse v.g. Tyriorum poenitentiam sub conditione signorum Christi, antequam Divina Voluntas, aliquid absolute aut efficaciter decerneret circa talem poenitentiam, aut conditionem ejus. Et haec est res nomine

92. Scientiae Mediae conditionata.* Circa nomen ipsius frustra defatigantur contrarii. Rem nobis concedant, ipsi nomen dabimus. Veruntamen retinetur nomen: et quia rem apte explicat; et quia nullius est roboris objectio, quod scilicet in nullo Antiquorum legatur. Certe illi Adversarii contra haec nomina Distinctio Media, decretum concomitans, decretum subjective absolutum, et objective conditionatum, Praemotio physica, et similia, quae in nullo Scriptorum ipsis Thomistis antiquiorum leguntur. Saepe profecto nova nomina adinveniuntur ad res commodius explicandas, ut optime

[illegible] h. 2. [illegible]

93. Objicies: Scientia haec vel est simplex intelligentia, vel visio? Haec in divisio adaequata est, et inter scientias sanctissimas. Et quidem appellatur *Media*? Video, pertinere ad visionem; quia est attingens, et simplex intuitus veritatis attingentis [illegible] in se spectat: nec obstat, ut visioni sit, quod reperiat in obiecto non existens absolute: hoc non requiritur; nam vel apud Thomistas, scientia conditionatorum visio est; et tamen non reperit in obiecto existentia absolute, ut est evidens. At dices: reperit immediate in decretis absolute existentis, in quo Deus videt conditionata. Sed etiam manifeste falsum, ad visionem non requiri, quod reperiat decretum absolute existens, in quo cognoscat motum [illegible]; alias scientia pobis in Deo, ut non [illegible] visio solum.

94. Quamvis vero dicatur *Media* [illegible], quia media inter *naturalem*, et *liberam*: de naturali participat, esse independentem a decreto aut existente; de libera contingentiam. Vel dicitur *Media*; quia licet reducatur ad visionem, media est inter visionem absolutam, et simplicem intelligentiam: de visione namque participat contingentiam; et de simplici intelligentia, quod reperiat in obiecto absolute non existens. Quod si adhuc in quaestione de [illegible] nomine

[illegible] requisitam, cum illa ex ipsa spe, [illegible] Scientia [illegible]
[illegible] nobis [illegible].

92. Hoc modo [illegible] [illegible] [illegible] Augustinianus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellari [illegible], et a Hispanis [illegible], [illegible] [illegible] Concordiae [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] antiquissimis in [illegible] Scholasticorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible], et [illegible] [illegible] ad Scholasticam [illegible] [illegible] Concordiam [illegible] cum efficaci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia explicari [illegible] [illegible] [illegible] hac contradictionem [illegible] [illegible].

93. [illegible] denique Scientia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], supposito, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

et in hoc sensu non contingens, sed prorsus naria; sicut e naria est visio aut mundi hujus aut alterius creationis.

97. At quod in Deo sit Scientia ordinata [illegible] consensu ordinatae, imo potius quam de dissensu, hoc contingens est: potuit enim non esse consensus, sed dissensus, et tunc in Deo esset Scientia ordinata de dissensu, non de consensu. [illegible] voluntas creata, quae potuisset eligere dissensum, potuit [illegible] non falsificare (ut nobis falso imponit) sed impedire Scientiam de consensu ut jam praemonui. Hic praelibatis,

98. Quaestionis resolutio totum, [illegible] [illegible] Litterarium [illegible] divisit. Negative respondent Thomistae plerique; sed non omnes: plures in suo excipiendi, quos recenset [illegible] Arrubal d. 4. alijs e, ut alios praeteream, [illegible] Zorcar tom. 4. in 3. part. q. 1. art. 1. d. 10. membro 2. ubi exponens haec D. Thomae verba: [illegible] [illegible] suppositis [illegible] [illegible] [illegible], sic ait: ex quibus D. Thomae [illegible], [illegible] Scientiam illam, quam dicit praesuppositis [illegible] [illegible], non esse Scientiam simplicis intelligentiae, nec [illegible] [illegible], sed Scientiam, quam vocant conditionatam, quae de futuris [illegible] conditionatis, quae ex hoc loco S. Thomae manifeste adstruit. Negative e respondent Scotistae plures cum [illegible] Mastrio d. 5. q. 4. n. 234. quibus adhaeret [illegible] [illegible] Suvardi q. 4. art. 7.

99. [illegible] unanimiter Societas P. P. [illegible] apud citatum Arrubal, qui centum e Societate P. P.es ex [illegible] ad 50 produxit, et [illegible] ad alios citatos remittit. Cum Jesuitis [illegible] plurimi, quos inter Poncius et [illegible] aliique Illustrium animose abierunt, agentes [illegible] de Subtilis Doctoris, eorumque [illegible] plures RR.i Eamdem et nos [illegible] amplexi sumus, et [illegible] [illegible].

Articulus 2.

Utrum detur Scientia Media.

100. [illegible] nostra [illegible] ab impugnatione doctri Thomisticae, quod sequenti quaestione [illegible] prosequemur. Interim sic [illegible] futura [illegible]

[illegible]

tionis, quod hoc certissimum, si vellet eam Deus deter-
minare ad aliquem determinatum unum ex illis quae cadunt sub elec-
tionis;

101. Aliud est evidens, et multis aliis innumeris Scripturae locis in quibus tam electio, determinatio, quam opposita datur voluntati creatae. Ecce hoc ex Josue 24. ibi: Sin autem vobis malum videtur, ut Domino serviatis, optio vobis datur: eligite hodie, quod placet. Similiter I. Paralip. 21: haec dicit Dominus: trium tibi optionem do: unum quod volueris elige. Et quid haec Scripturae loca, quam de inefficaci, sed de efficaci optione et electione? Ecce ex versiculo 22: testes vos estis: quia ipsi elegeritis vobis Dominum, ut serviatis ei: et optio illis datur, ut ipsi eligant, et ipsi eligunt unum prae alio. Atqui electio unius prae alio est libera electio: ergo haec a nobis est.

102. Constat etiam ex Ecclesiastici 15: Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui: adjecit mandata, et praecepta, si volueris mandata servare, servabunt te ... apposuit tibi aquam et ignem, ad quod volueris, porrige manum tuam. Ex quibus manifeste fit: taliter Deum constituisse hominem in actu primo ad operandum, ut in manu arbitrii, seu consilii sui reliquerit eligere, ponere, et determinare;

[illegible] sed hec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] Contra 3 [illegible] quid [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quod
[illegible] ut [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad bonas, aut malas operas; n
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Obiic. e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
conditionaris futura [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si quid [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tam (volitionum) si non potest ei resistere, sive peccato exi cedit tum. Ad [illegible] quod pertinet gratiam, quam liberis arbitrii [illegible] expeditam praeparare; ad neque [illegible] voluntas bonum eligere et [illegible]trare.

105 [illegible] Ex quibus videtur sic inferri: futura conditionata non [illegible] libera posita conditione, fierent, sicut [illegible] absoluta non [illegible] libera; sed haec [illegible] determinata [illegible] aliquo [illegible] determinata; ergo et illa praesentia conditionata pro casu positae conditionis. Patet minor [illegible] non differunt in conditione quatenus [illegible] [illegible] positione [illegible] conditione fierent, aut non fierent. [illegible] [illegible] in allatis Scripturae locis, [illegible] [illegible] fuit. [illegible] nihil antecedat determinans [illegible] futura conditionata, [illegible] ut Deus in seipso, et independenter a quocumque decreto [illegible] [illegible] [illegible] certo cognoscat.

## Articulus 3us

[illegible] Evangelii locum expendit.

Illud habetur apud Lucam 10, et apud Matth. 11, ibi: Vae tibi Corozain, vae tibi Bethsaida; quia si in Tyro, et Sidone factae fuissent virtutes, quae in te factae sunt, olim in cilicio, et cinere poenitentiam egissent; quae [illegible] hoc [illegible] [illegible] ut increpatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]

[illegible] valde [illegible] sint equalia in Judæis, ac in [illegible]; sed si via sint ita equalia, nihil [illegible] procedit operaons, et detrao [illegible] voluntatis [illegible], ut per se patet: [illegible] [illegible] à Pho. [illegible] 3. [illegible] apud Nay. [illegible] d. [illegible] num. 56. docens, arguens à comparaone ineffax ee, ubi [illegible] [illegible] ratio valde [illegible], ut diversitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operari. [illegible] [illegible] [illegible] per se [illegible]: si in aliquid valde [illegible] ad operaonem sit in uno, quod [illegible] in alio, facilis è ad incussionem responsio. Sic Judæi possent facilè reddere: das nobis decem [illegible] [illegible] ad [illegible] sub condicione [illegible] [illegible]: sicut illud [illegible] dedisses, et tunc si non paniteremus, poteris exprobrare. Illis dedisses decem predetrarius cum grâa [illegible] [illegible]; nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] addidisti [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

dixe coëgit. Primo [illegible] [illegible] separatim ex parte [illegible] [illegible] [illegible] Tyrios, et [illegible] [illegible] [illegible] Xptus dicat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub his [illegible] sub quibus [illegible] dixi, [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est: Xptus in [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] facilitate, ac difficultate [illegible] [illegible], sed de [illegible] ipsa actuali. Quod si [illegible] clara, et sic a P.P. semper intelli. licet [illegible] ber in hunc sensum detorquere, [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Deinde: Xptus [illegible]

culpa [illegible] actualis Judaeis impœnitentiae, ut [illegible] natione [illegible] per [illegible] dejiciebat actualem [illegible] Tyriorum [illegible] [illegible]: [illegible] de hac, non de [illegible] loquebatur; [illegible] [illegible] [illegible] credendo [illegible] [illegible] pœnitentiam [illegible] quod [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] divinae [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Judaei dicant [illegible] quae [illegible] bant [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Xpti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible].

147. [illegible] Alij aliqui [illegible] [illegible] increpasse Judæos, qui [illegible] ponebant majora impedimenta ad gratiam efficacem, quam non ponebant a Tyrij [et] Sidonij sub conditione prædicationis Christi: quare [illegible] est: ut [illegible] Judæi; quia [illegible] vestra voluntate vos [illegible] ponitis ad [illegible] gratiam efficacem; et Tyrij [et] Sidonij sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ita ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] à S. Thom. 1.ª p. q. 20. art. 6. et ipsius [illegible] disp. 6. n. 12. [illegible] ex [illegible] de bono Perseverantiæ cap. 12: non erat [illegible] induratæ cordis [illegible] [illegible] [illegible], si [illegible] viderunt illi [illegible] vidissent. Et ex D. Thoma 3. contra Gentes cap. [illegible] [illegible] aliquis se ipsum impedire, [illegible] gratiam recipiat; et ex hoc sit in potestate liberi arbitrij, non immerito imputatur ei, qui impedimentum præstat gratiæ receptioni.

148. [illegible] At [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qua [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod Judæi [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] Xpi. Xpus increpavit [illegible] [illegible] supra [illegible]. Nemo item dubitat, per se hominem se indisponere ad gratiam conanti; Deus [illegible] ex sua [illegible] gratiam conferre quam conanti homini magis indisposito, quam non conferre magis disposito.

VII. [illegible] [illegible] [illegible] non loquitur [illegible], [illegible] non disponit ad gratiam, sed dispositam sub eadem gratia [illegible] [illegible] collatam. [illegible]: Xpus [illegible] loquitur de impenitentia Judaeorum, et Tyriorum [illegible] sub eadem gratia, et [illegible] [illegible] [illegible] et verba Xpi [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] disponi [illegible] gratiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] sub eadem gratia. Concedit hoc [illegible], non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2a vero, quod videlicet Xpus loquatur de impenitentia Judaeorum et Tyriorum [illegible] evidenter apparet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] Scripturis, ut [illegible]

[illegible] sed et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] considerantur [illegible] [illegible]

[illegible] Christi. [illegible] nam [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Christi, quia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]; et ideo [illegible] debebant [illegible]

[illegible] quia [illegible] [illegible] ad illam. Nunc

[illegible]: atqui [illegible] [illegible] [illegible] Judaeos non fere [illegible]

[illegible] [illegible] fore [illegible] indispositos [illegible] ad

[illegible] Christi, quos Tyrii, et Sidonii [illegible]

[illegible], ac [illegible], qui [illegible] objiciebant

[illegible] [illegible] [illegible] Christus diceret: illi [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] meis virtutibus poenitentiam egissent, et vos non [illegible]

tis, ut bene Interpretes expendunt: ergo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible].

113. C[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]

[illegible] Interpretationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible], quia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] indispositi [illegible]

[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible]

aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

buimus decius. impetrationem efficaces ad madere maris indispositionis inseparabiles ab ipsa. Prius e nos pares confirmare, et deinde poterimus expugnare. Ista net unius argumentum nostrum.

114. Idcirco alij volunt comparationem istiusmodi fieri solum quoad virtutes externas; miracula, et praedicationem Christi. De gratia autem interna nihil in allatis verbis: unde sensus est: sub his externis gratiis Tyrij poenituissent; vos non agitis poenitentiam. Sed contra: nam, teste [illegible] Ambrosio ad praefata verba, Deus tanta cura praevenit Judaeos, ut nullam umbram justae excusationis reliquerit. Adeo, ut dicere posset per Isaiam cap. 5: quid ultra debui facere vineae meae, et non feci? Atqui juxta hanc expositionem Judaei haberent non umbram, sed veram, ac justam excusationem.

115. Minor ostenditur: siquidem Judaei si poenituissent retunderent Domini objurgationem [illegible] sub iisdem externis, quae habuissent decem efficaces [illegible] praestantes ad poenitentiam, [illegible] non [illegible] falsum dices: tunc [illegible] certissime [illegible] [illegible] clare, quod [illegible] [illegible] decem efficaces

[illegible] [illegible], quamvis [illegible] [illegible] [illegible] fit, [illegible] [illegible] [illegible] suas vires externas, opus [illegible] [illegible] ipsi pœnitebunt sub [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] exponere: modo hic loquor de [illegible] [illegible] [illegible], sed de externis. Inde facile replicatur: [illegible] obiurgationis remittam certissime non [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible]

116 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Atque cum gratia sufficienti, ac potestate proxima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] 1^m ad 2^m [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible], cum gratia sufficienti, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

117 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Alterj, quod te . . . haret, adhuc Iudaei poterant facile justificari. Minor probatur: non est possibile proxima impeccabilitatis ad actum, quando deficit auxilium speciale requisitum ad actum, quod nec voluntas habet, nec habere potest, et quod se habet ex parte applicationis ad actum; sed talia . . . habebat voluntas Iudaeorum in sensu [illegible]: ergo. Major ex terminis patere videtur: quidem [illegible] ex parte applicationis, et non ex parte rei; si revera impossibile est actus sine illis, et Iudaei nec illa habent, nec in eorum manu erant illa habere. At de hoc latius sequenti quaestione.

11. Sic tamen praetereundum non est [illegible] sic retorquens: nemo habet potentiam ad id, quod est impossibile; sed est impossibile hominem sine gratia congrua, aut concursu simultaneo operari: ergo homo sine gratia congrua, aut concursu simultaneo non habet potentiam ad operari. Vel sic in eadem majori: sed impossibile est, quod Deus creet alium mundum sine decreto de illo creando: ergo Deus sine tali decreto non habet potentiam ad illum creandum. Sicut ergo in his syllogismis neganda est consequentia, ita et in nostro. Et ratio (inquit) est: quia minor sumitur in sensu composito; in consequenti in sensu diviso.

119 Sed contra manifeste: quia ut teneret in-
stantia, deberet in minori dicere, et non esse in
potestate hominis, quod gratia sit congrua, sive quod
concursus simultaneus ponatur et in maiori secundi
syllogismi sic: et non est in potestate Dei habere illud
decretum. Tunc casus minoris esset falsa; si autem vera esset,
syllogismus vinceret; sicut propter eandem rationem convinci[t]
syllogismus noster. Distinctio igitur sensus compositi, et divisi nul-
la est pro libertate tuenda nisi sit in potestate
hominis facere sensum divisum a [illegible]; [illegible]
[illegible] sit impossibile, quoad [illegible], ut [illegible] non agat;
tamen voluntas libere agit; quia potest facere sensum
divisum ab actione. Hoc mihi evidens est.

120 2um iam ostendit: objectionem
comparativam bene solvit per disparitatem inaequali-
tatis in omni auxiliis ad operationem, praesertim quan-
do non est in manu objurgati illud habere; sed Iudaei possent
[illegible] disparitatem inaequalitatis in decreto, et prae-
[illegible] auxiliis ad operationem, et quorum acquisitio non
erat in eorum manu: ergo satis bene possent solvere do-
minicam objurgationem. Patet minor: siquidem possent di-
cere: Nos quidem curremus ad bravium; vos autem
non currimus: quid autem mirum? si pedes eorum [illegible]

efficacius moverentur, quales a nostri à te non moventur nisi per decreta, et promotores tanquam per insolubile principium conterminationis ad sanandum non currens.

121. Referunt adhuc ex Torr. ... t. 15. n. 8. ad istam objurgationem operarum sufficientium reaequalis in gradu sufficienti, quoniam sit inaequalitas in ... fundamenti ideo reprobi in Dei judicio reprehenderentur operatione Apostolorum, quia nec parva opera fecerunt, cum Apostoli tam magna fecissent. At objurgatio sumitur ex aequali distributione communi sic: Apostoli 5 talenta 5 accipientes, alia 5 superlucrati sunt; vos autem accipientes unum nec aliud habitis huic superlucrati, ut habetur apud Matth. 25. Si vero reprobis desumpset aliquod naturis requisitum ad bonam operationem, ut volunt adversarii, statim possent objurgationem operarum retundere.

122. Adhuc pergit Joannes, ut suam probet solutionem ex Apostolo ad Romanos 9. dicente: ~~quo~~ cujus vult Deus miseretur et quem vult, indurat. Statim sibi objicit verba nostrae ... per haec dicit: itaque mihi quid adhuc queritur? Ac si dicat peccator: quid adhuc conqueritur Deus et me reprehendit, quod non recipiam

si ponas esse [illegible] efficax: [illegible] Petrus, cujus
vult, misereri, et quem vult, indurat. Cur [illegible]
[illegible] [illegible]: si hoc, [illegible] quod [illegible] videt. Ergo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], non
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], sed ad
[illegible] [illegible] judicia.

122. Audi [illegible] [illegible] S.

[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] D. [illegible] [illegible] [illegible] quaestionis, quam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]
us [illegible] liber [illegible] Scieq. Medig. Qualibet con
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] hac [illegible] [illegible] [illegible], Scien. Medie [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

123. [illegible] [illegible]

[illegible] duas quaestiones [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible]. 1a [illegible]: cur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible]

cur grãa Judæis collata inefficax sit; grãa vero Tyrijs offerenda fuisset efficax? Vª quæstio ne solvitur quidem non per velle, aut nolle liberi arbitrij, sed per incrustabilia judicia Dei, qui cujus vult, miseretur, largiendo grãa efficacem; et quem vult, indurat, largiendo grãa n̄ æquè, sed sufficientem: n̄ enim tenetur Deus ad speciale beneficium præstandum. Et hæc est quæstio, quæ ibi versat Apostolus, ut patet ex toto ipso cap., et signanter ex illis verbis, cujus vult miseretur, &ª.

125. Longe est alia quæstio, in qua modo versamur, cur scilicet Judæi n̄ consenserint sub illis grãis, sub quibus Tyrij consensissent. Et hæc utique resolvitur per velle, aut nolle liberij arbitrij sub grãa. Quo-niam hanc disputant Scripturæ, et S.S. PP., eam resolvunt per liberum arbitrium suppositâ excitante, et adjuvante grãa: est enim de Fide, quod quid vult homo cooperari, bene operat; [...] male est, qui n̄ vult, qui consentit, ut si velit, n̄ sentiat, &ª. Scripturæ in suis et S.S. PP. rationes cur ex vocatis a Deo, alij consentiant alij non? Illam semper reddunt ratione: quia alij volunt, alij nolunt ex ratione æquitatis.

126. Ex quibus sic arguitur contra-ro: ita proprius est Dei misericordiæ infra grãa præparans

ęfficax, cum possit solos sufficiens praebere, ut penes
liberum arbitrium sit illam coniungere, vel non coniungere cum
operatione ita, ut qui non coniungit operationem cum gratia,
sua possit reprehendi non solum absolute, sed etiam compara-
tive ad illum, qui eam coniungit; atqui hoc fieri
nequit, nisi omnia per se requisita ad operationem,
praeter ipsum velle, aut nolle propriae voluntatis, sint
aequalia in utroque, ut probatum manet: ergo ut Iudaei
non consentientes possint juste reprehendi exemplo Ty-
riorum, requisitum est, quod omnia requisita ad operationem
praeter ipsorum velle, aut nolle, sint in utrisque paria;
alias Iudaei redderent disparitatem supra allatam.

127. Et in urgere
efficaciam: non sunt digni reprehensione Iudaei per com-
parationem ad Tyrios, quando isti habent omnia requisita
tam ex parte auxilii 1, quam ex parte auxilii 2i; Iudaeis vero
deficit requisitum aliquod ex parte auxilii 2i, scilicet quod
est impossibile esse auxilii 2um, nec est in ipsorum potestate
illud habere. Patet: non enim reprehendendum quia
non habent auxilium 1um, sed quia non habent auxilium 2um. Respon-
deo: quamvis ergo habeant, quod requiritur, et sufficit ex
parte [illegible] non habent, nec per se ipsos habere
possunt quod [illegible] est ad poenitentiam, possent [illegible]

dicenter: quid refert quod [illegible] praemotione, et habere ex parte actus 2i non ex parte actus 1i, si actus 2us pernitus impossibilis est sine praemotione, quam habere non est in potestate nostra.

## Articulus 5us

128. *Thomistae frustra instantiones [illegible].*

Denetis [illegible] nil proficientes ad instantiam sese confugiunt Adversarii, quae (ut in Moronensi Salium) decantant. Eam accipite ex Sonero sic: in nostra sententia possemus nos excusare, ac dispariter [illegible] Judici dicentes: non sumus pares cum Tyriis in gratia adjutorii: quia illis dares pro casu eorum proficiendo gratiam praeviam efficacem, et eorum esses illorum specialis Benefactor: nobis autem dedisti gratiam praeviam inefficacem et tu nostri non te habes ut specialis, sed ut communis Benefactor. quid est mirum: quod illi certe consensum? Patris nos pares constituo; et deinde poteris per comparationem exprobrare.

Probat instantia, Thomistas a doctrina nostra [illegible] longissime abesse.

129. Ostenditur: gratia praevia [illegible] seu determinatione [illegible] voluntatis, et omnia quae per se requisita ad operationem tam ex parte potestatis proximae, quam ex parte applicationis ad operationem sunt in nostra sententia aequa-

[illegible] in Sedibus per Tyra[illegible]
[illegible] operamur [illegible];
[illegible] gaudens [illegible]. [illegible]
[illegible] quia nec Dei decus, nec gratia ipsa
[illegible] independens à nostra operatione, sed
[illegible] praecipuum [illegible]: quappropter
[illegible] inaequalitas [illegible] illos, quod
[illegible] habere [illegible], quem [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] adminiculo.

130. Cum vero [illegible]
[illegible]: [illegible] nobis non dedisset [illegible],
[illegible] collaturus? [illegible]
[illegible]
[illegible] quam [illegible] gratia [illegible]
[illegible] ego vobis conferam,
[illegible] reddere [illegible]
[illegible] efficacia istam, qua [illegible]
[illegible] ad [illegible] requisita
[illegible] tunc [illegible] velit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

potestate fuit, [illegible] facere potuissent sicut Tyrij fecissent.

131. Confer igitur nostrum cum [illegible] [illegible]: in Ethyca dicebant Judæi: nos non habuimus decem, nec promotiones ab initio efficaces, nec fuit in potestate nostra illas habere: Tyrij illas habuerunt. Nos habemus decem, et promotiones ad maxime impœnitentes; Tyrij illas non habuissent. Et quamvis [illegible] habeant, si hoc dicas [illegible] applicationis, [illegible] [illegible], quod sine hac applicatione [illegible] impelli pœnitentiam, et nos non possumus applicationem [illegible] pro nostro [illegible] habere: In nostra vero sententia [illegible] possent [illegible]: [illegible] quæ independenter à libera nostra operatione sunt [illegible] ad pœnitentiam sunt nobis omnino æqualia cum Tyrijs, et sola est [illegible], quod nos non facimus [illegible] illi facerent: ergo dignissimi sumus reprehensione [illegible] illorum.

132. [illegible] [illegible] de speciali beneficio præter [illegible] est: Christi [illegible] increpatio non erat [illegible]: [illegible] [illegible] vos in illo statu, aut sub illo auxilio, sub quo [illegible] vos pœnitentiam ageretis. [illegible] [illegible] [illegible] Christi [illegible], quia Judæos [illegible] [illegible] Deum [illegible] speciali benevolentia. [illegible] erat Christi objurgatio: [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] talis, quod [illegible] [illegible] Iudæi ergo non poterant apte resistere, sed [illegible] (quia Deus non erat illis specialis Benefactor [illegible]: [illegible] illos [illegible] Christus [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] vobis specialis Benefactor (et hoc [illegible]) nihil tamen vobis deerat ex requisitis tam ex parte [illegible] in parte applicationis: cur ergo non facitis [illegible], sicut Tyrij [illegible]?

133. [illegible] explicabitur: et in nostra sententia Iudæi poterant se excusare dicentes: sicut nos sub his gratijs resistimus, et Tyrij consentirent: ita sub alijs nos consentiremus et illi resisterent: ergo pensatis omnibus, pares sumus in consensu, et in dissensu. Cur igitur nos reprehendis, et non illos? Ans in nostra sententia videtur inenarrabile: neque potes [illegible] [illegible] combinationem circumstantiarum, sub quibus Iudæi consentirent, et dissentirent Tyrij.

134. [illegible]: [illegible] [illegible] Iudæorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quia Deus illis non [illegible] gratias [illegible] efficaces, et hoc [illegible] [illegible]: quia [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speciale Benefactorem [illegible] [illegible] [illegible] requisita [illegible] [illegible]. [illegible]

cusarent: quia quamvis ipsi non sentiant sub illis gratijs at Tyrij sed non consentirent sub alijs.

135 Haec autem excusatio praefatur est inanis, quia quod formaliter obinaones sub quibus Judaei sentiunt, et consentirent Tyrij, hoc non tollit, quod Judaei tunc habuissent obinaonem sub qua poterant, et debebant consentire, et sub qua Tyrij consensissent: ergo neque tollit, quod Judaei sint reprehensione digni comparatione Tyriorum. Ratio est quia est summum publice, quia si Deus dedisset obiectivè Tyrijs gratiam, sub qua non consensissent, et sub qua consensuri fuissent Judaei; tunc iuste posset Christus Dominus increpare Tyrios comparatione Judaeorum; sicut nunc exprobravit Judaeos comparatione Tyriorum: nulla ergo est adversariorum [illegible].

## Articulus 6.

## Pro nobis sunt Ecclesiae Patres.

136 Contendimus supra SS. PP. Deus in suis [illegible] illas circumstantias, et modos [illegible], sub quibus [illegible] [illegible] sequutura; si hoc fieri nequit, [illegible] [illegible] [illegible] sit a Deo [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probat V. S. [illegible] [illegible] C. [illegible] Clark, [illegible]: si [illegible] oes homes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

137. [illegible] [illegible]

[illegible]: quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

138. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible]

per illas vita. Sic oes fuimus [illegible]

139. [illegible] Christi [illegible]

Christianus [illegible] de [illegible] et [illegible]

nata erat, prævisa erant inefficacia in aliis circumst-

antiis loci, temporis, dispositionis, voluntatis, &c. et ideo qua- 181

niam vocatusque erat per illa electa media, expe-

ctavit tempus, locum, occasionem, &c. in quibus prævidebat

eum [illegible] quia [illegible]

Deus [illegible] quia [illegible]

[illegible] pro [illegible]

[illegible] circumstantias illas [illegible]

[illegible] [illegible]

140. [illegible] 2. quod

[illegible] de quo [illegible]

[illegible] Eugenius Philadelphus,

[illegible] plurimum: [illegible]

[illegible]

[illegible] in mentem venisse suspicatur, nec [illegible]

[illegible] lib. 3. de libero arbitrio c. 18, ubi postquam

[illegible] multos rejecerat, ut incomprehensibilia

arbitrij liberi. [illegible] breviter [illegible]

sum ē dia mandare memoriæ hoc [illegible]:

[illegible] ista [illegible]

Di[illegible] possunt ei vadit, si id [illegible], non ei cedat; ex-
[illegible] gratiae: [illegible] potest [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], nec illud [illegible].

541. Idem [illegible]
libro de [illegible] c. 14. ubi ex [illegible] [illegible]
Dei de [illegible] [illegible] [illegible] collatione, ex qua
[illegible], [illegible] quaestio in ipso initio [illegible] na-
[illegible] [illegible] [illegible], qua movemur ad fidem,
[illegible] [illegible] sive mirabilium vel audiendo verba,
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible],
et unam [illegible] ad Simplic. q. 2. respondens
illud ad Romanos c. 9: non est volentis, neque
currentis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]; [illegible] non [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

542. Ex [illegible] Aug. [illegible] [illegible] objiciunt [illegible]
[illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] non [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

spuat. Nunc vero phyca praemotio [illegible]
Aug. respondere: facilium est quod dicitur, non volentis [illegible]
sed Dei, sed miserentis [illegible] est [illegible]:
quia nullius Deus frustra miseretur, cujus autem miseretur,
sic eum vocat, quomodo scit ei congruere, ut vocantem
non respuat.

143. Facile quidem respondere, si physicam praemotionem agnoscerent, esse Dei miserentis; quia solius Dei est dare physicam praemotionem. Hoc sed minime respondit, sed esse Dei miserentis; quia quamvis volentis sit ponere consensum sub tali auxilio, at solius Dei est illud dare potius quam sub alio [illegible] in quo scit secundum [illegible] consensum, speciali Dei misericordia. [illegible] quamvis multi uno modo vocati sint, quia non omnes uno modo affecti sunt, illi [illegible] sequuntur vocationem, qui ad capiendum [illegible] idonei [illegible] ideo misericordis est Dei, qui hoc modo vocat, quomodo aptum est eis, qui sequuntur se vocantem.

144. Et infra: quod si vellet etiam ipsorum misereri, posset ita vocare, quomodo illis aptum esset, ut [illegible] moverentur [illegible] illi [illegible], qui [illegible] vocantur [illegible]

qui n̄ sequebantur, nec [illegible] contemperabant vocationi, [illegible] electi; quia n̄ sequit quamvis vocati. Hæc ipsa [illegible] doctrinas. Nec alia invenit solutionem [illegible] quam [illegible] num. [illegible]. Eadem habet [illegible] lib. [illegible] c. [illegible], et libro 12 c. [illegible], lib. 22 [illegible] libro [illegible] c. 11. et [illegible] alib.

115. Eadem sibi [illegible] objicit [illegible] [illegible] non [illegible] libro de [illegible] q. 2a, ubi ait; [illegible] tunc ve[illegible] quando [illegible], quod erant in eis [illegible] [illegible] sententia [illegible] lib. de [illegible] c. [illegible] de Tyro, et Sidone n̄ possumus dicere: [illegible] ad causam prædestinationis [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decrevi: [illegible] decreti [illegible]

116. [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

alio libro 2ᵈᵒ. Porrò non quaerimus, cur hic, et non ille veniat ad fidem, sed cur hic, et non ille [illegible] caoni consentiat? Distinguantur igitur quaestiones Magr Vonetus, et concordabit Angelicum Compertum Scien. Media tuenda sponte.

## Articulus I.ᵘˢ

### Pro nobis [illegible] D. Thas.

187. At [illegible] (velut causa titulo) [illegible], [illegible] vellent [illegible] Thistr.: at quod [illegible] [illegible]: D. Thas non oppetuus e Sciam Med. [illegible]. Ostenditur: apud ipsum Deus certo scit conditionata contingentia, ut verè [illegible] in [illegible]; sed ipsum [illegible] illorum determinatio non e. a Deo, sed à voluntate creata: ergo illa Deus cognoscit, non in decreto [illegible], sed in ipsâ voluntate determinante pro casu conditionato. Minor [illegible] clarissimo S. Doctoris testimonio in 2ᵐ d. 25. q. 1. art. 1. [illegible], ubi [illegible] liberij arbitrij [illegible] [illegible].

188. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agere, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e ab aliqua cognitione: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad unum. Et inde colligit, quod qui liberat determinat se ad unum, [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] libere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ab ipso agnoscitur, [illegible] quibusque [illegible]
[illegible] [illegible].

189. [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] determinat ad unum [illegible] liberum [illegible]
non [illegible] indifferens [illegible] indifferens est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] faciendi debet
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] liberum [illegible] quod liberum [illegible]
[illegible] et non determinat ad aliud [illegible] non determinat
[illegible] [illegible] ad aliud [illegible] [illegible]
[illegible] determinat ad unum. [illegible] [illegible]
[illegible] dicam in [illegible] arbitrii,
quod determinat sine [illegible] non [illegible] ad aliud [illegible].

190. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] liberum arbitrium; quod de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dominium [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in nobis
[illegible], ut [illegible] [illegible] 26; [illegible] respondens [illegible]

" liber operat, sicut [illegible] virtus agendi, et si-
" cut determinatio [illegible] libero a arbitrio
" hoc modo agit, ut viam agendi sibi ministret,
" et ipso operante libero arbitrio agat: sed tamen (nota)
" determinatio actionis, et finis in potestate liberi arbi-
" trij consistit. Unde remanet sibi dominium sui
" actus: & [illegible] Deus agit operatio non
sine laesione libertatis; quia per id solum intelligitur,
quod Deus nobis dat virtutem agendi, et nobiscum agit;
non tamen actiones nostras determinat.

151\. [illegible] At[illegible] statim objicies: ibi-
dem subdit S. Doctor: unde remanet sibi dominium
sui actus; licet non ita, sicut in 1o agente: quia
scilicet 1um agens per ipsum determinat; secundum vero determinatur
a 1. Causa [illegible] falsa, nec [illegible] D. Thom:
stat enim in 2o agente dominium, et determinatio sui actus;
et tamen non sicut in 1o agente: [illegible]
ad 1um liberat, aliqua. sed in 2o libero, quae non [illegible]
ea liberi arbitrij, sed potius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

in [illegible] quam in [illegible] invenit? Hoc enim [illegible] [illegible] illa verba, [illegible] in [illegible], [illegible] [illegible].

122 Sic illa tradit S. Th. q. [illegible] art. 2 ad 3um expendens illud, reliquit Deus homo in manu consilij sui, ibi: ostendit, quod non praefigitur ei [illegible] operans determinate ad unum. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partia, et libera, quod [illegible] illa aguntur ab alio; hoc a se ipsa aguntur, et dirigunt in fine. Item in 2um dist. [illegible] q. 1 art. 1 inquit: voluntas potest esse a Deo; voluntas autem a nobis est..... aliquid autem est ab aliquo [illegible]: uno modo tamquam secundum substantiam eius, quia [illegible] determinationem agentis [illegible] eius: et hoc [illegible] [illegible] [illegible] esse dicitur, ut est in voluntate: [illegible] [illegible] [illegible] voluntas quantum in se est, indifferens est ad plura; sed quod [illegible] exeat in hunc actum vel in illum, [illegible] [illegible] [illegible] determinatur, sed ab ipsa voluntate.

123 Et [illegible] [illegible] sensu [illegible] accipiunt [illegible] [illegible] [illegible] 1um [illegible] 24 q. 1 art. 1 dicentes: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pendenti [illegible]. Et denique (aliis praetermissis) opusc. [illegible] c. 7. exponens modum, quo voluntas, cum sit [illegible] indifferens ad utrumlibet, possit se ipsam movere ad unum;

451. Inquit: voluntas potest moveri mutu naturali, sicut aliae [illegible] .... alio modo potest moveri ad aliquid secundum quod abundat ab aliis in [illegible], secundo suum motorem, qui est intellectus ..... nec tamen sunt duae voluntates, sed una dissimode mota, vel movens [illegible]. Voluntas igitur non se determinat, nisi dirigatur ab intellectu; semel a [illegible] ejus motore intellectu, ipsa se determinat: neque intellectus, juxta [illegible], solum movet [illegible] indifferens. [illegible] quod [illegible] aliquid superadditum voluntati, ut [illegible] se moveat, solum requiritur intellectus [illegible], ut ex praecitato c. 7. [illegible] evidens.

452. Ex quibus [illegible] concludo: [illegible] Scripturae, et D. Thomae, operatio [illegible] libera [illegible], et determinative a voluntate creata, ut ipsa voluntas [illegible] moveat, se ipsam agat, se ipsam determinet et [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible], crediturque, [illegible] sed haec omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alio

[illegible] [illegible] Adversarii jam ex D. Thoma [illegible]

[illegible] [illegible] in se ipsa independens a quocumque [illegible]

illa [illegible]. Minor, et con. omnibus constant. Major a

hactenus productis nobis est evidens.

156\. Concludo esse prae-

sentiam, et efficaciam ex D. Thoma: esse contingens nequit

certo cognosci, nisi cognoscatur in se ipso secundum esse,

quod actu habet, prout distinctum ab eo, quod habet in causis;

sed futura conditionata [illegible] contingentia, et Deus illa

certo cognoscit: ergo illa cognoscit in se ipsis secundum

esse, quod actu habent prout distinctum ab eo, quod habent

in causis. Minor con. [illegible] omnibus est certa; et

major negari nequit in via D. Thomae, cujus recole

testimonia superius allata pro stabilienda Dei

Scientia futurae absolutae in obtinenda ipsius veritate.

Articulus 8.^us

Quo nobis est naturalis ratio.

157\. Et quidem a priori sic: Deus in se cognoscit, quod est in

se cognoscibile; sed futura conditionata contingentia sunt in se cog-

noscibilia independenter a quocumque decreto actu sibi comprehendi:

ergo Deus illa cognoscit in se ipsis independenter a quocumque

decreto actu sibi existenti. Atqui haec est Scientia Media: ergo

Deus illa cognoscat per scientiam simplicis intelligentiae [illegible] mis syllogismi, quam probo: ea sunt in se vera independenter ab illo decreto: ergo et cognoscibilia. Item probo: aliqua sunt principia, seu requisita, sine quibus absolute existentibus voluntas consentiret: ergo licet non existerent absolute, verum est, quod si existerent, voluntas sub illis consentiret: ergo quamvis Deus sit unum ex requisitis, licet Deus non existeret, verum esset, quod si existeret, voluntas consentiret.

158. [illegible] et sub conditione vocatio: Resp. Plus v.g. tali vocatu infallibiliter consentit: ergo quamvis Deus nihil absolute decrevisset, neque creasset Paulo, neque illo vocando, semper verum esset, quod si talis vocaret, consentiret. Probo consequentiam: effectus, qui infallibiliter poneretur sub aliqua conditione, verum erat, quod infallibiliter poneretur, si poneretur talis conditio: absoluta siquidem, et conditionata solum differunt in conditione; sed consensus Pauli infallibiliter poneretur sub tali conditione: ergo verum erat, quod infallibiliter poneretur, si poneretur talis conditio.

159. [illegible] verum [illegible] illa [illegible]: antecedenter ad decretum verum erat, quod si poneret decretum, Paulus consentiret. [illegible] nihil; sed tamen probo: [illegible] absolute [illegible], non petit eam absolute, sed conditionate.

extente; itaque antecedenter ad decretum consensus non est absolute, sed conditionate futurus: ergo quamvis decreta sit ejus causa, non potest decretum absolute, sed conditionate existens. Et sic Deus quamvis nihil aut decreverit circa infinitas creaturas, in circumstantiis alterius ordinis; certissime tamen scit, quid essent facturae, si crearentur et sic, vel sic constituerentur.

160. Dices, ante decretum absolutum de vocatione Pauli Deum non quidem scire, quod si ponatur tale decretum, Paulus consentiet; at hoc ideo est, quia ante illud decretum habet aliud conditionatum ex parte obiecti sic: volo consensum Pauli si ponatur vocari illa sub illo decreto. Contra: positis illis duobus decretis, infallibiliter ponetur consensus: ergo antecedenter ad duo illa decreta verum erat, quod si ponerentur Paulus consentiret. Probatur consequentia eodem argumento: quoties sub aliquibus conditionibus infallibiliter ponitur effectus, antecedenter ad positionem talium conditionum verum erat, quod si ponerentur, poneretur effectus; sed sub illis duobus decretis infallibiliter ponitur consensus: ergo.

161. Probo insuper solutionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ratio de absoluto ac [illegible] futuritio, ut [illegible] Suarez fatentur, cum solum differant in

conditione. [illegible] q applicat sub hac conditione, si Pluralitas vocet, necesse ē, quod ponat, aut consensus [illegible] non [illegible] Deus certo [illegible] quem Plur facturus est. Pr[illegible] con: nam altera pars contradictionis est determinate vera, et altera determinate falsa: & Deus videt, quænam ē vera, et quænam falsa; aliās eet vera in [illegible], et a Deo nō cognosceret, quod eet vera [illegible] infinitudini [illegible] ejus intellectus.

162. [illegible] [illegible] quod, nisi supponat determ determinate ab una parte; nulla pars contradictionis ē contingens, [illegible] pars negativa: sicut in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pars negativa contradictionis [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] posito: Petro [illegible] [illegible] cum oibus [illegible] indifferentibus, et hinc [illegible] [illegible] ad consensus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ē impossibile: nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

163. C[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

... [illegible] ad unu, n requiritur ... a quo [illegible] ad unu. Major ex tris pa... [illegible] non debet ab ali... [illegible] ... [illegible] ... trata. Minor ex constat ex ... scepta pos primo libro, quae a SS. Anselmo, et Tha sumus hactenus edocti.

462\. Quae facile ostenditur eodem [illegible], et insuper: quia [illegible] ... non [illegible] ... externe; sed sensus ... non [illegible] ... externa: quamvis decreti [illegible] ... adnunc satis est, quod ... Major constat ex ... nam sicut ... non perit causa ... ab aeterno externe; ita ... externae: et sic ... circa creas ... sic, vel, sic decernitur ...

463\. ... in [illegible]

absolute futura, et futura conditionate: nam illa habent aliquod esse determinatum vel in eternitate, vel in tempore: et ideo in illo esse determinato poterunt a Deo cognosci, quamvis nullum detur decretum predeterminans. Futura vero conditionata nullum habent esse determinatum: unde nisi accedat decretum predeterminans, neque vera, nec cognoscibilia.

Discrimen fatemur inter ea futura; illud tamen dicimus leve esse pro: utraque veritas tam absoluta, quam conditionata contingens est, utraque cognoscit in se ipsa, et non in medio distincto, neutra est vere existens in ista duratione, in qua existit cognitio de illa: qualiter igitur est utriusque difficultas.

Cinc ita procedunt: quamvis futura absoluta futura sint aeterna; tamen quando illa adhuc non sunt, iam cognoscuntur: et quamvis conditionata nunquam habitura sint extra, adhuc a Deo cognoscuntur. Extra igitur futura solum potest desiderari, ut cognitio ab eterno ad illa terminata sit visio. Ad hoc autem, ut Deo cognoscatur, sicut non requiritur, quod sit absolute physice praesens, ita neque quod sit absolute physice existens, sed sufficit quod sit conditionate existens, hoc est quod existeret, si existeret conditio. Ratio autem a priori est quia non est aliunde cognitionis obiecti creati nisi esse habeat

... [illegible] sit in [illegible], n e, cur debeat ea extens.

## Articulus 3.

## Soluuntur contrariae rationes.

167 Quaeritur [illegible] objiciunt Scientiae [illegible] esse: [illegible] ante omne decretum cognoscat futura [illegible] [illegible] quae conditio connectit cum illo; sed in [illegible] conditio infallibiliter, et necessario connectitur cum nostra libera operatione: ergo ante omne decretum cognoscit infallibiliter operationem nostram liberam conditionatam futuram, quod [illegible] [illegible] per Scientiam mediam cognosceret. [illegible] alii: Deus antecedenter ad decretum infallibiliter cognoscit futura conditionata, si hoc habeat esse infallibiliter [illegible] in conditione; sed operatio nostra libera, juxta oppositam sententiam, [illegible] infallibiliter [illegible] esse in conditione: ergo. [illegible] [illegible] [illegible]: nam ideo recurrunt ad decretum; quia sine illo sunt indifferentia omnia; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscere; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decretum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Itaque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

168. Respondeo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus cognoscit [illegible] [illegible] Scientiam [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible]

qua nisi arguit) venit: si Iudas vocet gratiae efficaci, consentiet. Et [illegible] [illegible] extrema sint contingentia, an illatio a conditione ad conditionatum est necessaria: proinde pertinet ad scientiam [illegible] [illegible]: sicut in [illegible] sententia ad Scientiam naturalem pertinet haec veritas: si Deus praescit, Iudam conversurum, Iudas convertetur. Postmodum nos [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] cui partem [illegible] quia nobis rem dat, quamvis nomen teneat.

169 Sic arguitur: haec veritas, si Iudas vocet gratiae efficaci, consentiet, est veritas conditionata contingens nobis libera; sed per se cognoscitur a Deo ante omne decretum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] futuris. ergo veritas conditionata contingens nobis libera cognoscitur a Deo ante omne decretum. Atqui [illegible] [illegible] [illegible] est, quod nomine Scientiae [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]: ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Scientiae [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] nobis libera, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a Deo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]: q nulla e veritas [illegible] nobis [illegible], quae non cognoscat a Deo antecedenter ad decretum [illegible] existens: &.

170. Nec urget ea partium [illegible] doctrina: quia licet Deus [illegible] illam cognoscat per Scientiam naturalem; consequentia illatio ab anti ad consequens naturalis sit; at hoc ideo est; quia ante vel includit [illegible], vel certum supponit consensum; ex suppositione a consensu infallibiliter sequitur consensus ipse. Sic hoc antecedens Deus praescit Judam perversurum includit ipsam perversionem, et [illegible] naturaliter sequitur ipsa perversio: nam supposito, quod fit, naturale est esse: sicut ex hoc antecedente [illegible] libere amat naturaliter sequitur: q dat. Pras. [illegible] q [illegible] amor liber.

171. Adhuc, respondet e[illegible] sive [illegible] diver, aliud esse, ponere decretum per modum purae conditionis, aliud per modum rationis sub qua [illegible] eventum [illegible]. Ponitur per modum conditionis purae, q; exprimitur ipsum decretum, aut [illegible], ut in exemplo apposito. Et tunc (inquit) cognoscitur consensus conditionatus antecedenter ad se decretum; quia conditio [illegible] praescindit abstracta. Ponitur a per modum rationis formalis, sub qua, q, conditio e aliqd distinctum a decreto, decretum se habet

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fed illa conditionat
[illegible]. [illegible] Christo [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
Deus cognoscit: quia hoc non decretum de illorum [illegible] fuit [illegible]
conditione: nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible]
evteam.

172. At per iterum nobis concedit [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible]natè [illegible], id [illegible] decro per modum puri conditionis,
e [illegible] nobis liber; sed Deus ante de decretum [illegible] [illegible] [illegible]
cognoscit [illegible] consensum condionale [illegible]; sed [illegible] [illegible]
per modum puri conditionis: ergo ante de decretum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
noscit Deus [illegible] nobis liberum conditionate [illegible], sed [illegible]
decro per modum puri conditionis; atqui hoc [illegible] [illegible]
intendimus: ergo. [illegible] sic: si Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pura conditione, in illo conditionate [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] conditionate [illegible]: sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

173. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

præmoo e ea deerata [illegible]: g si decret, aut præmoo sine conditio, cognosceret certo priùs [illegible] de decreto [illegible] sic existens. Manet igitur decretum omissum, quamvis possit deservire ut ratio formalis in qua, ad cognoscenda conditionata contingentia; at minime requiri ad certam illorum cognitionem, cum sufficiat præmotio, ut conditio posita.

174. Asseres 2a. Scientia illa est naturalis, conformius videtur Aristotelis principijs, quam fidei doctrinæ: nam vel præmotio tollit contingentiam consensus, vel non. Si hoc 2m: ergo non est naturalis scientia, sed contingentis. Ostenditur: scientia illa, cujus objectum est contingens, est scientia contingens; sed est supposita præmotione consensus est contingens, et objectum illius scientiæ. Si 1m: ergo posita præmotione, consensus non est contingens: ergo neque liber. Probatur: consensus liber dicitur per contingentiam; sed consensus sub præmotione non dicit contingentiam: ergo neque est liber. Si ergo consensus sub præmotione liber est, et contingens ut adversarij fatentur, fateri debent, scientiam illam sub conditione præmotionis contingentem esse, non naturalem.

175. Unde respondeo: quamvis sit naturalis illa ratione præmotionis [illegible] terminum, consensus adhuc esse liberum. Ratio illius est, quia non omne suppositum antecedens tollit libertatem. Quod probatur 1o: quia indifferentia [illegible]

tij ē suppoō ans non tollens, sed caans libertg. 2° quia
jumētū nrā, Scientia simplicis intelligen̄ adjuncto Dei
decreto ē suppoō ans caans non auferen libertg. 3°:
quia apud nos ē, Divina [illegible] scientia [illegible] [illegible]
futuri ē suppoō ans n tollens, sed caans libertatem:
[illegible] potest quod decrj, et pzymōs sint suppoitiō
ans, non destruens, sed caans libertg. 2° [illegible] ad
familiare [illegible] quod scilt suppoō ans ~~non destruens~~
extra ā 1° libero potius efficit libertg. Hoc 2ᵐ infe-
rius reiicict.

176. [illegible] Ad 1ᵐ ℞ dicendū, vix ēē verosile, quod ta-
lia nobis serio objiciān̄ d [illegible] cuilibet notissimg: quis
in adeo decipiat, ut putet, quamvis suppoēm antece-
dentis libertatē [illegible] manifeste sequeretur, [illegible]
num Dei, suppoñe obti, suppoñe [illegible] [illegible] liberi an-
tecedente. ad [illegible] libertg nō evertere? [illegible]
libertis evertivā ē [illegible], et sola suppoō ans [illegible] libera
[illegible] [illegible], [illegible] unj destruit.

177 [illegible] Hujusmodi ē physica
[illegible], et decrj [illegible]: quia quamvis dicant [illegible]
[illegible] ex [illegible] applicationis, et non ex [illegible] [illegible] adhuc [illegible]
ans ad nnq determinj, et [illegible] [illegible] detrahunt [illegible]
Deus 1° illj [illegible] [illegible] [illegible] indifferens

Denique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] connexione [illegible] [illegible] –
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] 1.

[illegible] ex Scriptura [illegible] [illegible]

[illegible].

178. Sequitur locus, qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], in [illegible] [illegible] ne connexione loci obtinebunt. Hunc [illegible] [illegible] contra Scientiam Mediam [illegible], [illegible] [illegible]. Desumitur ex Apost. 1.a ad Corint. c. 4. v. 7: quis enim te discernit? quid autem habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? [illegible] quibus [illegible] [illegible]: [illegible] dona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus, qui discernit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: 9.

179. [illegible] huius loci litteralis sensus, est videre apud Cornelium [illegible] [illegible] [illegible]: Inflatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], qui alios [illegible], ut Pharisæus ille, [illegible] extollebat. [illegible] judicat, aut prædicat, te [illegible] excellentiorem [illegible]? Prædicat hoc Deus? [illegible] [illegible] ip-

sui laudari ac extolli, quasi sapientiorem aliis. Si di-
licatur tua te industria, ac ingenium ab aliis discrevis-
se; redarguens sic: quidquid habes, est ab alio, Deo scilicet, ut V^a
cavit: quid ergo inflaris, quasi haberes illud a te ipso?
Iste quidem est literalis sensus ad rem, ut videtur, mini-
me expectans.

18. Quoniam vero multi ex SS. PP. doctrinam
hanc, ac dona gratiae per partem transferunt, sive in-
quantum ad naturalia (de quibus Apostolus non est ho-
mini gloriandum, nisi in Deo; quantum magis quoad
supernaturalia juxta illud ejusdem Pauli 1.a ad Corinth.
cap. 1, ut qui gloriatur, in Domino glorietur.) Respondeo
respondeo V.; quod quamvis in hoc Apostoli testimonio
contineretur gratiae efficacis praemoventis, adhuc ex eo nihil
contra Scientiam mediam: nam licet requiratur decretum
praedeterminans actus extrema ad bona opera absolute
futura, de quibus ibi Paulus; adhuc antecedenter
ad omne decretum ante existens cognoscere videtur fu-
tura conditionata in ipso decreto, et praemotiones fu-
turas per modum conditionis. Si respondeas, ad hanc etiam
cognitionem requiri decretum ante existens; hoc probandum
erit ratione, non Apostoli testimonio, ut eviden appa-
ret.

181. Sed ne difficultatem declinare videamur, sciendum praesertim discretionem hanc triplicem esse posse. 1ª est discretio vocati à non vocato ad fidem per gratiam congruam, in quo sensu solus Deus discernit: nam solius Dei misericordiae est gratiam conferre, qua simus credituri, ut supra dixi. 2ª est discretio praedestinati à reprobo; in quo etiam sensu solus Deus discernit: nam praedestinatio, et vocatio ad gloriam est (ut modo supponimus) non ex meritis absolute praevisis, sed ex pura Dei misericordia.

182. 3ª tandem discretio est vocati, et consentientis à non vocato, nec consentiente; in qua continetur duplex discretio, altera vocationis congruae, altera in ipso consensu, et de hac 3ª dicunt agere D. Pls. Sit ita; et ad objectionem respondeo, discretionem consistentem in vocatione esse solius Dei; discretionem vero consistentem in consensu liberi arbitrii non solius, sed adjuti Dei gratia. Unde hanc, et similes propositiones, Deus discernit, non homo, consentientem à non consentiente: Sic distinguo: Deus, et non homo, discernit discretione consistente in ipsa vocatione ad consensum, concedo: discretione consistente in ipso consensu subdistinguo: homo solus, concedo: non homo

adjutus viribus gratiae, quasi ipse detrahat ad consensum; negat.

183. Hic et ad illud Apostoli interrogationis: quis te discernit? respondendum: discretione consistente in vocatione Deus solus: discretione consistente in consensu 185.
ego me discerno, non solus, sed gratia Dei mecum, juxta illud ipsius Pauli 1ae ad Corinth. 15, abundantius illis omnibus laboravi, non ego, sed gratia Dei mecum. Ad quod S. Aug. de gratia, et libero arbitrio c. 5. idest, non solus, sed gratia Dei mecum; ac per hoc nec gratia Dei sola, nec ipse solus.

184. Et sic firmatur optima intentio Apostoli, nempe consentientem ita discerni a non consentiente per Dei gratiam, et ita habere a Deo donatum gratiae, ut nequeat gloriari in se, et de se, sed solum in Dno, ut qui gloriatur in Dno glorietur. Et merito: nam a Deo, non a se habet vocationem congruam, per quam discernitur a non consentiente; a Deo habet suum esse cum libero arbitrio; a Deo habet vires gratiae; a Deo habet operationem, sine quibus impossibilis est suus consensus: solum quod, his suppositis, a se habet detractionem ad consensum. Et ideo aliquid illi tribuit, dicente S. Aug. tract. 4. in Joannem: quia agit ibi aliquid voluntas, ideo et aliquid

tibi tributum est; ita ut dicas, adjutor meus esto. Ideo est moderata aliqua gloriatio hic sit, sed non in se, sed in Domino, dicente Apostolo: qui gloriatur, in Dno glorietur, illi scilicet tribuendo principaliter consensus.

185. Solutio satis se ipsa constans roboratur amplius quoad duas ejus partes. 1a erat, discretionem in vocatione congrua à solo Deo esse. 2a discretionem in consensu esse ab ipso consentiente non solo, sed adjuto majoris gratiae. 1a constat è num. 180; quia quo- ad animam, quod gratia sit praecisa congrua ratione consensus conditionate futuri, conditionate proveniat ab ipso consensuro; at quod ista conferatur potius, quam alia praecisa non congrua, hoc est solius Dei misericordis, qui sicut absque potuit nullam conferre; ita et potuit relinquere illam praecisam congruam, et aliam dare non congruam; tuncque non discerneretur in vocatione a non consentiente. In quo sensu Aug. allatus num. explicat D. Pauli illud: non est volentis, sed miserentis Dei. Idcirco est referendae gratiae Deo miserenti in collatione gratiae congruae prae non congruis.

186. 2a pars continebat, et mediat omnino esse vitae gratiae, quod omnibus est certum, et est consentiens ipsum

Se, et ille detrahe ad aiq; quod ?bz his nibus, qui-
bus jam statij relinquimus, pene libery arbitri-
ij ee detraong, et eleong sui aiis. Ibi insuper im-
mediatius ad obtij Pauli testimonij: nam N. Esdre
c. 6 dicit: Filij Israel se separaverunt a coinqui-
natione gentij. Idq Aet lib. 2. c. 4 et 2a ad
Corinth. c. 6. itq 2a ad Timotheij c. 2: siquis e-
mundaverit se ab istis, &c. Et passim dicit, quod
hoo se convertit, se justificat, se sanctificat, et
similia: unde et Aug. super Psalm. 147 dixit:
attendite, ut discernatis vos: q homo se discernit a
non separato, a n emundato, a non converso, &c.:
q certij debet ee, quod hoo, supposita Dei gratia, se ip-
sum discernit in consensu.

187. Pro Patres ornij ?

Augni pluribus in locis. V. quibq lib. 83. qq. q. 68: si
quis aug sibi tribuit, quod venit vocatus; n quo sibi
tribuere, quod vocatus e. Perpendite utramq. ?
solutionis nrq. Itq lib. de Ecclesiasticis dogmatibus
c. 21. initio salutis nrq Deo miserante habemus;
ut acquiescamus salutiferq inspirationi nrq potestis
est. Itemq de spiritu, et litera c. 34 hac eadem
doctrina confirmat testimonij Pauli nobis obtij, fra-

tuit ꝙ, atq credere n̄ posse, nisi misericordiâ à Deo vocet; subdit tn̄: consentire vocaoni Dei, ~~vertiis~~ vel dissentire, ab eâ ppriæ voluntis ē. quæ res n̄ solummodo infirmat, quod dictum ē: quid habes, quod n̄ accepisti? imò ē confirmat: accipere m̄, et here atq n̄ poi donam, de quibus hoc audit, nisi consentiendo. Illo alia innumera. ~~[struck through]~~

188. Ex quibus, et pro doctrinæ priori capiti rogabis: quid tndē dicendum de his ppōnibus. Deus absolute, et simpliciter discernit consentientem à n̄ consentiente? Solus Deus absolute, et simplr discernit consentientem à n̄ consentiente? Resdeo, utraq veram, et simplr concedendam ē. 1ª veritas confirmat: quia Deus non solum se solo dat graam, quæ ē pincipalior caā consensus; sed ē dat ipsi consentienti ēē vitalis, et cooperaone cum illo ità, ut oia ēalia pendeant à libera Dei voluntte:

189. Constat ē 2ª veritas: qui hi solus, juxta cum phrasim Scripturæ, et PP.m n̄ excludit consortium creæ, sed explicat excellentissimam principalitem Dei, à quo oia participamus, et in cujus comparaone creata oia sunt, ac si n̄ esent. Sic

verè dicit de Deo: tu solus ens, tu solus verus, tu solus bonus, tu solus Sanctus, &c.ª imo et idem dicendu, quamvis illæ propones loquantur de discretione non solum in actu 1º, seu in vocatione ipsa congrua; sed etiam de discretione in actu 2º, seu in consensu. Ratio nam etiam in consensu ipsius Deus ita est principalior causa, ut creata sit, ac si non esset. Prob: nam Deus non solum concurrit libere physice, et moraliter ad ipsum consensum, sed etiam nobis dat omnes omnino vires summe dependentes a Deo, ut possimus consentire: ergo est causa principalior, et principalissima: ergo ad indicandam hanc summam independentiam, hanc principalitatem verè dicitur solus Deus discernit: quo sensu excipienda est hujusmodi loquutio, si quando ea utatur aliquis ex P.P.

## Articulus II.

## Enervantur instantiæ.

120\. Instabis 1º solutionem traditam, quatenus docet solum Deum discernere in vocatione congrua: consentiens, juxta nos, potuit impedire vocationem congruam: ergo si libere non impedit, vere erit causa illius. Constat ans: quia potuit facere, quod erat ex causa. Dist. ant., nego conseq.: quia nec est causa physica cum consensu ordinatus non sit physice vocationis; nec est causa moralis, cum impuret vocationem conferat:

ad hoc, ut peccata imputentur, non sufficit, quod possit impedire, et non impedierit; alias Deo imputarentur nostra peccata. Et est ratio: nam rationes illas, quas sic libere ponendo cum alio, non tantum ille, qui potuit illas impedire, ... teneat: et sic electio ad Pontificatum v.g. a tribus ... electio, quiper matrimonium, potuit illas impedire.

191. Instabis 2°: ideo per nos, solus Deus discernit in vocatione congrua, ... in actu 1°: quia solus Deus electivè ponit ipsam vocationem; ergo per nos sola creatura electivè ponit consensum, seu discretionem in actu 2°: ergo sola creatura se discernet in actu 2°. Distinguo minorem: praecisè, quia electivè ponit, transeat; non: et est quia per virtute à se independente ab alio, et dante voluntatem nostram dei, quae habet vires naturales ac supernaturales, concedo majorem, et juxta hoc dicta minor non concedam: quia sonat, solam creaturam de causa consensus, qui est discretio in actu 2°. Aliud si quis diceret: ergo sola creatura se electivè discernit in actu 2°, posito in sano sensu concedi.

192. Instabis 3°: ideo per nos, Deus discernit consentientem a dissentiente; quia liberè ponit auxilium perpetuum congruum, ad quod infallibiliter sequitur consensus; et est liberè ponit auxilium proprium inefficax, ad quod infallibiliter sequitur dissensus: ergo Deus

discernit dissentientem à consentiente. Verum difficultas haec
premunt Praemotores Phisicos: nam ideo Deus discernit con-
sentientem à dissentiente; quia liberè ponit praemotionem
ad quam infallibiliter sequitur consensus; et liberè ponit
praemotionem ad malum dissensus, ad quam infallibiliter sequitur
dissensus: ergo quae reddiderint nobis proficient.

123. (Directè dissensus
mala: physicè quia ponit liberè, dic nos: et quia
tale auxilium est per se causativum ejus; concedo majorem, et hinc
constat ad minorem, et consequentiam: quia neque auxilium sufficiens in-
efficax neque decretum illud conferendi, neque Scientia Media
dei infecta sunt per se causa dissensus; sed sola vo-
luntas est per se talis causa. Unde dissentiens non à Deo
sed à se discernitur à consentiente. Nec obstat, quod De-
us per se causat voluntatem malam, quae est causa per se dis-
sensus: nam voluntas non ordinatur per se ad dis-
sensum, sed dependenter à libera electione: ideoque dissensus
non imputatur causanti voluntatem, sed volunti liberè eli-
genti dissensum: unde prologuium illud causa causae est
causa causati per [illegible] intelligitur, ut minimum, quan-
do causatum non pendet à libera electione causae causantis.

124. Instabis 1°: propriori ad consensum
dat aliquid infallibiliter inferens consensum; sed hoc non

ē inco granui; hoc ē juxta nos, ē ab inco indifas, et auxiliu ab inco indifas ñ inferi ꝯsum: g solus Deus ñ discernit in vocaone ꝯgrua. Concedo totum, nō nix, cuius pbaonis ꝯ pty disquo: et auxiliu ab inco indifas secundu hug entitg non infert ꝯsum; concedo; ꝯ secundu quod dicit in ēē obtivè, aut subtivè eficacis; nō: nam in hoc sensu ē rxa discretiva: ē in auxiliu, ut collatu sub Scieā ꝯditā ꝯsensus.

125 Discreo igit in āu ℣ stat in ꝯplexo auxilij futurioni ꝯdionatè ꝯsensus, et decri collativi eiusd auxilij quisi eficacis, ex quo ꝯjuncto infallig infert sensus. In solo ꝯsensu ꝯdionatè pviso ñ stat discreo caalis, nec aliqd inferens absutg fore ꝯsensum, et adhuc Deus est liber ad decernendiu auxiliu, quod pvidet ꝯgruu, l, incgruu, l, nullu. Decret solus Deus exitrea auxilij ꝯgrui, et statim dat discreo in āu ℣, et ꝯs infallig inferens consensus absutg.

126. Replicas: g auxiliu efficax, prout in nrā Schola explicat, non est caa ꝯsus: g nec ē discreo caalis ꝯsentientis ā dissentientes. Rāo pª ē: g caa ꝯsula debet ēē indifas ad dissensu; tamē

n̄ ē auxilium efax. Distinguo 1m coens: n̄ ē caa mediata consensus; nō: non ē caa immiata: subdistinguo: secundum totum, quod dicit auxilium efax, concedo: secundum entitatem auxilij nō coa, et inde patet ad 2m coens. Auxilium efax consistens, juxta ppia Scholae nrae, in praefinito complexo non ē caa immiata consensus secundum totum, quod dicit ejusmi complexum, sed solum secundum entitatem auxilij, quod ex se n̄ praesupponit futuritionem ordinatam consensus, nec decretum ipsius collativum, ut relatum per Scieam conditionatam de consensu: ac propterea ex parte aus l. ad consensum, nec supponit futuritionem ordinatam, nec decretum collativum auxilij quidem efficacis.

197. Auxilium ad ita collatum appellatur discretio caalis, et in au 1°, ut distinguatur à discretione finali, et in au 2°; n̄ vero, quia haec discretio caalis caet physicè, et immiatè consensum, et constituat eum 1m prima ad illum: nam au 1. primus constituit per auxilium in ratione principii sufficientis l. se hic ex parte principij aliquo modo influentis in consensum. Discretio vero caalis, ut talis, nunquam ē principium consensus, sed solum extrinseca ex parte principij: quia cum principium ad consensum, quatenus habet futuritionem ordinatam consensus, et decretum collatum auxilij principij efficacis. Est ergo discretio caalis [illegible]

entis, n̄ parte secunda entitas auxilii coem differentiis, sed secundum e͡pc̄a quod dicit ex pte decreti collativi.

198\. Hec itaque discretio caalis et auxilii contrarii sic pot explicari: auxilium absolute extens prævisioni conjungendum cum consensu. Et sic est donum Misericordiae a Deo acceptum: quia jam non est sermo de nulla entitate auxilii indifferentis, sed de eo ut collata sub Scientia Conditionata consensus. Et Deo ascribitur illud complexum 1: quia solus Deus caat auxilium. 2: quia caat virtute propria. 3: quia solus Deus donat, quod discernibile est in eo complexo, nempe auxilium. A consentiente vero non est complexum illud 1: quia ab illo n̄ est receptum complexi, scilicet auxilium. 2: quia adhuc ut dicit Scientia Conditionata in obliquo, n̄ est a consentiente: hic n̄ solum est caa consensus obtive, et longe destrahi a Scientia Conditionata sine ulla caalitate propria in ipsam.

199\. Instabis 5 ex Illustrissimo Pallavicino: sufficiens secundum se non discernit: ergo neque ut collatum sub Scientia Conditionata discernet. Probatur consequentia: nam si auxilium n̄ discernit, n̄ discernet adjunctum alio non discernente; sed Scientia Conditionata n̄ discernit, neque speculative praevidet discretionem unius ab alio, et illam obtive supponit: ergo. Instantia mille patitur instantias. Sit aliqua:

aus bonus secundu se n e cdigne meritorius: g neq adjuncta grãa sanctificante, que de se n e cdigne meritoria, erit cdigne meritorius: nulls g dabitur meritu de cdigno.

200. Directe ccsso anti, no csq; cujus pbaonis no maig, et ccssa mini de Sciea Slia sola, disquo raong adjuncto: Sciea Slia speculave praevidet discreong fials soluy cdionare, et secundu quid tale; ccedo: discreong fials absute talg; no pbaong. Sciea igit Slia speculative praevidet discreong fials soly cdionata; caat vero discreong fials, absuta, et extens; qtenus se het ex pte cas remot, nempe decreti collativi, quod rulat. Sicne Sciea Slia caat discreonem fials, n praecise, qtenus caat auxiliy indiferens; sd qtenus rulat decry auxilij pvisi eficacis, quod directive, seu in gene inteonali caatu a Sciea Slia infert infallit csensum absuty.

201. Instabis 6.° et csidentius ex eodem: Prus csentiens n disent a Paulo per illud cplexy adeqate sumptum, sed per ung ptem illius, et quidg eam, quam ponit Prus, nempe Sciea Sliam de csensu: nam Prus, et Pius supponunt equales; sed ille discernit Pry a Plo, qui ponit id,

quo Petrus differt à Paulo: ergo in illo complexo non Deus, sed Petrus se ipsum discernit. Confirmatur: nequit Deus discernere Petrum à Paulo per auxilia, quae discernuntur à Petro; sed auxilia permissa efficacia unicè discernuntur à Petro: ergo. Major constat: nam absurdum est, Petrum discernere gratias, per quas discernitur. Probatur minor: auxilia discernuntur per efficaciam, aut inefficaciam; sed haec auxiliorum discretio est unicè à Petro consensuro, vel dissensuro sub illis auxilijs: ergo.

202. Ad dictam instantiam dic, 1.^m partem assumpti tantis implicari: nam si Petrus differt à Paulo per unam partem complexi, debet differre per complexum adaequatè sumptum, utpote includentem partem, per quam differt. 2.^a pars assumpti falsa est. Non enim agitur de quacumque discretione, sive differentia Petri consentientis à Paulo dissentiente; sed de ea, qua Petrus absolutè consentiens, aut consensurus differt à Paulo; haec autem discretio, ut dictum est, non desumitur à Scientia Media praecisè: nam haec praecisè non infert consensum absolutum.

203. Confirmationi dissquio majorem: nequit Deus discernere Petrum à Paulo discretione absoluta, et moralis

donativa ꝯsensus per auxilium, quod quoad efficaciam, sive conditionatam, sive absolutam discernimus a Deo; non: per auxilium quod discretione absoluta, et moraliter donativa, sive discernunt à Deo, nec supponit, quod solo dono hujusmodi auxilia talia discerni à Deo.

201. Solus itaque Deus discernit discretione absoluta, et moraliter donativa ꝯsensum; quem eligit auxilium perfectum earum secum afferens propter ejus operationem consensus. Discretio autem hujus auxilij quoad efficaciam sive conditionatam, sive absolutam pendet à libero arbitrio, sive conditionatè, sive absolutè adjuto per gratiam. Nec absurdum est quod Deus gratuitò discernat offerendo donum, quo ab alio dono efficaci ꝯsentiens discernat quoad efficaciam; sicut non est absurdum, quod ꝯsentiens ex intrinseca gratia, se discernat fratre à non ꝯsentiente.

203. Instabis 1.º ex Illustr. Castell: ille discernit in actu 1.º, a quo pendet, quod auxilium sit discretivum; sed hoc pendet à voluntate hominis: auxilium enim est discretivum ratione Scientiae Mediae, quam unicè determinat humana voluntas: ergo non solum Deus, sed etiam homo ꝯstitutus specialiter causa discretionis cadit, et in actu 1.º. Confirmatur: magis tribuitur complexo determinanti fratrem, quam ponenti subjectum; sed in hoc complexo auxilium efficax, quod est discretio in

aũ l, boni. voluntas detrat fram, nempe verit; ordionat; et Scieg. Ilig; Deus, q soly ponit sub - m. Sel. auxiliy: 8.

206. Ad instag: no maĵ, a Thistis ® negandg: nam quod gremôo sit discretiva, non pdet à Deo, sed à suas naa. Praeteraq debet dicere; illum ee caa discretiva, qui facit, ut existat auxiliy discretivy. Similit dicimus, auxiliy ee discretivum pdere à volunte detran. e per csensy condionaty Scieg. Ilig; detrante; inquq, ñ ut caa moralis, sed ut caa obtiva. At verò, quod auxiliy discretivy existat, coens q quod in aû l discernat, non pdet à volunte boni, sed unicè à Deo. In hoc sensu negandaste mir, et coa, qug scedit vnus ex Nis P. Ramirez; sed immeritò: nã caa discernens est caa moralis, cui in gere moris tribuit discreo; cum à volunta huma ñ sit caa moralis odionatę futuraonis, quę ñ ẽ opus simplir laudabile, nec meritorĩy. Inde nec ẽ caa ppalis discreonis in aũ l, sed solus Deus est caa ita discernens.

207. Ad offraong dico l, maẽ ee univrsalir falsam: nam hoc cxplexy morale peccary hitude

dicit in recto peccatum praeterium, quod hoc posuit, et in obliquo carentiam conditionis, quae est forma illius complexi, et cujus Deus est causa per se; et in complexo illud non tribuit Deo ponenti formam, sed soli homini ponenti subjectum, et recto de quo fiunt praedicationes in concretis accidentalibus. 2° respondeo distinguendo maiorem: magis tribuitur complexum denotanti formam, quam ponenti subjectum, si hoc non praesupponat ad formam, et forma non inferat subjectum; nego: si subjectum praesupponatur ad formam, aut forma inferat subjectum; subdistinguo: si in subjecto nec quidem moraliter praecontineatur forma, concedo: si saltem moraliter praecontineat; nego maiorem. Et sic ad reliquum.

208. Explico distinctionem: in hoc complexo auxilium efficax absolute externum, vel absolute a Deo collatum Deus dat subjectum, et voluntas creata dat formam, nempe consensum conditionatè futurum. Forma haec non praesupponit subjectum, scilicet auxilium externum, neque connectitur, aut infert auxilium externum, vel a Deo collatum: ideoque voluntati creatae non attribuitur complexum illud, sed soli Deo pro signo complexi. In compositis ex naturalibus totum tribuitur agenti producenti formam: quia ad hanc praesupponitur subjectum, et forma subjectum infert.

209. Explico subdistinctionem: quando forma conditionata moraliter praecontinetur in subjecto, complexum tribuendum

ponenti, non detranti subsij: et ideo complexum hoc peccatum non condonatum, seu non remissum tribuit homini peccanti, et non Deo non condonanti: quia ipsa, scilicet non condonatio, moraliter pertinet in peccato commisso, cui debetur non condonatio. Similiter hoc complexum auxilium in actu 2° efficax potius tribuitur Deo ponenti subsij, nempe auxilium in actu 1° efficax, quam homini detranti frameum; quia videlicet actualis consensus continetur moraliter in auxilio in actu 1° efficaci, ut dictum manet.

21. Replicas: quia Deus donat nobis libertatem ad consensum, quamvis consensum non detret, ei tribuitur discretio generalis: ergo quia nostra voluntas detrat scientiam conditionatam, et libertatem Dei ad collationem auxilij quamvis non detret exteriorem auxilij, tribuendum est voluntati discretio causalis. Confirmatur: Deo potenti impedire et non detranti nostrum consensum, hic tribuitur: ergo voluntati potenti impedire auxilium efficax, non tamen ejus exteriorem detrahenti, tale auxilium tribuendum est; consequenter discretio causalis. Ad replicam distinguo antecedens: quia Deus donat nobis libertatem ad consensum, et in libertate consensum, ei tribuitur discretio generalis, concedo: quia praecise donat libertatem, nego antecedens, et consequentiam.

22. Deus igitur nobis donans libertatem

ad consensum in ipsa libertate donat consensum; quia
ea donat constituta per auxilij praevisi infallibilis con-
jungendum cum consensu, si adesset, et donat ex affectu, ut
sequatur consensus: sicque nobis donat moralem consensum. Vo-
luntas. a detrahi pure obiective Scientiae Mediae, et libertati
Dei ad collationem auxilij praevisi efficacis non dat sibi
similis exteam auxilij, utpote in illaque ex Scientia Media,
quam obiective detrahit. Praeterea: voluntas humana Sci-
entiam Mediam, et libertatem Dei ad collationem auxi-
lij praevisi efficacis non detrahit in genere causae moralis,
qualis debet esse illa, cui tribuatur exterea auxilij. De-
us vero donat nobis, et detrahit exteam auxilij prae-
visi efficacis in genere causae moralis, et in eodem genere
detrahit libertatem utrumque consensum per tales auxilij.

242. Hinc ad confirmationem, con-
cesso antecedenti, consequentia neganda ob assignatam dispari-
tatem: Deus enim ita est potens impedire nostrum
consensum, ut sit causa moralis consensus, quem donat
in auxilio praeviso ut efficaci; voluntas vero non
ita est potens impedire, quod sit efficax auxi-
lium, ut nihil praestet, in quo moralis conti-
neatur auxilij extrinseci, aut ex quo hoc inferatur
moralis. Cum notandum, hanc propositionem Deus non

decrat consensum creatum et in eadem ratione ita posse disponi: in se ipso, et in linea executiva; vel: in alio infallibiliter consensum inferente a priori; nempe in collatione auxilij congrui; negat.

213\. Deus ita decrat per Suarizticam praedefinitionem consensum salutarem, ut relinquat indifferentem potentiam executivam tam Divinam, quam creatam consensus salutaris. Sic suppositis vere conditionata, quando Deus non decrat, veritas absoluta consensus creati, et in aliis vero decrat ineluctabiliter, non physice, intentive, non executive a Deo; quod longe distat a physica Praedeterminatione, physica, praevia, et executiva. Plura hic, ut vides, ex tract. de auxilijs necessario miscentur; plura tamen alia in eodem tractatu commodius (Deo dante) tradenda.

## Articulus 12.

### Qua fide credunt infantes diluvium?

214\. Hactenus contra 1.m probationis nostrae Sizmatticos philosophi dimicavimus. Iam contra 2.m, quod scilicet consentiens se discernat in sensu, seu post consensum 2.o instanti. P. Apostolus ibi probat, neminem posse gloriari in suo sensu; sed consentiens se discernens in consensu posset in eo gloriari; ergo. Sed contra: tam de Fide

ē, voluntas libera agere bonum opus, per quod reddit ipsā laudabilēs: item illa sola eligit electione creatā (licet Deus eā eligat electione divina) quo poterit gloriari in suo actu operis boni, ac in sua creata bona electione.

245. Distinguo igitur maiorem: neminem posse gloriari in suo consensu, quasi à se hito, concedo: quasi à Deo accepto per vocationem congruam, per eā liberi arbitrii, &c. nego maiorem: nam gloriari hoc modo, non ē gloriari in sē, sed in Domino, prout Apostolus vult. Non igitur excludit omnem omnino gloriationem, sed superbam, et sibi arrogantem: ideo non dicit: *quid gloriaris*. Sed: *quid gloriaris, quasi non acceperis*? Et 2.a ad Corinthios 10: *nos autem in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram, qua mensus ē nobis Deus.... qui autem gloriatur, in Domino glorietur*, et eadem supra dibi.

246. Hoc pacto licitum est homini de bonis operibus gloriari, ut eē exponit D. Bernardus serm.e de verbis Apostoli, ibi: *in illis, quæ acceperit, non quasi ea non acceperit, sed quasi, qui ea acceperit, glorietur. Neque enim ait Apostolus, si autem accepisti, quid gloriaris? Sed quid gloriaris, inquit, quasi non acceperis?* Ut non cohibeat, sed doceat gloriari. En solutionem nostram; et in his stra Thistas

arguitur: licitq e hom̃i gloriari in Dño de suo bono opere: g° hõ in Dño se discernit à male operante.

247. Replicabis: per nos, voluntas unicè detrait assensu: g° poterit gloriari, non de sua libertate, quam

Deo quidq à Deo accepit, sed de suo assensu, quem ipsa unicè detrait. Concedo ant̃, quod, praeter Patres supra citatos, probat Anselmus in Concordia c. 1, ibi: sola voluntas detrait ibi, quod teneat. Nego coq, si de suo assensu gloriet' in se: n̄ in pot gloriari nisi in Dño, à quo principalius se ẽ assensus ipse, et detrao; alioq etiã apud Praemotores, posset gloriari de n̄ de praemotione, sed de sua electione prout intali, et causa 2ª.

248. Instant 2: detrao, juxta nos, ẽ unicè à voluntate creata: g° n̄ à Deo. Respondes: detrao, ut vitalis, et causa 2ª ẽ unicè, juxta vos, à voluntate creata: g° n̄ à Deo. Directe distinguo ans: est unicè detrative à voluntate creata, concedo: est unicè efficienter; nego ans. Deus quidq simul cum voluntate efficit detraong, sed non detrat: detrare namq e eligere, et vivere; Deus autem neque vivit, neq eligit per nãam detraong: sicut cognitio ẽ à Deo ipsaq efficiente, n̄ vivente per ipsaq;

et aũ est ab ditu eficiens, ñ detrativè: nam hitus à voluntæ detrañt.

219. Instam̃ 3°: efus ppalius tribuit͡ caę eficienti, et detrahenti, quàm pure eficienti: q̃ diserio in ñã 2° ppalius tribuer͡ voluntati creatę, q̃ꝫ Deo. Ans pbaꝰ: nam ea cas pprpalius concurrit ad efum, quę in eficiendo sibi subordinat alias caas, sed cao detrans sibi subordinat alias caas; ut patet in voluntæ, cui ppalius tribuit͡ efus, quem sibi cũ libtæ ab ipsa detrato producit: q. 2°: nã ex tris ñdis videt͡ quod caa, quę ut dña influit, ppalior est illa, quę ut alterí subalternata concurrit; atqui voluntas est caa, quę ut dña dominio immediate influit in suũ ꝯensũ: q.

220. Disquo ans: efus ceteris paribꝫ ppalius tribuit͡ &, concedo: si cetera ñ sint paria, nego ans. et coq. Caa enĩ͡ concurrens detrata ab alia, si cęca sit, et irraalis, nec providens, nec disponens aliquid circa suũ efum, minus ppalis, aut instrumentalis dici poterit. Deus aũ est caa ppalior: quia libere, raalis, et provide concurrit, ~~nam quid~~ solū concurrendo ad ꝯensum, illumqꝫ disponendo, et intra limites ordinando. Et infrigens: quia Deo, ut Iª principio

consensu salutaris tribuit? Unde dixit S. Thom. q. 6, et unica de electione huma ad 1m: Apostolus dicit, quod non est volentis, scilicet velle, neque currentis currere, sicut primi principij, sed Dei miserentis. Et August. lib. 2° ad Bonifacium c. 7: ille discernit, qui, unde discernaris, impertit.

221. Quam solutionem aptissime firmat exemplo D. Anselmus in concordia c. 3, ibi: nam cum ait: neque currentis, neque volentis est, subaudiendum est, quod vult, et quod currit.... veluti cum aliquis nudo, cui nihil debet, et qui nullum potest a se indumentum habere, dat vestem: non tamen, quamvis ipse habeat potestatem utendi, et non utendi accepta veste, si ea utit, imputandum est induto, quia est induti; sed danti vestem: quapropter ità dici potest: non est induti, quod indutus est, sed miserentis, id est, vestem dantis. Multo vero magis hoc diceret, si ille, qui dedit vestem, dedisset et potestatem servandi eam, et utendi: sic ut Deus homini cundat secundum legem priorem, dat et potestatem servandi, et utendi; quia dedit prius liberum arbitrium ad servandum, et utendum. Quid clarius? Cum Deus principalior causa; quia principalius principium effectivum consensus.

222. Ad 1^m antis pbat^g, omissa majori, nō minꝫ universalꝫ: quia Deus permittens se detrahi à creat. potius pbat creatam Dei subordinari, quā è contrà. Ratio est: nam Deus sciens, et volens, praevidens, et providens creat. detractionꝫ liberè se reddit à creat. detrahibilꝫ; ergo nequit Deus detrahi, quin ipse prius se liberè exerceat decernenda virtutꝫ, et aplicando suꝫ dispositiōm ita, ut n̄ impediat cōsensum libertatꝫ. Hic autꝫ est superioritatꝫ hic n̄ ee operalꝫ, imò operationꝫ causꝫ quamvis cōcurrat detractiōi a voluntate: cur m̄ ab illo aliꝫ sentiendꝫ, quā de gratiā? De hac ait D. Thomas in 2^m dist. 26. q. 1. art. 5. ad 3^m ait: Gratia ipsa sola (idest gratia) talꝫ actum dicitur operari, non quia sine libero arbitrio operetur, sed quia ē principalior causa. Et Concilium Senonense in professione: in omnibus operibus efficientis liberum arbitrium operari, et gratiā; sed tn̄, et principaliter gratiā.

223. Ad 2^m respondeo dic, cōsistere ee à tribus partis divino dominio. Est ā Deo erga cōtra liberam voluntatem dominium proprietatis, jurisdictionis, et physicae potestatis destruendi, impediendive ~~per~~ liberam

creatis. Est ē ab hominis voluntate duntaxat, habentē dominium electivum, et determinativum, ratione cujus quam in universum libera sit potestas peccandi, sicuti in homine honorandi. Similiter ē aliquid in nostrā potestate, cujus unusquisque noster Dominus est. Hoc (a) ē arbitrij libera electio, quae subjici nequit, et sui juris est. Ut pulchrè ait S. Gregorius Nissenus in oratione Cathequetica c. 3o.

224. Instat 2o. Signor Carrascus, et eo Castell, licet Deus sit causa perfectior, et perfectius, si non ē determinans, nequit ei principalius tribui discretio formalis: q. Ibi ans: licet Deus ut causa principalius tribuatur electio et determinatio; n. tn, ut principio electivo et determinativo: si licet Deo ut principalius tribuatur discretio; non tn ut principio discretivo. Nego ans, cujus probationis, concesso anti, nego consequentiam: Deo namque ut principaliori tribuitur discretio formalis per hoc, quod sit principalius effectivum principij consensus, ut nuper cum Augustino diximus: nam ille discernit, qui, ~~cum~~ unde discernatur, impertit; Dando scilicet gratiam pervisam congruam, ex qua homo minus principaliter se discernat.

225. Replicabis: ergo saltem Deus erit causa principalis determinativa: probatur: si jam homines volentes

non erit unica caa detrativa. Rao cons: quia sicut Deus ē caa discretiva efective, ità erit caa efective detrava. Negat cōa: nàm sicut ēē Dej efective vitale, et efective csentientes, n̄ ē ēē pprie vitalis operantes, et pprie csentientes; ità ēē efective detrantes non est ēē pprie detrantes. Fundat disparitas in disa nā rexy, et ~~denominaony~~ denominaony: illud m̄ pprie ~~caa~~ ~~ubi~~ gaudet munere detrandi privative, et elicendi per actiony cretis suis suiony, quod operat ex potestate dominij n̄ impediti circa tales actiony; quam potestē concessit Deus humane voluntati. At denominao discernenti stat vere, et pprie sumta dicta pro eo, qui verè, et pprie facit discreony, dando ~~sibi~~ id, unde discernamur.

226. Instant 3°: idèo discreo in peccato non ē à Deo; quia Deus n̄ detrat pecty, quamvis ocurrat eficieny, et cum psciea dei illo neque discreo in csensu erit à Deo, si Deus csensum non ~~detret~~, nec ans: n̄ alia est ratio; sed quia, puto n̄ detrare pecaty, nec dat gratiam ex se ordinaty ad dissensum, et ex illius efectu, neque inducit per ~~promon~~ promiony ppmij ad dissensum, sed potius deterret cminaone supplicij 2a; qup

omnia per oppositum eveniunt in ꝯsensus; ideòque n̄ ē caā peccati, et est caā salutaris ꝯsensus.

Articulus 13.

Pro mente Augustini

Semi-Pelagianum error premittitur.

227. Alij P.P. fere omittunt à ꝯtrarijs: vel quia nil non pro nobis eruere possunt ex illis; vel præcipuè quia in ista mā de Grā, et libero arbitrio illi vincerentur, qui Augustinum ducem here fiterit. In ejus investigandâ mente frustrà desudarit ꝯmotores Thilij: ē m̄, ut vidimus, Sole clarior pro nrā sentiā: ꝯtendunt, ꝗ in aliquibus testimonijs, quæ tantum Pelagianos, ac Semi-Pelagianos ꝯturbant, quantæ favent doctrinæ nræ. Non dubitant ipsum Sciēā Mediā agnovisse; sed illā impugnatam ꝯtendunt; quo vero contentionis suspicio ex modo dicendi ꝯstabit.

228. Est igitur præmittendum, quid Semi-Pelagiani senserint circa Sciēā Mediā (alijs recissis expectantibus ad tractatum de actuali Dei gratia, et Predestinē) ut inde Aug. mens fiat evidentior: Itaq Semi-Pelagiani (ità dicti à RR. Scholasticis, seu ~~Semi~~-Pelagianæ hæreseos

reliquiæ, ut vocant ab Hilario, et S. Prospero; seu e Pelagiani, ut dicunt a D. Th. 2a 2ae q. 6. art. 1. et alibi; seu tandem Massilienses sic appellati; quia Massiliæ in Gallia potissimum floruère) eamdem Scientiam Mediam, quam nos, admittebant, sicut eamdem Scripturam, eumdem Deum &a.

222. In hoc profecto non errabant: et ideo nullibi ab Aug. carpuntur, quia ~~...~~ Scientiam Mediam admiserint; ~~cum~~ quod si convenirent cum illis in Scientia Media, ut imperito vulgo invidiosum a Gonetto impingatur; sicut et quod neque est cum illis conveniendum in admittenda Scriptura, Deo ejus Auctore, et fide. Unde neque admitti potest gratia ab intrinseco efficax, quam iidem Calvinus et Lutherus admittebant. Eorum igitur errores non in admittenda ea Divinissima Scientia, sed in illius abusu consistebant.

223. Tres ~~...~~ fuerunt eorum errores præcipui. 1us initium justificationis, idest, fidem de facto esse ~~...~~ ex viribus naturæ et naturali fide mereri gratiam prosequendi, et perficiendi fidem per perseverantiam in bono quia aliter hoc non posset se discernere; si a discerneret per gratiam, periret creata libertas.

Et hic erat 2.^us error: ajebant in opus facturum ex gratia preveniente: unde, ne Deus esset injustus, astruebant opera ex viribus naturae facta; et tamen meritoria electionis, et gratiae ut sic possit imputari homini, aut quod esset electus ad Gloriam, aut quod esset derelictus ad damnationem.

231. Dicebantur ab Aug.^o 1.^o, quia parvuli nullam habebant fidem, nec ex ea aliqua bona opera; et tamen unus cum Baptismo et alius sine baptismo decedit. 2.^o quia alteris adultis aliquibus concessa fuit; alijs vero negata predicatio Evangelij; et tamen in fide nulla erat discretio, cum nulli eorum crederent. Respondebant (et hic tertius error) quod ex meritis, aut demeritis conditionatis previsis per Scientiam conditionatam quidam premiabantur dono electionis, et gratiae; quidam vero puniebantur reprobatione. Motus fuit Aug. in convellendis ijsdem erroribus, quin tamen illam prescientiam negaverit: quia potius ubique supponit, et ab ipsa suppositum relinquit.

232. Pro horum evidentia legantur epistolae duae, altera S. Prosperi, altera Hilarii Arelatensis super his ad Augustinum missae, quae

hent: tom. 7. Aug. ante libros de Praedest. SS.rum et de bono perseverant. in quibus Aug. reddit, continuando Massiliensium errores propositos a S. Prospero, et Hilario, non Sancto Episcopo Arelatensi, ut Gonetus fallit, et bene ostendit Henaus noster de Scien. Dei tom. 2. p. 433. n. 5876.

233. De Vigilii errore sic Prosper ante medium suae epistolae: volunt ad hanc gratiam, quâ in Christo renascimur, pervenire, per naturalem scilicet facultatem petendo, quaerendo, pulsando; et ideo accipiat, ideo inveniat, ideo introeat; quia bono naturae bene usus est. Hilarius etiam sub initium prius exponens eumdem errorem, quod scilicet sanari sit per gratiam; at velle sanari, naturalis est voluntatis, concludit: Dei pendere putant, ratione reddi electorum, vel rejectorum in eo, quod unicuique meritum propriae voluntatis adjungit. Et Aug. de Praed. SS. c. 3: hoc testimonio (quod a he. &c.) ego convictus sum, cum similiter errarem, putans, fidem, quâ in Deum credimus, non esse donum Dei, sed a nobis esse in nobis.

234. S. Prosperi iterum ad medium epistolae: proferunt testimonia Scripturarum .... ut ostendant quod omnium quisque ad malum, tantum habeat facultatem ad bonum &c.

Et magis Aug. eod. libro de Predest. Sanctorum c. 2. in fine: nolens q. (Massiliensis haereticus) "
tam claris testimonijs repugnarare; et tn volens, a "
seipso sibi ee, quod credidit: hoc: quasi 2ponat cum "
Deo, ut ptem fidei sibi vendicet, atque illi ptem "
relinquat: et quod elatius est, 1am tollit sibi, sequen- "
tem dat illi: et in eo, quod dicit, ee ambor[um] prio- "
rem se facit, posteriorem Deum. Et quid plura. Ex "
his eorum error evidens apparet.

235. De 2° errore sic

Prosper ante finem: deinde (exponen[t]) quomodo per istam praeoperantem, et cooperantem gratiam liberum non impediatur arbitrium; quia sic, ut praemiserat post initium epistolae, judicant removeri omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas praeveniat voluntates, et sub hoc Praedestinationis nomine fatalem quamdam induci necessitatem, et plura alia. De tertio tandem errore sic idem Prosper in medio: eorumque illis multitudo objicit quorumdam Xaⁱ tales ajunt, perdi, talesque salvari, quales futuros illos in annis majoribus, si ad activam servarentur aetatem, Scientia Divina praeviderit ... novique absurditatis genere &c. quae latius sugerius ex-

possimus.

236. Hęc cuivis adeo evidēt proferre pudu-isset, nisi quosdam scirem horū Doctorū verbis quasi subdole interceptis veritē hanc obnubilare tentasse. Tonetū excipite, quē fideliorē vellem s. Pm expositorē: 1m finnū (ait a. 6. art. 3.) horum hęreticorū ad fingendū suam Sciē ē; quia aliter ipderet libertas, si Dei decretū, ac grāā hunā pręveni-ret voluntes, ut cstat ex citato Prospero. Patres vero ctra illos docent, quod et si grāa pręveniat, libertas non tollit. Et cum hoc sit pręcipuū Scię-pstis finnū, nos cum illis annumerat.

237. Sed ctra: per te Scien-ptias, juxta Massilienses, sufficit, ut grāa libertē n tollat; sed per te, ipsi admittebant Sci-am Pstiā: g dicere non poterant, quod grāa libertē everteret. Atqui evidens est, ipsos non admisisse grāam, ad fidē, et bona opera nālia, quibus se discernebant, et grās merebant, ne Deo, et non ipsis imputaret electio, aut reprobāo, ut ostendimus: quā g coā dicunt hęc a modestissimo Toneto.

238. Germana igit ipsorum doctrina hęc erat: non agnoscebant, nisi grāam

detrahere ad unum; quia alii predestinatio secundum propositum fallibili esset juxta ipsos; nec putabant fatalem hanc, ut ajebant, detractionem temperari posse per Scientiam Mediam: et ideo recurrebant vel ad opera naturalia absoluta, vel ad conditionate praevisa per Scientiam Mediam: in quo utroque errabant, ut constat ex praemissis.

239. 2^m eorum finium, ait laudatus Magister, erat: quia injusta esset increpatio, si gratia efficax praeveniens voluntatem descenderet ex decreto Dei efficaci: unde, juxta hunc Magistrum, sic discurrebant: posito decreto, et gratia efficaci praeveniente, injuste increpamur exemplo alterius, et injuste puniremur: ergo datur Scientia Media praecedens ad tale decretum. Sed quid inde colligat Gonetus, nec ipse exponit, nec ego video: siquidem ideo recurrebant ad Scientiam Mediam, ut Deus videns opera eorum naturalia Fidei, &^a, conditionate futura ex illorum meritis eis conferret gratiam praedeterminantem, quia fingebant illorum libertatem, et in praemium operis boni naturalis conditionate praevisi incipiebat opus Dei solius.

240. 3^m eorum finium, juxta Gonetum, ad fingendam Scientiam Mediam erat: quia ex decreto

prædeterrativo sequeretur, Deus esse causam peccati, ut refert S. Prosper. Hanc quidem Massilienses illationem rectam, et inevitabilem judicamus: ideoque cum illis convenimus in respiciendo tali decreto. Quod ad hoc pertinet puncto ad fingendam Scientiam Mediam, loquitur est Gonetico veracitati ac moderationi respondens, eo cum alius sonare censeret illud olim in quemdam Galliæ Medicum, cui nomen Nostradamus, prophetias venditantem, decantatum:

Nostradamus, cum falsa damus: nam fallere nostrum est.
Et cum falsa damus, nil nisi nostra damus.

Non igitur Scientiam Mediam fingebant, sed illa abutebantur, ut vidimus jam de Aug. mente.

## Articulus IIus.

## Augustinus semper nobis amicus.

24r. Ego e contra Gonetus opponit 1o Aug. de Præd. SS. c. 10. ait: Prædestinatione quippe Deus ea præscivit, quæ fuerat ipse facturus; sed Deus suas operationes liberas facturus erat: ergo illas in sua Prædestinatione, sive decreto præscivit, et non ante se decretum. Confirmatur: nam subdit S. Doctor: quando promisit Abrahæ fidem Gentium, non de nostræ libertatis ~~potestate~~ potestate

Sed de sua Praedestinatione promisit; atqui Lege promittit operationes nostras liberas: ergo de sua praedestinatione illas promittit, et in ea illas cognoscit.

282. Solvitur advertendo textum verba immediatissime ante ab Aug. praemissa, nempe: inter gratiam, et praedestinationem hoc tantum interest, quod praedestinatio est gratiae praeparatio; gratia vero jam ipsa donatio.... Praedestinatio est, quae sine praescientia esse non potest; potest autem esse sine praedestinatione praescientia. Praedestinatione quippe Deus &a. Nunc sic: juxta Aug. praescientia potest esse sine praedestinatione; sed juxta Gonetum, et ipsum objectionis textum, praedestinatio, de qua Aug., est decretum: ergo praescientia potest esse sine decreto. En Aug. vel prout a [illegible] objectus Scientiam mediam evidenter probans.

283. Dices: dicendum est Aug. [illegible] loqui de [illegible] boni, ut sit evidens ex ipso capite [illegible] toto probat, ~~filios~~ Deum [illegible] filios [illegible] facere [illegible] Confessione [illegible] ex ipso [illegible] [illegible] non [illegible] filios [illegible] [illegible] quod ipsi [illegible] illam [illegible],

hoñes ẽe facturos; q anteqũa pdestinaret, ac promitte- ret fidem, quã erat ipse facturus, prescivit homines illam facturos ẽe.

244. Directè conceditur valet integer syl- [illegible]: nam ut Deus promittat de sua voluntate ope- rationes nr̃as liberas, sufficit, quod suam voluntate præparavit gratias, quæ absque dandæ ex pura sua misericordia; non ex meritis nr̃is voluntatis. Illa ẽ preparatio, aut predestinatio quæ idem ẽ apud Aug.ᵐ est decretum non præsupponens, sed ac summus prædefiniens, et in illo pot utiq præscire nr̃as liberas operationes, ut absque futuras.

245. Opponitur cõ : ex Aug. c. 9. de Prædestin.ᵉ SS.ᵐ explicat, quod illa dixerat, nempe tunc voluisse se hominibus apparere Xp̃tus, quo sciebat, qui in eum fuerant credituri; et addit: utrum præscito sibi Xp̃to, a se ipsis dituri eent fidem, an Deo donante sum- pturi? Idest, utrum tantummò eos præsciverit, an ẽ pdestinaverit eos credituros? Quærere tunc satis n̄ puravi. Ex quibus sic Gonetus: q apud Aug.ᵐ idem ẽ, Deu præscire homĩ fidẽ habituros, ac illos a se ip- sis habituros; et idem est, illos habere fide, Deo do- nante, ac Deu pdestinasse eorũ fidem. Atqui non

in statu absoluto, nec in ordinato possunt habere fidem, nisi Deo donante: et neque, nisi Deo praedestinante: proindeque sine praedestinatione, seu Dei decreto, non fuit illorum fides, neque conditionate futura.

216. Obscuritas atque umbram tanti difficultis praefert. Monuimus jam, quaestionem aliam hic ab Augustino agitari. Quaerebant ibi Pagani: cur Christus ante non venit? Respondet Augustinus per illa verba: tunc voluisse Hominibus apparere &c; in quo nec affirmavit nec exclusit decretum Dei latens, nec alias causas: sicut nec affirmavit, nec negavit, an Deus solum praevidisset conditionate credituros, an se praedestinavisset illos absolute credituros, neque an credituros a se ipsis, an a Deo donante?

217. Nunc ad ex admissione Pelagiani erroris necesse est copiosius respondere, ait Augustinus. Rogant nunc Massilienses: an credituri praevidebantur per vires naturae? Respondet: non nisi per gratiam Dei donantis. Urgent: cur his, et non illis, dat hanc gratiam efficacem? Respondet: quia voluit. Replicant: cur sic voluit? Respondet: homo tu, quis es, qui respondeas Deo, cujus judicia sunt incomprehensibilia, et latentia?

Cur istius capitis doctrinæ divina impugnare Scientiam mediam? An, quia dixit Aug. se olim illud reddidisse: sine præjudicio latentis consilij? Quid inde? Sine decreto dei prædicatione doctrinæ Christi nullibi privari; et illud consilium est latens misericordia Dei, ut fatemur omnes.

248. Hinc ad formam argumenti nego 1m conseq. prop.; nam Aug. solum dixit, quod ad illam Paganorum quæstionem non pertinebat, an fides esset à nobis, an à Deo; neque, an præsciverit futuros fidem à se, an à Deo, neque, an solum præscierit, an etiam decreverit, quod illam haberent? 2am partem ejusdem conseq. concedo, in qua evidenter apparet, Aug. non loqui de fide absolute futura, ad quam necessaria omninò est prædestinatio, sed non prædetrminatio.

249. Insistit adversarius: Aug. loquitur de illo futuro, de quo rogaverant Prosper, et Hilarius; sed hi rogaverant de conditionato: ergo loquitur de conditionato. Contra: de illo futuro loquitur hic S. Doctor, de quo loquutus fuerat in quæstione Paganorum; sed in ea quæstione loquutus fuerat de conditionato: ergo. Vel patientiam, vel potius risum teneatis amici. Cur Generica

arguunt: Prosper, et Hilarius tenebant hos futuro conditionato: quoniam quidquid loquitur Aug. in tribus libris, quibus respexit, sunt futura conditionata. Duo breviter ostendamus. 1m contra falsitatem. 2m e contra Deo, incertitudinem scientiae.

250. 1m patet ex epist. a Prosperi. Paulo ante finem, cum quaestiones resolvendas Aug. proponit 1a: si propositum salutis male in homine collocatur? 2a: si ideo quis adjuvetur: quia voluit; et si ideo, quia adjuvatur, velit? 3a: si aliunde placet, nisi ex eo, quod ipse donavit? 4a: quomodo praeveniens operante, et cooperante gratia liberum non impediat arbitrium? 5a: utrum praescientia Dei ita secundum propositum maneat, ut ea ipsa, quae sunt proposita, sint accipienda praescita? Ultima: an Deus alios vasa honoris, alios contumeliae fecerit; quia finem uniuscujusque praeviderit, et futurum sub ipso gratiae adjutorio, ex qua futuri essent voluntate, et actione praesciverit?

251. Solum, ut vides, in hac ultima meminit futuri conditionati; et tamen de illo non rogat: sed ex supposito, quaerit: an opera conditionate praevisa sint causa praedestinationis, et reprobationis? Idem continetur in tota Hilarii epistola. Patet insu-

per ex ipso Aug.º cujus librorum tituli sunt: de Prædestinatione SS.rum de bono Perseverantiæ, &c.a Sunt ne hæc futura conditionata? At demus antea, quod scilicet Patres rogabant Aug.m de futuro conditionato; adhuc mala est consequentia hæc; ergo quidquid Aug. respondet, est de futuro conditionato. Exemplum accipe ex Aug.º ipso: primum est fidem, quâ Christiani sumus, donum Dei esse debemus ostendere; in quo probando insistit à 2.º ad 6.um usque caput, in quo ostendit, prædestinationem gentium ad fidem, et promissionem Abrahæ factam. Et sic in reliquis. Suntne hæc futura conditionata, an absoluta?

252. Ex ratione retorquendit<sup></sup> illius contra ipsos rectitudo: nam ad refutandum erroneum usum Scientiæ mediæ necesse est, puta absolutè futura tractare. Et inde patet ad confirmationem: quippe in quæstione Paganorum non quærebatur, sed supponebatur, Deum præscire conditionata; et quærebatur: cur Christus venerit illo tempore, et non ante? Estne hoc futurum conditionatum? Aut libros non, aut oculos nobis sufficere credidit forsitan Gonetus.

253. Opponit 3.º et iterum aliquibus fingeritis solum, quod scilicet Aug. c. 9. de bono Perseverantiæ reprobat assertum suum in libro de sex quæstionibus Paganorum,

ubi videbat admittere Scientiam conditionatam independentem à Dei decreto. Utrique respondeo, hoc posse fideliter dici, ut manet ostensum. Respondeo 2.º iis, non Praescientiam conditionatam, sed quod sine decreto (quod vocat latens Dei consilium) quidam re ipsa vocentur ad Fidem, quidam non, quod ex illo Augustini loco Massilienses colligebant: sicut et ex meritis conditionate praevisis dari hominibus Fidem, gratiam, et Gloriam; aliisque supplicium: sic in incipit citatum caput Dominum: eo redituri sumus, ut adhuc disputemus, quanta absurditate dicatur judicare homines mortuos, et de his peccatis quae praescivit eos Deus perpetraturos fuisse, si viverent.

254. Opponit 4.º Augustinus c.º 17. de Bono Perseverantiae respondens ad illam quaestionem D. Prosperi: an ea, quae sunt à Deo praescita, sint et praedestinata, ita ut Praescientia sit subnixa proposito? Respondet: an et nec ipsa dicuntur praedestinata? ergo nec dantur à Deo, aut ea se daturum esse nescivit. Quod si et dantur, et ea se daturum esse praescivit, profecto praedestinavit. Atqui Deus donat nobis consensum: ergo illum praedestinat; alias aut non daret, aut nesciret se daturum, juxta Augustinum. Confirmatur: haec bonas operas, si nullas esse praedestinatas, quam praedestinavit, hic praescivit. Ex

quibus, ait Adversus, apertissime sequitur destructio Scientiae mediae. Fallitur apertissime: e[st] n[on] evidens vel ex ipsis verbis ibi loqui Aug.[m] de Praescientia absoluta operis absolute futuri; quod fit evidentius ex ipso capitis titulo: praestat in his poni usque in finem perseverantiam. Quid plura.

255. Opponit denique: Aug. c. 18. ait: "Deum praedestinasse est hoc praescivisse, quod fuerat ipse factururus. Quid ergo nos prohibet, quando apud aliquos verbi Dei tractatores legimus Dei Praescientiam, et agitur de vocatione electorum, eamdem Praedestinationem intelligere? ergo juxta Aug.[m] non latius patet Praescientia, quam Praedestinatio, quod est contra Scientiam mediam. At in 1.[is] Praescientia, juxta Aug.[m] independente à Praedestinatione, evidens est, eo nec num. Deinde vel objecta verba eamdem Aug.[i] doctrinam confirmant, ut ostendit 1: nam caput ipsum 18. sic incipit: aliquando eadem Praedestinatio significatur nomine Praescientiae: ergo non semper ac dicit Praescientiam, intelligit Praedestinationem.

256. 2: nam Aug. ipse ibidem explicans illud Pauli: non repulit Deus plebem suam, quam praescivit, sic addit: hoc, quod ait Paulus, praescivit, non recte intelligitur, nisi praedestinavit, quod circums-

taa illius loquonis ostendit: loquebat̃ m̃ de reliquijs Judeorum, qui salvi facti sunt, pereuntibus ceteris: g juxta Aug. lij præscivit indepden. est à decreto, nisi raone alicujus circunstaq limitet; uti reipsa limitat quando agit de vocaone electorum: quia tunc, cy sit opus supnale absute futurum, quod ipse Deus facturus est, circunstaa ipsius loquonis ostendit. Quod pscien innitit decreto: est m̃ pscien absuta de vocaone electorum.

257. Regula igit, quam August. tradit, hæc ẽ: Pscien aliquando innitit decro, aliquando non. Quando pscien est illorum, quæ non est ipse facturus, ut ĩ peccata, et adionate futura; tunc non innitit decro, ut cstat ex Aug. allatis nd. At quando pscien est illorum quæ ipse facturus est, ut ĩ vocao electorum, et electio quorumdam Judæorum, qui reipsa vocati, et salvi facti sunt, de quibus toto illo capite 18° agit, tunc q Scriptores Sacri utunt nomine pscien, sit intelligi Prædestinao; forte q voluerunt uti illo verbo, quod et facilius intelligit, et non repugnat veritati, ait Aug. Et actum est de Goncticis ex Scriis argutis.

258. Quæ ad ex D. Tha objicit, non magis

felicit silentio praetereo: et quia sunt propria quaedam omissa, quae D. Thomae gratis attribuit, ex quibus per longas columnas vult Scientiam mediam impugnare; et quia omnia jam sunt à nobis soluta à n. jam citato. Et tandem quia alegata pro nobis, destruunt quidquid ex mente S. Thomae construere tentet. Ad oppositas ergo rationes enervandas accingimur; quasdam à priori primis; quasdam ab inconvenienti posterius diluentes.

## Articulus 15.

## Oppositae rationes à priori.

259. 1a est: Divina Scientia non potest cognoscere objectum creatum immediate in se ipso; alias quod creatum esset objectum primarium et specificativum Scientiae Divinae; quod probatum supponit Gonetus sua d. 2. art. 1. ergo solum potest futura cognoscere in Divina ut aplicata per decretum; 2a est: quia Dei Scientia praecedens decretum est pure speculativa; consequenter non causat futuritionem: ergo mensuratur à rebus creatis: dicendum ergo est, quod ideò sunt futura, quia sciunt; non quod sciunt, quia futura; quod est probatum supponit sua d. 3. Caetera omnia satis et nos in superioribus sunt à relinquimus, ut recolenti planum fiet.

260. 3a est: nulla est Scientia, quae non cognoscat suum objectum in aliquo medio, sed ablato decreto,

nullus restat mius ad ordinatum futura cognoscenda: ergo. Si dicimus: Scientiam ordinatam efferi per modum simplicis intuitus in futura ipsa, seclusis ipsorum; insistat adversarius: ergo, ut ipse ~~fatebatur~~ independenter a decreto non haberet determinatam veritatem. Si respondeamus, habere, ut nos ostendimus; iterum instat: cur ergo non cognoscuntur a nobis, cum sint finite cognoscibilitatis? Retorqueo: est posito decreto, sunt finitae cognoscibilitatis; et obiectum Hierosolimae cetera sunt finitae ~~cognos~~ visibilitatis: cur ergo a nobis non videntur? Directe respondeo: quia non sunt sufficienter applicata: sunt in tempore distantia. Dei autem intuitus, utpote aeternus, non subjicitur tempori, et se extendit usque ad illud instans, in quo existunt vel absolute, vel ordinate.

261. ~~Arguo~~ Dico 2°: nequit cognosci futurum, nisi cognoscatur transitus ab statu possibilitatis ad statum futuritionis; sed transitus iste cognosci nequit, quin cognoscatur decretum, quod est illius causa: ergo. Respondeo: vel sermo est de futuro absoluto, vel de ordinato? Si 1m: transitus est absolutus; consequenter debet cognosci causa illius transitus absolute existens, nempe Dei decretum indifferens et voluntatem creata eligens unum prae alio. Si 2m: transitus erit ordinatus: proinde causa ejus debebit cognosci non absolute, sed ordinate existens, ut saepe diximus.

262. Ad 5am: futurum conditionatum v.g. Poenitentia Tyriorum sub conditione miraculorum Christi habet determinatam veritatem distinctam a veritate possibilium; sed causa hujus veritatis debet esse decretum determinans; decretum namque indifferens commune est utrique, nempe possibili futuro, et non futuro: ergo. Dices: quia alias nihil esset in Deo, a quo ille status participet suum esse. Respondeo, quod sicut veritas possibilis solum requirit causam possibilitatis, veritasque absolute extensa causam absolute extensam; ita veritas conditionata extensa solum requirit causam proportionatam conditionate extensam; atque quidem est decretum indifferens, et voluntas se, et indifferenter decreti determinatam ad unum, si detur conditio. Ita respondeo dicendum, statum illum conditionatum participare suum esse conditionatum a voluntate Divina, ut potente illud decernere illud sub tali conditione, ac decreto proportionato nostrae actus nobis liberi.

263. 6a propositio haec: si Deus concurrat, consensus erit, vel loquitur de concursu in actu 1° indifferenti, vel de concursu in actu 2°? Si 1um: ergo consensus ille non est determinate verus: voluntas enim nostra indifferens non magis habet connexionem cum consensu, quam cum dissensu. Si 2um: ergo tollitur libertas consensus: nam posito Dei concursu in actu 2° necessario ponitur tunc productus; imo erit nugatorius circulus: nam idem erit ac dicere:

Si Deus, et creat. concurrant, uterq concurrit: ac si diceretur: si duo homines simul concurrant, uterq concurrit.

262. Resp. omisso (quia nostra rem est) eo 2° sensu, ex quo quidem nihil contra nos sequitur, propositionem illam loqui de concursu indifferenti, et communi distinguendo: consensus ille D. est determinativus in causa conceditur; in se ipso, negatur. Nec requiritur, quod voluntas conneciatur cum consensu; alias non esset liber; sed sufficit, quod possit facere connexionem actionis scilicet, seu determinationem in actu 2°, quod millies ostensum est.

263. 7a: Scientia media est cognitio certa conditionati futuri conditionati contingentis independens à decreto; sed implicatoria est talis cognitio: ergo. Minorem probat N. Gonetus ijs omnibus, quae contra praeteritionem absolutam independentem à decreto praedicante nobis objecerat, quaeque toto praecedenti tractatu manent à nobis enervata. Quibus adde pro conditionatis specialem solutionem, et hactenus invictam, quod scilicet cum effectus sit solum conditionatus, connexus est cum conditionata causa, v.g. Si Tyrij praedicaret, et Deus haberet decretum illos vocandi tali auxilio, poenitentiam agerent. Probat 2° Aug. do-

cau̅ā, quam nec satis digeste, nec satis sincere ex ... deprompta satis demonstravimus.

266. Instabis ... si effectu ordinatè futuro sufficit esse ordinatè futura, et effectu absolutè futuro sufficit esse absolutè futura: ergo consensus erit absolutè futurus, quamvis Dei decretum non sit absolutè existens ab æterno, dummodo sit absolutè futurum in tempore. Resp. verum esse antecedens, attenta sola exigentia effectus, et necessitate causæ proximè dispositæ ad illum: quod ad futurum absolutum requiratur decretum æternum absolutè existens, hoc provenit ex specialitate causæ 1.ª quæ nequit in tempore incipere velle.

267. Instat 2.º: ergo ordinata non sunt entitas actualis; sed tamen veritas actualis contingens dicens ordinem actualem, et præsentem ad exteram pro casu conditionis, sed omnis veritas actualis contingens supponit rationem decretum 1.ª et liberæ: ergo. 3.º quia jam Scientia media non esset libera: nequit non esse libera, nisi supponat aliquod decretum, à quo libertatem participet. 4.º si conditionatè futura non habent actualem decretum, sequitur, quod voluntas salvandi omnes homines, et promissiones conditionatæ nullum decretum

aiale hent: g° Deus sine au voluntis vult oes hones salvos fieri, et promittit plura, quo quid absurdius?

268. Ad 2m disquo maior: Sp tamen veritas aialis actualite obti, nedo; actualite entis; no maior, ideoqz sufficit decrij actuale actualite obti, quamvis non actualite entis. Hoc est: ut sit veritas otingens, et ab alio satis est, quod talis sit, ut requeat ee actualis actualite entis, nisi sit actuale actualite entis decrij Dei. Quod addit de ordine actuali, et psenti, intelligendu e de psea obtiva, morali, et virtuali, non physica, ut in ostituone futuri satis exposuimus. Ad 3m dic, Scieqz mia neqz liberam ee Deo, neqz naria; sed mia int utramqz; est m otingens, et non fundat in aiali Dei decreto.

269. Replicat: g° ovenit Deo casualit: quia Deo ovenit prt inteons ejus. Infert silit: g° visio peccati ovenit Deo casualit, ovenit m prt inteons ejus. Directe negat coam: nam Sciea Dei pe non provenit ab obto illam dantes, vel negante pro suo libito; sed semel supposito obto, orit ex infinita vi cognoscitiva Dei. Quare posito obto, jam non est otingens, sed Deo naria;

sicut visio, posito peccato, quamvis Deo conveniat praeter intentionem, non convenit propter eandem detractionem sui intuitus ad obiecta omnia cognoscenda. Ad 4um non solum nego antecedens, imo et suppositum, quod nempe conditionate futura excludant Decretum Dei actuale: aliud enim est, quod ab illo non dependeant, et possint esse sine illo; et aliud, quod illud exigat. 1um asserimus; 2um negamus, et consequenter antecedentis sequelam, et consequentiam.

270. Instat denique: decretum conditionate existens non cognoscit ut pure possibile, ut est evidens; neque ut praesens, alias cognitio esset falsa; neque ut futurum: quia futuritio repugnat Divinis decretis, ut contra Suarem ostendimus, ait Lonetus: ergo nullo modo cognoscit decretum. Concessa 1a antecedentis parte, et omissa 3a, distinguo 2am: neque ut praesens absolute, concedo: neque ut praesens conditionate; nego hanc antecedentis partem, et illius probationem: nam cognitio affirmans obiectum conditionate praesens, non est falsa; quando obiectum similiter est conditionate praesens. Vellem equidem ab adversariis probari hanc propositionem; repugnat Deo hanc scientiam: si ego efficacibus vellem conversionem Judae, Judas converteretur; quam uti ~~quippe~~ per se notam relinquit sine probatione Lonetus.

271. At Scientia ejusmodi Deo non repugnare, sic ostenditur: haec est veritas certa, et infallibilis: si Deus eficaciter vellet Judae conversionem, converteret: ergo Deus illam certo cognoscit. Urgetur: illa est veritas nobis notissima, et certissima: ergo a Deo cognoscitur; alias esset veritas aliqua nobis nota, et ignota Deo. Dicet Doneturus, Scientiam illam esse naturalem, non contingentem. Sed contra ex dictis a numero jam citato; nam conversio sub decreto eficaci, si libera est, debet esse contingens: ergo Scientia de illa contingens est.

272. Hoc contra Suarius supra ostenderat, nempe decretis Divinis repugnare futuritionem, extra rem est: nam dato, futuritionem repugnare Dei decretis; quia repugnat, quod incipiant in tempore, at exsistentia conditionata non est, cur illis repugnet: nihil enim aliud est, nisi hoc, si existeret decretum, existeret consensus: ubi non dicitur, si existeret in tempore; sed solum dicitur, si existeret decretum, sive existeret ab aeterno, sive in tempore: hoc enim neque excludit, neque includit in tali hypothesi: et ideo bene potest subintelligi, si existeret ab aeterno: supponimus namque, quod si existeret, esset ab aeterno

cum nequeat incipere in tempore.

273. Profecto Doctor Exim.[us] opusc. 2. lib. 2. c. 8. docuit, Deum posse cognoscere ut futura decreta definitiva sive absuta, sive cdionata, et in illis posse e cognoscere futura nobis libera sive absuta, sive cdionata. Monet tn nd. q, n posse ee ppriè futura, sed imppriè. Rão verò ejus ê: quia prius concipitur voluntas ut potens velle hoc, l, illud, quam ut au volens liberè: q poterit prius cognosci ut volitura hoc, vel illud, quàm ut jam volens: q sic poterit e à Deo cognosci. Patet coa: quia hoc n eet fingere, sed solum pscindere, seu aprehendere n pue, in quo nullg ē inoveniens, ut et nos diximus alibi. Hic verò discursus semper supponit, decrg Dei, si sit, ęternq ēē; et si futurg sit sub hac, aut illa cditione, semper futurg ee ab ęterno.

274. Ctrar hanc doctring magno verborg strepitu impegit Goneus pro se citans religios ex Nriis, quasi hoc eet alicujus momenti ad Scieam mq. Citat P.[m] Herice; et tn iste d. 7. c. 3. fatetur, hanc ēē domesticq discong, quq sane magis hēt subtilitatis, quam utilitatis. Ei Exim. ipse cdixerat, hoc nariq n ēē ad ctroversiq psentem, sed

ad majus illius cplemtu. Idcircò liberu cuilibet relinquo, quod placuerit, in hac logicali quæstiuncula judicare.

## Articulus 16.

### 8a ratio ex directione Scientiæ mediæ.

275. Ea sic apponitur: Scientia media inventa fuit, ut Deus dirigeretur in suis decretis absolutis; sed ad hoc non deservit: ergo. Probatur minor 1°: Scientia conditionata nequit præcedere absolutam juxta nostra principia: nam ex principijs nostris sequitur, quod sicut Scientia conditionata, ita etiam absoluta est prior Divino decreto. Probatur: ideò Scientia media est prior decreto; quia pro priori ad decretu possunt efformari propositiones contradictoriæ de futuris conditionatis, quarum una debet esse determinatè vera, et altera determinatè falsa; sed etiam possunt efformari contradictoriæ de futuris absolutis: ergo.

276. In 1is non video, cur apud Thomistas non posset Scientia media dirigere, quamvis utraque præcederet: nam, juxta ipsos, ante Dei decretu de creandis rebus præcedit simplex intelligentia, et etiam visio ut imperiu; et tamen illa dirigit, visio efficit. Deinde quamvis non deserviret ad directionem; adhuc ratio esset admittenda, ut Deus cognoscat, quod quod est cognos-

cibile. Ultimus deniq; difficultas infirmus est: quia quomvis fuerint contradictoriae de futuris absolutis pro signo ante ad decretum, et una debeat esse vera; ac altera falsa pro tota reali duratione aeternitatis; at pro illo signo adhuc non intelligitur quaenam erit vera, quaenam falsa: cum pro illo signo adhuc non intelligatur, nec voluntas, nec determinatio ejus absolute extens, quae est causa omnino requisita, ut absolute determinet unum prae alio.

277. At determinate futura non possunt ire causa absolute existente: ideoque licet pro illo signo ante ad decretum neque sit voluntas, neque determinatio ejus absolute existens, potest nihilominus esse vera una determinata ex contradictoriis: consequenterque potest a Deo cognosci. Ex quibus ad argumentum, data maiori, nego minorem, et probationem ejus; cujus probationis nego maiorem: non in ea est ratio; sed quia obiectum scientiae mediae non potest a causa existente absolute; coeterumque neque a decreto libero absolute existente.

278. 2º probat adversus illam scientiam mediam: Deus per simplicis intelligentiam scientiam dirigit in suis decretis: per illam in comprehendit suam omnipotentiam, ac efficaciamque illimitata, et infinita auxilia efficacia, quibus potest compellere et rebelles voluntates, ut ait Ecclesia: quis sit tam impie demens ut di-

cat, malas bonas voluntes, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonas non posse convertere? Ut S. Aug. in Enchir. c. 98. Addit e longissimus alius Aug. textus ex homil. 23 in Jo, ubi docet, quod omnes circunstantias loci, temporis, sociorumque, a Deo dantur.

279. Respondeo negando maiorem: quia simplex intelligentia solum proponit potentiam consensum; non autem discernit, an ponet, vel non ponet sub auxilio: unde si vi illius cognitionis Deus decerneret consensum, sequeretur e duobus unum, aut decretum exponi frustrationi, aut a Deo conferendum nimis detrahi ad consensum, qui propterea liber non esset, sicque frustraret verum de consensu libero. Ad eas authoritates dic, Deum utique compellere posse et rebelles voluntes, quando, et ubi voluerit: nam quando, et ubi voluerit, habet auxilia efficacia praevisa, quae Deus possit conferre. Quod si talia auxilia non haberet, nec vellet, nec posset velle voluntatis conversionem. Ultimus Aug. locus minus urget, nemo enim negat, omnia nobis donari a Deo misericorte, ut ipse Aug. exposuit alibi.

28o. Instabis; nam inde sequeretur, posse esse creaturam adeo rebellem,

quę restitura eêt oibus auxilijs, coent, q Deus non posset illam per merita predestinare; hoc a absurdissimũ ee, quis n videat: ut m ait Augus in Enchirid. c.e 97: ubi ẽ illa Oipoa, quę in Cęlo, et in terra oia quęcumq voluit, fecit? Instãa hęc dificultatem innuit sanè gravẽ ad tractatus de Grãa, et Pdestinaone ppriè spectantes. Quidã ex Nris quamdã necessitatẽ vagam metaphcã agnoscunt in tota colleone auxilior̃, et circunstãar̃ ita, ut n possit crea oibus, et singulis resistere: proindeq nulla erit creãalis, quę nequeat à Deo per merita predestinari.

281. Alij a melius, et frequentius duo asserunt. 1m casum ee moraliẽ impõlẽ; et hoc sufficere ad veritem locor̃ Scripturę, et P.P. 2m in quibus sępè absurè dicit impõle, quod solum moraliẽ impõle ẽ. 2m attentis rerum eeis metaphicis, casum ee põlem, in quo crea aliqua previderetur dissensura oibus auxilijs, quęq à Deo n posset pprimè predestinari, quamvis posset põa remota, si videlicet ipsa, ut potuit, assentiret. Hoc absurdũ debet reputari, quod hoc Deus n possit pprimè: hęc namq n põa orit ex infinita Dei pfeone, quę creaturis comunicabilis ẽ, le sub ceptu li-

bertatis.

282. Nec insuper ē contra supremum dominium, quod per nullam vocationem possit ab eo rebelli creatura liberum obtinere consensum: non enim est contra Dei dominium, non posse pro sua libertate facere, quod extat illud extremum, cujus extremum liberae detractioni reliquit: si enim Deus (ita manet consensum) vult, creaturam à nemine detrahi ad consensum, sed proprio, pleno, et perfecto libero arbitrio potiri; et consequenter vult, liberum creaturae arbitrium esse ad faciendum, quod ipsi placuerit, nulla alterius interveniente detractione; quid mirum, quod voluntas aliqua possit auxilijs omnibus resistere, cum haec potestas ad plenitudinem arbitrij, sibi à Deo collati omnino pertineat?

283. Augustini verba (quae quidem sunt instantia urguentis contra illud Matthaei 23: quoties volui congregare filios tuos, et noluisti) non urgent: nam Deus semper facit quaecumque vult, numquam quod vult, quod facere non potest: sicut apud contrarios, nec vult, nec velle potest reprobare per se [illegible] Angelum in instanti suae Creationis. Dices adhuc: melius sentit de omnipotentia sententia negans

talis casus solius: ergo ea est præferenda. Negatur ans: quia in contraria sententia solum apparet Dei dominium supra nos ad nutum nostrum, et juxta illam nullus esset liber.

284. Utraque solutio confirmatur ad hominem: non est contra perfectionem Divini dominii, quod neque proximè, neque remotè, neque antecedenter, neque consequenter possit Deus reprobare per demerita, imò juxta plures Thomistas, neque prædestinare per merita Angelum in primo suæ creationis instanti, quia nempè, juxta ipsos, caruit libertate ad peccandum, et juxta plures, etiam ad merendum: ergo nec erit inconveniens in eo, quod Deus non possit primum rebellem illum creatum convertere. Consequentia fluit: Deus siquidem non minus est Deus creatus pro uno instanti, quam pro reliquis omnibus.

## Articulus 4.

## Non est ratio ex inutilitate Scientiæ Mediæ ad concordiam creatæ libertatis cum Dei Gratia.

285. Magister Gonetus suo n. 103. ostendit Scientiam mediam ad prædictam concordiam inutilem omninò esse. Citat pro se plures ex RR. Theologis, et censuras plures contra sententiam nostram. De censuris satis in Semi Pela-

giano latis, et in nos perspicue [illegible] jam nobis curandum: quam curam ipse pro nobis suscepit celeberrimè gravioribus subjiciens censuris audentes filibus convitijs Societatis doctrinam denigrare; et eam magnis, iteratisque laudibus extollens. Oraculis Apostolicis magis, quàm linguis garrulis est credendum.

286. Ubi vero fidem ea processit et D.D. unus pro reliquis approbavit. Citat igitur P. Azorius lib. 1. Instit. mor. c. 22. q. 2a. dicentem: pauci e Iuniores Theologi fortassis, ut voluntatem nram liberam faciat, faciunt sacrilegam, dum negant, Deum opera nra bona praedefinire, addit Gonetus, hoc dixisse contra Scientiae mediae Defensores. Ut assolet, fallit. Tres ibi sententias refert Azorius. 1am dicentium, Deum nulla opera bona praedefinire; et in hanc profert ea verba. 2a docentium, Deum praedefinire omnia opera bona, non mala; et hanc ~~item~~ tuetur ipse P. in hac. 3a asserentium, Deum praedefinire etiam mala; et hanc eodem P. rejicit.

287. Postmodum millies repetit, praedefinitionem hanc non laedere creatam libertatem: quia Deus offert auxilia congrua, opportuna, idonea, commoda &a, ut loquuntur Scientiae mediae Doctores. Quaero nunc: estne idem praedefinire

ac physice predetrare? Minimè, neutiquam, nequaquam. Ferè tota Societatis Schola predefiniones admittit ad bona opera; et tamen tota, tota negat physicas predetraones. Quis deinceps Gonetico acquiescat sensui, cum toties falsum egerit Vetatorem?

288. Iam sic ex predicto capite nos impetit citatus Magister: Aug. ad preffatam concordiam numquam fuit usus Scientia media: ergo quia ad illam est inutilis. Antecedens probat I: nam P. Molina in Concordia fol. 187. inquit: quod si ea data, et explanata fuisset ab Aug., nec Pelagiana, nec Lutherana heresis fuisset exorta. Addit Gonetus: quam prudenter, et sapienter hec dicta sint, judicio prudentis Lectoris relinquo. Infertque: ergo iuxta Molinam Aug. non fuit usus Scientia media ad concordiam gratie cum libertate. Sugillat et P. Vasquez; quia dixerit Iª p. d. 67. c. 4, Scholasticos antiquos nil de Scientia conditionata scripsisse: quid igitur mirum; si nos alias ponamus, cujus mentionem non fecerunt, neque negaverunt?

289. Respondeo negando antecedens: nam Aug. semper reliquit Semi-Pelagianis Scientiam mediam ab ipsis afferram, solumque impugnavit errores, quos ex ipsa

pperq colligebant, ut ad oculq hemus ostensum: et illâ Sciêa utit Deus, juxta Aug.m ad afferenda auxiliâ congruêa genio, ac circumstaîs liberi arbitrij. Antis pbatio nulla est: nam P. Molina non negat, eam Scieq ab Aug.o edoctam, sed solum asserit n̄ dinô explicatam. Patet ex Molina ipso in eadem concordia juxta editionq Antuerpiensem anno 1595. folio mihi 228, ubi negans Scieq hujusmî concedendq êe aq Xp̄ti Dn̄i, licet in Deo reperiat, subdit: Deo @ à Jeronim, Aug.o et alijs P.P.s tribuit hec Sciea &a.

29o. Quod si ob ea, quq dixit temeritâs nota inurit à Goneto; cur nos et ipsius modestiam vel extollat, vel agnoscat saltq, quâ immediate ante sese ibidem explicat, nempe: nos pro nrâ tenuitate raonq totam conciliandi libertem cum Dinâ, graa .... q tradidimus &a. Quod si iterq id audaciq, ac superbiq tribuitur; comitq habuit Magistrq Bañez 2a 2ae q. 1a art. 7. dicentem: novissimi D.D.s fideles Patrq vestigijs insistentes in quibusdam expressionq intelligeq ssequunt, quam antiqui Patres assequuti fuerint; excipimus Apostolos. Et tn̄ Molina sub dubio de solo Aug.o loquens superbie; Bañez @ de oibus idem assertive pronuncian-

modestiæ cunctis erit exemplar! Bone Deus!

291. Quod si denique adhuc adversarij non acquiescant? Quid nos? ... si P. Molina (quod falsum est) Aug. mentem non fuerit assequutus, evolvant, et legant oēs nrōs ... remonstrantes mentem Aug. pro concordia cujusmi per Sciēa-mia; adeo ut P. Fonseca, quem cum Molina, et Vasquio carpere solent, dicat tom. 3. Metaph. lib. 6. c. 2. q. 4. s. 5. infinita pene esse loca, in quibus ab Aug. et alijs P.P. perspicue traditur, et plane adstruitur scientia conditionata ante oē decretum.

292. Immerito præterea sugillatur Vasquez. 1. quia non de P.P. sed tantum loquitur de Scholasticis, qui solum à temporibus Molinæ, quibus de hac Sciēa in Scholis cepit controversia, ex professo de ipsa scripsere. 2°: quia solum ibi agit Acutiss. de nomine Sciēæ-miæ, non de re ipsa; ut evidenter ostendunt verba, quæ immiate subjicit, et ab objiciente subdole subjicientur: dissentio hæc vocum est, non rerum: atque in hac re varie loqui, nam multum refert: quo non ē multum de illa curandum. Remvero ipsam ibi probat larga Scripturæ, et P.P. eruditione; ejusdem ... eximinis ... ... Magnus Banez lib. V. responsionum. c. 5. n. 26, ibi: Scholastici antiqui nil omnino de ... Sciēa ... sub ... ratione

meminerunt: ~~ubi~~ unde non mirum, quod nulla fecerint mentionem decreti subordinati.

293. 2° probat idem ans: juxta S. Aug. l. contra Julianum c. 8: quaestio de Gratia, et libero arbitrio difficilis est: et ideo recurrebat semper (gratis ait Gonetus) ad inscrutabilia Dei judicia; atqui, juxta nos, ista concordia per Scientiam-Mediam facillima est: ergo pro ea numquam Augustinus recurrit ad Scientiam-Mediam. Majorem libenter concedo; at Goneticus addit, minorem libentissime nego: Augustinus enim ad inscrutabilia Dei judicia solum recurrit pro quaestione ista: cur scilicet iste sit electus et non ille? Pro libertate conciliandà cum Dei gratia recurrit semper ad haec duo principia: 1m Deum conferre gratiam illam, quam praescivit voluntati congruere. 2m illam gratiam dictari ad operationem per ipsam voluntatem; ut ex superius stabilitis satis superque constat.

294. Minor insuper falsa est, nisi velit adversarius fateri, omnia Thomistica argumenta tum contra Scientiam ipsam, tum, ea supposita, contra illam conducentia ad libertatem, et praedestinationem levia esse, facillimeque solubilia: DD. ergo nostri difficultatem hanc agnoscunt gravissimam; sentiunt tamen melius solvi per Scientiam-mediam, quam per physicas Praedeterminationes. Tandem sub eadem illa mani

subsumo sic: sed juxta [iuxta] Thistas, ista conciliatio per
praemotionem facillima est; quia juxta ipsos, tantum
a ut praemotio libertatem laedat, quod potius illam
causet, perficiat, compleat &c.: ergo Aug. pro suismet concordia
non recurrit ad praemotionem physicam.

295. Instat: ex Augu-
stiniana conciliatione gratiae cum libero arbitrio plures
fideles fuerunt turbati, et ex Semi-Pelagiani dixe-
runt laedi nostram libertatem, esse quibus vocatis occasionem ne-
gligentiae, et non vocatis desperationis; ibus inutilem
fore exhortationes, et similia; atqui ex gratia solum
ab extrinseco efficaci ratione praescientiae consensus conditionati nil
horum sequitur: ergo Aug. usus fuit gratia ab intrinseco effica-
ci. Majorem tradit praecitatus Molina, et minor
est doctrina nostra.

296 Concessa majori de turbatione occasio-
nata, non causata ex Aug. doctrina, nego consequentiam. Illa namque
turbatio turbatis fuit, non ex eo, quod Aug. doceret gratiam pro
determinante ad unum; sed quia Massilienses ipsi illam
admittebant, nec unquam gratiae infusionem agnoverunt:
et inde, quodlibet opus ex gratia ortum, non liberum
dicebant. Docebat igitur Aug., sic opera meritoria de-
bere esse ex gratia secundum est Dei propositum. Opponebant

Hæretici, hoc repugnat; quia si si meritoria sunt libera; si a sunt libera, nequeunt esse ex gratia secundum Dei propositum: talis enim gratia libertatem tollit; vel si non tollit, manet frustrabile Dei propositum: indeque inferebant absurda illa, quæ recte inferunt, supposita gratia ab intrinseco eficaci, et illius necessitate ad meritum.

297. Aug. verò contra clamabat: nec gratiam libertatem tollit, nec Dei propositum esse frustrabile. 1m probabat: quia gratia non est determinata ad unum; imo quod ad unum determinat, reliquit Deus in nostra potestate; et ideo vocat, quando, ubi et quomodo, scit congruere vocato, ut vocantem sequatur. 2m probabat: quia Deus non concipit propositum antequam præsciat, quid sub illa vocatione voluntas aget: nam quamvis præscientia stare possit sine proposito, at propositum stare nequit sine præscientia. Quæ omnia nobis sunt evidentia ex superius allatis.

298. Hæc igitur fuit turbationis occasio: quia judicabant, non posse componi hæc duo: quod scilicet Dei propositum esset infrustrabile; et tamen nihil liberæ potestatis esse detrahere operationis sub gratia. Alia turbationis occasio fuit: dicebant enim, ~~quia~~ si Aug. docet, quod Deus sine meritis, aut demeritis naturis, cujus vult, miseretur, et quem

vult, indurat; quatenus his, et n̄ illis dat grām congruentem: ergo Deus erit injustus Personarum acceptor, et pro hujus solutione recurrebat Aug. ad inscrutabilia Dei judicia; Haeretici vero ad merita naturalia jam absolute, jam conditionate praevisa. Argumentum denique retorque: Massilienses judicabant, quod juxta S. Aug. doctrinam n̄ poterat certa ēē praedestinaō; atqui per grām ab intrinseco efficacem erat certissima: ergo illam Aug. n̄ admittebat.

299. Instat iterum: Faustus Rhegiensis (Semi-Pelagianorum Patronus) conciliabat libertatem creatam cum Divina praedestinatione compraescientia futurorum consensuum; ideoque semper inculcabat illud, nisi praescientia exploraverit, praedestinaō nihil decernit; sed Aug. illi opponit; ergo. Retorque: Calvinus ad certitudinem praedestinationis requirebat grām ab intrinseco efficacem; sed Aug. illi opponit: ergo quia ad id n̄ requirebat grām ab intrinseco efficacem. Dist. directe maiorem: per praescientiam futurorum consensuum naturalium, concede: per praescientiam futurorum consensuum sub ~~praevisi~~ conditione gratiae, nega maiorem.

300. Ipse ostendimus, hos Haereticos docuisse, quod bonis viribus naturae per opera jam absoluta, jam conditionata gratiam mereri, et praedestinationem: in quo quidem errabant. In illa vero oppositione sanctorum modo intra nullus ē

error: sed Aug.i Doctrinal v.g. p̃destinaõ ẽẽ ñ pôt sine p̃sciea. Dixi sano modo intlã: nam si per Sciẽam exploratricẽ intelligat, quæ cũ labore, et quadam anxietate aliquid investigat, hanc Deo negamus; nec ejusmi est Sciea ſlia; quia Deus ab ẽterno unico, et simplici intuitu, quidqd quælibet crea rationalis pro quovis statu operatura, l, non operatura eet sub quacumq conditione poli ad eã conducente, certo, et infallir cognoscit ex summa vicã intlis Divinæ determinaõne ad ẽẽ cognoscibile cognoscendũ.

301. Instat aliq: juxta

Sc. Anselmu de concord. c. 1o: quoniam quod Deus vult, ,,
ñ pôt ñ ẽẽ, cum vult homis voluntatẽ nullã prohiberi ,,
necessitate ad volendum, l, ad nollendũ, et vult effectũ ,,
sequi, tunc necesse ẽ, ẽẽ liberam, et ẽẽ quod vult: ,,
ergo efficaa gratiæ procedit à summa efficaa Divinæ voluntis, quæ non solum vult actum, sed libertatem ejus: ergo necesse ẽ, quod sub illa actus sit liber: ergo ut aus liber sit, Scieã mia oino superfluit.

302. Respdeo, quod quoties velit aũ nrũ liberũ, infallir ponet aus liber noster; implat
ad, quod velit Deus liberũ ẽẽ per præmoonẽ: sicut implat
amor liber per visionẽ beatificã: et ideo requit Deus velle.

ay liberu sub pmoone; sicut nec amorz liberz sub beatifica visione. Deus q volens acty liberz, et conferens pmoonz eet sibi otrarius, destrueretq id ipsz, quod vellet. Inde summa eficaa Divj voluntis n ositit in collaone pmoonis, sed in eo, quod quando vult Deus acty nrj liberz, jam est certissimus de medio pxportionato voluntati, et ejus liberti attemperato, per quod dipoa sua certissime assequit acty nrj liberum: quia juxta Aug.[m]: pdestinao nequit ee sine efficia.

3o3. In ultima coa fallit adversus: nos m n requirimus Scia-mia pcise, ut aus sit liber; sed pcipue, ut Deus certissimus de eventu futuro sub medio indiferenti non oferat auxilia, aut destruentia libertem creatam, aut eco modo. Quappt n intellecta Sciamia; posset intelligi aus liber, si videlicet det auxiliu indiferens; cterj eet Dei maxima impfco, quod auxilia dare non pcsius debent. Alio alias alibi solutar.

3o4. Jam ex dictis hic pcipue, et pcedenti articulo triplicem in Schola nra sinceissimam oclusionz deduces. 1.[a]: Scia-mia utilis e imo nara, ad ociliandq eficacq Divj graj cum liberte voluntis creay. 2.[a]: utilis &c. imo naria ad ociliandq certudi-

nem Divi Praedestinationis cum libertate voluntatis creatae.
3a: utilis tandem est, imo et necessaria, ad dirigenda Dei
decreta praedefinitiva actuum salutarium electorum.
Prima probantur ex abunde dictis.

305. Probatur Na: non efficacia gratiae
et libertas voluntatis creatae inter se conciliantur, si haec
duo concilientur inter se, nempe gratiam in actu vel ex-
pectatam summa infallibilitate connexam esse cum voluntatis
consensu, et voluntatem adhuc posset pro suo arbitrio con-
sentire, vel, non consentire, etiam in sensu composito gratiae; atqui
haec duo vel evidenter conciliat Scientia media: ergo. Patet 1a mi-
noris pars: quia sic intellectus Divinus novit, consensum esse futurum
sub conditione talis inspirationis: ergo talis inspiratio summa
infallibilitate connexa est cum consensu voluntatis in talibus
circumstantiis positae: tanta enim infallibilitate connexa est ea inspi-
ratio cum consensu voluntatis in talibus circumstantiis positae, quanta
infallibilitate ab intellectu Divino cognoscitur consensus fu-
turus sub illius conditione.

306. Patet etiam minoris ejusdem 2a pars:
sic enim Divinus intellectus novit consensum futurum sub conditione
talis vocationis ex se requiditabilis, et compossibilis cum negatione
consensus: ergo voluntas, accepta ea vocatione, adhuc potest pro
suo arbitrio consentire, vel, non consentire, etiam in sensu composito talis

vocationis: poterit in illa repudiare, seu illi resistere, et cum ea dissensu operari: quia per Scientiam mediam Deus illam manifeste tenet, et gratia efficax summa infallibilitate onexam esse ~~cum~~ voluntatis consensu, ad quem datur; et nihilominus voluntatem posse pro arbitrio consentire, vel non consentire in sensu composito gratiae.

307. Ratio, est à priori est: nam gratia efficax, si detur, ita cum voluntate operatura est salutarem consensum, ut non sit operatura infallibiliter, nisi quatenus datur ex directione summe infallibili, nempe Scientiae mediae: proindeque operatura sit summa quidem infallibilitate, sed ipsi adveniente. Infallibilitas autem extra, quantacumque sit, intrinsecam gratiae indifferentiam, et repudiabilitatem impedire non valet. Hactenus utilitatem, necessitatem et brevitatem ostendimus.

308. ostendit, inquam; gratiam efficacem (ut agentes de auxiliis, Deo dante, ex Augustino statuemus) consistit in interna Dei vocatione, seu inspiratione; non in praedeterminatione physica Banneziana: et ut scilicet efficacia gratiae cum voluntatis libertate requisita ad merendum, et demerendum in statu naturae lapsae, duo sunt conciliandam in inspiratione efficaci, absoluta scilicet infallibilitas, et intrinseca repudiabilitas; atqui Scientia media seclusa illa duo conciliari nequeunt in inspiratione efficaci: ergo Scientia media necessaria est

ad prædicta concordiæ.

30. Probatur subsumpta minor: ut inspiratio efficax simul sit absolutè infallibilis, et ex se repudiabilis, requiritur, ut non sit absolutè infallibilis a se, et ab intrinseco, sed tantum ab extrinseco; sed nequit esse absolutè infallibilis ab extrinseco, Scientia media seclusa: ergo. Major patet: nam inspiratio efficax absolutè infallibilis ab intrinseco esset intrinsecè irrepudiabilis, et cui voluntas non posset pro arbitrio resistere, quod est contra Concilia. Probatur minor: talis nequit esse, nisi per denominationem extrinsecam petitam à Scientia illa, qua Deus infallibiliter præscit voluntatis consensum futurum esse sub conditione talis inspirationis ex se repudiabilis; quæ alia non est, nisi Scientia media: ergo.

31. 2a conclusio probatur quoad utilitatem: Prædestinatio juxta Augustinum est Præscientia, et præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur quicumque liberantur. Hinc Prædestinationis certitudo perfecte conciliatur cum libertate creata, si prædestinatio dicatur esse præparatio internarum vocationum absolutè infallibilium, et tamen ex se repudiabilium, compossibiliumque cum negatione consensus salutaris, ad quem alliciunt; atqui per Scientiam mediam hæc duo facilè in prædestinatione conciliantur, ut constat ex nuper dictis pro 1a conclusione: ergo Scientia media utilis est ad conciliandam cer-

tudinis Divinae praedestinationis cum libertate voluntatis creatae.

311\. Major videtur innegabilis: nam praedestinatio, quia est praeparatio vocationis absolute infallibilis, absoluta infallibilitate finem suum assequitur, nempe salutem electorum. Deinde quia est praeparatio vocationis ex se repudiabilis, relinquit voluntati electorum expeditam facultatem consentiendi, vel non consentiendi pro arbitrio, et in sensu composito inspirationis ad consensum allicientis. Quo est facile capies celebre illud Aug. effatum, si non es praedestinatus, fac, ut praedestineris.

312\. Probatur quoad necessitatem: nequit conciliari infallibilis certitudo Divinae praedestinationis cum creatae voluntatis libertate, nisi inter se haec conciliendo, absoluta scilicet praedestinationis infallibilitas in assequendo fine suo, et expedita voluntatis facultas consentiendi, vel non consentiendi pro arbitrio, et in sensu composito vocationis ad consensum; sed haec duo conciliari nequeunt, nisi praedestinatio dicatur esse praeparatio internarum vocationum simul ex se repudiabilium, et summe infallibilium, ut per se liquet; et aliunde praedestinatio talis dici nequit, nisi beneficio Scientiae, qua Deus summa infallibilitate praescit liberam futuritionem salutaris consensus sub conditione talis vocationis ex se repudia-

bilis, quae procul dubio e Scientia media: ergo haec necessaria est ad praefatam concordiam.

313. 3a tandem conclusio probatur quoad utilitatem: decretum praedefinitivum actus salutaris illud est, quo Deus absolute, et efficaciter vult, ut actus salutaris non modo fiat, sed etiam libere fiat; sed Scientia media aptissima est ad dirigendum ejusmodi decretum: ergo. Ratio minoris: nam Scientia illa est, qua Deus summa infallibilitate praescit, quod actus salutaris non modo fieret, sed et cum expedita ad utrumque facultate fieret, si voluntas tali, vel tali modo vocaretur.

314. Probatur quoad necessitatem: ut Deus sapienter praedefiniat actum salutarem, debet ratione prius, quam illum efficaciter velit, habere in sua potestate, et scire se habere in potestate sua media, quibus adhibitis, actus salutaris non modo fiat, sed etiam libere fiat; sed Scientia haec alia nequit esse, nisi Scientia media, ut considerandi patebit: ergo cum Deus nequeat, nisi sapienter velle id omne, quod vult, praedefinire nequit actum salutarem, nisi ratione prius absolute infallibiliter praesciat, actum salutarem eminenter et libere futurum esse, sub conditione talis inspirationis ex se resistibilis. Haec autem Scientia est Scientia media, quam defendimus: ergo ea necessaria est ad dirigenda Dei

decreta prædefinitiva actus salutaris.

315. Resp. Deo sapiens (prout ipsum decet) actum salutarem decernenti natio præluceat scientia, quia infallibiliter præscit actum salutarem non modo possibilem, sed et futurum sub conditione talis vocationis, seu inspirationis: atqui ei natio præluceat vel scientia actus salutaris futuri sub conditione vocationis ince irrepudiabilis, vel scientia actus salutaris futuri sub conditione vocationis ince repudiabilis. Sed ei non præluceat 1.a ergo 2.a, quæ est scientia media. Ratio subsumptæ: nam si 1.a illa esset scientia actus salutaris, ut natio futuri: esset non scientia actus salutaris futuri sub conditione vocationis ince irresistibilis; adeoque antecedens determinantis ad unum: ineptus ergo esset ad dirigendum decretum Dei volentis actum salutarem liberè fieri, hoc est, sine antecedente ad unum determinatione. Hanc triplicem solutionem ab objectionibus liberorum in superioribus habetis. Nunc ad ab absurdis.

## Articulus 18.

### Quot absurda nobis objiciant.

316. Plura quidem congerunt adversarii, sed frustra. 1.m est: Scientia media favet errori Semi-Pelagianorum. Probatur: principia supernaturalis affectio voluntatis applicans intellectum ad

q credendi e initium Fidei, sed tn, juxta nos, non fit per grãam: ergo Deus illos providens providet eam ẽe à nãa, ñ a grãa. Rão minoris: quia grãa ñ detrat ad illos piam affectionem, sed potius detrat à voluntte. Hujus objeconis meminerint Historiographi dolentes maxime, quod nos ipsis objiciamus similiter physicam Pdeterminationem Calvinistarum, et Jansenistarum erroribus adfavere. Par pari referendum. Respondeo ergo negando assumptum, cujus pbaonis sequela mari, nego minorem, ad cujus pbaonem patet ex saepe dictis.

317. Instant: q Heretici dicebant: ideo Deum eligere hos, et reprobare illos; quia fines uniuscujusque pviderit, et sub ipso grãae adjutorio, in qua futurus eet voluntte, et actione praescierit, ut ait S. Prosper ad finem epistolae. Respondeo, Hereticos, ut ex ipso Prospero manet ostensum, ñ admisisse opera meritoria ex grãa, sed ex nãa. In his q verbis solum asserit ipsos, retractatis prioribus opinionibus, docere, quod q si opera fiant ex grãae adjutorio, ppt illa tn ordinate pvisa Deus hos eligit, et illos repbat; quod erroneum ostendimus.

318. Instant adhuc multifarie. 1. nos more Pelagianorum extollimus liberum homi-

arbitrij, et extenuamus vim grae. 2°: facimus grāq voluntī pedisequam, et more Semi-Pelagianorum 1as in ojū salutari ptes attribuimus ~~liber~~ voluntī creatę. 3°: eorūq more de medio tollimus omnem gratuitā electorū ā reprobis discreonē. 4°: cū Pelagianis tollimus distionē statuū, in quorū uno voluntas ante peccū vīlk robusta fuerit ad vitandū malū, et bonū faciendū; in altero vero post, et ppt peccū ægra sit, et imbecillis in ordine ad utrumq.

319\. 5°: cum ijsdē negamus, bona merita homis ēē dona Dei. 6°: cum ijsdem ɔtra Doctorē grāę Augm negamus grāam, quę à nullo ~~a~~ duro corde respuitur, quāq Deus facit, ut velimus, et faciamus. 7° deniq cū ijsdem ɔvenimus in notione liberi arbitrij ē pro statu psenti naę lapsę. At facile dicta, facile ɔtemnunt. Oīa sunt falsa, nec alia responsione digna; cum ex superius traditis sint oīmodē falsitatis ɔvicta. Breviter nihilominus singula diluamus.

320\. Nego 1m quoad utramq ptē. Pelagiani quidē extollebant liberū arbitriū, negando sclt necessitatē interioris grāę, et maximę inspiraonis, ad operandū bonū et malū vitandū in psenti statu; et

statuendo ad utrumq sufficere externam gratiam legis, et doctrinæ, ad quam revocabant exempla Christi; et si tandem aliquando visi sunt admittere internæ illustrationis gratiam non ad posse simpliciter salutariter operari, sed tantum ad facilius posse eam admiserunt. Quid hæc cum sanissima doctrina nostra?

321. At dices: illi extollebant liberum arbitrium, negando, illud esse in præsenti statu indigere interna inspirationis gratia ipsum præterante; et asserendo, illud adhuc habere vim se ipsum determinandi ad opera pietatis sub gratia repudiabili. Respondet noster Simmonet, et nos cum ipso: hoc totum esse merum Jansenij commentum. Dices iterum: denegantes inspirationi victrici vim præterandi voluntati contradicimus Aug. Respondeo, nos prævenienti gratiæ denegantes ejusmodi vim præterminativam, quippe excludentem omnem indifferentiam activam voluntatis, non Aug., sed Luthero, Calvino, et Jansenio contradicere.

322. 2am esse nego quoad utramque partem: nam ex dictis abunde constat in nostra sententia non voluntatem gratiæ, sed extra gratiam in omnibus præire voluntati; atque adeo non gratiam voluntatis, sed extra voluntatem gratiam in omnibus esse pedisequam. Nego esse

3^m nam, juxta nos, gratuita illa discreo Deo prorsus tribuenda ē tamquā cāe ppalioni, et nāe priu. influenti. 4^am nego: imò Scia mia maximè supponit eam statuy distiong: n̄ m̄ pscit liberam futurionē operis salutaris pro statu nāe lapsi, nisi sub ɔditione potentioris grae (quamvis n̄ pdeterminantis) hoc ē, non modo illustrantis intlly, sed ɔ voluntē immiatè adjuvantis, erigentis, sanantis &a, de qua suo loco.

323. Nego 5^am: nam, juxta nos, ōe bony honis merity, ɔ inchoaty, ē ex interiori Dina grā gratuito ppparata in aeternū, et gratuito in tempore à Deo donata: proindeq ōe bony honis merity dony Dei ē. 6^m nō: nam cum Aug. graam admittimus, quē à nullo duro corde respuit, (quamvis posit antecedenē respui) graam scilicet inspirationis, qua Deus facit, ut velimus, et faciamus, non voluntē pdeterminando ad uny, sed tangendo cor hōis, quomodo illi' apty ē, ut ex ppria electione velit, et faciat opus salutare.

324. (A) 7^m deniq respondeo, juxta nos, liberū hōis arbitriū pro statu nāe lapsē ɔsistens non in facultē volendi pcisè sub judicio indifferenti,

ut volebant Jansenius, sed indifferentia activa, seu in proxima facultate se ipsum determinandi ad quamvis contradictionis vel contrarietatis partem. Hoc etiam fatemur Pelagiani dicebant; at in hoc minimè errarunt, sed in eo, quod ultra asserebant, nempè hanc activam voluntatis indifferentiam talem esse, ut ad bonum faciendum, et malum vitandum non indigeret voluntas ulterioris gratiae adjutorio ipsam immediatè, et intimè adjuvante; in quo ab ipsis longissimè distamus. Desinant igitur adversarii in alienam domum ignem jactitare, quem in suam vix possunt extinguere.

325. 2um adjurdum: Scientia media tollit à Deo rationem causae 1ae Physicae: nam juxta illam, futurus ordinatum habet suum esse determinatum independenter à Dei decreto. Nego sumptum, et ex supra dictis ad probationem dico: quod sicut illud esse ordinarium est non absolutum; sic nec requirit decretum actuale nunc existens, sed ordinatum, seu existens ordinatè. Dices: ex ordo ille ad existentiam, per quem differt à puro possibili, est ordo essentialis Dispositio: est ordo physicè essentialis non: moralis, et aequivalens, concedo. Patet ex dictis propositione absoluta. Replicas: si decretum ordinatum existens sit indifferens, voluntas creata determinabit; consequenter Deus non erit primum determinans. Respondeo, Deum primum esse determinans: non quia vel decreto.

nãq liberã determõnq, sed quia prius plura determinat neque nos resistere, sive concursu cooperare, suamq gratia nobi- negare.

326 3m: Scientia-media tollit à Deo ratione liberi. Pr. 1: quia, juxta illa, Deus non est causa prima nãq liberã determõnis. 2°, quia juxta nos, Deus determinat ad individuationem actus, non vero ad speciem; creatura vero ad speciem, non à ad individuationem: ergo Deus ut liber non attingit perfectionem, quae est specifica, sed ignobiliorem: ergo Deus non se habet ut 1us liberis rationis specificae. Nego assumptum, et 1m ejus probationem: nãq ipsa determinatio creaturae à Deo est immediatè effective, quamvis non determinative. Ad 2m patet ex dictis in Physica circa Dei determinationem quoad individuum. At dicis: Deus operationem nãq non eligeret: ergo non est 1m eligens. Contra: Deus illam vitaliter non elicit: ergo non est 1m vivens. Respondeo: esset Dei imperfectio maxima illam vitaliter agere: quia sic viveret per aliquid creatum. Respondeo similiter: esset Dei imperfectio illam physicè predeterminare: quia sic nobis non relinqueret libertatem.

327 4m: Scientia-media tollit à Deo supremum dominium. Pr. 1: quia non posset Deus pro suo libito vertere hominis voluntatem, quando ubi, et quomodocumque voluerit antecedenter ad omnem coram determõnem: sicut non nn

supremus Dominus Rex ille, qui non posset praecipere suis subditis, nisi quod praescierit ipsos sua sponte facturos; quod insuper est contra D. Thom. asserentem Deum magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas.

328. Prob. 2°: non quodcumque est contingens, et importat perfectionem realem, non potest existere nisi pro divina determinatione efficaci; sed Scientia media est quid contingens, et importat realem perfectionem: ergo si existat independens à Dei decreto efficaci, exit contra Dei dominium. 3° prob.: nulla creatura potest absolute existere, neque a rerum natura absolute excludi, nisi interveniente aliquo Divinae voluntatis exercitio absolute existente, sive electivo sive permissivo; sed stante Scientia media, aliqua creatura excluderetur ab existendo absolute, nullo interveniente exercitio Divinae voluntatis: ergo Scientia media est inneg[a]bilis.

329. Et minor ostenditur: nam posita hac veritate, si existat auxilium a, Petrus non consentiet, (quae quidem veritas simul cum illius Scientia media datur, apud nos, independens à quolibet exercitio Libertatis Divinae) verum est, non existere simultatem auxilii a, et consensus. Tunc sic: independens ab exercitio Dei libero intelligitur sufficienter exclusa simultas illa auxilii,

et consensus Petri, qui simultas est aliqua crea vera, et realis. Constat ans: nam ab hoc anti, si extat auxilium a, non extet consensus, recte valet: ergo non coexistunt auxilium a, et consensus.

330. Ad 1m respondeo, negando assumptum, et 1m ejus probationem: nam Deus in sua omnipotentia habet infinita auxilia, quibus potest quidquid voluerit; nec velle potest operationem liberam, nisi servando a libertatis jura. Rex autem ille non habet infinita media, quibus possit facere, ut subditi recipiant velint. Augustini dictum verissimum est: nam in omnipotentissima Dei potestate est collatio auxilii congrui, quod non est in potestate nostra. 2a probationis major est universalis falsa, solumque vera de re contingenter creata, qualis non est illa scientia; quae cum identice sit Deus ipse, non est opus, quod existentia ejus Divino dominio subjiciatur.

331. Ad 3m dicendum, independenter a Dei decreto ut anti necesse quidem esse, quod deficiat conjunctum illud, seu simultas. Cum enim ad hoc sufficiat carentia hujus, vel illius extremi vage solum infert, quod antecedenter ad Dei decretum habet necessitas de eo, quod detur haec, vel illa carentia. At hoc non est contra Dei dominium; nam cum eo stat, quod de facto pro Dei libertate excludatur per illud conjunctum

quia de facto fi excludit vel per caream auxilij determinate acceptam, l, per caream consensus acceptam ex è determinate; et quia ex ijs careis excludendus sit determinate conjunctus illud, à Deo decernit. Et ideò pro scientia veritatis conditionatae solus è necessitas de eo, quod in sequenti signo decernat Deus, per quam causam ipse excludendus sit: quatenus vel decernat immediatè caream auxilij; vel auxilium conferendo supra ex cum praevisione dissensus decernat permissive, quod per caream consensus conjunctu illud fit excludat.

332. 6m absurdum: Scientia media derogat omnipotentiae Divinae. Probatur: nam, juxta illam, Deus non potuit Abrahae promittere filios credentes promissione facta ex sua potestate, sed solum ex praesupposita Scientia media fidei illorum conditionatae futurae; sed hoc enervat Dei omnipotentiam: quia jam prima radix promissionis non esset omnipotentissima Dei voluntas, sed Scientia media: ergo. Pro manu reproducunt Augustinum à nobis jam expensum à n.o jam citato, et alia similia.

333. Respondeo, eumdem Augustinum omnia haec ibidem explicare, dum ait: ut promitteret, quod ipse facit, illam praescivit, bones esse facturos. En Augustiniana propositio reperita; quam tamen hereticam

ee intendunt dtrarij, ut superius vidimus: g° juxta Aug^m, ut Dei voluntas decernat, ac promittat faciendu, prius praescivit illud nos ee facturos. Directe no assumptu, ad hujus pbaons dicendu, Deu quide promittere ex sua Oipoa, et voluntate: nam in sua Oipoa het mia, quibus certissime fiet, q° promittit; ac ex sua voluntate dat illa media praevisa dgrua, cum potuerit alia n dgrua dferre.

334. Non autem permittit ex sola pvisione ddionata; quia hec neq movet, neq trahit ad illa media ferenda, quamvis oino naria sit, ut Deus radlr permittat; eo modo quo homo n peccat ex Dina permissione peccati; qmvis permissio naria sit, ut nos peccet. Nec ideo tollitur, quod Oipotentissima Dei voluntas sit 1a radix permissionis, nam ab Oipoa tamqm a 1a radice oriunt infinita media: a volunte Dina, ut a radice 1a oriu illoru collatio.

335. Instas: stante pscia dditionata de consensu Pri sub tali ddione futuro vel pot Deus sub ea conditione velle oppoitu, vel n pot? Si 1m: q Scia illa esset fallibilis per oppositam Dei volunts. Si 2m: g aliqd e pole volunti creatae, quod n poi Divina Voluntas. Fluit coa: nam voluntas creata e sub

illa conditione posset velle; et se detrahere ad dissen-
sum. Consensus enim liber est; Dei vero voluntas
sub illa conditione nequit velle dissensum. Et hinc
aliquid creatum esset impedibile à Petro, quod non esset
impedibile à Deo. Concludit cum Aug.° lib. 1. operis
imperfecti n. 30: ne ita de his angustijs exeas, ut
fidei caput perdas, qua fide quimitur in simbolo
confitemur, Credere nos in Deum Patrem omnipotentem.

336. Instabis sic insta: stante simili praescientia
in decreto Thomistico per mus conditioni sese habente, vel potest
Deus velle oppositum sub illa conditione, vel non potest? Si 1.m
Scientia illa esset fallibilis per oppositam voluntatem Dei. Si
2.m ergo aliquid deest potestate voluntati creatae, et non Divinae:
nam illa est sub ea condizione potest velle, et se detrahere
detraone creata ad dissensum: est enim liber consensus. Et
hinc aliquid creatum esset impedibile à Petro et non à Deo:
si enim est Petro liberum, est à Petro impedibile. Et nihilo-
minus, Christa Bone, credis in Deum Patrem Omnipotentem:
quod et nos credimus.

337. Directe dicendum, posse Deum
absolute velle volitione proportionata ad dissensum:
quia potest uti infinitis alijs medijs, sub quibus prae-
visus est dissensus. Nec ideo fallit illa Scientia; sem-
per enim est verum, quod sub illa conditione, et auxilio

ponere consensus. Quod si sermo sit de illa conditione, et auxilio detracto, dicendum est, sub illis jam Deum non posse velle dissensum liberum: nam in sensu composito consensus est impossibilis dissensus. Potuit tamen velle: nam voluntas nostra potuit ponere conditionate dissensum, et tunc Deus posset velle permissive quidem dissensum. Et sic illis voluntas nostra jam non potest impedire consensum: nam in sensu composito consensus ab ipsa libere positi nequit ponere dissensum. Hinc in eodem sensu, in quo potest, aut non potest voluntas nostra impedire consensum, potest esse, aut non potest Divina Voluntas: quod nil est aliud, nisi quod Dei Voluntas non possit velle impossibile; cujusmodi est sensus compositus ex consensu, et dissensu.

## Articulus VI.

## Absurda reliqua.

338. 6.^m: Scientia media Deo tribuit vim occurrendi ignorantes, et vagum. Contra: Scientia media supponit occursum conditionate futurum, et juxta nostra principia, indifferentem ad plura, imo et opposita, et quidem sine intentione alicujus actus in particulari, sed generali intentione agendi, quod creatura voluerit: R. Negatur assumptum; in cujus probatione vera aliqua, falsa alia miscentur;

nec distinguit ~~in aũ~~ concursus in aũ 1.º a concursu in aũ 2.º;

De hoc cũ sit actio ipsa realiter detrata ad hunc tãm potius, quã aliũ, nequit procedere argumentum. Concursũ verò in aũ 1.º fateor, indifferentẽ ẽẽ: ẽ ẽm præparatio Oĩpõtis ad concurrendũ cũ creatã, secundũ quod ipsa libere elegerit.

339. Nego 2.ª, Deũ ẽẽ ignorantẽ: nã perspicacissimè scit Deus, per illũ concursũ constitui voluntatem proximè potentẽ ad hunc, et illũ aũ, vel ad nullũ ita, ut clarissimè videat oẽs, et singulos aũs in particulari, ad quos ẽ proximè potens, quod verò in illo ñ videat, hunc detrahere, pro alio ẽẽ ponendũ solũ ẽ, quia ex parte potentiæ voluntatis non sint detrahendus ad unũ prq alio, quod reale ẽ ~~in~~ poæ liberæ; at quamvis in illo concursu, et voluntate, hoc ñ videat; videt tñ clarissimè aũ in particulari, quẽ voluntas eẽt eliciturus, si sub illo concursu, gratia, et circumstantiis poneretur; et hoc videt in ipsa obiectiva veritate ipsius aũs ordinati.

340. Patet jam, concursum Dei in aũ 1.º ignorantem ñ ẽẽ. Nec item vagus dici potẽ, si aliud eo nõ significat, quam illũ solũ indifferentẽ, nec inutilem ẽ sine intentione Divinæ Voluntatis, quæ semper intendit, à nobis fieri aũ bonũ; et tamen

intẽone absuta efficaci, sed proportionata libertati nrē. Dices adhuc: hec oia vera erunt in signo Scieē-mie; at in sgo obti ipsius Scieē, utpote priori ad ipsam nil horu videt; sed ceco modo sine direone aliqua offert Deus suu scursum inscius eleonis, et usus volun libertatis nrē.

341\. Sed ctra: nam ē antecedens ad scursu Thisen ctitum per decretu efficax cum solu precedat simplex intelligentia nescit Deus, qdnam faciet nra voluntas. Resdebis, Deum certo scire, voluntē nrē facturā, quod per decretu decerneret. Contra; quia adhuc nescit Deus pro illo sgo, quid sit per decretu decernendu: oia sn illius sgi st indifferea ad utrumqz. Nego igit supponi, quod debit scursus offerat absque usqz dum jam sint oia prvisa per Scieē-mie. Imo ad hoc naria est, ut Deus, quando jam ac offert scursum, certissime sciat, quidnā in particulari factura sit creata voluntas.

342\. Dices iteru: supponia quia voluntas solum determat speciem actus; individuão ad speciē determat a Deo; atqui Deus per Scieē-mie solu scit, quod volunta determa-

ra ē: q. n̄ scit nisi in individuo, sed ad summum in specie. Concessa maiori, nego minorem: quia quamvis per mediam conditionatam solum sciat Deus, quidnam electura ē voluntas; at per mediam conditionis scit quidquid per se ratio requirit ex parte potentiae ad actum: et ideo in ipsa conditione videt conditionatam determinationem suam quoad individuum conditionate existentem.

343. 7m absurdum, et quidem mirabile: Scientia media minime favet libertati creatae; sed potius eam, et Divinam extinguit. Probatur 1: destructa libertate Dei liberi; nequit subsistere libertas creata; sed Scientia media destruit libertatem Dei liberi: ergo. 2: illa Scientia, quae supponit futuritionem liberam humanae operationis ante radicem libertatis humanae, tollit humanam libertatem; sed Scientia media supponit liberam futuritionem conditionatam ante omnem prorsus voluntatem Divinam, quae radix ē, dum manet, libertatis: ergo. 3: posito, quod Deus praesciat dissensum Petri sub tali auxilio, n̄ posset velle Petri consensum: ergo n̄ esset proprie liber ad Petri consensum.

344. Nauseat jam superintellectuali cibo isto levissimo. Nego assumptum, cujus 1a probationis ex supradictis neganda ē minor. Ad 2m dicendum, futuritionem conditionatam ēē quidem ante Dei voluntatem absolutam; n̄ verò ante Dei

voluntq subtivè adionatq, id ê, quæ eet absutè; quod satis ē, ut millies dixi. Ad 3m dic, adhuc Deum posse absutè velle Pri ssensum; volitione autem pportionata; posset m̄ uti mijs alijs, sub quibus Pri ssus pvisus fuit. Nota verò, Deum n̄ eē ppimè, et immiatè liberq ad ssensum, neq ad dissensum Pri: uterq namq detrat, n̄ à Deo, sed ab ipso Prô. Est tn̄ Deus immiatè liber in collaone auxilij pvisi efacis, aut inefacis.

345. 4° adhuc pbr idem assumptq: illa Sciea tollit creatq libertq, quæ supponit rem furam naxio, seu ex vi câp naxiq ita, ut intelligat res fura in sgô naxionq; sd ità se het Sciea mia: 8°. Rao maiis: quia cq apud nos ex vi illius veritatis naxiq, et oppoonis contradictoniq illorq extremorq deducat aliquod ex illis detrati, infertur eē veritatq illam detratq in signo veritatis oinô naxiq.

346. Ad 4m, ocessa mai, nô miq, cujus pbaonis major ē falsa, quin ejus rao urgeat, apud nos quidem, in sgô naxionq dat necessitas de veritate illius disjunctivq ppoonis; in eo tn̄ sgo n̄ dat veritas ralis raone alicujus extremi detrati. Apud nos insuper,

ex oppōne ɔtradictoriâ illorũ extremorũ recte deducit, ꝰ unũ ex illis dari determinatè; at Deus n̄ cognoscit unũ dari potius, quàm aliud in pdicta oppōne contradictoria, sed in ipsa veritate determinata; ut superius manet explicatum.

347. 5.º assumptũ idq pbat Illustr. Godoy hîc disp.ᵉ 38. § ultim: juxta nrã doctrinã, ppium infallibiliter inferens actum voluntatis creatæ destruit ejus libertatem, si ab illa inevitabile sit, et inimpedibile; sed ɔplexũ ex Sciẽa mia ɔsu, et decreto collativo auxilij in occasione pvisa infallibiliter infert ɔsensum in statu absoluto; et aliàs ē inimpedibile, et inevitabile à voluntate creata: ergo destruit libertatem. Major ɔtinet doctrinã nrã, et min. ē quoad 1ᵐ partem. Quoad 2ᵐ verò pbatur: nam in 1.º voluntas creata inspecta in statu ɔditionato nequit vitare ɔjunctum illud, Sciẽam miã vitando: quia quod n̄ ē, nequit vitabiliter pꝰsistere.

348. Deinde nec pot in statu absoluto 1.º: nã futuritio absoluta posterior ē Sciẽa miâ: ergo nequit voluntas in statu absoluto Sciẽam miam, quam supponit, vitare. 2.º: evitabilitas Sciẽ, sicut illius libertas, sumit ex illius objecto; sed vo-

luntas in statu absuto n̄ ē obt̄q Scieq-miq, sicut nec futurio absutal, quæ solū objicit Scientiæ absutæ: ḡ voluntas creata in nullo statu pōt Scieq-miq vitare: ḡ.

342. Ad 3.ᵐ ɔcessa mai, nō miq quoad 2ᵐ ptem, cujus pbaōe nil urgent: nā in 1ᵒ illud complexū ē evitabile in statu ɔdionato, Scieq-miam vitando; quatenus tunc voluntas hēt libertatem ɔdionatē: sufficit ēn̄ ad impediendq Scieq-miq, quod voluntas n̄ foret ɔfusā: et eo modo, quo consensus ɔdionatus pōdet ɔdionatē à libertē, impediliē per libertq ɔdionatq. Deinde et per voluntq absutq pōt impediri Sciea-mia. Ad raones ɔpotas dicendū, quod licet Sciea prœsupponat remotē ad libertem, quatenus Deus dirigit ad illā ponenda; nihilominus ɔsus ut elicitus per eamdē libertem supponit obtivē ad eam Scieq: ɔsequenter Sciea ē posterior obtivē libertē quod ā posterius ē libertē, optimè pōt ab ea libertē impediri: nec ēn̄ repugnat mutua prioritas in diūso gēre (physco scilt et obtivo) inter libertq Dei v.g. et Scieq-miam: quare nec silū repugnabit, Scieam-miq ɔstituere libertq Diūā ad impediendam libertq hunq, et libertq hunq eā posse impediendi

Scieg-mig.

330. 8^m assurdu, et mirabilu: Sciea-mia facit Dey authorẽ peccati, imò et homĩ saluti insidiat. Pbr 1°: juxta nos, Deus ẽfert indifferent suũ ɔcursum ad acũ sivè bonũ, sivè malũ: ẽ effectivè se hẽt æque ad bonũ, ac ad malum; et ɔdin ad malũ sub raone malitiæ: quia, juxta nos, Deus nequit ɔcurrere ad maale peccati, quin ẽ concurrat ad frale. 2°: ille ẽ caa moralis peccati, qui homĩ ponit in circunstaĩs, in quibus scit peccaturũ; sed Deus ɔstituit homem in circunstaĩs, in quibus per Scieg-mig certò scit peccaturũ ẽẽ: ẽ Deus ẽ caa moralis peccati; præsertim, quia homĩ ponere in his circunstaĩs, cum illũ possit ponere in alijs, videt ẽẽ homĩ saluti insidiari.

331. Nego assumptũ, ad cujus 1^m plaonẽ dicendũ, Deum, quamvis effectivè æquè se heat ad utrumq, affectivè tñ ad bonũ inclinare et à malo homĩ retrhere. Deinde si malitia ɔsistat in positivo, ut vel plerisq Thomistarũ docent, Deus ẽ effectivè concurrit ad malitia detrahens à crea; justo ẽ ex titulo caæ 1^æ, ut libertas

servet. Ad probationem non maiorem universaliter sumptam; nam ille solum est causa moralis peccati alterius ex eo, quod eum constituat in occasione peccandi, qui tenetur vitare illi tale peccatum; ille autem, qui tali caret obligatione, et aliunde operatur ex motivo adimplendi sui muneris, et ab alio detrahatur, minime causa moralis peccati dicendus est.

352. Deus ergo justissime offert auxilium pure sufficiens inefficax, non ex motivo inefficaciae (quae tantum boni est imputanda, cum potuerit efficaciam praestare) sed ex altissimis suae Providentiae motivis; quibus accedit, quod minime tenetur specialis esse benefactor, dummodo sufficientia omnibus conferat. Et valde mirandum, quod ex concursu indifferenti noster Gonetus colligat, Deum esse Authorem peccati; non autem ex suo Physico concursu ad unum determinato! Mirandum similiter, quod dicat Deus bonum saluti insidiari ex eo, quod ipsum constituat in occasione, licet evitabili, in qua certo scit peccaturum; non autem ex eo, quod ipsum inevitabiliter aliget ad peccandum per decretum irresistibile! Et satis jam absurdum est, quae licet in alia prorsus esse abunde constiterit; in materiis tamen de Omnipotentia, Providentia, Praedestinatione, et auxi-

lij, ubi latius iterū objiciuntur; latius iterū

## Articulus 2us
## Objectum Scieæ Mediæ ex præjactis eruitur.

353. Restat ex hactenus dictis, et pro compleniori captu obti Scieæ mediæ explicandū. Scien hæc alia ē directa, alia reflexa. 1a quæ attingit oīa per se requisita ad aūs. 2a verò, quæ attingit cætas per accens ad aum occurrentes. Insuper cum obtū Scieæ mediæ se hēat, et per modū conditionis, et per mū odionati, de utroqꝫ nobis breviter ē loquendū.

354. Assero igitur 1. obtum Scieæ mediæ directæ, ut se hēt per mū odionis, ē aliquid creatū, et aliqd Divinū. Creatum sc entas auxilij, circumstantiæ loci, temporis, et siles, secundū physicā suæ entitatis ut præscindentis ab extea, et non extea efficacia, specialite beneficij, &a; ut explicatur hac ppoone: si in tali occaone, et auxilio Petrū vocavero, in qua odione oīa pdicta otinentur.

355. Divinū a, quod in ea odione includit, ē Dei decretū dispoam præparans, et conse-

quem, seu caam vocaonis ipsam; quæ decreta per se indifferentia sunt ad assum, l. dissy, et non concurrunt ut absolute extra, sed ut conditio præscindens ab extra absoluta, & non extra: quia solet in illa conditione neque affirmari extare, neque excluditur, quod extat, ut per se liquet. Ratio huius: nam per Scientiam mediam directa cognoscuntur ex parte conditionis cas simpliciter requisitæ ad assy, qualia sunt prædicta decreta conditionate extra.

326\. At obiicies: conditio dependet ecclis ab aliqua Scientia media subdisjunctio: ergo ex parte conditionis attingitur ab aliqua Scientia media; et sic Scientia media directa foret et reflexa. Resp. ante: decretum exequens auxilius ecclis dependet ab aliqua Scientia media, per quam Deus providerit, quidnam homo sub illo auxilio facturus sit, ne Deus caeco modo procedat; sed decretum exequens est conditio: ergo. Concedo antecedens, distinguo consequens: ergo ex parte conditionis attingitur aliqua Scientia media, quæ se habeat, ut conditio; nego: quæ se habeat, ut aliquid, à quo ecclis conditio pendet; concedo consequentiam. Decretum ergo collativum auxilii supponit aliquam Scientiam mediam, sive de assu, sive de dissensu; at Scientia hæc non est ipsa conditio, sed aliquid, à quo

ditio pdet: sicut crea non ē Deus, quamvis à Deo dependeat. Hæc explicant in hac ditionali: si vocavero Petrum vocatione collata per decret. dependens à Scientia media ~~de~~ consentiet, vel libere.

357. Assero 2º: obiecta Scientiæ mediæ reflexe se habens per modum conditionis sunt decreta per accens. concurrentia ad actum, quamvis ē ex parte ipsius actus, quia nempè ab actu non exigunt, licet adjuncte in Deo sint. Procedit assertio, suppone facta, quod in Deo sint predefinitiones eficaces nostrorum bonorum actuum, quas nunc admittimus cum pluribus ex nostris sententia. Hujusmodi pdefiniones sunt tum decreto quod immediate ferat ad ipsum cum; tum e decretum collativum, seu executivum auxilij; utrumque necessario cum consensu ipso explicat hac ditionali: si pdefinirem ~~???~~ Petri consensum, Petrus non impediret pdefinionem, imò cum illa consensum conjungeret.

358. Assero 3º: Scientia media reflexa ē attingit per modum ditionis Scientiam mediam directam. Probatur: nam Scientia media directa naria est ad illas pdefiniones, neque dat libertas, quamvis non sit per se naria ad consensum. Aliud enim ē consensus ipse;

aliud ɔsensu sit pdefinione: q Scientia mia reflexa attingit directa ut cau per accens ad ... ipsum licet per se requisitam ad Dinam pdefinione. Explicat hac ɔditionalis: si prosciens. Prum talis vocatum ... prae-definires ɔsensum; Prius ñ ingreditur talis prae-finione. Exquta in ɔtrarius ...: quia commedius solvent inferius, dum pdefinionem ipsam, si per tempus licuerit, ɔtaturum.

## Quaestio ultima.

### ... ad V cognoscenda conditionata ɔtingea medium aliud sit a veritate ipsorum obtiva discernd.?

### Articulus 1.

### Effata aliqua rejiciuntur.

352. De 1a cognione qstio procedit: nam ad 2o cognoscenda ejusmi futura mia nulla sunt; ut ipsa Scientia mia directa reflexe cognita medium sufficiens e: quia cum sit realis vera, ... ɔnectit ... ... ut per ipsam representat. Pdefinio est ut ɔditionate ... et de cau ... consequens vocaoni nexus cum ɔsensu possunt

ex mediis ad 2° cognoscenda conditionata q,ª cum illa connectunt, et supponunt jam ut cognita per Scien-tiam directam tran q immediatè ad ipsa futura conditionata. Et alia fortè sunt opposita media ad opitatam 2ᵐ rationem.

360. Ad 3ᵐ° g non est medium sufficiens Dina Ossea: quia de se e indiferens ad futurum, l, non futurum conditionatq, ut agente de cognitione futuri absuti fati ostendimus. Nec tale mediq e idea Dina; quia vel e simplex intelligen, et hec e indiferens ad utrumque; vel e visio; et sic non explicat unde Deus ut beat illam visione, ut ibidem diximus. Nec e caa prima à Deo prescommuserensa: quia cum sit indiferens ad utrumque, quecumq comprehendit, non cognoscet in illa detrao ad unq, ut ibidem e tradens.

361. Nec insuper decrq Scotistarq concomitans, tunc quia temere à Deo conciperet; tum 2°, quia libertq lederet; tum denique quia non sufficeret ad cognoscenda futura peccata, ut ibidem quioq probavimus. Nec tandem oppuxy absuty nexum cq futuro

ordinata, ut singularis Caramuel in Theologia fundali thesi ... ibi. Doctr. ista excludit de certa prophetia, ut libertati inimica. Concedit ... doctrina: quia, gravis ... auxilijs indifferentibus nobisque conveniat, censet tamen futura ordinata contingentia nullos in se habere determinatos veritatis

362. Unde

singularis asserit, sola futura ordinata ... infallibiliter oriunt ab alio futuro absoluto) habere determinatos veritas; et haec sola à Deo certo cognita, aliaque) esse futura dicta ordinatam Scripturae revelata. Doctrinamque sic applicat testimonijs illis pro nobis superius expensis: sciebat Deus, Saulem habere hoc decretum: Si David maneat Ceyle, descendam, et ejus praevisione sciebat, Saulem in ea voluntate permansurum. Idque videbat in Ceylitis, namque: Si David maneat, et Saul descendat, trademus eum.

363. In his itaque duobus futuris absolutis, altero Saulis, Ceylitarum altero, certo praesciebat Deus futurum ordinatum Davidis traditionem. ... divinare gerebat pro inveniendis futuris alijs absolutis, ex quibus nexu inferrant futura ordinata, quae in locis alijs alijs Scripturae Sacrae praedicuntur. At cogitationem istam quae late insequitur P. Annibal ... brevitatis rejicit ... quod nullum est in Scripturae vestigium, cui doctrina haec pro omni futuro

posse minitissime peccasse inverosimile videtur; alias totus Hebraeorum populus peccasset hoc decreto: sacrique quidquid 1.º petierint mulieres alienigenae, etiamsi Idololatriae petant. Peccassent itaque eis alienigena hoc decreto non petiam ab eis idololatriae, quod est inverisimile.

364\. 2º rejicit: quia si decretum hic humanum nectit infallibiliter cum futurabilium; quia in existentia absolute, et solum sibi haeret praedictionis, Deus in illo praedicato existente cognosceret futurum conditionatum, sicut in hoc: si ignis passo disposito applicetur, ureret. 3º quia singularis iste cogitatus Deum facit ignarum eius aliorum conditionatorum. Nihil pro se affert Caramuel nisi argumenta Thomistica contra nos, et argumenta nostra contra Thomistas, quorum repetitioni parcendum.

Articulus 2.

Pro decreto Thomistico praesenti rejiciendo.

365\. Decretum hujus naturae superius expositum num. 770, ex triplici capite a nostris DD. frequenter rejicitur. 1.º quia libertati creatae contrarium est, et Divinae Sanctitati injurium. Hoc ad tractatum de Gratia, et Praedestinatione remittimus. 2.º quia impossibile est decretum conditionatum obtive, et subtive absolutum. At id assumpsimus

hoc nec Nris omnibus placet, nec verum videtur, ut dicetur in tractatu de Provid. 3° denique: quia est insufficiens ad cognoscenda futura conditionata; et hoc est proprium hujus loci.

366. Prob: quia quamvis in Deo dentur hujusmodi conditionata decreta pro quibusdam futuris revelatis, v.g. pro voluntate salvandi omnes homines, et pro aliquibus promissionibus Divinis conditionatis, v.g. dandi Gloriam in gratia decedentibus; tamen pro aliis futuris conditionatis nullum est in Scripturis Sacris, nullum in Patribus indicium. Ex quibus arguitur sic: vel Deus habet decreta circa omnia omnino futura contingentia conditionata, vel solum circa revelata, aut circa necessaria ad universi hujus gubernationem? Si hoc 2um: ergo infinita alia futura conditionata sunt Deo incognita; quo nil absurdius.

367. Si autem dicatur 1um sequitur, in Deo necessario esse infinita actualia decreta, quibus de singulis possibilium omnia, quae, sub qualibet combinatione circumstantiarum fieri possunt, decernat conditionate fieri, aut non fieri; hoc satis absonum videtur: quamvis non sit probabile, Dei voluntatem non posse pure omissive

esse rere erga obiectum, sed nario debere dicere: volo aliquid de illo decernere, aut: nolo aliquid de illo decernere; tum quod Deus sit necessitatus ad decernendum, quod fiat, vel, quod non fiat, videtur Deum summe alligatum adstruere: quis enim umquam Deum tam sollicitum cogitavit circa infinita non extitura, neque ad extitura conducentia, ut maxima eius Providentiae pars frustra cogerat oteravit in dirigendis numquam extituris, neque ad extitura conducentibus?

368. Haec insuper decreta nugatoria; propterea quod Deo indigna se produnt. Sunt enim idem, ac dicere: volo efficaciter, quod, si vellem, producere creaturam realem ac alterius providentiae, et quod si vellem illam ponere in his, aut illis circumstantiis, faciat hoc, aut illud; sed tamen efficaciter nolo illam producere, neque illam in illis circumstantiis ponere? Ac si quis diceret: volo efficaciter tibi dare cras librum sub conditione, quod ego cras velim, et quod ego cras tibi loquar; sed tamen ex nunc efficaciter statuo, nolle cras, et cras tibi non loqui. Hoc esse indignum esse Deo, quis non viderit?

369. Quis non reputet nugatorium,

quod dicat Deus: efficaciter volo, quod Tyrii non vocentur efficaciter, et quod Apostolus illis non prædicet; et tamen simul dicat: volo efficaciter, quod si Tyrii vocentur efficaciter, et si Apostolus illis prædicet, convertantur: Hoc enim est velle efficaciter negationem vocationis, et prædicationis, et simul efficaciter velle conversionem, si ponatur vocatio, quæ jam supponitur ecaliter exclusa, et ecaliter impossibilis. Arguitur 2º contra hujusmodi decreta: ea, juxta adversarios, solum ponuntur in Deo aut extrema, ut Deus possit certò cognoscere futura ordinata: sed ad hoc prorsus superflua sunt; ut sufficiat decretum absolutum ordinatum extrems seu extrems per modum puræ conditionis, et ê promoo per modum conditionis, ut ostendimus à num. 525: ergo.

370. Arguitur 3º: quia hujusmodi decreta nequeunt esse medium sufficiens ad cognoscenda ordinata sive sumatur ut conditio, sive ut ratio formalis cognoscendi, hoc est, sive sumantur ut ordinate extrema, sive ut aut extrema ostendit: id, quod esse potest sine alio, non est medium est infallibiliter cognoscendum illud aliud: et ideo natura Divina nudè sumpta non est medium sufficiens ad cognoscenda futura; atqui decretum ordinans futuri ordinatum potest esse sine futuro ordinato (et idem dicendum de absoluto): ergo non est medium &c. Major constat ex adjuncto

raone.

371. Et mi: pbr: decretu pot ee sine illo, quod contingens conjungit cum ipso decreto; sed consensus us. contingens conjungit cum ipso decreto: g. Major ex ipsis tmi debet constare. Minor a probo: nã supposito decreto, contingens ē, quod voluntas creata ponat consensum: g. Chao antis: nã nã supposito decreto consensus ē liber; in quocumq autem sensu, in quo liber sit, est contingens: g nã supposito decreto, est contingens.

372. Sed statim Adversarij, ut adsolent, retorsionem intentant: nam nã in nrijs nris conjunctus ex Scientia media, et purificatione conditionis connectitur infallibiliter cum consensu, Deusque in eo conjuncto certò cognoscit consensum; sed tn, apud nos, voluntas libera ē ad consensum, et, dissensum; et idem dicendum de predefinitione consensus: g. Sed contra manifeste: quia in nra sententia necessitas orta ex illo conjuncto, aut predefinitione, ē necessitas fundata in ipsa libera voluntatis determinatione, consequenterque ē necessitas, quã sibi voluntas imponit, ac subinde necessitas consequens ipsum consensum, non antecedens ad illum: quapropter nos ore pleno dicimus, voluntatem nram potuisse pro suo libito im-

pedire illud conjunctum, et predefinitionem; potuit enim impedire perfectiam de consensu; at nihil horum possunt asserere Thomistae de suo decreto: quod dicere tenetur; quia adhuc sub decreto consensus est contingens, coeterum non connectitur causaliter cum consensu.

373\. Argumenta, quae pro hujusmodi decretis congerit Magister Gonetus, sunt ab authoritate Scripturarum, et Patrum; quibus constat, possibilia esse decreta subjective absoluta, et objective conditionata, et de facto esse in Deo aliquorum futurorum ex revelatis. Quod quidem a nobis minime negatur. Probat insuper a ratione; sed omnia repetendo, quibus ostenderat, nihil esse futurum sine Dei decreto ad eventum, quae supra sunt enervata relinquimus in toto 3.° et 4.° tract. Reliqua insuper pro praesenti penitus deficiunt: quia scientia conditionatus solum conditionate constat, quamvis ejusmodi decreta necessaria ponerent, sufficeret, quod existeret conditionate, ut constat ex saepe dictis.

## Articulus 3.°

### Nonnulla ad calcem utilia scienda.

374\. Quia favellis, non pauci Thomistarum aliquorum volumina ~~dispers~~ inspersa innumeris pendetis, operae pretium duxi, eos ad calcem connexere; ipsorum a narra

tiunculi haud multum deferendo, sed in eo certe eo quibusdam Actis, quorum eis prorsus fides abrogatur per Decretum Innocentij X Romæ editum die 23 Apr. Anni 1654, dieque eiusdem mensis 27 rite affixum, et publicatum.

373. Decreti Innocentiani verba, uti referunt à RR. PP. Livino Meyer in præfatione ad historiam controversiarum de auxiliis art. et Fran. Bekers d. 19. de Deo uno ~~n. 4.~~ c. 4.) sunt hæc: cæterum cunctarum pro mea ~~quædam~~ quam alibi circumferunt quædam asserta Acta manuscripta, et fortasse typis excusa Congregationum habitarum ~~pro~~ coram felicis recordationis Clemente VIII et Paulo V super quæstiones de auxilijs Divinæ Gratiæ tam sub nomine Francisci Penni olim Rotæ Romanæ Decani, quam Fratris Thomæ de Lemos Ordinis Prædicatorum, aliorumque Prælatorum, et Theologorum. Qui, ut asserunt, prædictis interfuerunt Congregationibus; necnon quoddam Autographum seu exemplar accepti Constitutionis Pauli V super definitione prædictæ quæstionis de auxilijs, ac damnationis sententiæ, aut sententiarum Ludovici Molinæ S. J; eadem Sanctitas sua præsentim hoc suo Decreto declarat ac decernit, prædictis assertis Actis

tam pro sententia PP. F. Ordinis S. Dominici, quam Ludovici Molinae, aliorumque S. Jesu Religiosorum, et Autographo, sive exemplari prius praedictae acceptae Definitionis Pauli V nullam sine esse fidem adhibendam, neque ab alterutra parte seu a quoquam alio allegari posse, vel debere, sed super quaestione praedicta observanda esse decreta Pauli V, et Urbani VIII suorum praedecessorum. Hactenus Innocentius.

376. Nec insuper vobis multum curandum de verbis interdum nimis exagerantibus contra Societatis doctrinam super Scientia Dei Media, et circa efficaciam auxilii ab ipso indifferentis. Huic namque doctrinae et plures Pontifices, et primi subselii in orbe Literario Viri et vel Thomistae ipsi interdum applaudunt. Pro multis excipite Rever. Danielem a S. Josepho Carmelitam reformatum, qui tom. 4 in Sum. Theologiae D. Thomae d. 24. c. 9. et ultimo utriusque partis momenta inter se confert, et haec (transcribente citato Bekeno) ait:

377. De bonis salute, „

quae tota ordine Gratiae adjumentis, liberoque arbi- „

trio nitir, malè mereri eos, qui conditionalem à "
Deo Scientiam rejiciunt: pejus, quia eam agnoscere "
coacti absurdo, praedefinientique Decreto subjectam vo- "
lunt: pessime, qui apud Theologicarum rerum in- "
doctos, aut certè non satis peritos, maledictis "
dictis suis in invidiam trahunt. De "
quibus ego sic censeo, eos ista in universum "
vel parti utriusque momenta non plane "
assequi, vel opinioni suae potius, quam veritati "
servire. Contra verò, plurimum Reipublicae "
Christianam ijs, qui conditionalem Scientiam, absque "
Dei Decreto praevio Sacris ex literis, Patrumque "
et DD. Thomae monumentis, in quibus delitescebat, in "
lucem Theologiae vocaverint, quoque modo liberum "
arbitrium voluntatemque cum Dei scientia, et auxilijs conci- "
liet, atque ita de Wiclefi, Lutheri, et Calvini "
erroribus triumphet, magno Christiani Orbis "
bono ostenderint. Hactenus discalceatus Car- "
melita multis nominibus doctrinae nostrae "
adversarius praeferens.

328. Nobis praeterea objicere so-
lent Thomistae (et ego quondam in hoc nostro Gra-
natensi Lyceo Dominicanum quemdam Magistrum

objicientes adiuc) hoc Scholæ nostræ fundamentale principium, nempe: quod id, quod necessario sequitur ex aliquo à nobis impedibili, est à nobis impedibile; falsum esse, damnatumque in Petro del Rivo à Sixto IV anno 1476, et (ut) à Lovaniensibus, ut scripsere Franciscus Silvius, et Moderni aliqui Dominicani dicentes, propositionem damnatam hujusmodi fuisse: nempe, supposita aliqua suppositione ante, ex qua infallibiliter sequitur actionem operari nihil liberum arbitrium.

37. Idque nobis opponunt inquit Joannes Herrera hic q. 17. §. 2. Frater Joannes à S.to Thoma de die Scientia Dei art. referens hoc ipsum nobis in controversia de auxiliis pro Thomistis coram Summo Pontifice Thomas de Lemos objecisse. Idem repetunt Thomistæ plures quinimo, qui hoc repetunt, facillimè, et absque ullo examine fidem adhibentes.

38. Contra nos equidem eam propositionem usus est Thomas de Lemos, ut refert P. Meyer (ficto nomine Teodorus Eleutherius) lib. 3. Historiæ c. 31. Affirmebat Jesuitas D. Th. uti propositione damnata Petri del Rivo, nempe (ait ipse) quod supposita aliqua suppositione ante, ex qua infallibiliter sequitur bonum operari,

[illegible] [illegible] [illegible] quas (prolegom.) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
natam fuisse a Sixto IV; et ego feci maximam
diligentiam pro invenienda illa Bulla in hac
almae Urbe; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]; non tamen inveni Bullam. [illegible]
[illegible].

371. Cui [illegible] [illegible] [illegible]:
quod contra Petrum de Rivo definitum fuit, de-
finitum est, quod de futuris contingentibus male
sentiret; non autem damnatum est istud propositum qua-
tenus praecise asserit, libertatem suppositionem ante
violari: [illegible] haec non est [illegible] Beati Anselmi, et S. Thom. Nec
Baltida tunc noster, postmodum adversa ei Superis, [illegible].
Videtis jam, purum putum esse figmentum, decantatam tenorem
illius propositi damnationem; quam [illegible], [illegible] ipse, et post ma-
ximam diligentiam invenire non potui, nec quidem Romae, ubi
[illegible] scripta summo studio asservant.

372. Replicabis, et ego propono P. P. Lovanienses dicunt
damnatam fuisse a Sixto IV. Sed Bulla [illegible], non relationes.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in sua narratiuncula, et Lemosius fallere potuisse.
2°: Ill.^s Didacus Alvarez responsum accepit à Decano, et facultate Theologicâ Lovaniensibus, se censuram illam diligenter quaesitam in Archiviis Theologicae, et Physicae facultatis non potuisse reperire, nisi solum vetustam cartulam manuscriptam de Rivo subscriptam.
383. Noster Em.^s Card. de Lugo, ut refert ipse d.^e 26. de Inc.^e §. 6, denuo curavit, quidquid in hoc lateret, in lucem produci; et inde fuit inventus Lovanii liber quidam manuscriptus, in quo res tota continetur, uti continetur in libello quodam in lucem emisso, cujus meminit citatus Sfleyer. Ergo ex praeallegatis Cardinali de Lugo, et Sfleyer, ac eruendo Aldrete tom. V. de Scien. disp.^e 23. §. 2. paulo altius inspicienda è doctrina Pri del Rivo, ut hujusmodi narratiunculae, et origo, et falsitas (nisi ipsius tunc iis mentibus venit excutire) penitus ostendatur.
384. Ille itaque ponebat: quod ex inimpedibili sequitur per necessitatem consequentiae, impedibile est, nullatenus fuit in Rivo confuxatur; sed hoc: quod ex praesenti ordine successivae durationis sequitur per necessitatem consequentiae, necessario, et inimpedibile est. Sic de ipso ejusdem Rivi apud citatum Aldrete: nihilo

præcedit per lineam successionis media eventus futuri contingentis, quod hujusmodi eventus inferri possit penes naturalem cognitionem. Statim contra Rivum Orthodoxi Doctores objiciebant Divina revelatio de peccato Anti-Christi præcedit per lineam successionis media, seu ordine successivo durationis peccatum ipsum, quod ex illa per naturalem cognitionem infertur; sed tamen Anti-Christi peccatum non est simpliciter naturum, et impedibile: ergo.

385. Ut hujus argumenti vim Rivus effugeret, multa devorabat absurda; hanc scilicet propositionem: Scientia futurorum in Deo non præcedit duratione eventum futurum; et hanc: Deus non habet notitiam certam de significatu, quod importat propositio Fidei de futuro ex sua natura, et modo enunciandi; et istam: propositiones Fidei de futuro non sunt vera veritate propria, et ex rigore Logico, seu modo enunciandi, sed neutra. En quam male sentiret Rivus de futuris contingentibus, et quam scire Romæ Definitioni resedebat.

386. Argumentum, cui fidebat Rivus, hoc erat: quoniam ex quo ad protervum non est possibile, illud (scilicet Dei Scientia, aut propositio

Propter, ) est inimpedibile; sed esse inimpedibile per consequens non infert nisi inimpedibile: quare futurus eventus rei esset inimpedibilis. Ad hoc itaque Ricci respondebimus cum universis ejus impugnatoribus minorem ut veram supponendo, et majorem distinguendo de duplici praeterito, quorum unum est inimpedibile, aliud vero impedibile.

387. Haec sunt Lovaniensium verba: pro solutione hujus rationis ,,
distinguendum est de duplici praesenti, sicut distinguit Pe- ,,
trus de Tarentasia (Dominicanus, qui postea ,,
fuit Summus Pontifex et Innocentius V appel- ,,
latus) super primum sententiarum dist. 38. videlicet, quod ,,
quoddam est praesens quod significat rem pure praesentem, ,,
ut Christus fuit, aliud vero quod significat ,,
cum connotatione, vel inclinatione futuri, ut Anti- ,,
christus fuit nasciturus. Primum est bene inimpedibile: ,,
secundum vero contingens, et impedibile. Et hujusmodi sunt ,,
est praesentia quae inferunt per consequens eventum ,,
eventus futuri contingentis quod fuit. Sic Lo-
vanienses.

388. Qui ad hoc posismodum solutionem ex doctrina Alberti Magni Dominicani in primum dist. 38. quaestione ultima

in solutione penultimi argum. sic conformati: hec ē vera de preterito, Deus presciuit istud peccatum: q̄ ē naria: q. Deum prescivisse hoc, est naria. Respondendo dicit (ajunt Lobanienses) quod illa ad actum sciendi est de preterito; tn quoad rem, qui significat consequens a futuro, dependens ad futurum; et ideo ex pte illa possit ēe pot contingens, licet ordinata heat necessitatem. Hactenus Lobanienses.

389. Ex allatis oibus duo manifeste colliguntur. 1m, anatraunculum istam originem forsan ex eo traxisse, quod Rivius utramque supra positam propositionem dixerit: unde potuit aliqs decipi, existimans, utramque in illo fuisse reprobatam. 2m, propositionem a Romano Papae Vicario Generali, et a facultate Theologica Lobaniensi in Rivio censuratam minime fuisse 1am sed 2m ex supra allatis, quae ut pote heretica, vel erronea, jure merito fuit reprobata.

390. Verum quidem ē, Rivium inter arguendum ē dixisse, priorem illam propositionem; sed tantum abest, quod fuerit damnata, ut potius Rivii Impugnatores eam, ut verissimam fuerint

amplexatur. Hujusmodi fuere, ut vidistis, Lobanienses ipsi à Thomistis maxime commendati, et à Lemosio Patres nuncupati. Hujusmodi et illust. illi Dominicani praellegati, ex quibus Lobanienses solutionem hauserant argumenti Petri de Rivo, cujus nomen, quae nostra est, ab ijs Doctoribus plane concedit. Et de hoc satis.

## Articulus 4.

### Nil detrahunt sententiae nostrae nimiae commendatio.

321. Assertum hoc, nulli profecto dubitandum, stabilire nos adigunt aliqui Thomistae, tot certitudinis suae doctrinae sive forsan adscribentes, quot eam laudibus Summi aliqui Pontifices affecerunt. Hos inter novissime caput extulit Rever. Fr. Cajetanus Benitez de Lugo, qui in suo tomo de concursu physico d. 6. de concordia libertatis dub. 5. justo quidem animositas sustinet, concordiam Gratiae ab intrinseco efficacis, seu praedeterminationis Thomisticae cum libertate creata esse evidenter credibilem.

322. Mirabile hoc pronunciatum (quamvis multa caligine involutum) Scholas alias concitavit, et Theologorum animos exacerbavit: quoniam nil interdere visus est, ut coelestis fabricae Literarum vultus mum

e contra sibi plenius prævaluerint, vel solo Ethicam prædictione de jam aliquod ex Fidei nostræ mysterijs (quæ sola evidenter credibilia dici obtinuerunt in Scholis) vel saltem praxim prædictionis Thomisticam sententiam eo usque viribus invaluisse, ac e contrarijs ita triumphasse, ut ea jam esset proxime definibilis, si forte in Bullis, quas citat, jam penitus definita non crederet. Utrumque autem est falsissimum: siquidem hoc 2.um quod minus apparet, secum afert, eam sententiam haberi jam moralem certitudinem, vi cujus, qui ei contradiceret, justa temeritatis nota inuri deberet: ac subinde Scholæ reliquæ præter Thomisticam esset ad improbabilitatis insulas relegandæ.

393. Mirabile dictu pronuntiatum illud; et quidem merito: quis enim non miretur tolerantiam illius Authoris animositatem, dum in id potissimum scribere visus est, ut sublimem consulat, et tempore Jansenianæ pestis, quæ fere omnes se omnino Thomisticas glorabantur, sei, suamque Scholam in tuto collocaret. Plura pro se congessit laudatus Author; quæ penitus omninò Licentiatus Dnus Martinus Perezius sui caducei Theologici p. 2.a punct. 11. cujus num. 215. totam singularem Beati

probationem extracto nucleo, hoc complectimur sillogismo:

324\. Juxta Scripturas, traditiones, Concilia, et Patres, vivent simul in lucem Gratiam Dei, ita ut homines sit...ita ad opera salutaria, ut sine gratia nullum fieri possit, et per eam Deus predestinet ad gloriam salutis, quos dignatur eligere, et quibus dat velle, et operari, tendo in sua manu, ipsa, et dominio corda hominum, et voluntatem ita, ut Deo non possit resistere; atqui multa Oracula Pontificia dicunt, doctrina S. Aug. de gratia ee approbatam, ... tutam, et commendandam: ergo Doctrina Thomistica, prout modo defenditur à R.R.^us^ Dominicanis, et evidens credibilis. En sillogismus vel tyrone Pho indignus; cujus premissas ibi, juxta sistema suum statim explicatas concede; consequentiam vero, et consequens facile negabis.

325\. Singulari insuper sui assertum probare pergit citatus Benitez ex Summorum Pontificum Oraculis doctrinam Thomisticam de Gratia per se eficacia, et gratuita predestinatione summis laudibus extollentium. Probationem item exordij inquit: an silentium ... Unum loquamur ... XIII. post alium silentium ... indignus adduci in 1.^is^

literas duplices in forma Brevis ad enixas preces Revermi Ludovici Pipia Prædicatorum Ordinis Magistri Generalis (postmodum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis) Romæ datas die 6 Novembris anni 1734. ubi suos Dominicanus Pontifex ab Hæreticis Bajo, Jansenistis, Valeve...itis consolatur:

326. "Magno igitur animo, dilecti Filij, calumnias contemnite interrtata sententiis vestris, de Gratia præsertim per se et ab intrinseco efficaci, ac de gratuita Prædestinatione ad Gloriam sine ulla prævisione meritorum, quas laudabiliter hucusque docuistis, et quas ab ipsis SS. Doctoribus Augustino et Thoma se hausisse, et verbo Dei, Summorumque Pontificum, et Conciliorum decretis, et Patrum dictis consonam esse, Schola vestra commendabili studio gloriatur." Eiusque Breve illud, cujus initium est Demissas Preces.

327. Adducit insuper ejusdem Pontificis Bullam, quæ incipit Pretiosus, Romæ editam 7. Cal. Jun. an. 1727: ubi sub interminatione Divini Judicij ab eodem Pontifice præcipitur: ne doctrinæ D. Thomæ, ejusque insignis in Ecclesia Scholæ ullatenus contumeliose Fideles

impetant; ac veluti propositiones damnatis ab Apostolica Sede, et signant à Constitutione Clementis **XI** incipiente Unigenitus Jansenij, Quesnelij, et aliorum errores traducant, à quibus S. Thomas, et vera Schola Thomistica, quam longissime abest, et abfuit. Caeterum Benedictus non ex Cathedra, ut quisque scit, sed ut Doctor Particularis.

398. At sileamus omnes. Sanctissimi Benedicti dicta nihil jam Adversarijs prosunt. Bifariam ostendit 1º: quia duo praefata diplomata jam sine vigore procumbunt. 2º: quia licet vigerent adhuc, nullum ex his certitudinis, aut securitatis gradum doctrina Thomistica hausisset, quem antea non haberet. Primum notum est omnibus, nam in primis decantata illa Bulla Pretiosus revocata fuit cum omnibus ejus declarationibus subsequentibus à Successore Pontifice maximo SSmo in Christo Patre, ac Domino nostro Clemente **XII** in Bulla Romanus Pontifex Romae edita 3. Cal. Apr. 1732. quam offert integram praecitatus Ortizius ad finem suae praeallegatae 2ae partis.

399. Quae vero huic proposito faciunt, accipite: quare nulli ex hujusmodi literis, et Constitutionibus Apostolicis mature perpensis, ad ...

dandos rumores propterea excitatos mutuosque inter vere Christianos inter Episcopos, et Regulares familias, ac etiam Seculares Ordines, et Potestates, Publicasque Universitates benevolentiam, et pacem ubique in Ecclesia servatam de Concilio nonnullorum ex Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus in hanc sententiam devenimus, ut subsequentibus literis, et Constitutionibus Apostolicis, eodem Pontifice Benedicto sedente, purgatis moderationem aliquam authoritate nostra adhibendam esse decernerenus. ""

400. Et postmodum assignata Bulla Pretiosus inter reliquas revocatas, ita prosequitur: "Nos tamen, qui post varias altercationes, et difficultates de iisdem literis, et Constitutionibus excitatas, optatam ante Dei Ecclesiae tranquillitatem prae oculis habemus..... statuimus, et decernimus de omnibus, et singulis praedictis literis, et Constitutionibus, quae ab eodem antecessore Nostro Benedicto prodierunt ..... eam deinceps decisionem, ac judicium.... habendum... ...perinde scilicet, ac si illae non emanassent..... ita ut in posterum supradicti Ordines Regulares earumdem Literarum, ac Constitutionum usu, et effectu penitus ""

" carere debere intelligant. Hactenus solemnis Clementinæ revocatio.

401\. Ex qua plane infert, celebrem illā Bullam Pretiosus nihil jam Adversariis prodesse, utpote quæ habenda ē perinde ac si non emanasset, quæque usu, et effectu penitus carere debeat intelligi. Quoad Breve vero Demissas preces doctrinæ Thomisticæ commendaticium in v. filiis sentiendum, nempe relata Clementina constitutione satis revocatum intelligi, sive per universalem clausulam eorum omnium revocatoriam, quæ quomodolibet ad revocatas Bullas reducit, et concernere videbuntur: Omnia restituendo in pristinum statum, ac si talia non emanassent; sive per clausulam prælibentem quidquid in illo genere rerum erat turbare Universitates, ac cœtus Ecclesiasticos; uti fecit Breve illud, dum sub ejus clausulis honorificis prætendebatur doctrinæ Thisticæ aliqualis canonica declaratio.

402\. At iterum sileamus omnes. Hoc ipsum, uti et præfixum assertum nostrum, est jam infallibiliter declaratum ab eodem Sum.o Pontifice Clemente XII sua constitutione incipiente Apostolicæ Providentiæ Romæ expedita die 2.a Octobris anni 1733, ibi:

mentem eorumdem Prædecessorum nostrorum (scilicet Clementis XI, et Benedicti XIII) compertam habentes nolumus, ut per nostras, aut per ipsorum laudes Thomisticæ Scholæ delatas, quasi iterato nostro judicio approbamus, et affirmamus, quidquam esse detractum cæteris Catholicis Scholis diversa ab eadem in explicanda Divinæ Gratiæ efficacia sentientibus, quarum etiam erga hanc Sanctam Sedem præclara sunt merita, quominus sententias easdem res tueri pergant, quas hactenus palam, et libere ubique, et in hujus almæ Urbis luce, docuerunt, et propugnarunt.

403. Ibidemque prohibet Scholas alias censuris, conviciis, et contumelijs incessere, prout videre est in ijsdem Clementinis Literis, quas dabit ad Literas Ortizianas præcitatas. Ibidemque subjungit SS.mus Clemens: pacem, quam veritatem diligendam Dominus præcepit, inter Catholicos Ecclesiæ filios fovere; et communire debemus, et curamus; ut conjunctis dictarum, licet Scholarum Studijs, firmius sit adversus errorum insidias præsidium. Ex quibus planum fit quod, nihil nobis roboris, aut firmitatis Scholæ Thiseæ exuere jam posse ex relatas duplici Pontificio diplomate, nempe Pretiosus,

et Demissas preces. Rão: nã 1m est explicitè revocatum per Clementinã Constitutionē Romanus Pontifex. 2m verò implicitè saltē revocatū ē per eamdem Bullā, ut manet ostensum; explicitè (a) fit Thomistis inutile per illas alias Literas Apostolicæ Providentiæ.

404. Patet: nam ipsis ideò proficuum jactabat; qrenus doctrinā Thomisticā laudibus cumulabat; sed Clemens declarat apertè, per suas aut aliorū Pontificū laudes Scholæ Thomisticæ delatas nihil ēē detractū cæteris Catholicis Scholis diversa ab eadem sentientibus in explicatã Divinæ Grãæ eficacã: ergo per eas ses laudes nihil prorsus detractu ē Scholæ Jesuiticæ: ergo manet post præfatas oēs laudes doctrina Thomistica in eodē veritis grãu, in eodemq; pbabilitis statu, ac erat ante illas: quid ergo utilitatis, quid majoris ... bonis ex ijs laudibus ipsi posset accrescere?

405. Patet insuper: nã eatenus Breve illud Thomistis prodesset; quatenus ex illo jam eorum de Grãa, et pdestinaone doctrinā evaderet moralis certa, evidentē credibilis, et proximè definibilis, ut citatus Benitez videbatur intendere; sed huic intento minimè favet: tum, quia per illud nihil ... detractū cæteris Catholicis Scholis diversa

sectantibus; tum 2°, quia si faverent, abs dubio turbaretur pax inter Catholicos Eccl. filios, quam SS.mus Clemens XII fovere curat, et munire; tum denique, quia jam aliarum Scholarum sententias, utpote quas improbabiles redderent, nullius certe (ut reverà sunt) adversus insidiantes Heterodoxos Eccl. praesidii; quod e contra Clementinum Oraculum: 9°.

406. Plane fit 2°; frustra jam Hispanos Neotericos evidentiam credibilitatis sententiae suae conaturos affingere, quam intra pristinos sanae, probabilisque doctrinae cancellos continere debemus; uti cordatiores, sapientioresque Hispaniae faciere consuevere, et assuescunt, forsitan non immemores Murciani conatus, et flebilis exitus.

407. Rem totam ex praecitato Ortizio enarrare non pigeat. Murciani quidem Dominicani P.P. praeterita anno 1733. Theses imprimere voluerunt, in quibus evidentia illa credibilitatis dicetur publico theatro propugnanda. Thesibus (a) de more illius civitatis prius praesentatis ad Sanctum Fidei tribunal, censorique commissis; censuit ipse, non esse imprimendas. Hac res cognita, delataque ad Supremum Curiae Matritensis Tribunal,

tamq; gravis fuit Thirciana decisio, ut ipsique fuerint Reverendi Dominicani à tali evidea credibilitatis oppugnanda abstinere; ex quod et Relligione, qua pollent, obediendo fecere.

408. 2° ostendit, Benedictina illa oracula nihil Adversarijs profuisse, etiã omisso, quod nunquã fuerint revocata; sed in toto suo vigore persistant. Dico, nullũ adhuc ex ijs certitudini, aut incõ firmitatis gradu doctrinæ Thisticæ tractuum, quæ anteà ñ haerent. Ostendit, inquam: nam ex præfatis Benedictinis Litteris hæc dantur, eruunt. 1m: doctrinæ Thisticæ commendatio, quam Schola illa hausisset ex Scriptura, Patribus, et Concilijs gloriae. 2m: prohibitio, nè à Fidelibus illi illa contumelijs impetar, ac veluti consentiens cũ erroribus ab Ecclêâ damnatis, præsertim in constitutione Unigenitus, ...rear. 3m denique: ab ijs erroribus illam longè distare.

409. Atqui ex his tribus nullus denuo doctrinæ Thisticæ certitudinis, aut incõ firmitatis gradus accrescit: ergo. Major fiet evidens inde legenti illas Litteras Benedictinas. Minor è perpendenti facilè

contrabit: nam ex Nostris illis nil penitus contra nos, quibus sicut est gloriandum ob idem commendabile judicium; et quorum doctrina a Summis aliis Pontificibus laudibus cumulatur. 2^m libenter amplectimur, et 3^m, uti prius amplexus fuit Doctiss. Noster Fontaine (ubi à Thomistis gratiae plurima referens) dum editis perdoctis hominibus in praefata constitutione Unigenitus doctrinam Thomisticam, ab ijs haereticorum calumnijs Eruditissimè liberavit.

110. Fatemur igitur Thomistarum doctrinam, de Gratia efficaci, et gratuita Praedestinatione Catholicam esse, sanam, ac verè probabilem, qualem et ipsi Nostram fateri tenentur. Quamvis obstet confessioni huic, eam à nobis frequenter impugnari uti colludentem cum erroribus Calvini, Jansenij, et aliorum haereticorum; quemadmodum et ipsi ~~tradere~~ (sine debita confessione non obstanti) frequenter nobis opponunt uti colludentibus cum Pelagianis, et Semi-Pelagianis haereticis. Et est omnibus ratio prae oculis semper habenda: quia ex minimè dicunt formaliter, et identicè, hoc est, asserendo, sententiam illam eamdem prorsus esse cum illis haereticorum erroribus; quod quibusdam asserere utrique Scholae vetitum est. Sed tantum dicunt aequivalentèr, seu in vi rationis, et illativè, seu ex sententia, quae Catholicam habet, errorem aliquem

inferendo; quod dicendi genus, utpote quod nullam pariat infamiam, nulli vetitum est, et passim obtinet in Scholis.

441. Maneat ergo, ex doctrina Thomisticae omnem dissonantiam, praesertim in literis Benedictinis, quae vigere adhuc permittuntur, Jesuitico Sistemati nihil omino detrahi; in quo tunc, et primariae Universitates, et Doctores Theologi convenerunt. Id, praeterea, a perdocto certatore illius temporis publice fuit assertum in celebri Toletano congressu pro obtinenda Praebenda; et quamvis ad Sacrum Fidei Tribunal promptissime fuit delatum; delatio tamen non fuit exaudita, et thesis fuit solemniter propugnata. Haec igitur tria Scholastica Theologorum sistemata, ~~iuxta~~ circa Divinae gratiae efficaciam, nempe Dominicanum, Scoticum, et Jesuiticum ad clarissimum jam probabilitatem, meridianumque pervenere: quare singula dici possunt evidenter probabilia; caeterum evidenter credibilia minime.

442. Quod tandem ingenue, ac laudabiliter testatus fuit vel ipse Rev. Benitez (qui primo ad Samoranas Insulas evectus, sua Sede ~~[illegible]~~ [illegible] occupata, et ad altiorem, ut pie credimus, migravit) dum maturius contemplatus fuit illud assertum

multis hominum classibus displicuisse, in 2.ª suorum operum editione (prioris satis acta, et non parum immutata) tom. 4. l. 13. de exordio libertatis (quæ in 1.ª editione erat ordine 6.ª) rejecit dubium illud 5.m in quo assumptum illud proposuerat; et §.m seu sectionem 4.m expunxit, ubi argutis contra prætensam credibilitatis evidentiam solutiones parabat.

413. Et quomodo ibidem subjiciat assertæ illius evidentiæ credibilitatis appendicem quamdam excusatoriam; at prætensis excusationibus ~~additur~~ aditum omnino recludit Cudingius citatus tom. 2. p. 4. puncto 16. à n. 287. per otium legendus. In his denique me fuisse longiusculum, et propter morem Scholasticum ad historiam aliquatenus deflexisse fateor; sed experientia sunt in pro Scientia Media firmius propugnanda admodum proficua; imò et pro toto circa Dei Gratiam, et Prædestinationem Societatis Systematis, cui explicando futuris (Deo dante) successivis temporibus incumbere decrevi, nobis fuere utilia.

## Articulus 5.us

## Frequentiores vitandæ fallaciæ in impugnationibus Scientiæ Mediæ.

414. Ad calcem et adnotare oportet fallacias, quæ in

Adversarii arguta frequenter inseruerint, ut illis vitatis, eorum robur facilius disparerat. Tertia igitur fallacia est, ab aliquibus vel supponi, vel credi, vel, saltem ita loqui, ut vel supponere, vel credere videantur, futuritionem rerum conditionatam esse formam aliquam, aut entitatem, aut veritatem sic existentem extra Deum. Hoc enim esse falsum pluribus jam docuimus: quia licet rei futuritio in causa praesenti sit aliquid actu existens in Deo. nempe Dei decretum liberum absolutum; at formalis rei futuritio in se ipsa nil ponit actu in re ipsa, neque in Deo, neque extra Deum.

415. Ex hoc genere futuritionis dicimus, plura esse futura conditionata, quae non sunt actu decreta, ut essent potius, quam non essent posita conditione per ullum Dei decretum actu praesens, et existens in Deo. Et quidem si, quod supponunt Adversarii, diceremus, facile ad evitandam possemus cogi in hunc modum: quidquid est actu, quocumque nomine nuncupetur, vel est extra Deum, vel intra Deum? Si extra Deum, requirit decretum Dei aliquod actu existens, ut nondum est omnibus.

416. Si autem in Deo; vel necessarium est, vel liberum? Futuritio autem non est necessaria: ergo si est intra Deum est intra Deum per modum affectionis liberae. Ergo

futurio, si ē aū intra Deum, ē ipsum Dei decretū: implicat ꝰ, quod futuritio odionata sit aliquid aū extens absolutē absque Dei decreto aū extente.

417. 2am fallacia ad 1m sequuntur ē, quod fide existiment, detraons fuisse odionati ad extendū potius, quia ñ extendū ēe nunc de psenti; nec distinguunt has int duas ppones: à Deo decretum ē, quod si David maneat Ceil, illum Ceilitæ tradant; et si David maneat Ceil, Ceilitæ illum traderent. Nos à bavis ēe int utramque discrimen existimamus: 1a siquidem ñ est de futuro, sed de psenti, quamvis afferant in obliquo futurū odionatē. 2a vero pprie ē de futro odionatē. 1a requirit ad sui veritem decretū Dei psens quod affirmat de psenti. 2a vero nullū Dei decretū psens affirmant: ideoque nullū Dei decretū psens requirit ad sui veritē.

418. 1a insuper infert 2am per rationem coam. 2a vero ñ infert 1am. Inde 1a nequit ēe vera, nisi 2a se vera sit; ē converso ꝗ ñ ita accidit. Veritas 1a (omissa politate absolut decreti ad tradionē) constituit futuriōnē certam, et infallibilē tradionē [illegible] caa. Veritas 2a constituit futuriōnē rei in se ipsa. Cum ꝰ 2a possit ēe vera sine veritē 1a,

sit coens, quod traditio possit ee' futura odionate in se ipsa, quamvis de facto non eet futura odionate in casu psenti.

410. 3um ex 1a similiter orta est: quia saepe arguitur à tro ampliato ad restrictum positive; ut si dicas loquendo de ente pole, ē crea: ergo creat au: ergo datur de facto decretu Dei de illius creaone: quia nempe ois crea creatur à Deo, et à Dei decreto dependens. In quo arguendi modo omittit speciē fallaciae pdicta, arguendi scilicet à tro ampliato ad tum sine ampliaone: nam in 1a ppone ens pole ē crea tmus crea ampliat ad oes creatus status, sive ad omnes creas in quocumque statu sint. Ideoque ampliatur ad significandas creas poles; in coente verò accipit tmus crea sine ampliaone, et cum statu: si n ampliaretur ad creas ē poes, coens eet falsum.

420. In similem ergo fallaciam frequenter incidunt DD. Soc. nri adversantes. Nos equidem, loquendo de futuris odionatis, his tris uti solemus: illud futurum ē otingens liberum. Est au liber. Est quid verum. Est verum determinatum. Est aus libertatis creatae, et similibus. Hi, a in tantum futuris odionatis applicand vere in quantum, juxta Summulistica sanciu precepta;

sumuntur cum ampliatione: si non sumerent servato statu (quo sensu significant solum præsentia) non nisi falsò de futuris dicerent: sicut, quia terminus homo servato statu significat solum homines existentes; ampliatus verò et possibiles, præteritos, et futuros, fallax est iste sillogismus: omnis homo est filius Adæ; sed homo possibilis est homo: ergo homo possibilis est filius Adæ.

421. Eadem igitur fallacia peccant hæc Adversariorum argumenta: ut detur Scientia determinata; debet dari objectum determinatum: ergo ut detur Scientia media determinata; dari debet objectum determinatum. Atqui secluso decreto non datur objectum determinatum: ergo secluso decreto non datur Scientia media. Arguitur fallax: nam in 1° entimemate terminus determinatum stat cum ampliatione ad possibile, præteritum, præsens, et futurum. In 2° entimemate restringitur idem terminus ad statum suum; nempe ad determinatum de præsenti.

422. Eodem quoque vitio laborat hoc aliquod argumentum: futurum conditionatum est actus liber: ergo Deum habet cum libere operantem, et volentem ad illum concurrere. Consequentia probatur: omnis actus liber supponit Deum libere volentem ad illum concurrere; sed futurum conditionatum est actus liber: ergo. Laborat, inquam, siquidem terminus actus

liber in N^a^nti ampliat; in majori vero cõe istius
pbativa restringit idem terius ad statum, et
et significat solum aũs liberos existentes.

423. Unde silogismus
iste: õis aũs liber creg ẽ a Dei decreto, seu supponit liberum decrũ Dei aũ extens; sed futurus conditionatus ẽ aũs
liber creg: ergo futurus conditionatus supponit liberum decretum
aũ extens, nullus ẽ: quia minor, scilicet aũs liber in
mãri servat statum, et supponit pro existentibus absolute;
in mĩri vero ampliatur, supponitque pro n̄ existentibus, sed extituris sub conditione. Et similiter mille
alij reformare silogismi omnino sentibles in hac maa
ppt vitium mutandi statum, tũ in ampliaone, tũ in restrictione.

424. 4^a^ fallacia: semper sit argumentum a tro cum additio diminuente ad eundem
simplir sumptum. Sic ex hoc ani, traditio Ceilitaty ẽ aliqd detratum futurum sub condione, nullatenus licet inferre: ergo ẽ aliquid detratum: quia detratum futurum sub cdione ẽ detratum cum addito diminuente. Ex ideo solum posset inferri, quod traditio
illa detrate esset, si poneretur conditio; n̄ vero, quod
illam detraone heat jam in aliquo presenti.

425. 5^a^ fallacia:

sæpè fit à negato Dei decreto, ut de p̄senti existente, ad illud negandum de præteritum, quo impleret conditio, quod minimè licet: nos enim negamus, decretum Dei p̄sens requiri ad hoc ut ~~illi~~ ~~sequatur~~ Caliturum traditio v.g. ēē determinate potius quam sub fidelitatis opposito; at non ideò asserimus, data hypotesi, nullum Dei decretum requiri, ut Calitur Domini traducerit: imo vicissim semper postulamus Dei decretum indifferens, et indifferenter oblativum concursus Divini tam ad ejus traditionem, quam ad oppositum fidelitatis.

126. 6.ª fallacia: sæpissimè autem fit à negata specie Divini decreti ad negandum genus: quippe ex eo, quod negemus, de data hypotesi, extiturum decretum p̄determinans, inferunt, nullum extiturum Dei decretum; quod perinde ē ac dicere: data hypotesi, non dareturum actus fidelitatis; et hinc inferre: ergo non daretur actus liber. Eandem fallaciam committunt, qui inferunt, determinationem voluntatis, qua trahitur ad traditionem, non procedere à Deo, sed à sola voluntate: quia non procederet à Deo determinante voluntatem: quo arguendi genere nihil ineptius.

427. Detractio enim non arguitur esse à negante speciali causâ de suis negandis: siquidem causa efficiens, est genus ad causam detrahentem, et causam non detrahentem: ergo ex eo, quod detractio voluntatis non procedat à Deo, ut à causa detrahente voluntatis Caelitanus, ut Davidem tradant potius, quam illi fide servent; nullatenus valet inferri, traditionem illam non proventuram effective à Deo tamquam à physice cooperante cum libero arbitrio, et coefficiente per ipsam Caelitanum liberam detractionem. Haec nobis evidentia sunt.

428. Inde miranda valde est videa, quia non solum ita arguunt contrarii, sed et inventis asserunt, à nobis concessi, et inter fundamenta sententiae nostrae poni hoc principium detractio voluntatis ad opera salutaria non procedit effective à gratia, sed à sola bonis voluntate. Et quamvis ab initio praesentis controversiae oppositum principium tamquam dogma catholicum ore Patri D.D. ostrana asseruerint; non tamen desunt, qui interdum libris editis errorem illum nobis adhuc imponant.

429. Sic olim, ut referat Rev. Noster Ricciardus Martinez, editus fuit in Belgio libellus eamdem continet ... occinens his verbis: Scita nostra affirmans, aliquid esse à libero arbitrio, quod non est effective ab auxilio gratiae. Sed

jungebatq: n̄ opus ē in hac amplius immorari, cum Molinæ Discipuli hoc ipsum n̄ difiteant. At hoc ipsum plane, semperq difitent, ipso Duce Magno Molina in concordia 1.ª p.ᵉ q.ᵉ 14. art.° 13. d.ᵉ 44.

130. Oēs igit Societ. DD.ᵉˢ semper existimarunt, cum Pelagiani, et Semi-Pelagianis errare aſserentes, detraone liberi arbitrij ad opera supnalia n̄ eē donu Spiritu Sancti procedens ā Dina Grāa preveniente, excitante, et movente liberu arbitriu, ut ꝯsentiat, et cu ipso cooperante, cum ꝯsentit. Et Sic pro oibus citatus Molinas: at verò auxiliu grāe prevenienti. ea ex pte, ,,
quā grāa preveniens ē, est influxus Dei in libe- ,,
rum arbitrium, quo illud movet, et excitat, potensq ,,
reddi, ut eo pacto motum, tamqua hens in se ipso ,,
pṗium eficiens auy supnalium, simul influendo ,,
eos producat. Hucusq Molina, et cu eo Socie- ,,
tas universa.

131. Hæc sunt capita fallaciaru, quę, Dum Sciea-mia ꝯtrovertit, ab Adversis omitti solent. Utinam vitarent! Cas tn vereor, nē data opera cavere negligant, ut Sntia nāns ritē intellecta fallacij Veritem valeant impugnare.

432: Et satis altitudinem divitiarum sapientiæ, et Scientiæ Dei pro mentis nostræ inopia sumus biennio integro directè contemplati; resolvere postmodum ocasione dati contemplaturi. Jam verò non plus sapere, quam opportet, Scholasticæ leges nos admonent: quare sistentes calamum audiamus. Et hactenus dicta in illius cedant honorem, et Gloriam, qui Deus scientiarum Dominus est, cuius nostræ denuò cogitationes præparantur.

28. Valete. Junij.

Anni 1741. Domini



# INDEX

Finis.

no & Scientia S